

خاتوونى زهنگين

پەرتووكېك بۇ تۆى خانم، بۇ گەيشتن بە سەربەخۆيى دارايى

چونكه پيم ناخۆشه فرمانم بەسەردا بكرىت

چاپى دووهم

كيم كيوساكي

بەكوردىكار
تاژان جەبار

ناوی کتیب: خاتوونی زهنگین

نووسینی: کیم کیۆساکی

جۆر: پۆشنییری دارایی

به کوردیکار: تاژان جەبار

هه له چن: ئاسیا ئیحسان

دیزاین: دیدار زانا.

تیراژ: ۱۰۰۰ دانه

تۆبه تی چاپ: چاپی یه کهم

سال: ۲۰۲۰

له به پێوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان ژماره ی (۲۷۷۴) ی سالی

(۲۰۱۹) ی پێدراوه .

ئەم كىتەبە، پىۋىستى سەر شانى ھەموو خاتوونىكە كە
بىخوئىتتەو. ئەو خاتوونانى كە نىازيان نىيە دەست لە
كەس پان بىكەنەو. ئەمرو، لە ھەموو كات زياتر پىۋىستيان
بە خوئىندەو. ئەم پەرتو كە يە

دۆنالد ترەمپ

سەرۆكى ويلايەتە يە كىرتوۋە كانى ئەمريكا

ئاگادارى ھەموو لايەن و ناوھندەكان دەكەينەوھە كە خۆيان
بەدوور بگرن لە دووبارە وەرگىرانەوھەي ئەم شاكارە، چونكە
ماڤى وەرگىرانى (كوپى رايەت) لەلايەن نووسەر
(كىم كىوساكي) ھوھ دراوھ بە بە كوردىكارى ئەم پەرتوو كە.

پېشەكى:

دەزانم شىتېكى كەمىك نامۇيە! لەم پۇژەدا كە بەشىكى زۆرى
گەنجان دەنالىتن بەدەست كىشەى بىكارى و بىزاربۇونىان لە
مالەو، وە خانمان پشكى شىريان بەركەوتوۋە لەم كىشەيەدا،
دەزانم كە نامۇيە پىتان بلىم كىتېك لە نىۋانى دەستەكانتايە كە
باس لە سەركەوتنى دارايى و بوونى بىزنى خۆت دەكات. وەلى لە
بەپەتەدا، ھەر ئەو پاستىيەى كە وای لە تۆ كىردوۋە لاپەرى
پەرتوۋكىكى لەم جۆرە ھەلبەدەيتەو، خۆى لە خۆيدا واتاي ئەو
دەگەيەنەت كە تۆ شاينەى ئەو سەركەوتنەيت.

پىۋىستى دايكى داھىنە. ھەتا پىۋىستىيەك بوونى نەيىت،
داھىنانىك درووست نايىت. بۆيە بە بۇچوونى ئىمە ھەر ئەو
پىۋىستىيەى خانمان ھەيانە بە ئىش و پارە و سەربەخۆيى دارايى،
بەسە بۇ ئەوۋەى كە تىگەيت تۆ لە ھەموۋكەس زىاتىر، وە ئىستە، لە
ھەموۋكات زۆرتىر، تۆى خانم پىۋىستىت بەوۋە ھەيە خۆت خاۋەنى
سەركەوتنى خۆت بن و چاۋەپوان نەيىت ھاۋسەركەت وەك
دېۋەكەى عەلادىن خواستەكانت بۇ بەيىتە دى.

لەم پۇژگارەدا، كە زۆرىنەى خانمان وەك كالايەك سەيردەكرىن
لە شوپنى ئىشەكانياندا و زۆرىنەى خاۋەن كارەكان پىش ئەوۋەى
سەيرى (سى قى) ھەكەى بىكەن، سەيرى لەش و لارى دەكەن. لەم
پۇژگارەدا كە پىژەى جىيا بوۋنەوۋە ھىندە زۆر بوۋە. لەم
پۇژگارەدا كە ژيان قورستر بوۋە لە جاران و پىاو بە تەنھا تواناي
پىكرەنەوۋەى گشت پىداۋىستىيەكانى نىيە، ئىستە و ئەم پۇژگارە

باشترین و گرنىگرىن كاتە بۇ ئەۋەى تۆى خانمىش قۇلى لى
 ھەلمالىت و چاۋنەترسانە خۇت بىسەلمىنىت.

ئەۋەى زۇر گرنىگە ئەۋەىيە كە تۆى خۇيىنەر تىيىگەيت ئىمە
 ئامانجىمان نىيە خانمان و پىاۋان سەنگەر لەيەكتەر بىگرن و دژى
 يەكتەر بوۋەستىنەۋە. ئەۋەى ئىمە بەدۋايدا دەگەپىين ئەۋە نىيە كە
 خانمان ھان بەدىن دژى پىاۋان بوۋەستىنەۋە، بەلكو بە پىچەۋانەۋە!
 ئەۋەى ئىمە بەدۋايدا وىلىن، درۋوستىكرىنى ژيانىكە كە ماناى
 تەۋاۋى "ژيانى ھاۋبەش" بدات. ژيانىك كە تىايدا ھەردۋولا لە
 ھەۋلەدان بارى شانى يەكتەر سوۋك بىكەن و دەست لەناۋ دەست بن
 بۇ گەياندىنى مەشخەلەكە تا كۆتايى رىگا.

ھەمان ئەۋەى كە لەسەرەۋە باسى دەكەين، خۇمان ۋەك دوو
 ھاۋسەفەرى رىگە لە پىرۇسەى جىيەجىكرىداين و تۆش ھەركات
 ئەم كىيىبە بوۋە ماىەى ھاندانت، يان بوۋە ماىەى ئەۋەى يەكەم
 ھەنگاۋى پارەپەيداكرىنت پى بنىت، ئىمە لە پەيجى (زەنگىن)
 چاۋەپروانتىن گويىيىستى ئەۋ مژدە خۇشە بىن و دلىيا بىنەۋە لەۋەى
 كە ماندوۋبوۋنمان بەفپىرۇ نەپۇشىتۋە. چاۋەپروانتىن.

ئازان وتەھا

www.instagram.com/zangiin

پىرسىت

دەستىپىك

بەشى يەكەم : نيوەرۇخوانىك لەگەل خانمان
بەشى دووھەم : خانمان
بەشى سىيھەم : چىرۇكى من
بەشى چوارەم : بىست سال پىش ئىستا لەدوورگەكاندا
بەشى پىنجەم : بابەتەك لە پارە گرنگترە
بەشى شەشەم : كاتم نىيە
بەشى حەوتەم : سەر بەخۇيى دارايى بە واتاي چى دىت؟
بەشى ھەشتەم : من ئەوئەندە زىرەك نىم
بەشى نۆيەم : چۆن زىرەكانەتر و خىراتر دەستىپىكەم
بەشى دەيەم : تۇقيوم و ترسىكى زۆرم ھەيە
بەشى يانزەھەم : سەرۋەتەكەت چەندە؟
بەشى دوانزەھەم : پارەم بەدەستەوۋە نىيە
بەشى سيانزەھەم : زياتر بزانە لەسەر پارە
بەشى چواردەھەم : ھاۋزىنەكەم رازى نىيە بەشى
پانزەھەم : بۇچى خانمان دەتوانن بىن بە
ۋەبەرھىتىكى سەرگەوتوۋ؟

بەشى شانزەھەم : ئامادەم دەست پىيكەم
بەشى ھەقدەھەم : لە سەدا ۹۰ ى سەرگەوتن، دەرگەوتنە
بەشى ھەژدەھەم : با پرۇسەكە دەستىپىكات
بەشى نۆزدەھەم : سى جۆر پىاۋ، سى جۆر ۋەبەرھىتان

به شی بیستم : چوار کلیلی سهره تا، بۆ وه به رهیتانیکی
سهرکه وتور

به شی بیست و یه گم : پینج کلیلی دیکه بۆ سهرکه وتن
به شی بیست و دووهم : پلانا که تم نیشان بده
به شی بیست و سینههم : به و پیری خیراییه وه برۆ
به شی بیست و چوارههم : نانی ئیواره و ئاههنگ گیران

چەند دەستەواژەيەك، پىش خويىندەنەوئى پەرتوو كە كە بىانزانە:
پارەيىن : واتە ھەر شتىك پارەت بۇ بھىنىت. وەك كرى خانوو،
بزنس، قازانجى كار

پارەبەر : ھەر شتىك كە پارەت پى خەرچ بكات. وەك: كرى
تەكسى، خەرچى ئۆتۈمبىل و پىداوئىستى مال.
قازانجى مانگانە : ھەر بىر پارەيەك كە قازانجى ئىشە و مانگانە
دېتە دەستەوئە.

قازانجى يەكجارەكى : ھەر قازانجىك كە لە رىگەي فروشتى
كالايەكەوئە بە يەكجار دەستت دەكەوئىت، وەك فروشتى زەوى
و خانوو و ئۆتۈمبىل.

داھاتى ئاگايى : ئەو داھاتەي كە لە رىگەي ئىشەكەوئە دەستت
دەكەوئىت، كە خۆت لە ئىشەكەدايت و ئاگادارىت.

داھاتى ئاناگايى : ھەر داھاتىك كە لە ئىشەك، يان شوئىنەكەوئە
بەدەستت بگات، كە خۆت لە ئىشەكەدا نىت و ئاگات لىي نىيە.
سەربەخۆيى دارايى : ئەو دۆخەي كە تىايدا ھىچ پىوئىستت بەوئە
نىيە چىتر كار بگەيت.

داھات : كۆي گشتى ئەو پارانەي دەستت دەكەوئىت.
قازانج : ئەو پارەيەي دەستت دەكەوئىت، دواي ئەوئەي
(خەرچى) لى دەردەكەيت.

بازارى ئال و گۆر و پشكسازى : ئەو بازارەيە كە تىايدا پشكى
كۆمپانىياكان دەكرىت و دواي ئەوئەي كۆمپانىياكان ئاستىيان
بەرز دەبىتەوئە و قازانجىكى باش دەكەن، دەتوانىت پشكەكە
بفروشتىتەوئە. ئەمە جگە لەوئەي كە مانگانە قازانجى كۆمپانىيا
دەدرىت بە خاوەن پشكەكان.

پيشه کی:

بۆچی کتیبیک دهرباره ی خانمان؟

له دنیای وه بهر هیتاندا، چونیته تی ئیش کردن و بازرگانی کردن و کرینی مولک و پشک و بازاری ئال و گۆپی دراو و قازانج و زیان، چ له لایهن پیاووه وه بکړین و چ له لایهن خانمانه وه بکړین هه مان شته و یهک دهنک فهرق ناکات. چونکه بازار په گهز ناناسیت و نازانیت نه و که سه ی مامه له ی پتوه دهکات پیاوینکه، یان خاتوونیکه. نه ی که واته بۆچی پیوستان به کتیبیکه دهرباره ی خانمان به تایبته؟

وه لاهه که ی ئاسانه: ئاشکرایه کاتیک باس دیته سهر بابته تی پاره و مامه له کردن، خانمان له پرووی میژووی کارکردن و له پرووی د پروونی و میژکی و هه ست و سۆزه وه جیاووترن له پیاوان. جا نه م جیاوازیانه، وای کردووه که زۆربه ی خانمان هیه بهرچا و پروونیه کیان نه بیت له دنیای پاره په یدا کردندا. هه ر نه و جیاوازیانه، وای کرد که کتیبیک بنوسم تایبته به خانمان و پیاوانمان لی جیا کرده وه.

پیم خوش نییه فرمانم به سهردا بکریت.

ناونیشانه لاوهکیه کهی کتیبه که ریک و رهوان له قوولایی دلمه وه ههلقوولاوه. دوانیوه پویهک، لهگهله پویرتی هاوسهرم و کومه لیک هاوپی و ناسیاو، نیوه پوخوانیکمان ساز کردبوو. بهدهم نان خواردنه وه باس و خواسی کتیبه کهی من هاته پیشه وه. خوم ساغ کردبووه وه له سهر ناونیشانی سهره کی کتیبه که که 'خاتوونی زهنگین' بیت، بهلام دلنیا نه بووم له ناونیشانه لاوهکیه کهی.

ئیت هرکه سه و پیشنیاری ناویک یان دیریکی دهکرد. پویرت سهیری کردم و ووتی: باشه پیم بلی بچی هینده هزت له سهر بهخویی داراییه و خهونی پیوه دهبینیت؟ دهزانم ئەمه خهونیک تازه نییه و تو له وهتهی ههیت هر هزت له سهر بهخویی دارایی بووه. بهلام هۆکاره کهی چییه؟ ئەو پالنه ره چییه که وات لیده کات بو گه یشتن به سهر بهخویی دارایی هه موشتیک بکهیت؟

من و (سوزی) هاوپی له پال یه کدا دانیشتبووین. جا من و (سوزی) بیرکردنه وه مان زور له یه که وه نزیکه. سهیریکی یه کترمان کرد و پیکه وه ووتمان: چونکه پیمان ناخوشه فرمانمان به سهردا بکریت! پاشان که وتینه گێرانه وهی ئەو به سهرهاتانهی که تیایدا که سیک فرمانی به سهردا کردووین و ئیمهش کاردانه وه مان هه بووه. چونکه پیمان قبول نه کراوه که سیکی تر ریگهی ژیانمان بو هه لبرتیریت. دهزانم که ئیستا زۆرینهی خانمان لیم تیده گهن که مه بهستم چییه. له وانه یه تو یه کیک بیت له و خانمانه.

قسه کانم کوتایی هات و سهیرم کرد هه موویان سهیری منیان دهکرد و پیده که نین. پویرت ووتی: وابزانم ناونیشانه لاوهکیه که مان دهستکه وت.

لە تەمەنى مندالىيەو

ھەر لە مندالىيەو ھەزىم لەو ھەبوو ھەكە پىم بلىن چى بىكەم و
چى نەكەم. بىرمە لە باخچەى مندالان بووم، لە ھەموو مندالەكانى
تر زياتر لە دەرەو ھەبووم. نەمدەويست بخەوم، نەمدەويست لەگەل
ھاورپىكانم يارى بىكەم، دەمويست پەنجەكانم و وینەكان پەنگ
بىكەم، نەك گوى لە چىرۆكەكان بىگرم. نەمدەويست خوارنە
ناخۆشەكانى چىشتخانە بخۆم و لە برى ئەو، لە پارەو ھەكاندا
دەمامەو ھە ئەچوومە چىشتخانە.

مامۆستاكان بە كەلەرق و لاسار ناويان دەبردم، بەلام من
لاसार نەبووم، تەنھا پىم خۆش نەبوو بە فەرمانى ئەوان
ھەلسوكەوت بىكەم و تەواو. دوو جار لە ھەمان ئىش دەركرام. نەك
لەبەر ئەو ھە تەمبەل بووم، نا، پىك بە پىچەوانەو، بەلكو لەسەر
ئەو دەركرام كە زياد لە پىويست چالاک بووم و كۆنترۆل
نەدەكرام. جارى يەكەم دەركرام، دواى ئەو لەبەر ئەو ھە زۆر
باش بووم، خويان ناردیانەو بە دوامدا و پاشان بە يەكجارى
دەركرام.

بەردەوام لە ھەولى ئەو ھەدا بووم كە خۆم كارەكانم بىكەم و
سەربەخۆ بىم. ھەر بۆيە لە تەمەنى ۲۱ سالىدا بۆم دەرکەوت كە
ژيانم ئاوا ناگوزەرييت و ناتوانم ئاوا سەركەوتوو بىم. چونكە
بەرگەى ئەو ھە نەدەگرت كە كەسيك لە سەروو خۆمەو ھەبييت و
فەرمانم بەسەردا بىكات.

ئەم خوو ھەم لايەنى باشەى ھەبوو، ھەم خراپە. لايەنە باشەكە
ئەو ھەبوو كە لەسەر پىي خۆم وەستام و مەجبورى كەس نەبووم
و سەربەخۆ بووم، بەتايبەت سەربەخۆي دارايى. لايەنە

خراپەكەشى ئەوۋە بىوۋە كە لە ژيانى رۇژانەمدا توشى كىشەى
زۆرى دەكرىم.

لەوانەيە بىستىيىت كاتىك دەوترىت: كى پارەى پىيىت ئەو
ياساكان دادەنىت. ئى منىش ويستم بىمە خاۋەنى پارە و من
ياساكان دانىم، نەك بىمە جىيەجىكارى ياساكان.
ئەو شتە بى مانايانەى دەيكەين.

دوانىۋەپۇيەك رۇبىرت ھاتەۋە، لە بەردەم تەلەفىزىۋنەكەدا
ۋەستابووم و بە ھەموو ھىزم ھاۋارم دەكرىم: گەمژە مەبە! بە
قسەى مەكە! چاۋوت بىكەرەۋە و تۆزى گەرە بە ۋەك مىندال
پەفتار مەكە گىژە!

رۇبىرت پىكەنى و ۋوتى: ئەۋە چىە بۇ ۋا ئەكەيت؟
ۋوتم: رىك مىشكىم تىكەدەچى كاتىك دەبىنم خانمىك ئەم شتە بى
مانايانە دەكات. ئەۋە سەير دەكەم خانمىك ھاتوۋە پرسىيار لە
كەسىكى نەدىو و نەناس دەكات كە بەحساب شارەزى بوارى
دارايىيە. خانمەكە پرسىيارى لى دەكات كە چى لەۋ پارانە بىكات كە
پاشەكەۋتى كرىدوۋە. ئەۋىش بە دلى خۇى قسەى بى مانا دەكات و
خانمەكەش دەلىت: زۆر سوپاس بۇ ئەۋ ئامۇژگارىيە بەنرخانەت. بى
گومان ۋا دەكەم و بەقسەت دەكەم.

ئى باشە بۇ ۋا دەكەن؟ ئاخىر ناھەقى خەلكى ناگرم كە دەلىن
خانمان ھەموۋىيان ۋەك يەكن لە بابەتى پارەدا. دوۋانى ۋەك
ئەمەيە ۋاى كرىدوۋە ۋامان پىيى بلىن.

رۇبىرت قاقاي لىدەدا و ۋتى: بابەتىكى باشى بۇ ۋروۋزاندى.
لەوانەيە زۆربەى خانمان ئاگادارى ئەۋە نەبن كە چى دەكەن و چى
ناكەن بە پارەكانىيان. بۇچى تۇ بۇيان باس ناكەيت و بە ئاگايان
ناھىيىتەۋە؟

لیستی شته بی ماناکان:

ئەو خانمە بابەتیکى ورووژانده ناو میثکمهوه، ئەویش ئەوهیه
که ئیمه‌ی خانمان هەندیک شت دەکه‌ین که مایه‌ی پیکه‌نینه. لەو
بروایه‌دام که ئیتر کاتی گۆرینیان هاتوو و دەبیت لەمه‌ولا
زیره‌کانه‌تر بریار بده‌ین. خاوه‌خواسته من نالیم که ئیمه‌ی خانمان
بی ئەقل و گەژه‌ین، نه‌خیر! تهنه‌ا که بابەته‌که دیتە سەر پارە،
کۆمه‌لیک شت دەکه‌ین که بی مانان و مایه‌ی قبوولکردن نییه.
بۆ نموونه له‌ خواره‌وه لیستیکم درووست کردوو، ئەو شته بی
مانایه‌نی تیدایه که ده‌یکه‌ین:

- هاوسەرگیری بۆ پارە ده‌که‌ین
- به‌رده‌وامین له‌ ژیان له‌گه‌ل هاوسه‌ریکدا که ژیانیکى زۆر
خراپمان هه‌یه له‌گه‌لیدا، تهنه‌ا له‌به‌ر ئەوه‌ی پیمان وایه که
ناتوانین له‌ پووی داراییه‌وه پشت به‌ خۆمان بیه‌ستین و ده‌مرین
له‌ برسا
- ئیمه‌ و له‌ پیاوان ده‌که‌ین که بریاره‌ داراییه‌کان به‌ تهنه‌ا بده‌ن،
چونکه پیمان وایه که ئەوان له‌ پووی داراییه‌وه له‌ ئیمه‌ باشترن.
- کاتیک پیاوان بریاریکى دارایی ده‌ده‌ن، ئەگەر هه‌له‌ش بیت قسه‌ی
تیدا ناکه‌ین چونکه نامانه‌وئ دلیان زویر بیت.
- ئامۆژگاری له‌ به‌ناو شاره‌زایانه وه‌رده‌گیرین، چونکه خۆمان
زیره‌ک نین. بیده‌نگی هه‌لده‌بژیرین بۆ ئەوه‌ی ئارامی مال
نه‌شیویت
- له‌ هاوسه‌رگیریه‌کدا ده‌مینینه‌وه، ئەگەر زۆر خراپیش بیت، تهنه‌ا
له‌به‌ر ئەوه‌ی که له‌ پووی داراییه‌وه که‌سه‌که باشه و پارهمان
ده‌دات. خۆمان به‌ جیلی کۆن ده‌زانین، تهنه‌ا له‌به‌ر ئەوه‌ی که
ته‌مه‌نیکمان هه‌یه. به‌ هیوای ئەوه‌ین که پیاوه‌که بگۆریت.

- بە 'باش' رازىين، لە كاتىكدا شاينى 'ناياب'ين.
- پياوۋەكە ئەگەر ناسارەزاش بىت لە بواريكدا، ئىمە ھەر كوئىرانە شوينى دەكەوين.
- خۇمان لەلا كەمە و بەھاي خۇمان نازانين.
- سەرەپاي ھەموو نا دادپەرۋەر يەكەننىش، ھىشتا ھەر بەردەوامين لە كارەكەمان تەنھا لەبەر دوو دىنار مووچە.
- ھەرچەندە شاينى ئەوھىن كە پلەمان بەرز بىكرىتەوہ لە ئىشەكەماندا، بەلام ناىكەن و ئىمەش ھەر بەردەوامين و چاۋەرۋانى سۆز و بەزەينى خاۋەن كارين.
- رازين بەوھى كە مووچەي كۆرە ھاۋپىشەكانمان زياتر بىت، لە كاتىكدا ئىشەكانى ئەوانىش دەكەين.
- لەبەر ئىشەكانمان، ناتوانين ئامادەي ئاھەنگى مندالەكانمان بين، كاتىك لە خويندنگە ئاھەنگى مۇسقىيان ھەيە، يان يارىيان ھەيە، يان ھەر چالاكىەكى تر.
- ھەر بىر لە داھاتوو دەكەينەوہ و دەلىين: پۇژىك دىت.....
- زۆربەمان يان دانەيەك يان زياترمان كردوۋە لەوانەي سەرەوہ. وامان لىھاتووہ كە پۇحمان كردوۋەتە قوربانى پارە. تاۋانى كەرەش لىرەدا ئەوھىە كە بىروابەخۇبوونمان و بەھاي بەرزى خۇمان دەكەينە قوربانى بۇ پارە.
- بەلى، راستە ئەم كىتەبە تايىبەتە بە ۋەبەرھىتان بۇ خانمان، بەلام لەوہ زياتر فېرى كۆنترۇلكردىنى ژيانمان دەكات. باس لە پاراستنى شكۆى خانمان دەكات و فېرى خانمان دەكات كە چۆن پىز لە بەھاي خۇيان بگرن و نرخی خۇيان بە كەم نەزانن.

پىيا، خىزان، كۆمپانیا، حوكمەت:

لەراستىدا ئاۋىستانە لاۋەكىيەكە كىتەپكە سەرەتا ئەمە بوو.
دەمويست بلىم كە ئەو خانمانەى دەيانەۋىت بگەن بە سەربەخۇيى
دارايى، نايىت پىشت بىستىن بە پىيا و خىزان و كۆمپانیا و
حكومت.

ئىمە بە درىژايى مېژوو وا فىركراۋىن و چاۋەپروانى ئەۋەمان لى
كراۋە كە پىشت بىستىن بە كەسىكى تر لە پرووى دارايىيەۋە. بەلام
ئەم پىشت بەستىنە بۇ پۇژگارى ئەمپۇ شىتىكى ترسناكە.
لەبەرئەۋەى كە پۇژگار و زەمان گۇپاۋە. با يەك يەك بۇتان باس
بگەم:

پىيا:

ئەگەر سەيرىكى مېژوو بگەين، دەبىينىن كە ناكىت باسى
پەيۋەندى نىۋان خانمان و پىياۋان بگەين، بەلام خۇمان لادەين لە
بابەتى سىكىس. پىيا و سىكىس و پارە و خانمان پەيۋەندىيەكى
لىكنەچپراۋيان ھەيە. جا زۇر جار ئەم پەيۋەندىيە نابىينىن، چونكە وا
پەروەردە كراۋىن كە ئەمە يەكىكە لە ستاندەرەكانى كۆمەلگا و
سروشتى ژيان وايە.

كاتىك دەگەينە تەمەنى ۱۶ سالان و ھەندىك كەس پىش ئەو
تەمەنەش، ھەست بەۋە دەكەين كە خانمان ھىزىكى گەۋرەيان ھەيە
و ئەو ھىزەش دەسلەلاتى سىكىسيە. لەو تەمەنەۋە تىدەگەين كە
پەگەزى بەرامبەر بە شىۋازىكى جىاۋاز لىمان دەپروانن. ھەندىك
كات مندالىشىن، بەلام دەبىينىن كە تەنانەت پىياۋى گەۋرەش
بەدەممانەۋە پىدەكەنن و دەيانەۋىت لىمان نىزىك بىنەۋە و
بماندوۋىنن. ۋە ھەندىك ھىندە سەيرمان دەكەن خەرىكە چاۋيان
دېتە دەرەۋە.

ئەگەر بىگە پىيىنە ۋە بۇ سەردەمى قوتابخانە، ھەموومان كىچىكمان
 بىرە كە زىياتر لە ئىمە چاۋى لەسەر بوۋە لەلايەن كۆرەكانە ۋە. لە
 پۇلەكەي ئىمە ئەۋ كچە ناۋى (مىلۋدى) بوۋ. مىلۋدى ھەر زوۋ
 ھەستى بە گەۋرەبوۋنى خۇي كۆرۈۋ و شانازىشى پىۋە دەكرد.
 مىلۋدى كاتىك لە پۇلى ۸ بوۋ، پەيۋەندى لەگەل كۆرۈپانى
 دواناۋەندى ھەبوۋ و كاتىك چوۋە دواناۋەندى، لەگەل كۆرەكانى
 زانكۇ پەيۋەندى ھەبوۋ. چۈنكە دەيزانى چۈن سەرنجى كۆرۈپان
 رابكىشىت. ھەرچەندە مىلۋدى نمونەيەكى قوتابخانەكەمان نەبوۋ و
 جىاۋاز بوۋ لە گشت قوتايىەكانى تر، بەلام ئەگەر وورد
 بىرەكەينە ۋە، دەيىن كە ئەۋ ھىزە سىكسىيە بوۋ كە ۋاي لە
 كۆرۈپان كۆرۈۋ ھەموۋشتىك بۇ مىلۋدى بىكەن. ئەۋە پىۋىستى
 سىكسى پىاۋانە كە ۋامان لى دەكات لە تەمەنىكى مندالىيە ۋە ھەست
 بەۋ چەكە گەۋرەي خۇمان بىكەين و بەكارى بھىن بۇ
 بەدەستەينانى ئەۋ شتەنەي كە دەمانەۋىت. بەلام راستىيەكە ئەۋەيە
 كە ئەۋ چەكە ماۋەيەكى كەم كار دەكات. ۋاتە ھەتا گەنجىن و
 سەرنجراكىشىن ئەۋ چەكە كارى خۇي دەكات، دۋاي ئەۋە وردە
 وردە بەپىي تىپەربوۋنى كات، ئەۋ چەكە بەھىزەمان بەدەستەۋە
 نامىنىت.

خالى وەرچەر خان (خالى گۆرپانكارى)

تەمەنم ۱۴ سالان بوو، رۆژىك لە قوتابخانە گەرپامە وە بىنىم دايكم بە تەلەفون قىسە لەگەل ھاورپىيەكى خۆى دەكات. ھەر بە چاو پىنى ووتىم كە بىرۆمە ژوورەكەى تر، تا گويم لە قىسەكانيان نەيىت. منىش رۆيشتمە چىشتخانەكە و خۆم سەرقال كىردىبوو بە خواردەنە وەى بىلىك شىرە وە. ھەرچەندە نەمدەويست گوى بگرم، بەلام ئاگادارى ئەو بووم كە دايكم دەيووت چى!

ھاورپىيەكى دايكم كە ناوى (گلوريا) بوو زۆر خەمبار و بىتاقەت بوو و دەيووت: ھەرچەندە لەگەل ھاوسەرەكەم كىشەمان زۆر بوو، بەلام ھەرگىز چاوەروانى ئەووم نەدەكرد كە بگات بە ئاستىك، من و منداڵەكان بەجى بھيلىت.

دايكم ووتى: باشە پيش ئەو وەى بىروات چى پى ووتى؟ گلوريا ووتى: پيش ئەو وەى بىروا پىنى ووتىم كە لە شارىكى تر كەسىكى ترى ناسىووە كە زۆر گەنج و جوانە و وەك پالەوان سەيرى ئەم دەكات، لە كاتىكدا گوايە من تەنھا مايەى بىتاقەتى و ناوئىدى ئەوم.

دايكم ووتى: باشە تۆ بەو پەيوەندىەت دەزانى؟ گلوريا ووتى: لە رىستىدا ھەستم بە شتىك كىردىبوو، بەلام دۇنيا نەبووم. وامدەزانى كە ھەر كەمىك ئەمسەرەوسەرە و دواى ماوہىەك بۆخۆى باش دەبىتەو.

دايكم وىستى زياتر لە بابەتەكە تىبگات و لىنى دۇنيا كىردەو: واتە تۆ بە پەيوەندىەكەت دەزانى!

گلوريا دانى پىدانا و ووتى: ئەتوانم بلىم بەلى دەمزانى، بەلام نەمدەويست دان بەو وەدا بنىم كە دەيزانم. خۆى لە خۆيدا ماوہى ۴ سال بوو كە ژيانمان وىران بوو. شەو و رۆژ دەمەقالى و ھات و

ھاوار بوو و پۇژ بە پۇژ خالە ھاوبەشەكانمان كەمى دەکرد. من بە ھۆى مندالەكانەوہ لە مالەوہ بووم و ئەویش بەھۆى ئىشەكەيەوہ بەردەوام گەشتى دەکرد.

دايكم ووتى: باشە كە دەتزانى ھاوسەرگىريەكەتان وا خراب دەروات و دەتزانى كە پەيوەندى ترى ھەيە، بۆچى بەردەوامىت پىدا؟

ووتى: لەبەر مندالەكانم!

دايكم ووتى: مندالەكانت؟ كچى ماشەللا مندالەكانت شكور گەورەن و وا كۆرە گەورەكەت كۆلىژى تەواو كردووہ. مندالى چى؟ ھەر دەبىت ھۆكارىكى تر ھەبىت.

گلوريا ووتى: راستت دەويت، بىرم لەوہ دەكردەوہ كە لانى كەم كەسىك ھەيە لەرووى دارايىيەوہ ئاگاي لىمە و پىويستم بە كەسى تر نىيە. دەترسام لەوہى كە خۆم خۆم بژينم چونكە ئەوہ ۲۰ سال دەبىت خۆم دىنارىكم پەيدا نەكردووہ. چى بى لە تۆ نەيتى، ئەوہ چەندىن سالە ژيانم ئاوا دەگوزەرى بەو ناخۆشەيە، بەلام تەنھا لەبەر ئەوہ مابووومەوہ كە لانى كەم بارى داراييم باشە. گلوريا بەدەم گریانەوہ ووتى: نازانم چى بكەم! ئاخىر من بەم تەمەنەوہ چۆن دەتوانم تازە كار بكەم؟ ئەوہ تەمەنم بووہ بە ۴۵ سال، تازە چۆن خۆم بژينم؟ قەت بە خەيالىمدا نەھاتووہ پۇژىك لە پۇژان تووشى ئەم دۆخەى ئىستا بىم.

شىرەكەم خستەوہ ناو بەفرگرەكەو پۆيشتمە ژوورەكەى خۆم لە قاتى سەرەوہ. كە بە قادرمەكاندا دەرۆيشتم گويم لىبوو دەيووت: نازانم! باشە چۆن تازە بتوانم پشت بە خۆم ببەستم؟ ئەو پستەيەى گلوريا مېشكى جوولاندم و ھەر بىرم لى دەكردەوہ. لە مېشكى خۆمدا لىكم دەدايەوہ: باشە ئەم خاتوونە تەنھا لەبەر ئەوہ

لەگەل ئەو مىردە خراپەى ماوەتەو، چونكە مىردەكەى بەختى
دەكات!

لەووە بۆم دەرکەوت كە ژيان وەك چىرۆك و فىلمەكان نىيە كە
دەيىن. بىرمە لەو پۇژەو بەريارم دا كە لە ژياندا پشت بە هيچ
كەسك نەبەستم لە بابەتى پارە و داراييدا. وە ئەو بەريارەش بوو
بە رېگەرۆشكەرەوہى ژيانم.

كاتى گۆرپىنى ھاوگىشەكەيە:
پياوان:

تکايە پيش ھەمووشتىك لەو تىبگەن كە من رەقم لە پياوان نىيە،
بەلکو بە پىچەوانەو ئەوہى من دەيليم لە قازانجى پياوانە، چونكە
نامەوئەت خانمان پشتيان پى بىستەن و ببە بارگرانى بۆيان. چونكە
راستى كۆمەلگەى ئەمرو وايە كە زۆرينەى خانمان پشت بە پياوان
دەبەستن لە پرووى دارايىيەو.

زۆرينەى كات دەبينم كە خانمى وا ھەيە تەمەنى سەر و ٤٠ يان
٥٠ سالە و ھەتا بلى بەريز و خان و مانە، بەلام بىوژنە و ئىستا
مەجبورە بۆ دابىنکردنى بژيوى ژيانى دەرگا دەكوئەت و بەدەست
نەبوونى سەرچاوەيەكى داھاتەو دەنالىتەت. بەداخەو ئەمە
چىرۆكى ژيانى زۆر كەسە. تا گەنج بوون دلخۆش ژيان، بەلام
ئىستا تەمەنى ھەلگشاو و مىردەكەى بە ھەر ھۆكارىك بىت لە
دەوريان نەماو و ئىستا، بۆ يەكەمىن جار لە ژيانيدا، دەبىت
بەرسيارىتى مالىك ھەلگريت و ئىش بكات.

من خۆم بەختم ھەبوو. دايك و باوكم دوو نموونەى جوانى
ھاوسەرى بە وەفا و بەريز بوون بۆ يەكتر، زياتر لە ٥٠ سال
پىكەو بوون و ھەمووكات وەك مامۇستايەك وابوون بۆ من،
بۆ فيزکردنى ريز و خۆشەويستى و پىكەو ژيان لە

هاوسەرىگىرىدا. بەلام بەداخەوۋە لە پۇژگارى ئەمىرۇدا پىژەى
جىابوونەوۋە بەردەوام لە زىادبووندايە. جا من بۇيە ئەم قسانە
دەكەم، بۇ ئەوۋەيە تۆى خانم چاوكراوۋە بىت و ھەر بار و دۇخىكى
نەخوازراو پووى دا تۆ دەست لەكەس پان نەكەيتەوۋە. تۆ وەك
گلۇرىا مەبە. ئەو تەنھا يەك پلانى ھەبوو، ئەویش ئەوۋە بوو كە
لەگەل ھاوسەرەكەى بمىننەتەوۋە و تا ماوۋە قىوولى ھەمووشتىك
بكات.

ئەگەر وا دەزانى كە دەتوانىت تا ماوى بەو جوانىت
سەرنجراكىش بىت و ئامانجى خۆتى پى بىكىت، ئەوۋە بزانه كە
تەنھا تا سەر و ۳۵ سالى كارى خۆى دەكات. ئەى دواى ئەوۋە؟
دواى ۴۰ سالى ھى دەكەيت؟ دامەنىشە و چاوەروانى ئەوۋە بە كە
پىاوان بگۆرپىن و ئەوۋەى تۆ وا نەبىت. لەجىاتى ئەوۋەى چاوەروانى
گۆرپانى پىاوان بىت، كاتى ئەوۋەيە كە خانمان بگۆرپىن و كار لەسەر
خۆمان بكەين. ئەو ھاوكىشەيەى لە گەنجى و جوانىدا كارت پى
كردوۋە تەواو بوو، تازە ناخوات. ئىستا دەبىت ھاوكىشەكان
بگۆرپىن و پارەش پۆلىكى زۆ گرنگى ھەيە لە ئەم ھاوكىشەيەدا تا
گەنجىت گەنجى و جوانى پۆلى خۆى ھەيە، بەلام كە چوینە
تەمەنەوۋە، پارە جىگەى ئەو گەنجى و جوانىمان بۇ دەگرىتەوۋە.
ئىستا ژيان گۆراوۋە و ئىمەى خانمانىش دەبىت خۆمان بگونجىنن
لەگەل ئەو گۆرانكارىانەدا. ئەگەر تۆ كەسىكىت كە چاوەروانىت تا
ماوى مىردەكەت بەخىوت بكات، ھىواى بەختىكى باشت بۇ
دەخووزم. بەلام ئەگەر خانمىكىت كە پلانت وايە خۆت بگۆرپىت و
قورسايىكەت ھەبىت لە ھاوكىشەكەدا و كىلى ژيانى خۆت لەدەست
خۆتدا بىت، ئەوا لە خويندەنەوۋە بەردەوام بە و پىكەوۋە دوو قسە
دەكەين.

خىزان:

بەلى دەكرىت ھەندىك كەس چانسى ئەوھيان بۇ رەخسابىت كە
دايك و باوكيان بەدلى ئەوانيان بۇ بكن و داواى ھەرچى بكن
لەبەر دەستياندا بىت، بەلام زۆرىنەمان ئەو چانسەمان بۇ
نەرخساوہ و تەنانت ھەندىك لە ھاورپىكانم نەك چانسى ئەوھيان
نىيە، بەلكو بەرپرسىيارىتى بەخىوكردى دايك و باوكىشان
لەسەرە. يەكك لە ھاورپىكانم لە (ھۆنۆلۆ) دايكى بەخىو دەكات.
جا ئىستا جگە لەوہى كە بەردەوام خەرجى بەخىوكردى دايكى
لەسەرە، سەرەپاى ئەوہش لە ئىشەكەى مووچەكەيان بۇ كەم
كردووەتەوہ، چونكە زوو زوو مۆلەت وەردەگرىت و دەبىت ئاگای
لە بەخىوكردى دايكى بىت.

ھاورپىكەى ترم ھەيە كە پارەيەكى زۆر دەدات بە ھەقى
بەخىوكردى دايك و باوكى، لە كاتىكدا پۆژىك لە پۆژان بىرى
لەوہ نەكردووەتەوہ كە كاتىك دىتەپىش ئەو بەرپرسىيارىتىيەى
دەكەويتە سەرشان.

ھاورپىيەكى ترم كاتىك دايكى كۆچى دوايى كرد، برىارى دا كە
چىتر لە خانووى كریدا نەبىت و دلى خوش بوو كە لە كرىچىتى
پزگارى بووہ. نىازى ئەوہى ھەبوو كە برپواتە خانووەكەى
دايكەوہ. كاتىك پۆشت، بۆى دەرکەوت دايكى ماوہى چەندىن
سالە كرى ئاو و كارەباى ھىچى نەياوہ. ئەوہندەى لەسەر
كۆبوو بووہوہ كە مەجبور بوو خانووەكە بفرۆشىت بۇ ئەوہى
قەرزەكان بداتەوہ و دووبارە كەوتەوہ كرىچى.

ھاورپىيەكى ترم ناوى (سوزەن) بوو. سووزەن بۆى گىرپامەوہ
كە كاتى خۆى باوكى سەررەت و سامانىكى زەبەلاحى ھەبووہ.
بەلام دايكى كۆچى دوايى كردووە و باوكى ژنى ھىناوہتەوہ.

لەم دوايىانەدا باوكىشى تووشى نەخۇشىيەكى درىژخايەن بوو ،
پىش مردنى باوۋەنەكەى دەستكارى ۋەسىتنامەكەى كردوو ۋ
سوزەن ۋ براكانى لى بىبەش كردوو ۋ ھىچ شىتيكىان
بەرنەكەوتوو.

مەبەستى من لە باس كردنى ئەم قسانە ئەۋەيە كە پىتان بلىم
ناكرىت دل بە سەرۋەتى كەس خۇش بكەيت ۋ زۆربەى كات
شتەكان بە پىچەۋانەى بىرکردنەۋەى ئىمەۋە دەپۇن. بۆيە دەبىت
تو پلانىكت ھەبىت كە ھىچ كات گۇپانكارى بار ۋ دۇخ كارىگەرى
لەسەر دروست نەكات. ۋە ئەۋەى لە پۇژگارى ئەمۇدا دەبىينىن،
زىاتر بۇمان شى دەكاتەۋە كە پشت بەستىن بە خىزان،
ھەلبۇزاردەيەكى دروست نىيە.

حكومت و كۇمپانىياكان:

سالى ۲۰۰۵، لە يەكك لە پۇژنامە بەناۋبانگەكانى ئەمريكا بە
گەرەيى مانشىتيك نووسرابوو: "خانەنشىنى، كۆچى دوايى كرد".
مەبەستى پۇژنامەكە ئەۋە بوو كە باسى لە ياسايەك كردبوو كە
تيايدا ھاتوو كۇمپانىياكان دەتوانن كەى ويستيان پەشيمان بىنەۋە
لەۋ بەلئىنەى داويانە بە فەرمانبەرەكانيان لەسەر دابىنكردنى
موۋچەى خانەنشىنى ۋ بىمەى تەندرووستى. ۋە (كۇنگرىس)ىش
پالېستيان بوو. راپۇرتەكە باسى لەۋ كردبوو كە چۇن حكومت ۋ
كۇمپانىياكان دەستيان تىكەل كردوو ۋ دژى خەلكى رەش ۋ پروت
ۋەستاۋون ۋ پارەكانيان بە ئاشكرا دەخۇن ۋ حكومەتىش نەقى
لىۋە نايەت.

بەپى راپۇرتەكە، ئەم بىريارە بەرژەۋەندى مليۇنان كەس دەكاتە
ژىر مەترسىيەۋە كە زۆربەيان خانمان. ۋە وايان لى دەكات كە

خۇيان خانەنشىن نەكەن، ھەرچەندە ئەگەر لە پۈۋى جەستەيىۋە تەۋاۋ شەكەت بوۋىن. پاپۇرتەكە باسى چەند كەسكى كىرەۋ كە بوۋنەتە قوربانى ئەۋ بىرپارە. ئەۋەى جىگەى داخ بوۋ ئەۋە بوۋ ھەموۋيان لە خانمان بوۋن. يەككە لەۋانە خانمىكى ۶۹ سالان بوۋ كە موۋچەى خانەنشىنەكى بىرپاۋو و ئىستە بەمەجبۇر قوتىۋ ئەلەمنىۋمى كۆدەكەتەۋە و دەيفرۇشيتەۋە بۇ ئەۋەى پاروۋىكە نان پەيدا بىكەت و لەبىسا نەمرىت كۆلەمەركى پىي بۇى.

چىرۋكى ھەر يەك لەۋ خانمانە يەك لەيەك تراجىدى تر بوۋ. ئەۋەى جىگەى سەرنجە ئەۋەىە كە ھىچ كەت ھىچ كام لەۋ خانمانە بىريان لەۋە نەكردوۋەتەۋە كە پۇژىك لە پۇژان ھەزار بن و بىكەۋنە دۇخىكى ئاۋاۋە. ۋە من پىتان دەلىم، ھىچ گرەنتىك نىيە كە پلانى خانەنشىنى لە داھاتوۋدا لەمە باشتىر بىيت، دلىيا بن ئەگەر خراپتر نەبىت، باشتىر نەبىت.

جا ئەم كىشەيە تەنھا بۇ خانمان نىيە، بەلكو بۇ پىۋانىشە. ياسا ياسايە و بۇ ھەردوۋ پەگەزە. كىشە گەۋرەكە ئەۋەىە ئەگەر تۇ لەۋ كەسانەيت كە پىشت بە خىزان، يان خانەنشىنى ھاۋسەرەكەت بەستوۋە، ئەۋا دوۋ جار بىرەكەرەۋە.

ھەلبىزاردنەكە لەدەستى خۇتدايە

خۇ لەۋانەيە خىزان و ھاۋسەر و حكومت و كۆمپانىياكان لە داھاتوۋدا يارمەتيدەر بن، بەلام كىشەكە ئەۋەىە كە ناكىرئ بە ھەلبىزاردەيەكى گونجاۋ دايانبنىيت. چونكە ناكىرئ ژيانە لەسەر شتىك بىياد بنىيت كە جىگەى متمانە نىيە و تۇ كۆنترۋلى لەسەدا سەدەت نىيە بەسەرىدا.

جا ئىستە كاتى ئەۋەىە بىرپارە گىرنگەكە بدەيت، كار بۇ سەربەخۇيى دارايى خۇت دەكەيت؟ يان پىشت بە يەككە لەۋانە

دەبەستىت كە باسماڭ كىردۈۋە. پىرسىيارەكە پروونە! ئەگەر تۆ بىر يار
بىدەيت پىشت بە يەككىك لەۋانە بىبەستىت، كەۋاتە ئامادەيت يەككىكى تر
بەپىرس بىت لە دۆخى دارايى تۆ و قىۋولى ھەمۈۋ شتە
خراپەكانىش بىكەيت.

بەلام ئەگەر سەربەخۆيى دارايى ھەلبىزىت، راستە ۋاز لە
خۆشەيەكى كاتى دەھىتەيت و ماندوۋ دەبىت، بەلام دەگەيت بە
خۆشەيەكى تا ھەتايى. تۆ، ئىستەپىگەيەك ھەلدەبىزىت كە ھىلاكى
و بەرز و نىزمى زۆرى تىدايە، زۆرلە خانمان ناۋىرن خۆيانى لى
بەن. بەلام لە داھاتوۋدا پاداشتەكەي ۋەردەگىرنەۋە. ۋە من دىنيام
ئەۋ خانمانەي كە بە تەۋاۋەتى خۆيان ساغ كىردۈۋەتەۋە لەۋەي كە
سەربەخۆيى دارايى ھەلبىزىن، سەركەۋتوۋ دەن لە كۆتايىدا.

ئەم پەرتوۋكە تايبەتە بە سەربەخۆيى دارايى، چۈنكە پىم ۋايە
سەرەتايىترىن ھەنگاۋى سەربەخۆيى خانمان، سەربەخۆيى دارايى

بەشى يەكەم نيوۋەپۇخوانىك لەگەل خانمان

“مەن، پېش ئەۋەى ھەرشىتىك بىم، خانمىكىم”

مەن ھەر خۇم ھىۋايەتم شارى نىۋىۋىركە. شارىكى تا بلىنى خۇش
ۋ دىلپىنە ۋ بەردەۋام جوۋلەۋ ووزەى تىدايە ۋ ھەرگىز بە بىدەنگى
نايىنىت. دەستم لە تەكسىيەك پراگرت ۋ لە (تايم سكوپىر) ھەۋە بەرەۋ
سەرەۋە پۇششتىن. جادە ۋ شەقامەكان ۋەك ھەمىشە قەرەبالغ
بوون ۋ ھەركەسەۋ سەرقالى بەشىكى ژيانى خۇى بوو. شۇفىرەكە
پرسى: بۇ كۆى دەچن؟

ۋوتم: بۇ ھۆتىل پلازا

پۇژىكى تا بلىنى خۇش بوو، ئاسمانىكى شىن ۋ سامالى ھەبوو ۋ
نەسىمىكى فىنك ۋ خۇش دەھات بەلاتا.

لە تەكسىيەكە دابەزىم ۋ كرىى كابرام دا. كە دابەزىم ھەم دىلم
خۇش بوو ۋ ھەم ھەستىشم بە دلەپراۋكى دەكرد. نەمدەتۋانى
باۋەر بەۋە بىكەم كە لە ئەرىزۋناۋە ھاتووم بۇ نىۋىۋىرك تەنھا بۇ
نان خۋاردنىك. نەمدەزانى لەگەل كى نان دەخۇم ۋ كى دىت ۋ كى
نايەت. دىنيا بووم لەۋەى كە يان نىۋەپۇخوانىكى زۇر خۇش
دەبىت، يان دەبىتە ھەلەيەكى گەۋرەى ژيانم. ئەۋ ئىمەيلەى دوو
مانگ لەمەۋپېش بۇم ھاتبوو، بەم شىۋەيە بوو:

“ لە كۆتايىدا كۆبوونەۋەيەكمان پىكخست ۋ پىككەۋتىن لەسەر
كات ۋ شۋىتەكەى. ھەمووتان لە ۲۲ ى مارت، لە ھۆتىل پلازا
ئامادە بىن كاتژمىر ۱۲ بۇ نانى نىۋەپۇ. لە ھاورپىيەتى
(ھۆنۈلۈق) ھەۋە بۇ (نىۋىۋىرك). ۋابزانم ھەموۋشىتىك ئىستا گۇپراۋە،
بەلام زۇر بە پەرۋشم بۇ ئەۋەى جارىكى تىر يەك بىيىنەۋە ۋ بزانم
لەم ماۋە دورودرىژەدا چى گۇپراۋە”

خۆشمدەۋىن، پات.

من و پات لە زانكۆ پىكەۋە بوۋىن لا ھەۋايى. لە ۋانەى
فەلسەفەدا يەكترمان ناسى و سوتقە لە ھەمان ژوورى داخلى
ئەمىنەۋە. بەلام ئەۋە كەى بوو؟ ۋا بوۋە بە ۲۰ سال كە يەكترمان
نەبىنەۋە. لەبەر ئەۋە پات داۋاى لىكردىن كە جارىكى تر ھەموومان
كۆبىنەۋە ۋەك گروپەكەى ھەۋايى ۲۰ سال لەمەۋپىش. گروپى
ھەۋايى پىكەتبوۋىن لە ۶ كچ و ھەر شەشمان لە زانكۆ يەكترمان
ناسى. ئەۋ كاتەى كە پىكەۋە لە دورگەى ھانەلۇق بوۋىن و پۇژە
خۆشەكانى ژيانمان بەرپى دەکرد. ھەموومان خويندكار بوۋىن و
سەلت بوۋىن و ژيانى گەنجىتى دەژيان.

نازانم پات چۆن توانى ئەۋ كۆبوۋنەۋەيە پىك بخت، چونكە
كاتى ھەريەكەمان جياۋاز بوو و ھەريەكەمان لە شارىك دەژيان.
ھەرچەندە ئىستا پەيوەندىمان نەماۋە و نازانين و بى ئاگان لە
ژيانى يەكتر، بەلام ئەم كۆبوۋنەۋەيە ۋەك بوۋژىنەۋەيەكى
پەيوەندىەكانمان دەيىت. ھەندىكمان ھاۋسەرگىرمان كردوۋە و
ھىچمان لە ھانۇلۇق ناژين ئىستا. من لەۋ كاتەۋە چەندىن جار
شۈينى نىشتەجىبوۋىنم گۆرپوۋە و دۇنيام ئەۋانىش ھەمان شت. بەلام
با ئەم باسە ۋازلىبەتتىن بۇ خاتوۋنى پىكخەر، پات، كە چۆن توانى
ھەموومان كۆبكاتەۋە لە يەك جىگە. نايشارمەۋە كە تامەزرۇ بووم
بۇ ئەۋەى بزانم ھەريەكەيان سەرقالى چىن و ژيانيان گەيشتوۋە بە
كۆى.

كاتىك چوۋمە ناۋ ھۆتىلەكە و لەسەر فەرشە سوورەكە
پۇيشتىم، ۋامدەزانى كات ۋەستاۋە! سەرم ھەلبىرى پات و لىسلى
لەبەردەممد ۋەستاۋىن. ۋاۋ! پات ھەر ۋەك جاران شىكپۇش و
پىكخراۋ و كەشخە بوو. جەكەكانى ھەموۋى لەگەل يەكتر

گونجاندېو و پووت و دەستكېشى لە دەست كردېو. پات ھەمىشە جددى و لە مەوعىددا بوو. ھەمىشە پات ئەم كۆبوونەوانە رېكدەخات. زۆر جددى و كاتزمېرىك پېش كاتى خۆى لەوئى ئامادىيە. بەلام شىتت دەكات بە پرسىار و لىكۆلىنەو ئەگەر خولەكك دوابكەويت.

لىسلى، لەپال پات وەستابوو. رېك پېچەوانەى پات جلەكانى شىواو و دووربوون لە يەكترەو. كە سەيرت دەکرد يەكسەر دەتزاى ھونەرمەندە. تەنوورەيەكى فشى درىژ و كراسىكى زەق و رەفتەيەك و چاكەتېكى گەورەى لەبەردا بوو، ئەتووت رەشەبا ھىناوېتى. جانتايەكى گەورەى لەشاندا بوو، ھەركەس سەيرى لىسلى بکردايە دەيوت ئەم كچە حولحولە گىژە چىيە؟ بەلام لە ناخەو تا سەرئىسقان كچىكى پاك و بى گەرد بوو. پېشەكەى خۆى زۆر خوشدەويست و بە دل و بە گيان دەيکرد. بۆ نموونە ئەگەر ئىشى لەسەر رەنگکردنى بىنايەكى سەدەى ۱۸ بکردايە، دەچوو زانىارى لەسەر مېژووى بىناكە و ھونەرمەندەكانى ئەو سەردەمە كۆدەكردەو تا بزانت چىيان كردووە. شەيداي ئىشەكەى بوو.

باوەشمان كرد بە يەكدا و خىرا سەرى قسەمان دامەزراند. تا لامان كردهو، جانيس لە دەرگاكوە دەركەوت. كاتىك سەير دەكەين ۲۰ خولەكە خەرىكى چەنبازى كردن.

جانيس لە (وېست كەوست) ھو ھاتبوو و راستەوخو خۆى كردبوو بە ھۆتيلەكەدا. داماو ھەناسەى لەبەر برابوو و شپىرە بووبوو. لەپر كە ئىمەى بىنى ھاوارى كرد: خوشحالم كە ئەمەرق دەتانىن!

گونجاندېو و پووت و دەستكېشى لە دەست كردېو. پات ھەمىشە جددى و لە مەوعىددا بوو. ھەمىشە پات ئەم كۆبوونەوانە رېككەخات. زۆر جددى و كاترېمېرېك پېش كاتى خۆى لەوى ئامادەيە. بەلام شىتت دەكات بە پرسىار و لىكۆلېنەو ئەگەر خولەكېك دوابكەويت.

لىسلى، لەپال پات وەستابوو. رېك پېچەوانەى پات جلەكانى شىواو و دووربوون لە يەكترەو. كە سەيرت دەكرد يەكسەر دەتزاى ھونەرمەندە. تەنوورەيەكى فشى درېژ و كراسىكى زەق و رەفتەيەك و چاكەتېكى گەورەى لەبەردا بوو، ئەتووت رەشەبا ھىتاوېتى. جانتايەكى گەورەى لەشاندا بوو، ھەركەس سەيرى لىسلى بکردايە دەيوت ئەم كچە حولحولايە گىژە چىيە؟ بەلام لە ناخەو تا سەرئىسقان كچىكى پاك و بى گەرد بوو. پېشەكەى خۆى زۆر خوشدەويست و بە دل و بە گيان دەيكرد. بۆ نموونە ئەگەر ئىشى لەسەر رەنگکردنى بىنايەكى سەدەى ۱۸ بکردايە، دەچوو زانىارى لەسەر مېژووى بىناكە و ھونەرمەندەكانى ئەو سەردەمە كۆدەكردەو تا بزائىت چىيان كردووە. شەيداي ئىشەكەى بوو.

باوہشمان كرد بە يەكدا و خىرا سەرى قسەمان دامەزراند. تا لامان كردهو، جانيس لە دەرگاكوە دەرکەوت. كاتېك سەير دەكەين ۲۰ خولەكە خەرىكى چەنەبازى كردن.

جانيس لە (ويست كەوست) ھوہ ھاتبوو و راستەوخو خۆى كردبوو بە ھۆتيلەكەدا. داماوہ ھەناسەى لەبەر برابوو و شېرزە بووبوو. لەپر كە ئىمەى بىنى ھاوارى كرد: خوشحالم كە ئەمرو دەتانبينم!

جانىس ھەر بەردەوام بوو لە بۆلەبۆل كۆردن و دەيووت ئاھ خۆ
پېگە ھەر نەدەبىرايەو! بەخوا چى بكەم تۆزىكىش دواكەوتم، توخوا
پۆزىكى خۆش نىيە؟ جا پېگە نەدەدا وەلام بدەينەو خىرا
قسەيەكى تىرى دەكرد.

بە بى دەنگى سەيرىكى يەكترمان كۆرد و وەك ئەوھى بلىين
ھەندىك كەس ھەيە ھەرگىز ناگۆرپىن و ھەر وەك خۆيانن. ئى
جانىس لەوھتەي ھەيە ھەر وا بوو. خوا نەكات دوو دەقە دەمى
بووھستىت، دايمەي خوا ئەم كچە قسە دەكات و ووزەيەكى لە
پادەبەدەرى ھەيە. قسەت بۆ دەكات ھەزار بابەت تىكەل دەكات
بەسەر يەكدا. بە خىرايى قسەت بۆ دەكات بە خىرايى دەروا و
مەوزووع دەگۆرپىت. ھەرگىز نابىنى بە بىدەنگى خۆي بكات بە
ژووردا، ھەمىشە بىرواھە ھەر شوپىنك قەرەبالغى درووست
دەكات.

چەند خولەكىكى تر تىپەپى و مۆبايلەكەي پات زەنگى لىدا.
ھەموومان سەيرى (پات)مان دەكرد و وەلامى دايەو: زۆر عەيبە
بۆ تۆ! وا ديارە تۆ بە شەويش كار دەكەيت! زۆر سوپاس، ئەركت
كىشا، خوات لەگەل!

تەلەفونەكەي داخستەو و ووتى: ترەيسى بوو. جەنابى ناتوانى
بىت. ئىش لەسەر پۆزەيەك دەكات. خۆ پۆزەكەي تەواو كۆدووە،
بەلام ئەم بەيانى بەرپۆبەرەكەي تەلەفونى بۆ كۆدووە و چەند
بەشىكى گۆرپووە لە پۆزەكە. ترەيسى ھەموو تواناي خۆي لە
ئىشەكەيدا سەرف كۆدووە و ئەوھتا ئەمپۆ ئىشەكەي ناھىلىت لىرە
بىت. بەداخەوھم بۆي. خۆزگە بەھاتايە.

لىسلى ووتى: لە كۆي دەژى؟

پات ووتى: لە شىكاگو. لە كۆمپانىيەكى گەرەى مۇبايل كار دەكات.

بە ھەر حال. پات پېش ئەو ھى برۆين جىگەى بۇ ھەموومان گرتىو. تەنەت لەسەر ھەر مېزىك قوتويەك شوكلاتەى دانابو وەك سەردەمى ھەوايى. ھەروەھا لە بەردەم ھەريەكەماندا وینەيەكى كۆتا كۆبوونەو ھەمانى دانابو پېش ۲۰ سال. كە مېزەكەمان بىنى، زانىمان كۆبوونەو ھەيەكى لە پىرنەكراو دەپىت. كاتىك لە وینەكان وورد بووینەو، ھەموومان ھاپرا بووین لەسەر ئەو ھى كە روخسارمان ھىچى وا نەگۇراو. جانيس ئاخىكى ھەلگىشا و بە تەلىقەو ووتى: تەنەت ئىستاش جلى ئەو كاتەمان بۇ دەپىت.

پرسىارم كرد: مارسا لە كوئىيە؟ نايەت؟

پات ووتى: زۆر ھەزى دەكرد ئامادە پىت، بەلام داماوە دايكى نەخۆشە و بۆى نەدەكرا ۳ پۆژ بەجىي بھىلىت. ئەو ھەندەى من بزانم باوكى چەند سالىك دەپىت كۆچى دوايى كردوو و ئىستا مارسا و دايكى پىكەو دەژىين چونكە خوشك و براى ترى نىيە. زۆر پىزى ھەبوو بۆتان.

پاشان داواى خواردنمان كرد و بەدەم نان خواردنەو كەوتىنە قسەى پر چىژ و گفت و گو

بەشى دووھەم خانمان

گفت و گۆكەمان بەردەوام بوو و دوودوو سەرمان نابوو
بەسەرى يەكەوۋە و قسەمان دەکرد. پاشان گفت و گۆكەمان كرد بە
گرووپ و گويمان بۇ ژيانى يەكتر شل كرد كه لەم سالانەى
پاڤدوودا چى گۆراوۋە و چى بوو.

جانيس ھاوارى كرد بەسەر لىسلى دا و ووتى: دەى كچى پىم
بلى ئەم چەند سالە چى تازە پرووى داوۋە و سەرقالى چى بوويت؟
دەنگە بەرزەكەى جانيس ھەموومانى لە قسەکردن ۋەستاند و
خەيالى ھەموومان پويشت بەلای ۋەلامەكەى لىسلى دا.

چىرۆكى لىسلى

لىسلى دەستى كرد بە باسکردنى چىرۆكى ژيانى خۆيى و ووتى:
كچىنە، بىرتانە كە كۆتاجار نانمان پىكەوۋە خوارد، بىرۆكەى
بەجىھىشتنى ھانەلولو ھاتبوو مېشكەوۋە و دەمويست لە
دەرەوۋەى ئەوئى ژيانىك بۆخۆم درووست بكەم؟

ھەموومان سەرمان بۇ لەقاند و ووتمان بەلى
ووتى: ھەر شەش مانگ دواى ئەوۋە ھاتم بۇ نىويۆرك و بە
فرسەتم زانى لەم شارەدا دەست بكەم بە بازىرگانى. شانسم ھەبوو،
ھەر كە گەيشتمە ئىرە ئىشىكم دەستكەوت لە دەزگايەكى تايبەت بە
دیزاين. كارکردن لەو دەزگايە زۆر يارمەتى دام كە زياتر شارەزاي
شارەكە بىم و زووتر پايىم لەگەل نىويۆرك و خەلكەكەيدا. لە
سەرەتاوۋە زۆر قەلەق و بىزار بووم. چونكە ئاسان نەبوو لە
ھەوايىوۋە بىت بۇ نىويۆرك. منىك بە ژيانم ھىلى شەمەندەفەرى
ژىرزەویم بەكارنەھىناوو. ژيان لەم شارە زوو فىرى كردم كە

چىتر ناتوانم بەو پىلاوۋە بن بەرزانەوۋە كار بىكەم. ئەودەم، كاتى شىكىۋىشى نەبوو، بەلكو كاتى كار كىردن بوو. ۋە بە بۆنەى ئەو ئىشەوۋە چەندىن كەس و ئىشى نويم ناسى.

لە كاتە بەتالەكانمدا سەرقالى وئەكەشەن بووم. لە شوقەكەمدا شوئىنىكم جياكردبووۋەوۋە بۇ وئەكەشەن. خۇشترىن شت لەلام ئەوۋە بوو كە كەل و پەلەكانم بېيچمەوۋە و بېرۋمە دەرەوۋە سەرقالى وئەكەشەن بىم. زۆر جار دەرۋىشتم بۇ پاركى ناوەندى نىويۇرك و لەوئى چەندىن كاترۇمىر سەرقالى وئەكەشەن بووم. چەند سالىك لەمەوۋىش پىشانىگەكى تايىبەت بە خۇم كىردەوۋە. راستە داھاتەكەى وا نەبوو و چەند تابلۋىيەكى كەم فرۇشت، بەلام گرنگترىن شت بۇ من ئەوۋە بوو كە پۇژىكى خۇشم بەسەر برد، پارە گرنگ نەبوو بۇم.

ماوۋىيەك پىش ئىستا (پىتەر)م ناسى. ئەو كورە بوو بە شازادەى خەونەكانم. لەگەل پىتەر زۆر يەكترمان خۇش دەويست. ئەويش ۋەك خۇم ھونەرمەند بوو ھاوسەرگىرىمان كرد و دوو مندالمان ھەيە، كورپىك و كچىك. بەلام لەراستىدا ژيانى ھاوسەرگىرى دوو ھونەرمەند ھەر وا ئاسان نىيە و ئەوۋە نىيە كە خەونم پىتەر دەيىنى. پىتەر ستۇدىيۋىيەكى وئەكەشەنى ھەبوو و لەوئى كارەكانى خۇى دەكرد و وانەى ھونەرى تيا دەوتەوۋە و ھەر لەويش تابلۋكانى دەرۋىشت. ئەوۋە كىشە نەبوو كە ئەو خەرىكى كاركردن بوو، بەلكو ئەوۋە كىشە بوو كە ئىمە، دوو ھونەرمەند، ژيانمان خۇرسكانە ھەلكەوتبوو و ھىچ رېكخراو نەبووین. ژيانمان تەواو ھاوسەنگى لەدەست دابوو. تەنھا لە يەك شتدا ھاوبەش بووین، ئەويش خەرجكردنى پارە بوو. ھەر لەبەر ئەمەبوو ھاوسەرگىرىيەكەمان تەنھا شەش سالى خاياند. ئىستا تەنھا دوو ھاوپىين.

دوای ئەو، خۆم بە تەنھا ئەركى گەورەکردن و پەروەردەکردنى
مندالەكانم گرتە ئەستۆ. راستە پیتەر جارجارە يارمەتیمان دەدات،
بەلام بەخوا هیچى وا نىيە، چونكە ئىشەكەى ئەویش داھاتىكى وای
نىيە. كچەكەم ۱۴ سالە و كۆرەكەم ۱۲ سال. ئىستا وەك پىشتەر كاتم
نىيە بۆ وینە كىشان. ئىستا لە يەككە لە گەلەريە ھونەريەكان كار
دەكەم، ھەرچەندە كارىكى قورسە بە تەنھا مەسرەفى دوو مندالت
لەسەر شان بىت، چونكە خەرجيان زۆر زۆرە.

سەرەتا لە (مانھاتن) بووين. بەلام دواتر گواستمانەوہ بۆ
(نيوجيرسى) بۆ ئەوہى ژيانىكى باشتەر بژين و مندالەكان بخەمە
قوتابخانايەكى رىك و پىك. بە گشتى ھەر خەرىكى راکەراکەمە
بەدوای ژياندا. قەت ئەو ژيانە ناژيم كە لە بىستەكانى تەمەندا
خەونم پتوہ دەبينى.

جانيس خۆى پى نەگىرا و ووتى: وەى دايە! قەت نايەتە بەرچاوم
دوو مندال بەخىو بکەم! من خۆم زۆر جوان پى بەخىو دەكرىت،
ئىنجا نۆرەى دوو مندالە. ئاخىر لەبەر ئەوہىە من ھاوسەرگىرى
ناكەم. ھەرچەندە ژيان لە (لۆس ئەنجلس) ئاسانتەرە وەك لە
(نيويۆرك). وەلا بژى لىسلى، ھەى ئافەرم!

پات تەماشى (جانيس)ى كرد و ووتى: ئەى جانيس ژيان لە لۆس
ئەنجلس چۆنە؟ قەت بۆم رىك نەكەوتووہ لەوئى بژيم.

چىرۆكى جانيس

جانيس: ژيان لەوئى زۆر خوشە و زۆر دالم بە شارەكە و
ئىشەكەم خوشە. ھەروەك پىشتەر ووتم، ھىشتا ھاوسەرگىرىم
نەكردووہ. خەرىك بوو ھەشت سال پىش ئىستا خۆم تووش بکەم،
بەلام باش بوو زوو خۆى كەشف كرد و ووتى كە ئامادە نىيە بۆ

ھاسەرگىرى. ووتى كە دەيەويت باشتر خۆى بناسىت و پاشان سەفەرى كىرە بۇ ئەوروپا. ئەۋەندەى من ئاگام لىنى بىت ئىستا لەگەل كچىكى ۲۰ سالان دەۋى. وابزانم خۆى دۆزىيەۋە! بەلام كەى؟ لەدۋاى ئەۋەى كە من ھىچ پەرۋشەكم نەما بۇ پەرۋسەكە. باۋەركەن كچىنە پۇژ بە پۇژ شتەكە قورستر دەبىت لەلام. ئىستا ۋەك جاران تاقەتى كور و شتم نەماۋە، ھەرچەندە چەندىن كەس ھەيە كە ھەزدەكەن لىم نىك بىنەۋە، بەلام بەخۋا من تاقەتم نەماۋە.

ھەر لەبەر ئەۋەيە كە ھەموو سەرنجم لەسەر كارەكەمە. ھەر بەۋ ئىشەۋە خەرىكم كە لە ھەۋاى دەستم پى كىرە. سەرەتا لەگەل دوو كەس دەستم پى كىرە و دووكانىكىمان ھەبوو، پاشان كارەكە گەرە بوو و بوو بە سى دووكان. نىكەى ۵ سال بەردەۋام بووم لەگەلىندا و پارەيەكى باشم دەستكەوت. پاشان ووتم كە دەمەويت جىا بىمەۋە و چاۋنەترس بىم و دەست بىكەم بە ئىشى سەربەخۆى خۇم. ووتم كە من ئىستا لە كارى فرۇشتىن باش شارەزام و دەتوانم لەسەر پى خۇم بوۋەستم.

دۋاى تىكەيشتم چەند ھەلەم! بىرۋەكە زەخمەكەم ئەۋە بوو كە دووكانىكى خۋاردىن دابنىم كە ھەموۋى خۋاردىنى چاك و گران بىت. لە ھانۇلۇق تەنھا يەك دانە ھەبوو و ئەۋىش حسابى خۆى نەدەزانى.

ھاتم چى پارەم ھەبوو ھەموۋىم كىرە ئەۋ ئىشەۋە و ھەندىكىشم قەرز كىرە. شۋىنىكى باشم لەسەر جادەيەكى قەرەبالغ بەكرى گرت و كەل و پەلم تىا دانا و دەرگام والا بوو بەرەۋ پوۋى كىپارەكان. بەلام ئەۋەى توۋشى شۋكى كىرەم ئەۋە بوو بۇ ماۋەى ۴ پۇژ، تەننەت يەك كىپارىش سەرى نەكرد بە دووكانەكەمدا. بىرم

كردهوه كه من چاوه پىم كړيار جمه ي بيت له ناو دووكانه كهدا،
كه چى هيچ شتيكم نه كردهوه كه وا له خهلك بكه م بزانيت كه من
ئهم دووكانه م كردهوه ته وه. له وه وه جياوازي ئه وه م بو دهر كه وت
كه جياوازي هه يه له نيوان كالاي ئاساي و خواردندا. خواردن
ئه گهر له كاتى خويدا نه فرو شريت ده بيت فرى بدريت. له لايه كى
تره وه ئه وه ي قورپه كه ي خه ستر كرده بو وه وه ئه وه بوو كه ئه گهر له
كاتى خويدا كرى نه ده م، سزام دده ن.

زور جار ويستم واز بهيتم، به لام دوا جار پروم كرده دهر گاي
به پيو به ره كه م. سهره تا تير پيم پيكنه نى و پاشان ووتى: به خير بيت
بو ناو دنياي بازرگاني و كار. ئينجا ئيستا پيم بلئ چى پروويدا وه.
دواتر كه بوم باس كرد، مالى ئاوا بيت زور هاوكارى كردم. به
هاوكارى ئه و توانيم ئيشه كه م هه لسيتمه وه و جاريكى تر گيانتيك
بيته وه به به ريدا.

دواي ئه وه ده ستم كرد به پيكلام كردن و وورد ه وورده بازارم
پرووى له باشى كرد. دواتر لقىكى ترم كرده وه و ئه و يش سهره تا
هه مان دهر دى دووكانى يه كه مى هه بوو، به لام زورى نه برد كه
ئه و يش كه وته سهر پيى خويى و له هه ر دووكيانه وه داهاتيكي باشم
بو ده هات.

دواي ئه وه بىروكه يه كى ترم بو هات، ئه و يش دانانى سالونيك
بوو كه كه ل و په لى پازاندنه وه ي خانمانى تيدا بيت. جوړه ها كه ل
وپه لمان هه بوو و ته نانه ت كارمه ندمان هه بوو كه ده چووه مالان بو
پازاندنه وه. دواتر بىرم له وه كرده وه كه هه وايى به جى بهيتم و
به ره و لوس ئه نجلس برؤم. وامده زانى هه روا ئاسانه.

جانيس ئاهيكي هه لكيشا و وه ستا: خهريك بوو هه رچى هه مه و
نيمه له لوس ئه نجلس تيا بچى. ئاخى بازرگاني كردن له وي زور

جىاوازىر بوو له ههوايى. داخوازيهكان، كړيارهكان، ياساكان، هه موو پرؤسهكه جىاوازه. وهك ئه وه وابوو كه له سهرهتاي سالانه وه دهست پى بكه يته وه. به لام ئه زموونىكى باشم كو كرده وه له وئ.

جا سهرتان نه يه شىتم، ئىستا سى كوگام هه يه و دانه يه كيش له سانتياكو. سهرهتا تهنه تايبهت بوو به خانمان، به لام ئىستا پياوانيش سهردانم دهكهن. ئىستا زياتر چاوم له سهر ئه وه يه كه له ريگه ي ئينته رنيتته وه كار بكهم، چونكه سهردهمه كه گوږاوه و وا دهخوازئ.

كارىكى ئاسان نيه، قاچىكم له لؤس ئه نجلسه و قاچىكم له سانتياكو. ۱۲ كارمه ندم هه يه و دهبيت ئاگام لىيان بيت و بهردهوام كهل و پهل بهيتم. دهبيت سهردانى هه موو پيشانگاكان بكهم و كاره كه م بهر وه پيش ببه م. راسته قازانجى باش دهكهم، به لام ههرچى پهيدا دهكهم له ئيشه كه دا خهرجى دهكه مه وه. ئاواته خوازم بكهم به كاتىك كه پال بدهمه وه و پارهكانم ئيشم بو بكهن. به لام ئه وهش كاتىكى زورى دهويت و ههروا ئاسان نيه.

پاشان ووتى: چاك بردتانمه وه بو ۲۰ سال پيش ئىستا. پوژه خوشه كانى ههوايىتان بيرهيتمانمه وه. ئه ودهم، هه يچ بهرپرسيارىتته كمان له سهر شان نه بوو. ئاى كات چهنده خيرا دهروات. وا ئه زانم دوييتيه. خوزگه م به و كاته!

هه موومان كهراينه وه بو ئه و كاته ي كه يهكترمان تيا ناسى و ئه و هه موو كه پان و پياسه و ئاههنگ و قسه ي خوش و بازار كردن و خواردنه ميلليه كان و ئه و هه موو كه سانه ي ناسيومانن. بهراستى تامه زروى ئه و پوژه خوشانه بووم.

لېسلى پرسى: پات، بىرمە لە سەرەتاوہ کارت بۇ پۇژنامەيەك دەکرد و زۇر دلت خوش بوو. ئىستاش ھەر لەوئى کار دەكەيت؟

چىرۆكى پات:

پات كەسيك بوو زۇر ھەزى بە نووسين بوو. خۇي پراگەياندى تەواو كىردبوو و ھەر لە مىندالىيەوہ دركى بە ھەزەكەي خۇي كىردبوو. پات دەيوست وەك پۇژنامەنووسيک بە ھەموو دنيادا بگەرپت و لەسەر پرووداوەكان زانيارى كۆ بكا تەوہ و پاشان لەسەريان بنووسيئت. دواي ئەوہى لە زانكۆ دەرچوو، راستەوخو سى قى پيشكەش بە دوو پۇژنامە كرد كە لە پىرفرۇشتىنەكانى ھەوايى بوون. كاتىك پىم ووت چى دەكەيت ئەگەر وەرنەگىرپت؟ ووتى من چوار سالە كار بۇ ئەوہ دەكەم، ئەگەر وەرنەگىرپم چەندىن ھەولى تر دەدەمەوہ و كۆل نادەم.

پات كەمىك گۆشەگىر و بىدەنگە. ئەبى باسى پۇژنامەي بۇ بكەيت بۇ ئەوہى بىھىيتە قسە. ھەمىشە لەسەر مېز و كورسيەكە و نوقمى پۇژنامە و كتيب و گوڤار بووہ و بەدواي پىستىيەكاندا وىل بوو و چاوى دەگىرا بۇ دوايىن ھەوالەكان. لە پىنج پۇژنامە كارى دەکرد و كەنالىكى تايبەت بە ھەوالى ھەبوو و شەو و پۇژ كارى دەکرد. ھەركاتىك بتويستايە بزانييت ھەوالى تازە چى ھەيە و چى نىيە، يەكسەر بىرۆ لە پات بىرسە. باوہپىكى زۇرى بە خۇي ھەبوو و ھەموومان پىي سەرسام بووين. زۇر جىدى بوو و دەيزانى چى دەكات و چى ناكات. بەلام مەخابن! ھەندىك جار ژيان دەست دەنيە بىنەقاقاي خەونەكانت.

پات دەستى كرد بە قسەكردن و ووتى: زۇر بە باشى لە پۇژنامەكان كارم دەکرد. تا دەھات ئەركى زياترم پى دەسپىرا و

منىش گورجوگولتر دەمكرد. لە ھەردوو ژيانى خۆم و ئىشەكەمدا چووبوومە سەر سەكە. دواى سى سال لە كارکردنم لە پۆژنامەكە، ئەم پیاوھەم ناسى كە ئىستا ھاوسەرمە و ھەردووكمەن خاوەنى خەونى گەورە بووين.

دواى ئەوھى (گرانت) ى ھاوسەرم ئىشكى بۆ ھاتە پىش لە يەككە لە بانكە بەناوبانگەكانى دالاس، دەبوو ھەردووكمەن ھەوايى بەجىيەيلين و بەپىكەوين بەرھەو دالاس. سەرھەپاى ئەوھى دەمزانى كە زۆر بىرى ھەوايى دەكەم، بەلام ھەلى كارەكە زۆر گرنگ بوو بۆمان و سەرچاوەيەكى باشى داھاتمان بوو. بۆيە خۆمان پىچايەوھە و بەرھەو دالاس بەپىكەوتىن. ھىچ لە خەيالى ئەوھەدا نەبووم كە لە پۆژنامايەكى دالاس كار بكەم. بەلام دواتر ئەوھى چاوەروانى نەبووم پوویدا.

بۆم دەرکەوت دووگيانم! بە ھىچ شتوھەيەك پلانى دووگيان بوون لە مېشكەدا نەبوو، ھەموومان پىكەنينمان دەھات. ئاخىر ناھەقمان نەبوو، چونكە ئەوھە تاكە شت بووھە لە ژيانى (پات)دا كە بەبى پلان پوو بدات. پات ھەمووشتىكى بە پلان و پىكخراو بوو، مەعقوول نەبوو ئەوھە بە بى پلان پوو بدات.

ئىنجا وەرە بەو حالەوھە كار بدۆزەرەوھە. گالتەم لى دەھات كەس ئاوا كارم بداتى! ھەر واش دەرچوو. كەس ئاوا كارى نەدامى. جارېك ئەو كەسەى چاوپىكەوتنى لەگەل كردم پىي وتم: بۆچى كاتمان بەفېرۆ دەدەيت دادە گيان؟ بەنيازى چەند مانگ راھيتانت پى بكەين و پاشان دواى ٦،٧ مانگ بليت دەپۆم؟

راستىش دەكەن! كى خانمىكى دەويت بە مندالىكى ساواوھە؟ لەبەر ئەوھە چانسى دۆزىنەوھى كارم لەدەست دا. جار جار شتم دەنوسى، بەلام ھۆكارى سەرھەكى مانەوھەمان مووچەكەى گرانت

بوو. زۆر بىزار بووم لەو دۇخەي تىيدا بووم، زۆر بەرەو دواوہى
بردم.

دواتر ووتمان باشە ئىمە وەك پلانمان وایە سى مندالمان بىت،
با پىكەوہ بىن و گەورە بىن و پىكەوہ بکەونە سەر پىي خۆيان و
دواتر من دەگەریمەوہ سەر کارەكەم. ئىتر سەرتان نەيەشىنم، ئەو
چەند سالە كەمە بوو بە چەند سالىكى زۆر و منىش بووم بە ژنى
مالەوہ و ئىستا سى مندالى جوانم ھەيە. جا لەو ماوہيەدا گرانت
چەندىن جار پلەي بەرز كرايەوہ و مووچەكەي زۆر باش بوو.
بۆيە ھىچ كات بىرم لەوہ نەكردەوہ كە من كار بکەم، چونكە
پىويستمان نەبوو. ئىستا دووان لە منداڵەكانم وا دەچنە زانكو.
وابزانم وورده وورده كاتى ئەوہيە كە بگەریمەوہ ناو كارەكەم.
ھەرچەندە ئىستا گۆرانكارى زۆر پويداوہ لە شىواز و سرووشتى
كارەكەم و منىش ئەو ووزە و گرپوتينەي جارانم نەماوہ بۆ ئىش
كردن.

مىزەكەمان، كە پىشتەر گەرموگورى قسەي پىوہ ديار بوو، ئىستا،
دواي بىستىنى قسەكانى پات، ھەموومان بىدەنگ بووين.
نەماندەزانی بلىين چى. پات سەرى ھەلبىرى و وەك ئەوہى
مىشكمان بخويىتتەوہ ووتى: لە ژياندا ھەموومان چەند
ھەلبىزاردەيەكمان ھەيە. منىش ھەلبىزاردەكەي خۆم ھەلبىزارد.
پاستە چەند شتىك ھەبوون كە نەدەبوو ئاوا بىروات، بەلام لە
كۆتايىدا من دايكايەتيم ھەلبىزارد بەسەر كارەكەمدا و كارو
پىشەكەم كرده قوربانى دايكايەتى و وە لىي پەشيمان نيم. بەمە
كۆتايى بە قسەكانى ھىتا.

لىسلى ووتى: كچينە با شتىك بخوين، ئىنجا دواي ئەوہ گويىستى
قسەكانى كيم دەبين.

بەشى سېھەم چىرۆكى مەن

ئەگەر ھەموو ياساكان جىبەجى بىكەين، ھەندىك لە خوشىيەكانمان
لەكىس دەچىت

كاسرىن ھىپپىرن

شاگردەكە ھەر گوئى لە قسەكەى لىسلى بوو، يەكسەر خواردىنى
بۇ ھىناين. دواى ئەو لىسلى ووتى: ئادەى كىم، تۆ پىمان بلى چى
پروویداو ھەم ۲۰ سالەى رابردوودا؟

ووتم: چىرۆكى ژيانى مەن چىرۆكىكى دوورودرىژە. بىرمە كاتىك
۱۳ سالان بووم، كىتىكىم دەخوئىندەو ھەسەر ژيانى چوار خانم و
چوار پىاو كە ھەموو ئەوروپا گەرابوون. كىتبەكە باسى ئەو
سەركەشيانەى دەكرد كە دىتە رىگەيان بە باش و خراپەو. جا
مىنىك كە لە نىوجىرسى لەدايك بووم، ئەو كىتبە پىي ووتم كە لە
دەرەو ھى نىويۆرك و نىوجىرسى دنيايەك و ژيانىكى تر ھەيە. جا
ھەر لەبەر ئەو ھۆكارەش بوو كە گواستمەو ھەم ھاتم بۇ ھەوايى.
پات ووتى: بىرمە ووت باوك و داىكم خەلكى (ئۆرىگن)ن.

ووتم: لە ۱۴ سالى لە نىوجىرسى پۇششتىن بەرەو ئۆرىگن.
يەكەم جارم بوو بىيىم كە لەدەرەو ھى نىوجىرسى ژيانى تر ھەيە و
خەلكى تر ھەيە. ئەو ئەزموونە وای لى كردم كە ھەز بە گەران
بىكەم و بمەوئىت شوئىنى تر تاقى بىكەمەو. ھەر بۆيە كاتىك
پۇشتمە زانكۆ، دايبام پىيان ووتم كە ھەزدەكەيت برۆيت بۇ
كوئى؟ منىش بى دوودلى ووتم: ھەوايى. پىم وابوو كە ئەو
شوئىنىكى گونجاو ھەم گەران و فىربوون و ئەزموونى نوئى.

بەردەوام لێیان دەپرسیم کە چەندە لە پۆلدا دەمیڤیتەوێ و چەندە لە قەرەغ دەریاکە بەسەر دەبەیت؟ چونکە دەیانزانی کە من خۆیڤندکاریکی تەقلیدی نیم و تاقەتی خۆیڤندم نییە. هەر لەبەر ئەوەش بوو کە رازی بوون برۆمە هەوایی، چونکە ووتیان زوو بێزار دەبیت و خەیاڵ دەداتە خۆیڤندنەکە.

پات ووتی: هەواییت بەجی هیشت و پاشان گەراپیتەوێ؟
ووتم: بەلێ، لە ماوەی ئەو چوار سالەدا ٥ زانکۆم گۆڕی. هەتا لە کۆتاییدا برۆانامە (مارکیتینگ) م بەدەست هێنا لە زانکۆی هەوایی.

ئێمە سێ خوشک و برا بووین. دایبام هەموو شتیکیان کرد تا ئێمە زانکۆ تەواو بکەین. بۆیە کاتیکی من برۆانامەکەم وەرگرتهوێ، کردمە زەرفیکەوێ و ناردمەوێ بۆ ئەوان. ووتم بەخوا ئێوێ لە من زیاتر شایەنی ئەم برۆانامەیه.

پات ووتی: بیرمە جارێک هاتن بۆ هەوایی، زۆر پووخواش و کراوێ بوون.

ووتم: لە رستیدا من بەختم هەیه کە خواوەنی ئەو دایبام. دایبام هەمیشە هانیان دەدام و باشترین سەرەشقی ژیانم بوون. هەمیشە گروتینیان دەدایە بەرم و دەیانووت دلنێن لەوێ کە ئەوێ بتهوێت بەدەستی دەهینیت. هانیان دەدام خۆم لەسەر پێی خۆم بووێستم و بیر لە شتەکان بکەمەوێ و خۆم بریار بدەم. هەمیشە پێیان دەووتم کە بەلای ئێمەوێ گرتگرتین شت خوشبەختی تۆیە.

دایکم چونکە خۆی مامۆستا بوو و وانەێ بە کەسانی خواوەن پێداوێستی تاییبەت دەوتەوێ، فێری ئارامی و بەخشندەیی دەکردم و بووبوێ مامۆستای منیش. هەمیشە کەسیکی گەشبین و پووخواش

بوو فېرى ئەۋەي دەكردم كە گويى بە ناخۇشەكانى ژيان نەدەم و دەيوت: [لە ژياندا ھەرشىك پروبىدات، شاينى ئەۋە نىيە كە بوي توۋرە بيت.]

باوكم كابرايەكى بازىرگانى كارامە بوو و نموونەى كەسايەتى راستگو و شكۆمەند بوو. فېرى كردم كە گريپەستىم لەگەل ھەر كەسىك كرد و بەلەنم بە ھەركەسىك دا، دەيت لەپىناويدا سەرم دانىم و پىزى بەلەنەكەم بگرم و ھەرچى بوو دەيت باجەكەى بدەم. ئىستا دايك و باوكم زور ھاندەرى من و (پۇبىرت) ن و ھەردەم شانازىمان پىۋە دەكەن.

جانىس: توش ۋەكو ھەموومان ھەزىت لە جەۋى دوورگەكان بوو، بۇيە ھەر لەۋى مائەۋە.

كىم: بىگومان، ئەۋكاتە ھەموومان گەنج بووين و ھىچ بەرپرسىيارىتەكمان لەسەر شان نەبوو. ئىتر چۆن خوش نايىت؟

يەكەم پىشەم

بەردەوام بووم لە چىرۆكەكەم و ووتىم: يەكەم ئىشىم لە دەزگايەكى مىديايى بوو بۇ پىكلام لە ھانۇلۇق. ھاپىشەكانم ھەمووى كەسى باش و پروخۇش بوون و لە سەرو ھەموۋىيەۋە، ھانۇلۇق شوپىنكى بچووك بوو و ھەر زوو شارەزاي وردەكارىەكانى پىكلام بووم تيايدا. جا ھەر لە پىگەى ئەۋ دەزگايەۋە، چوومە ئازانسىكى تر و لەۋى پلەى يەكەم ۋەرگرت بۇ كارى فرۇشتى پىكلام. ئەھا ئەۋ كاتە بوو كە كۆتا جار يەكترمان بىنى. ئاخىر ئاسان نىيە يەكەم بيت لە فرۇشتى، لە كاتىكدا ھىچ كۆرسىكت ۋەرنەگرتىت لەسەر فرۇشتى.

ئەۋ كاتەى ۲۵ سال بووم، گۇقارىكم بەپىۋە دەبرد كە خزمەتى لايەنى بازىرگانى دەكرد لە ھانۇلۇق. سەرىشەۋ بەزمورەزىمى

دنيانى ھەبۇو. دەبۇو رېكلامەكان زۆر بە باشى بىكەين و وا بىكەين
كە ژمارەى دواى ئەو ۋە فرۇشى ھەبىت. بەلام لە كۇتايىدا
كارەكانمان ھەمووى بە سەرگەوتووى تىپەراند.

لىسلى: واتە ئەو كاتەى كە يەكترمان بىنى تۇ خەرىكى ئەو
بوويت؟ ئەى دواى ئەو خەرىكى چى بوويت؟

دوو سال لەو گۇقارە بووم، بەلام دواى دوو سالەكە بىريارم دا
كە پىلانەكەم بگۇرۇم. پىلانەكەم بەو شىۋەيە بوو كە بىرۇم بۇ
نيۇيۇرك و لە ئازانسى Mecca كار بىكەم. دواتر پىلەم
بەرزىكرىتەو ۋە بۇ بەرپۇبەرى Madison Avenue. بەلام جارىكى
تر بىرم لى كىردەو ۋە بە خۇم ووت باشە وا ئەو ۋەشت كىرد، خۇ
ھىشتا تۇ بەرپۇبەرىكت دەبىت. ئاخىر لە ئەزموونى كارى خۇمەو ۋە
بۇم دەرگەوتىبوو كە من ناتوانم قىبوولى بىكەم ئەمىرم بەسەردا
بىرىت. ۋەك پىم ووتن خۇم دوو جار لەسەر ئەو دەرگىراپووم كە
نەمدەتوانى ئەو قىبوول بىكەم.

بۇيە دامنا كە ئەو پىلانى دوو ۋەم بى. بىرم كىردەو ۋە كە دەبىت
من كارىك بىكەم كە تىايدا خۇم بەرپۇبەرى خۇم بىم و كار بۇ كەس
نەكەم. بەلام كىشەكە ئەو بوو كە ھىچ سەرەداۋىكم لا نەبوو.
نەمدەزانى چى بىكەم و لە كۆيۋە دەست پى بىكەم. لە دەوروو بەرم
كەسانىك نەبوون كە رېنىشاندەرم بىن. نوقمى ئەو بووبووم، بەلام
تەواو خۇم ساغ كىردىبوو ۋە كە دەبىت من كار بۇخۇم بىكەم. بەو
پەرى متمانەبوخۇبوونەو ۋە پووم كىردە نيۇيۇرك.

يەكەم ژووانم لەگەل پۇيىرت

پۇيىكىان كارىنى ھاورىم بانگەشتت كرد بۇ نان خواردن بۇ
ئەوھى پرسىكى پى بىكەم لەسەر پۇيىشتىم بەرەو نىويۇرك. داوى
ئەوھى لە قاعەى لەشجوانىيەكە ھاتىنە دەرەوھ، لە جىگەيەك يەكمان
بىنى و لەوى كارىن دەستى پاكىشا بۇ پۇيىرت و بە يەكتىرى
ناساندىن و سلاومان لەيەك كرد.

جا چىتان بۇ باس بىكەم؟ شەش دانە مانگ ئەو پۇيىرتە داوى
ئىلاقەى لى كردم و من رەتم دەكردەوھ و دەمووت كە من دەپۇم
بۇ نىويۇرك، نامەوئىت پەيوەندى دامەزرىتم. جا شانسى من كارىن
و پۇيىرت ھەشت سال بوو ھاورى بوون. بۇيە پۇيىرت تەلەفۇنى
بۇ كارىن كرىبوو و داوى لى كرىبوو كە منى بۇ پازى بكات.

(كارىن) ىش ھەمىشە دەھات و باسى پۇيىرتى بۇ دەكرىم.
كىشەكە ئەوھ بوو ئەوھندە بە باشى باسى پۇيىرتى كرىبوو لەلام،
من لە دلى خۇمدا دەمووت كە كارىن دلى بە پۇيىرتەوھى و منىش
ھەستىم بە ئازارى وىژدانم دەكرىم كە لەگەل كەسىك پەيوەندى
بىستىم كە ھاورىكەم خۇشى دەوئىت. دوو مانگى بەسەردا پۇيىشت
كە من ھەر سەرقالى پلاندانان بووم بۇ سەفەرەكەى نىويۇركىم. لە
ماوھى ئەو دوو مانگەدا پۇيىرت ھەر خەرىكى گول ناردن بوو بۇم
و جارىكىش كارىن ھات و ئەوھى بۇ پوون كرىمەوھ كە كارىن و
پۇيىرت تەنھا ھاورىن و ئەو ھىچ ھەستىكى نىيە بۇ پۇيىرت. ھەر
بۇيە پۇيىك پۇيىرت پەيوەندى پىوھ كرىم و داوى چوئەدەرەوھى
لى كرىم و منىش لىتان ناشارمەوھ دلىم بۇى لى دەدا، چوئە
سەرسام بووم بەوھى كە ئەوھندە چاوى لەسەرمە. ئىتر پازى
بووم و ووتىم: پىت چۇنە ئەم ئىوارەيە؟

پۇبلىت چونكى ھاۋىيى كارىن بوو، پرسىياري كىرەبوو و بۇي دەرکەوتبوو كە من ھەزم لە پىياسەي كەنار دەريايە. جا لە جىگەيەك يەكتىرمان بىنى و پۇبلىت پىلانى دانابوو كە من ھاتم كارمەندەكان دەرگام بۇ بىكەنەو و پىم بلىن: تۇ دەبىت كىم بىت، كە بەرپىز پۇبلىت چاۋەرۋانتە. ئىتەر يەكمان بىنى و لە چىشتخانەيەكى بەلەزەتى بەناوبانگى ھاتۇلۇق كە ناۋى Michel's بوو، لە كەنار دەرياكە نانى ئىۋارەمان خوارد و لەۋكاتەو تا ئىستا پىكەو دەژىن و دلى پازى كردم.

‘ ھەر لە يەكەم بىننەو، ھاۋىش بوۋىن ’

بىرمە ئەو شەو تا ۳ ي بەرەبەيان سەرقالى قسە كردن بوۋىن. پۇبلىت لىي پرسىم كە خەونم چىيە لە ژيانمدا و دەمەۋىت چى بىكەم؟ مەنىش بى سى و دوو يەكسەر ووتم: دەمەۋىت كارى خۇم ھەبىت و خۇم بەرپىۋەرى خۇم بىم. ھەزم لەو نىيە كەس فەرمانم بەسەردا بىكات. دەمەۋىت بازىرگاني بىكەم.

پۇبلىت ووتى: ئى من دەتوانم ھاۋىكارىت بىم لەۋەدا. نىزىكەي مانگىك بوو يەكمان ناسىبوو يەكەم سەركىشى كارمان پىكەو كىرد. لەۋ كاتەو تا ئىستا ھەم ھاۋىشەي كارمە و ھەم ھاۋىشەي ژيانم.

ھەر ئەو شەو، پۇبلىت باسى ئەو شىۋازە كارەي بۇ كردم كە باۋكى زەنگىن فىرى كىرەبوو. ھىلكارىيەكەي بۇ كىشام. ۋەرەقەيەكى بچوۋكى لە گىرفانى دەرکرد و ھىلكارى (چۋارىنەي كار) ي بۇ كىشام.

پۇبلىت ووتى: من ناوم ناۋە (گۆشەي پارەپەيدا كردن). چۋار گۆشە نىشان دەدات كە ھەر كەسە و لە گۆشەيەكدا سەرقالى پارە پەيدا كىردنە لەم ژيانەدا.

پۇيتىرت بۇى شى كىرمدەوہ كه
(E= Employee) واتہ فہرمانبہر و کارمہند
(S = small Business) واتہ بازىرگانى بچووک (کارى خۆت
(B = Big Business) واتہ بازىرگانى گہورہ (خاوہن کار
(I = investment) واتہ وہبہرہيتان
كىم: باشہ من ئىستا (ا) م واتہ وہبہرہيتنہرم. بہلام جياووزى
نىوان بازىرگانى بچووک و بازىرگانى گہورہ چيہ؟ واتہ جياواوزى
نىوان کارى خۆت و خاوہنکار چيہ؟

رۇبىرت ۋەك ھىلكەي پاكىراۋ بۇي پوون كىردىمەۋە كە لە كارى خۇتدا تەنھا خۇت كار دەكەيت، ۋەك پىزىشك و فیتەر و دەلاك. واتە خۇيان سەرچاۋەي داھاتى خۇيانن. بەلام خاۋەن كار خۇي كار ناكات. بەلكو پىشت بە كەسانى دىكە دەبەستىت. ۋەك مايكروئىسۇفت و ستاربەكس و ماكىدونالز. جىاۋازىيەكە پرونتىر دەبىتەۋە كاتىك دەزانىن ئەگەر (S) مانگىك بچىت بۇ گەشت و پشوو ۋەربگرىت، داھات و ئىشەكەشى پشوو ۋەردەگرىت. بەلام كاتىك (B) سالىك پشوو ۋەردەگرىت، كاتىك دىتەۋە سەر كار، داھاتەكەي ۋەك خۇيەتى.

ھەرلەبەر ئەۋە، نەينى بوون بە I ئەۋەيە كە پارەكانت ئىش بۇ تۇ دەكەن، نەك تۇ ئىش بۇ پارە بكەيت.

كىم: لەبەر ئەۋە من دەمەۋىت بىم B و I بۇئەۋەي پارەكانم ئىشم بۇ بكەن و من نەچم بەلايدا.

رۇبىرت: پلانەكە رىك ئاۋايە!

دۋاي دوو مانگ من و رۇبىرت يەكەم كارمان دەست پى كرد. لۇگۇمان دىزاین كرد و لەسەرمان نووسى (بىردنەۋە و متمانە) ئەۋ دىزاینەمان لەسەر كراس و چاكەت و جلو بەرگەكان چاپ كرد و و سىمىنار و كۆرسەكانمان لە سەرانسەرى ئەمريكادا دەفرۇشت. بەبۇنەي ئەم كارەمانەۋە، دەمانوىست خەرجى ئەۋ گەشت و تىچۋوانە دەرکەينەۋە كە بۇ كارى گەرەتري داھاتوو دەمانكرد.

۱۹۸۵ ئەۋ سالەي دۆزەخمان بە چاۋى خۇمان بىنى

لە كۆتايى سالى ۱۹۸۴ دا، ئەۋەي ھەمانبوو فرۇشتان و كىردمان بە پارە. ھانۇلۇلمان بەجىھىشت و پۇشستىن بەرەۋ كالىفۇرنىيا بە ئامانجى دامەزراندى كارى داھاتوومان لەۋى. پىش ئەۋەي شتەكانمان بفرۇشىن زۇر بى حال بووين و ۋەزەمان شىر بوو.

تەنەت ھەندىك كات لەناو تويىتاكەماندا دەخەوتىن و شوپىنى
مانەو ھەمان نەبوو. ھەتا بلىنى گوزەرانمان خراپ بوو. ئەتوانم بلىم
دۆزەخمان بە چاوى خۇمان بىنى. ياخوا دۆزەنەكەشم ئەو ھى
بەسەر نەيەت.

پات: تىناگەم، واتە چۆن؟

كىم: قەت بىستوتە دەلىن ناتوانى بە پارە خۇشەختى بىكرىت؟

پات: بەلى بىستوومە

كىم: بەلام من وا نالىم. باو ھەركەن ئەوكاتە لە گوزەرانىكدا بووين كە
بە ھۆى ھەزارىمانەو ھەزەرى كات شەپمان بوو و ھەمان خستە
ئەستۆى يەكتىرى. شەپمان بەيەكتىر دەفرۆشت. بىزار بووين و
باو ھەپمان بە خۇمان نەما بوو. من خۇم كەسىكى گەشېنم، بەلام
لەو ماو ھەپدا پەشېنترىن كەسى سەرزەوى من بووم و گومانم لە
خۇمان ھەبوو و گومانم لەو ھەبوو كە بگەين بە ئامانجەكانمان.
سەيرى خۇم دەكرد و ھېچ تروسكايىەكم لە خۇمدا نەدەبىنى.

پات: ئەى چۆن خۇتان پزگار كەرد لەو نەگبەتيانەى باسى دەكەيت؟
كىم: سەرەپاي ئەو دۇخەى تيايدا بووين، ھېشتا من و پۇبىرت لە
دەرگاي كەسمان نەدا و نەچوینە لاي ھېچ خزم و كەس و كار و
ناسياوېك. تە ئەمىرم بىرم ناپچىتەو ھە جارېك ھاوپىيەكمەن
گەياندىنە ھەرزانتىرىن ھۆتىلى سانتياگو. ئەوكاتە ھەموو كەس ئەو
ئامىرەى نەبوو كە سەيرى كارتى پى بىكات بۆ ئەو ھى بزانىت
پارەى تيا ماو ھەپان نا. پۇشستىنە ژوورەو و كارتەكەم نىشانى
كارمەندى ھۆتىلەكە دا و دووعام دەكرد كە سەيرى نەكات بزانىت
پارەى تياپەپان نا. كارمەندەكە كۆپىيەكى لە كارتەكەم گرتەو ھە
كلىلى ژوورېكى پى دام. دەمويست لە خۇشىدا ھاواركەم و لەو
ناو ھەپاز بەدم. بەلام نەدەكرا چۈنكە كارمەندەكە پى دەزانى. لە

خۇشيا پۇيىشتىمە دەرەۋە و پىم ووتن كە ژوورمان دەستكەوت. لە
خۇشيا خەرىك بوو بال بگرم.

شەۋەكەي لەگەل پۇيىرت پۇيىشتىنە دەرەۋە و پىاسەيەكى ئەو
ناۋەمان كرد و KFC مان خوارد و دواتر پۇيىشتىن ھەندىك
مىۋەمان كرى و پۇيىشتىنەۋە بۇ ھۆتىلەكە. ئەو ھۆتىلە يەككىك بوو
لە خراپترىن و ھەرزانتىر ھۆتىلەكان، بەلام ئەو شەۋە بۇ ئىمە
ۋەك بەھەشت وابوو. ھەرچەندە نەماندەزانى دەيىت بەيانی چى
بكهين، بەلام گرنگ ئەۋە بوو ئەو شەۋە شوپىنىكمان دەستكەوت
تيايدا بھەۋىنەۋە.

زۇر دلىنام، ئەگەر من و پۇيىرت يەكترمان نەناسىايە، ھىچ كام
لەمانەمان بەسەر نەدەھات. بە درىژايى ئەو ماۋەيە ھاۋرى و
خزمەكانمان پىيان دەۋوتىن كە بۇ ناچن ئىشىك بگەن و
موۋچەيەكتان ھەيىت ھەتا وورده وورده ئىشەكەي خۇتان
دەكەۋىتەۋە سەرپىيى خۇي. بەلام ئىمە دەمانزانى ئەگەر ئىش بۇ
كەسىك بكهين، ئەۋا ھەنگاۋىك دىيىنە دواۋە. ووتمان تا ئىرەمان
ھىئاۋە، با بەردەوام بىن. دەمانزانى كە ئەگەر ئىش بۇ كەسىك
بكهين و موۋچەمان ھەيىت، ئەۋا لەۋانەيە ھەرگىز دەست
نەكەينەۋە بە ئىشى خۇمان. چونكە فىرى تەمبەلى دەبىن و
نامانەۋىت ئەۋ ئاسوودەيىە لە خۇمان تىك بدەين.

كاتىك ئاورىك بۇ رابردوۋ دەدەمەۋە، بۇم دەردەكەۋىت كە ئەۋە
ئەۋ رابردوۋە سەختە بوو ۋاي لى كردىن پىگەچارەيەك
بدۆزىنەۋە و خۇمان رزگار بكهين. ئەۋ پۇژە سەختانە بوو ھانى
داين بىن بەم كەسەي ئىستا. ئىمە خۇمان ساغ كردبوۋەۋە كە
دەيىت كارى خۇمان ھەيىت.

كاتى كەوتنە سەر پىي خۇمان

لە كۆتايىدا ھەردووكمان ھەرچى ناخۇشى دىنيا بووب چەشتمان،
كە ھەر خۇمان ھۆكارەكەى بووين. پۇيىرت گەيشتبووۋە ئەر
بىروايەى كە كەسى تر ناتوانىت لەم دۇخە خراپە پزگارمان بىكات
خۇمان نەبىن. منىش بىريارى ئەوۋەم دابوو كە لۆمەى كەس نەكەم
بۇ ئەم دۇخە. بە كورتى ھەردووكمان بىريارى ئەوۋەمان دابوو كە
خۇمان كار بۇ پزگاربوونى خۇمان بىكەين، وە كرديشمان.

جانىس: كارەكەتان چى بوو؟

كىم: كۆمپانىيەكى پەرۋەردەيىمان دامەزراند. بەو پىيەى كە
پۇيىرت كاتى خۇي رىگاي فىربوونى وانەووتنەوۋەى خويندبوو و
لە ھەمان كاتدا ئەوكاتە لە ھانۇلۇق چەند پىرۇژەيەكى بازىرگانى
خۇي ھەبووبو. بۇيە وردە وردە ئەم كۆمپانىيەمان دامەزراند و
دواتر بە پىي پۇژگار، بوو بە ۱۱ لق لە ۷ وولاتى جياواز.

لىسلى: ئەى كەى ھاوسەرگىرىتان كرد؟

كىم: لە مانگى يانزەى سالى ۱۹۸۶. ھەرچەندە دەمانزانى كە ھىچ
لەبار نىيە دۇخەكە، بەلام گەشبين بووين بەوۋەى كە داھاتوويەكى
باش لەپىشمانە.

پات: ئەى دواى ئەوۋە پىرۇژەكەتان چى لىھات؟ ھەر بەردەوامە؟

كىم: بۇ ماوۋەيەكەى زۇر بەردەوام بوو. بەلام لە سالى ۱۹۹۴ من و
پۇيىرت خۇمان خانەنشىن كرد و فرۇشتمان. من ۳۷ سال بووم و
پۇيىرت ۴۷ سال. لە ھەمووى خۇشتر ئەوۋە بوو ئەوكاتە
ھەردووكمان سەربەخۇ بووين.

پات: سەربەخۇيى دارايى؟

كىم: بەلى. چىتر پىويست نەبوو كار بۇ پارە بىكەين. ھەستىكى زۇر
بى ويئە بوو، نازانم چۇن بۇتان باس بىكەم.

لىسلى: واتە كۆمپانىياكەتان بە پارەيەكى وا فرۇشت كە تا كۆتايى
تەمەنتان لىي بخۇن و ھىشتا تەواو نەيىت؟

دامە پىرمەي پىكەنن: نەوۋەلا وا نەبوو. زۆربەي خەلك وا دەزانى
وامان كىردوۋە. جا خۇ ئەگەر بە پارەي كۆمپانىياكە پالمان بدايەۋە،
ئەوا بەشى دوو سالى دەكرىن و دەكەوتىنە سەر ساجى عەلى.

لىسلى: ۋەلا تىئاگەم، واتە چۇن؟

كىم: ئىمە سالى ۱۹۹۴ ھەردووكمان خۇمان خانەنشىن كىرد و چىتر
پىويستمان نەبوو كار بىكەين. پارە كارى بۇ دەكرىن. مانگانە پارە
دەھاتە حسابەكەمانەۋە بى ئەۋەي خۇمان كار بىكەين. بەتايىبەتى
لەپىگەي مولكەكانمانەۋە. ئىستا تىدەگەيت مەبەستم چىيە؟

يەكەم ۋەبەرەيتانم

پات: من ھىچ دەربارەي ۋەبەرەيتان نازانم. ئەمانە ھەمووى تازەن
بۇ من.

كىم: منىش ھەر وا بووم. كاتىك لە سەرەتاي پىگەكەدا بووم ھىچم
دەربارەي ۋەبەرەيتان نەدەزانى. تووشى چەندىن نشىۋى و
ناخۇشى بووم ھەتا فىربووم و شارەزايىم پەيدا كىرد. من سەرەتا
لە مولكەۋە دەستم پىي كىرد چۈنكە ئەقلىم ئەۋەي دەبىرى.
خانۋويەكى بچوۋكى خنجىلەم لە ئۆرىگىن كىرى سالى ۱۹۸۹. دوو
كۆلان دوور بوو لە مالى خۇمانەۋە. كىرىن و فرۇشتى ئەۋ مەلكە
يەكىك بوو لە قورستىرىن كارەكانى ژيانم. زىرەم كىردبوو ئەۋەندە
دەترسام. نەمدەزانى زەرەر دەكەم يان قازانچ.

لە سەرەتاۋە زۆر قەلەق بووم، بەلام دواي ئەۋە شاگەشكە بووم
لە خۇشيا كاتىك ھەمووى مانگىك نەدەبوو خانۋوۋەكەم كىرىبوو،
كەچى ۵۰ ۋەرەقە خىريان دەدامى ئەگەر بىفرۇشمەۋە. ئەۋ كاتە

زۆر كەم ئەزموون بووم، بەلام ئىستا تواناي بەرپىوۋەردنى
مليارەھا دۆلارم ھەيە. ھالى ھازر كە قسەتان بۆ ئەكەم، من
سەربەخۇيى دارايىم بەدەست ھىناوۋە و پارەكانم كارم بۆ دەكەن و
من پالم لى داوۋەتەوۋە.

جانىس: كاتىك گويم لە ۋەبەرھىنان دەبىت، يەكسەر خەيالم بۆ
پروژەي بازىرگانى گەورە و پارەي زەبەلاح دەچىت. نەك بۆ كرپىن
و فروشتى خانوو و زەوى. ئەو بابەتە ھىچ قازنجىكى تىايە؟
كىم: نەخىر! قازانجەكەي لە كرپىن و فروشتىدا نىيە، بەلكو لە كرپىن
و ھىشتەنەوۋەدايەتى، ھەتا كاتى خۇي. جا ئەم ھەويرە ئاۋ زۆر
دەكىشىت و قسە زۆر ھەلدەگرىت، ئەگەر ھەزەت كەرد دواتر قسەي
لەسەر دەكەين.

كۆمپانىي باۋكى زەنگىن

لىسلى: ئەي دۋاي ئەۋەي كە خانەنشىن بوون چىتان كەرد؟ بېروا
ناكەم ھەموو پروژىك خەرىكى ۋەرزىش بىت و لە مەلەۋنگە
كەوتىت. ئەمە تۆ نىت!

قاقايەكم لىدا و ووتم: ھاشا ئەۋە من نىم. ئەۋسالە بەۋ پارەيەي كە
پىمان بوو، ۸۵ پارچە زەۋىمان كېرى لە چىياكانى باشوورى
ئەريزۇنا. ناۋچەيەكى ھونەرى زۆر جوان بوو و تەنھا كوخيكي تيا
بوو. كوخەكەمان پروۋخاند و دووبارە دانەيەكى جوانترمان
درووست كەردەۋە. ناۋچەيەكى تا بلىي بىدەنگ و ئارام و دوور لە
ژاۋەژاۋ و قەرەبالغى.

لەۋ ناۋچە ئارامەدا بوو كە پروبىرت كىتېي (باۋكى زەنگىن و
باۋكى ھەژار)*ى نوۋسى، كە كىتېيگە باس لەۋە دەكات
زەنگىنەكان چى فېرى مندالەكانان دەكەن كە ھەژارەكان لىي بى

ئاگان. كاتىك پۇيىرت سەرقالى نووسىنى ئەو كىتەبە بوو، من لە (فىنىكس) بووم. سەرقالى ئەو بووم ھۆتىلىكى بچووكم ھەبوو دەمكرد بە بەلاخانەيەك. پۇژەيەكى سەرەتام بوو، بەلام زۇر دلم پىي خوش بوو و سەرکەوتوو بووم تيايدا.

ئەو كىتەبەي پۇيىرت كە بۆم باس كردن، ئىستايەككە لە پۇرۇشتىن كىتەبەكانى مېژوو. پىش دەستپىكردنى كىتەبەكە، يارىەكمان درووست كرد بە ناوى cash flow بۆئەوئەي لە رېگەي ئەو يارىيەوئە خەلك فېربكەين چۆن سەرەخۇيى دارايى بەدەست بەيىن. شتىك ھەيە پىي دەلېن (چەماوئەي داخراو) ئەو دۆخەيە كە تيايدا داھات و خەرجىەكانت وەك يەكە و ناتوانىت خۆت بنياد بنىيت. ئەو يارىە ھانى دەدايت كە فېربىت چۆن لەو چەماوئەيە خۆت رزگار بکەيت.

من و پۇيىرت و شارۆن لەسەر گىرفانى خۆمان كىتەبەكەمان چاپ كرد. سەرەتا پىمان وابوو فۇشتىكى خەيالى دەيىت، بەلام ھىچ دەزگايەك ئامادە نەبوو لىمان وەربگىت. مەجبوور ھاورپىيەكمان شۆرگەي ئۆتۇمبىلى ھەبوو، لەوئە داماننا. لەوئە وورده وورده لىي دەفۇشرا و دواي ۲ سال، چووە لىستى پۇرۇشتىن كىتەبەكانەو. لە خوشيدا خەرىك بوو بالمان دەگرت. لە راستيدا پلانمان دانەنابوو كە كۆمپانىي تر درووست بکەين. بەلام كۆمپانىي Rich Dad مان دانا و گەشەيەكى كرد كە بە خەيالى كەسماندا نەدەھات. بەبۆنەي كىتەي (باوكى زەنگىن و باوكى ھەزار) ھو پۇژەكەمان زۇر باش ناسرا و ئىستايەككە بە ۴۶ زمانى جىھانى نووسراو و لە سەرتاسەرى جىھاندا دەفۇشريت.

لېسلى: ژيانىكى سەيرە! چەندىن ناخۇشى ھاتۇتە رېگەت. تەنانەت
بى لانه و مال و حال بوويت. كەچى ئىستا خانەنشىن بوويت و
خاوەنى كۆمپانىيەكى جىھانىت. زۆر بەبەختىت، خۇزگەم بە خۇت.
كىم: بىگومان بەختم ھەيە، بەلام بېروا ناكەم ھەموو كەس بەرگەي
ئەو ناخۇشىانە بگرىت تا دەگات بەم پۇژە. من و پۇيىرت
بەرگەمان گرت. ئىمە رېگەيەكمان ھەلبىژارد كە زۆربەي خەلك
ناوېرن خۇيان لە قەرەي بدەن. ئىمە بە ھىواي داھاتوويەكى گەش
ھەلمانىژارد و دواتر پاداشتەكەيمان وەرگرت.
ئەمە چىرۆكى من بوو، ناخۇش نەبوو.

تېبىنىيەكى گرنگ بۇ خانمان

بەھۇي كۆمپانىيە (باوكى زەنگىن) ھەو، زۆربەي كات خانمان
دېنەلام و دەلېن ئامۇژگاريمان بىكە كە خانمان چۆن دەستېيىكەن.
ئامانجى سەرەكىم لە نووسىنى ئەم كىتېبە ھەر ئەمەيە كە ھانى
خانمان بدەم دەست بىكەن بە وەبەرھىتان و كارى خۇيان.
دەمەوېت كە خانمان لەو تېبگەن ئەمە عىلمى زەرپە نىيە و
ھەمووكەس دەتوانىت بىكات. بەلام كەمىك كاتى و زانىارى
دەوېت.

خالىكى تر كە دەمەوېت بۇ خانمانى پوون بىكەمەو ئەوئەيە كە
چىتر خانمان ناتوانن پىشت بە ھاوسەر و خىزان و ھكوومەت
بىستەن بۇ بابەتى دارايى. ئەوئەي بۇ دايىك و نەنكىمان گونجاو،
چىتر بۇ ئىمە ناگونجىت. بە بۇچوونى من، خانمان پىويستە
كۆنترۆلى بارى دارايى خۇيان لەدەست خۇياندا بىت بۇ ئەوئەي،
خا نەخواستە، بە ھەر ھۆكارىك، سەرچاوەي داھاتى چواردەوور
نەما، ئىمە بتوانىن ژيانى خۇمان و مىندالەكانمان دەستەبەر بىكەين.

ئىتر بە ھەزى خۇمان نىيە، دەپىت لەمەولا بىر لەۋە بىكەينەۋە،
خۇشى بىي و ترشى بىي ئەمە ژيانە و ناتۋانى لەم پاستيانە
پابكەيت. ئىستە سەردەمەكە گۇپاۋە و [كاتى ئەۋەيە كە كىلى
سەركەۋتتى خۇمان، بەدەستى خۇمانەۋە پىت].
كىم

بهشی چوارهم

بیست سال پیش ئیستا، له دوورگه کان

دوای نه وه گوئیستی چیرۆکی هه ریه که مان بووین، دهستان کرد به گێرانه وهی به سه رهات و پۆژه خوشه کانی سهردهمی زانکو و هه ر ده مانووت "بیرته؟...." "بیرته....؟"

پات: باشه کئ کۆتا نیوه پۆخوانی بیره؟

هه موومان بۆ ۳۰ چرکه یه ک بیدهنگ بووین و بیرمان ده کرده وه. راسته که سمان له هه وایی له دایک نه بووین، به لام به خه یال هه موومان پۆیشتی نه وه بۆ نه و پۆژانه ی له وئ به سه رمان بردوون له که نار ده ریا و دهنگی شه پۆله کان و کهش و هه و دلفیتنه که ی. بیرمه یه کهم جار که پۆیشتم بۆ هه وایی له گهل دایک و باوکمدا بووم، له ناوه ندی بووم. هیتده به لامه وه جوان بوو، بریارم دا جارێکی تر بێمه وه و نه مجاره لیره بمینمه وه. هه موومان نغرو ی نه و خه یالانه بووین. سهردهمانیک که گهنج بووین و هه یچ بهرپر سیاری تیه کمان له سه ر شان نه بوو.

له پر جانیس بیدهنگیه که ی شکاند و ووتی: بیرم که و ته وه! له Tahitian Lanai بووین.

لیسلی: وا بوو! بیرمه پۆژێکی هه تاوی خوشی مانگی یه ک بوو. جانیس کلاوێکی گه وره ی له سه ردا بوو و مارسا جله کانی په مه یی بوو.

پات: بیرمه له ده ره وه دانیشتبووین له که نار ده ریا که. بۆنی کریمی دژه خۆره کان ده هات و شنه ی با به لاماندا گوزهری ده کرد. به راستی پۆژانێکی خوش بوو. بئ خه م و خه فته و بهرپر سیاری تی. پاره شمان پئ نه بوو و خوشیش ده ژیاين.

جانیس: جا له ش و لاریکی رێک و جوانمان هه بوو!

كىم: پۇژەكانمان زۇر خۇش بوون و يادگار يەكان زۇرن. خۇزگە ترەيسى و مارساش بهاتنايه. بهلام به راسى ئافەرىن بۇ تۇ پات كە توانيت هەموومان كۆبكەيتەو. بهراستى قەرزارى تۇين.

چىرۆكى مارسا:

لېسلى: بىرمە مارسا هەمىشە به خاۋليەك و تەختەي ئاۋەخلىسكىكەيەو. لىو كەنار دەريايە بوو. ئى ئىو خۇي لى باشوورى كالىفۇرنىا لى كەنار دەرياكەن گەورە بووبوو، ديار بوو بۇ ئەۋەندە دلى به كەنار دەرياكەن دەكرىتەو. هەر لى بەرئەۋەش بوو چوۋە بەشى زەرياناسى.

جانيس: بىرمە كۆتا جار كە مارسام بىنى زۇر دلى خۇش بوو چونكە ۋەرگىرابوو لى پەيمانگى زىانى ژىردەريايى. خەزى دىيائى لىو بىۋارە بوو. ئىو كچە خەۋنى بوو پۇژىك لى پۇژان لىگەل Jacques Cousteau كاربكات لىسەر بهلەمە بهناۋبانگەكەي كە ناۋى Calypso بوو. پات، تۇ زىاتر ئاگادارى، ۋەك بزانى گەيشتوۋە به خەۋنەكەي؟

پات: ۋەلا كەم كەم قسە دەكەين. كۆتا جار كە قسەمان كىرد لىم پىرسى كە بۇچى گەپاۋەتەۋە بۇ كالىفۇرنىا؟ ۋوتى ھاۋكارى باۋكم دەكەم لى پۇژەيەكى بازىرگانىدا. كارمەندىكى باشى باۋكم ۋازى لى كارەكەي ھىتاۋە ۋ دەبىت من شوپىنەكەي بۇ پىرېكەمەۋە. ۋوتى كە لى سەرەتدا بۇ ماۋەي دوو مانگ پۇيشتووم، بهلام ئىستا بىريارى داۋە بۇ ھەتاھەتايە لىۋى بىمىنيتەۋە.

سەبارەت به خەۋنەكەشى، ۋوتى ئەۋە جاران بوو. ئىستا باۋكم كۇچى دىۋايى كىردوۋە ۋ من ۋ دايكم به تەنھا ماۋىنەتەۋە، به دەنگىدا ديار بوو كە ھىچ ئاسۋودە نىيە. ۋەك پىشتىر ۋوتىم، دايكى

نەخۇشە و ھەر لەبەر ئەو ھەش بوو نەيتوانى لىرە ئامادە بىت.
چونكە خۇي ئاگادارى دايكەتسى و كەسى تریان نىيە. ئەركى
قورسە داماوە.

كىم: واتە نەگەراو ھەشەق بۇ دەرياناسى؟
پات: بەخو بە قسەكانيا ديار بوو كە نا. چونكە كە باسەم كەرد
ھەولى دا بابەتەكە بگۇرپىت و باسى نەكات.
جانىس: ئەي نەترانى ھاوسەركىرى كەردو ھە؟ مندالى ھەيە؟
پات: نەو ھەلا باسى ئەو ھەشمان نەكەرد.

چىرۆكى ترەيسى

كىم: ئەي ترەيسى چۆنە؟ خەرىكى چىيە؟ كەس ئاگاي لىيەتسى؟
پات: زۆر توپە و بى جەو ديار بوو ئەم بەيانىە كە قسەم لەگەل
كەرد، ديار بوو جەويان گرتىبوو كاتىك نەيتوانىبوو ئامادەبىت
لەگەلمان. زۆر پەست بوو لەم دونىايە. جا ئىتر نازانم ھەر ئەو
دەقەيە ئاوا توپە بوو، يان ھەر وايە. بەلام چەند جارىكى تىش
قسەم لەگەل كەردو ھەشەبەخت ديار نەبوو. ئاگادارى
ئەو ھەم كە ھاوسەركىرى كەردو ھەشەبەخت ديار نەبوو. جا بۆيە
ئەركى دوو مندال و كۆمپانيا و ژيانى ھاوسەركىرى كەردىكى ئاسان
نىيە. ئازايە كە دەتوانىت ھەرسىكى بكات.

كىم: واوا! ديارە ترەيسى دواي ھەزەكەي كەوتو ھە. من و
ترەيسى ھەردووكمان ھەزمان لە ئىش كەردنە. بىرتانە شەوانى
ھەينى لە ھانۇلۇق، شەقامەكان لەبەر پىادە و خەلك پىگە نەبوو
پىادا بىرۆيت. پىستورانىت و بارەكان تا دەرەنگانى شەو كراو ھەبوو
و كروپەكان لەسەر شەقامەكان مۇسقىيان دەژەنى. جادە و بان
جەمەي دەھات. من لەوئى، لەناو ئەو ھەرا و بەزمەيا ترەيسىم ناسى.

خىرا بووين بە ھاۋرى و دواتر ھەردوۋىكىمان چوۋىنە كۆلىتى
بازرگانى.

ترەيسى باش خۇي دەگونجاندا لەگەل بارودۇخەكەدا و ھەمىشە
ئارەزوۋى سەركەۋىتى زىياترى ھەبوو و بەدەستى ھىئا. ئاگادار
بووم كە راستەۋخۇ دۋاي ئەۋەي زانكۆي تەۋاۋ كىرد ئىشى
دەستكەۋت لە كۆمپانىيەكى خۇراك و چەندىن جار پلەي بەرز
كرايەۋە. بەردەۋام باسى گەشتە بازرگانىەكانى بۇ دەكرىم كە
دەيكرىد و زۆر دلى بە كرايەكانى خۇش بوو. زۆر ھەزى لە
ئىشەكەي بوو، دلىام ئىستاش ھەر ۋايە.

پات ئاھىكى ھەلگىشا و ۋوتى: ئاھ كە ئاۋور دەدەيتەۋە بۇ ئەۋ
۲۰ سالەي تىپەپىۋە، سەير دەكەيت ژيان زۆر گۆزاۋە. ژيانى خۇم
۱۸۰ پلە پىچەۋانەي ئەۋە بوو كە خەۋنم پىۋە دەبىنى و پلانم بۇ
دانابوۋ. شتى ۋا پروۋىداۋە ھەرگىز پىشېنىم نەكرىدۋە. باشە
دەبىت بىست سالى تر چى پروۋىدات؟

لىسلى: ۋاز لە ئەۋە بەيىن، قابىلە بىست سالى تر چى دەبىت؟
ھەموۋمان پىر دەبىن و تەۋاۋ.

ھەموۋمان دامانە قاقاي پىكەنىن. نەماندەۋىست بىر لە داھاتوۋ
بەكەنەۋە. دەمانوۋىست چىژ لە نان خۋاردنەكە ۋەربىگىر.

بەلام پات سوور بوو لەسەر پرسىيارەكەي و ۋوتى: دەي
داۋەشىن پىم بلىن، دەتانەۋى داھاتوۋى خۇتان چۇن بىت؟
دەتانەۋى چى بكن و بىن بە چى؟

جانىس: ھەزدەكەم لە پروۋى دارايىيەۋە سەربەخۇ بىم و پىۋىستم بە
كەس نەبىت و عاشقى يەكك بىم و بە دلى خۇم گەشت بىكەم.

ھەموۋمان ۋوتمان جوانە. ئىمەش دەمانەۋىت ۋا بىن. بەلام بىرتان
بىت لە مندالىيەۋە ئەم پرسىيارەمان لى دەپرسىن. دەتەۋىت بىت بە

چى لە داھاتوودا؟ واز بھيئن كچىنە با چىز لە پوژەكەمان
وھربگرين.

پات ووتى: بووھستن با ئەم قسەيەش بكم. من دانيام پاش بىست
سالى تر يەكتر دەبينەوھ و ھەريەكە و خەريكى شتيكىن. ئەلەين
چى بىست سالى تر دووبارە يەكتر بىينەوھ و باس لە بىست
سالى رابردوو بكمەنەوھ جاريكى تر؟

بۆ ئەوھى پات قسەكەى كۆتايى پى بھيئەت، ھەموومان ووتمان
رازين. بىست سالى تر جاريكى تر كۆدەبينەوھ. نازانين لە كوئ و
كى ريكى دەخات، بەلام قسەيەك بوو و كردمان. ووتمان يەكتر
دەبينەوھ.

ليسلى ووتى: توخوا كچىنە وھەدم بەدەنى كە چىتر باسى ئەو بابەتە
جەديانە نەكەن. دە وازبھيئن با چىز لەم پوژە خوشە و لەم
نيوھپۆ خوانە وھربگرين.

لەم قسانەدا بووين و شاگردەكە ووتى: كەس حەزى لە شيرينى
نييە؟

بەشى پىنچەم "بابەتەكە لە بارە گرنگترە"

ھەر شاگردەكە پۇشت و لىسلى لىنى پرسىم: ئەرى تۆ ووتت
چەند سالىك پىش ئىشتا خانەنشىن بووم، وابوو؟
ووتم: بەلى سالى ۱۹۹۴ بوو.

لىسلى: نايەتە بەرچاوم كە تۆ دواى خانەنشىنى سەرقالى كەيف و
سەفا و گەران بىت. ئىستا ئەگەر من خانەنشىن بىم، بە دىنبايەو
بەس ئەگەر بىم و يارى گۆلف دەكەم و دەپۇمە گەشتە دەريايەكان.
بەلام بەخوا بىروا ناكام تۆ وا بىت. دىنيام لە جاران زياتر ئىش
دەكەيت.

دامە قاقاي پىكەنىن و ووتم: بىگومان من باوەرم بەو نىيە كە
دواى خانەنشىن بوون پال بدەيتەو. كىشەكە ئەو نىيە كە زۆربەى
خەلك كاتىك گوئىيان لە ووشەى خانەنشىن دەبىت، يەكسەر
خەيالىيان بۆ دوو ھاوسەر دەچىت كە پىربوون و بۆخۆيان خەرىكى
گەران و قەراغ دەريا و گەشت كردن.

جانىس: ئەو خەوا دىناو بەو من. ئەى كە حەزم لە گەران و
گەشتى دەريايە.

كىم: ئى منىش حەزم لەو نىيە. بەلام دەمەوئىت ئەو بلىم كە
خانەنشىن بوون لای من واتاى كۆتايى ژيانى كار كردن نىيە. من
بەردەوام حەزم لە فېربوون و تاقىكردنەو نىيە شتى نوئىيە.
خانەنشىن بوون لای من واتاى ئەو نىيە كە چىتر پىويستم بەو نىيە
كار بكەم و ھەول بەم داھاتىكى مانگانەم چىنگ بىخەم.

لىسلى: ھەرچەندە ئەو بابەتىكى شەخسىيە. بەلام دەتوانى
تىمبگە نىيە كە چۆن گەشتىتە ئەو ئاستە؟ مەبەستم ئەو نىيە چۆن

گەشتىت بە ئاستىك كە چىتر پىويست نەكات كار بىكەيت و لە
پروژە بازىرگانىيەكانتەو پارتە بۇ يىت؟

كىم: پروسەي گەشتىن بە سەربەخۇيى دارايى پروسەيەكە، شتىك
نىيە لە شەو و پروژىكىدا پروبىدات. وەك چۇن باوكى زەنگىن
ھەمىشە ئامۇژگارى پروبىرتى دەكرد و دەيووت كە فىربە وا بىكەيت
چۇن پارتە ئىشت بۇ بىكات، بۇ ئەوھى تۇ ناچار نەبىت ئىش بۇ پارتە
بىكەيت. دەيووت: ئەگەر فىرى ئەو نەبىت كە پارتە كارت بۇ بىكات،
ئەوا دەبىت ھەمىشە كار بۇ پارتە بىكەيت بۇ ئەوھى كەم نەكات.

جانىس: مەبەستت چىيە لە باوكى زەنگىنى پروبىرت؟

كىم: باوكى زەنگىن، باوكى يەككىك بوو لە نىزىكتىن ھاوپىكانى
پروبىرت. لە تەمەنىكى كەمدا وازى لە خويىندىن ھىتابوو بۇ ئەوھى
ھاوكارى خىزانەكەي بىكات. يەككىك بوو لە زەنگىنتىن پىاوەكانى
ھەوايى. پروبىرت ھەرچى فىربوو دەربارەي پارتە و وەبەرھىتان، لە
چاوى باوكى زەنگىنى دەبىنىت و لەوھو وەرى گرتوو. مەن ئەو
وانەيە لە سالى ۱۹۸۹ فىر بووم كە چۇن وا بىكەم پارتە كارم بۇ
بىكات، نەك مەن كار بۇ پارتە بىكەم.

لىسلى ووتى: كىم، تۇ چەندجاريك باسى وەبەرھىتانت كرد. مەن
وەبەرھىتان بە كاريكى پرمەترسى دەبىنم. چەندىن كەسم بىنيوہ كە
بەھوى وەبەرھىتانەوہ مايەپوچ بوون و زەرەريان كردوو. دەبىت
مىشكىكى زىرەكى پارتەناست ھەبىت كە وات لى بىكات لە
وەبەرھىتانەكەدا زەرەر نەكەيت. بەلام مەن ھونەرمەندىكم. تەنانەت
ناتوانم ھاوسەنگى پلانەكانى پروژانەشم رابگرم، ئىشتا چۇن
دەتوانم بىم وەبەرھىتان بىكەم. قەت نايەتە بەرچاوم.

پات: بەخوا منىش وام. ھىچ تاقەتى ئەو بوارەم نىيە. ئەو ئىشى مەن
نىيە. ھاوسەرەكەم سەرى لەو بوارە دەخورى. بوارىكى زور

ئالۋزە. ھەرگىز تىناگەم ئەو دەلال و ئابورىناسانە باسى چى دەكەن. سەرم تەقەى دىت كاتىك گويىان لى دەگرم. باشە كىم تۆ لە بواری بازارى ئال و گۆردا كار دەكەيت؟ قازانجى باشى ھەيە؟ چونكە ھاوسەرەكەم ھەمىشە زەرەرى تيا دەكات. جانىس: منىش جار جارىك پشك دەگرم. بەلام تاقەتم لىي نىيە. دەبىت بىكرىت و چاوەروان بىت نرخەكەى بەرز بىتەو. ئى خوا ئەيزانى كەى بەرز دەبىتەو. جگە لەوەش من كارى خۆم ھەيە و كاتم نىيە بۆ ئەو كارانە.

جوان گويم لە قسەكانيان گرت و ئەوانىش دواى تەواوبوونى قسەكانيان، چاوەروان بوون كە من وەلاميان بدەمەو. منىش ھەولم دا بە باشى وەلاميان بدەمەو. بۆيە وشەكانم ھەلدەبژارد و ووتم: جوان گويم لە ھەرسىكتان گرت. ھەريەكەتان بە شىوہيەك باسى وەبەرھىتانتان كرد. لىسلى ووتى مەترسىدارە و پات ووتى ئالۋزە و جانىس ووتى كاتم نىيە بۆى. ئىوہ خۆتان بە قسەكانتەن پىم دەلەن كە وەبەرھىتەن بۆ ئىوہ نابىت و پارووى ئىوہ نىيە.

با جارىكى تر بۆتان پوون بكەمەو. من ئامانجم ئەوہ نىيە بە تەنھا وەبەرھىتەن بكەم، بەلكو ئامانجى من ئەوہيە كە بگەم بە سەربەخۆيى دارايى. واتە ئامانجەكەم لەوہ گەورەترە كە تەنھا وەبەرھىتەن بكەم. من ھەر لە مندالىيەوہ ھەزم لەوہ نەبووہ كە پشت بە كەسانى چوواردەوور بىستەم. جا بۆ من، سەربەخۆيى دارايى واتە سەربەستى پەھا. ھەتا ئەو كاتەى سەربەخۆيى دارايى نەبىت، سەربەست نىت. جا سەربەخۆيى دارايى، بۆ ئەوہى لاي ھەمووتان پوون بىت، ئەو دۆخەيە كە داھاتى مانگانەت زياتر بىت لە خەرجىەكانت، بى ئەوہى خۆت كار بكەيت.

جا ئەم سەربەخۇيىيە دەتوانى بە چەندىن رېگە بە دەستى بېيىت،
بۇ نموونە بە يانسىيىب. بەلام من دەمزانى كە شانسم نىيە. وا نەھاتم
لەبەر پارە ھاوسەرگىرى بگەم.

جانىس پىيى بېرىم و ووتى: (ئىترىكا) تان بىرە؟ شووى كىرد بە
كەبىرايەك ۳۰ سالى رېك لە خۇي گەرەتر بىو، تەنھا لەبەر
پارەكانى.

ھەموومان لە جانىس وورد بووینەو!

جانىس: بىورن! خۇم ھەلدایە ناو بابەتەكەو.

كىم: ۋەك ووتم من نەمدەويست لەبەر پارە ھاوسەرگىرى بگەم.
بۇيە كاتىك ھاوسەرگىرىم كىرد لەگەل رۇبىرت، بېرىارمان دا پىكەو
زەنگىن بىن. ئىمە لە رېگەي پىرۇژە بازىرگانىيەكەمانەو دەستمان
كىرد بە پىرۇسەكە. ھەرچەندە گىرەنتى سەرگەوتتەمان نەبوو، بەلام
چاومان كىرايەو لەگەل دىيى وەبەرەيتان و ھەزىكى زۇرمان بۇي
درووست بوو.

لىسلى ووتى: من دىنيام كە رەش و سىي لە دىيى وەبەرەيتان جىا
ناكەمەو.

مىش زەردەخەنەيەكم كىرد و ووتم: مىش ۋەك تۇ وا بووم خەمت
نەبىت. لە راستىا من ووشەي 'ۋەبەرەيتان' سەرنجى رانەكىشام،
بەلكو ئەو سەرنجى راکىشام كە كار ناكەم و مانگانە پارە دىتە
گىرفانمەو. خۇ ئەگەر پلانم وا بوایە كە لەسەر پاشەكەوت بژىم،
ئەوا پاشەكەوت رۇژىك ھە تەواو دەبوو. بۇيە بېرىارم دا كە
لە رېگەي وەبەرەيتانەو زەنگىن بىم.

پات ووتى: كەواتە پارەيەكى كەمى مانگانە كە بىتە سەر
حسابەكەت، باشترە لەوہى كە پاشەكەوتىكى زۇرت ھەبىت؟

كىم: بە دۇنيايىيەۋە. ئەۋە پىي دەلەن قازانچى مانگانە. ھەموو مانگىك پارە خۇي دىتە سەر گىرفانت بى ئەۋەي خۇت ئاگات لىي بىت. پات: پىۋىستە مانگى چەندە بىتە سەر حسابەكەت؟

كىم: پرسىيارىكى جوانە! تۆ كار بىكەيت و كار نەكەيت، پىۋىستە بە پارەيە، چونكە خەرجىيت ھەيە. ھەركاتىك ئەۋ قازانجەي كە مانگانە دەستەكەت، زىاتر بوو لە خەرجىكانت، ئەۋە تۆ گەشتوويت بە سەربەخۇيى دارايى. من بىست سال لەمەۋپىش لە خەيالى ئەۋەدا بووم كە بگەم بە سەربەخۇيى دارايى چونكە ئەۋەم پىي قىۋول نەدەكرا فەرمانم بەسەردا بىرەيت. من دەمەۋىست ھەزم لە كويى بوو بچم و دلم بە چىيەۋە بوو بىكەم. ۋە ئەمەش بەۋە دەكرا كە بگەم بە سەربەخۇيى دارايى. سەربەخۇيى دارايى ھەم ھەلبىزاردەي زىاترت بۆ دەستەبەر دەكات، ھەم ئازادى زىاتر.

يان شتىكى تر، پۇژانە من خانمان دەبىنم كە دىرئە دەدەن بە پەيۋەندىيەكى ناخۇشى ھاۋسەرىگىرى، تەنھە لەبەر ئەۋەي كە مىردەكەي پارەدارە و دۇخى دارايى باشە. يان قىۋولى كارىك دەكات كە ھىچ ھەزى لىي نىيە چونكە موۋچەكەي باشە. لاي من ئەۋ كەسانە، سەلامەتى ھەلدەبۇيرن و باۋەربەخۇ بوون فەرمانمۇش دەكەن. بەپاي من ئەۋە گەۋرەتەرىن سەتەمە لە خۇت دەكەيت. خانمىك ژيانىكى ھاۋسەرىگىرى دۈزەخىي ھەلدەبۇيرىت لەبەر پارە و لە كۇتايىشدا دەلەت "پارە گرنگ نىيە" پارە چۆن گرنگ نىيە؟ ھەموومان دەزانىن كە پارە كارىگەرى لەسەر زۆربەي شتە گرنگەكانى ژيان ھەيە. پارە كارىگەرى لەسەر ژيانى ھەموومان ھەيە، بەتايىبەت خانمان. پرسىيار لە خۇت بىكە كە ئەگەر پارەيى زىاترت ھەبۋايە چىت دەكرد؟ لەۋانەيە ئەمە ھەندىك خانم بىكاتە تەلەكەۋە و ھەندىك ئازاد بىكات. ئەۋەيان كەۋتۆتەۋە سەرخۇت.

ھەرسىڭكىيان ۋاقييان وور مابوو. ۋابزانم تەۋاۋ سەرنجيانم بۇخۇم
راكىشاپوو.

بۇچى پىئويستە خانمان بىن بە ۋەبەرھىتەنەر؟

لەم پۇژانەي پىشووۋدا پۇژنامەنۋوسىڭكى گەنج كە كەمىك ناسراۋ
بوو، ھاتە لام و زۇر بە پەرۋشەۋە پىي ووتىم: دەبىت خانمان
ھۇشيار بىكەينەۋە كە چىتر كاتى ئەۋە نەماۋە پال بدەنەۋە و پشت
بە كەسانى تر بىستەن و بى خەم لىي بخەون. دواتر بۇم دەر كەوت
بۇ ئەۋەندە بە پەرۋش بوو. دايكى لە تەمەنى ۵۴ سالىدا
جىابوۋبوۋەۋە و ھاتبوۋ بۇلاي كچەكەي. كچەكەي ئىستە
مەسرەفى دەكىشەيت و لاى خۇي دايئاۋە. جا ئەۋ دۇخەي دايكى
ئەمى راجلەكاندبوۋ و ھاتبوۋەۋە ھۇش خۇي كە دەبىت ئەمىش
كار بىكات. بىرى كىرەبوۋەۋە چى دەبىت ئەگەر موۋچەكەي خۇي
بىر؟ تەنھا ۷۰۰ دۇلار پاشەكەۋتى ھەيە و ھىچى تر. بۇيە ئەۋىش
كەتبوۋە خۇي كە بىر لە سەرچاۋەيەكى تر بىكاتەۋە.

جا ھەرۋەكو لە پىشەكى كىتەبەكەدا باسى 'چۇن' مان كىرد، بۇ
نموۋنە چۇن ۋەبەرھىتان بىكەم لە كىرەن و فرۇشتى بازارى
ئالوگۇر، يان چۇن مولكەكانم بەرئوۋەبىم، يان چۇن پىرۇژەكانم
بەرەۋ پىش بەرم. ھەموۋ ئەمانە بۇ خانمان و بۇ پىئاۋانىش ھەمان
شتە. ھەرچەندە ھۆكارى گىرنگى ۋەبەرھىتان كىردن بۇ خانمان زۇر
جىاۋازە لە ھۆكارى ۋەبەرھىتان كىردن بۇ پىئاۋان.

ھەموۋمان دەزانىن ئەۋ ژيانەي دايك و باۋكمان بەرپىيان كىرد و
ژيان، ھىچ بۇ سەردەمى ئىمە دەست نادات و ناگونجىت. لە
خوارەۋە باس لە شەش ھۆكارى گىرنگ دەكەم كە بۇچى گىرنگە
خانمان بىتە ناۋ بوارى ۋەبەرھىتانەۋە:

ئامارەكان: ئامارەكانى تايىت بە خانمان لە بواری دارايدا، زۆر راچلەكىنەرە، ھەرچەندە ئەو ئامارانەى بەردەست من كەوتن تايىتەن بە ويلايەتە يەكگرتووەكانى ئەمريكا، بەلام دۇنيام لە ولاتانى تر ئەگەر خراپتر نەبىت باشتىر نىيە.

لە ويلايەتە يەكگرتووەكان:

۷% ئەو خانمانەى لە سەروو پەنجا سالەوەن، سەلتەن، واتە تەنھا خۇيان بەرپرسەن لە بەرپووەبردى ژيانيان و دەبىت تەنھاپشت بە خۇيان بىيەستەن.

موچەى خانەنىشىنى خانمان كەمتەرە لە موچەى خانەنىشىنى پياوان، چونكە سالانى خزمەتى خانمان كەمتەرە بەھۆى ئەركى مالەوہ.

۵۰% ھاوسەرگىرىيەكان بە جىابوونەوہ كۆتاي دىت، وە دايكەكەش مندالەكان دەگرىتە ئەستۆ، ھەرچەندە لە بنەرەتدا ھۆكارى سەرەكى جىابوونەوہكە پارە و دارايى بووہ. لە دواى جىابوونەوہ، ۷۳% خانمان، شىتواى ژيانيان بەرەو خراپى دەروات.

بە پىى تويزىنەوہكان، خانمان بە نزىكەى دە سال زياتر لە پياوان دەژىن، بۆ ئەمەش پىويستيان بە داھاتىكى زياترە.

بەشىوہىەكى گشتى ئەو خانمانەى لەنيوان سالەكانى ۱۹۴۸ بۆ ۱۹۶۴ لە دايكبوون، بەردەوام دەبن لەسەر كارەكانيان تا تەمەنى ۷۴ سالى، چونكە موچەكەيان بەشى بژىوى ژيانيان ناكات.

بەشىوہىەكى گشتى كەمرۆقەكان دەچنە تەمەنەوہ پووبەپووى ھەژارى دەبنەوہ، ۴/۳ يان خانمان.

۸۰% خانمان پاش ئەوہى ھاوسەرەكانيان كۆچ بكات توشى ھەژارى و كەم دەرامەتى دەبنەوہ.

له م ئامارانده وه بۆمان دهرئه كه ویت، زۆرینه ی خانمان كه ده چنه ته مه نه وه له ژیر هیلای هه ژاریه وه ژیان ده كه ن به هوی نه بوونی پهروه ده یه کی دارایی به هیز و پشت به ستیان به پیاوان و حكومهت له سه ره تاكانی ته مه نیان و خه ریک بوون به مال و مندا ل و خه میك له داها تووی خویان ناخۆن، هه میشه بی خه من، تا كاتیك ده زانن كار له كار ترازاو ه و ده سه لاتی هه چیان نییه.

پشت به كه س مه به سته

بۆ ئه وه هاوسه رگیری ناكه یت تا جیا بیته وه، بۆ ئه وه ده ست ناكه یت به کاریك تا شكست به یتیت، به لام سه ره پرای ئه وه ش هه ندیک جار جیا بوونه وه و شكستیش روودهدات. بۆیه وهك هه میشه ده یلیمه وه، ئه گه ر تا ئه م ده قه یه پشتت به هاوسه ره كه ت یان موچه ی خانه نشینی حكومهت به ستووه بۆ ئه وه ی بتریه نیت، ئه وه جاریکی تر بیربكه ره وه، چونكه له وانیه پۆژیک بیت كه س نه ییت به خیتوت بكات. زۆربه ی كات كه سمان هه ست ناكه ین كه پسته ستووی حكومهت و خیزانه كانمانین، هه تا ئه كه وینه كیشیه كه وه و له و خه وه خه به رمان ده بیته وه.

له خواره وه چیرۆکی خۆم و پۆبیرتتان بۆ باس ده كه م. من و پۆبیرت هه ر له یه كه م مانگی په یوه ندیكه مانه وه هاوبه شی کاری یه كترین. توانیومانه چهنده ها پرۆژه بخه ینه سه ر پپی خوی له ماوه ی ئه م چهنده ساله دا.

ماوه ی شه ش سال بوو كۆمپانیایه کی پهروه ده یی تایبهت به زهنگین بوونمان دانابوو. كۆمپانیاكه ش له شه ش ولات لقى هه بوو، ئوسترالیا، نیوزلهندا، هۆنگ كۆنگ، سهنگافوره، مالیزیا و كه نه دا. من و پۆبیرت كۆمپانیه كه مان به رپوه ده برد كارمان تیدا ده كرد.

پۇتلىكىدىن مەن ۋە رۇبىرت بىر ۋە دەنگە دەنگىمان بەھۇي ئەۋەي
لەسەر بابەتلىك ھاپا نەبوۋىن، لە دۋاي ئەۋە مەن زۇر تۈرەبوۋم ۋە
بە تۈرەيىۋە پۇشتىم بۇ شاخەكەي نىزىك مالى خۇمان، لەۋى ھەر
سەرقالى بىر كىردەۋە بوۋم ۋە بىر مە پۇدۋاۋەكە دەكرەۋە.

بىر مە لەۋە دەكرەۋە مەن بەخۇم دەلىم ۋە سەربەخۇم چۈنگە
ھەر لە قۇناغى ناۋەندىيەۋە خەرىكى ئىش ۋە كار كىردىن، بەلام ئىستا
ئەۋەتا لەگەل پۇبىرت بوۋە بە ناخۇشىمان ۋە مەنىش خاۋەنى ھىچ
نەم، چۈنگە پۇبىر خاۋەن كۇمپانىيەكەيە ۋە كۇمپانىيەكە بە ناۋى
پۇبىرتەۋەيە. بىر مە كىردەۋە كەۋاتە مەن سەربەخۇ نەم، چى ئەبىت
ئەگەر مەن ۋە پۇبىرت جىبابىنەۋە؟ ۋە ئەگەر جىباش نەبىنەۋە مەن
ناتوانم بە ۋە شىۋەيەي ئەۋ دەيەۋىت كارى لەگەل بىكەم.

ھەركامىانم ھەلبىزاردايە راستىيەكى تال بوۋ، نەمدەتۋانى خۇمى
لى پىزگار بىكەم. ئەگەر ئەۋ شەرە نەبۋايە ئەۋا ھەرگىز بىر مە لەۋە
نەدەكرەۋە كە مەن تا ئەۋ دەقەيە پۇشتىم بە پۇبىرت بەستۋە.
خۇش نەمدەتۋانى بىرۋا بەۋە بىكەم، ھەرچەندە دىنباۋوم پۇبىرت
ھەرگىز ۋابىرناكاتەۋە، بەلام مەن دۈۋرىنتر بىر مە دەكرەۋە. ئەۋ
شەرە ۋەك زىلەيەك ۋابوۋ بەخەبەرى ھىتام.

دۋاي ئەۋە مەن ۋە پۇبىرت زىاتر لەسەر ئەۋ كىشەيە قىسەمان
كىرد ۋە ھەردۈۋكىمان دەمانوىست بە دىرئىزاي ژيانمان پىكەۋە كار
بىكەن. بەلام ئەۋ پۇدۋاۋە كارىگەرى لەسەر مەن ھەبوۋ، لەدۋاي
ئەۋە چەند مولىكىم كىرى بۇئەۋەي ۋەك ھەز ۋە خولىيەك ئىشى
لەسەر بىكەم. لەدۋاي ئەۋ كاتە بۇم دەركەۋت كە ۋەبەرىتان كىردىن
بۇ ھەز ۋە خولىيا ۋە چىزلىۋەرىگىرتن نىيە، بەلكۈ پىۋىستىيەكى گىرنگى
ژيانمانە.

دوای ئەوئى چەند وەبەرەينانىكم كرد و قازانچم لىدەكرد، بۆم
دەرگەوت چىتر پىشت بە پۆيىرت نابەستم و سەر بەخۆم. بەلام
دەمويست لەگەل ئەو دريژە بەزيان بدهم وەك دوو هاوسەر نەك
لەبەر ئەوئى پىشتى پىبەستم. لەدوای ئەوئى پەيوەندىەكەمان
مانايەكى تری هەبوو، ئىمە پىكەوە بوون چونكە دەمانويست
پىكەوە بين، نەك لەبەر ئەوئى پىويستمان بەيەكە.

وە سودىكى تری ئەوئى بوو، هەستى متمانە بەخۆبوونم زيادى
كرد، وە پۆژبەرپۆژ خۆشەويستى و پىزى نىوانمان زياتر دەبوو.

نير و مى جياوازيان نيه

يەككى تر لەو بەر بەستانەى يەتە بەردەم خانمان لە كاتى
دەستكردن بە وەبەرەينان كردن، ئەوئى لە كۆنەو وە باو بوو
خانمان ناتوانن لە ئىش و كارەكانيان ئاستىكى با پىشكەش بكەن.
بەلام مى دلنياتان دەكەمەو وە لە وەبەرەينانكردندا ئەمە بوونى نيه.
كوپى يان كچ، رەشيت يان سى، دەرچووى زانكووى يان
نەخوينەوار ئەمانە گرنگ نين، ئەوئى گرنگە زيرەكى و لىهاتووى
خۆت و ئەزموون و زانيارى. تازيرەكانەتر مامەلەبكەيت لەگەل
كارەكەدا، ئەو قازانچى زياتر دەستدەكەويت.

قازانچى بى ئەندازە

لە كۆنەو وە باو بوو كە خانمان توانايان كەمترە و داهاتيان
سنوورداترە. وتوويانە ئەگەر خانمىك و پياويك بەينين هەمان
بروانامە و شارەزايان هەييت، ئەو تا خانمەكە روبيك پەيدا
دەكات، پياوئەكە دوو دىنارى پەيدا كردووە. بەلام لە وەبەرەيناندا
ئەمانە نيه، هەمووى كەوتۆتە سەر خۆت داهات چەند دەييت، بى
ئەندازە يان سنووردار؟

زىادبۇونى ھەستى متمانە بەخۇبۇون

بە بىرۋاي مەن يەككىك لە سوۋدەكانى ۋەبەرھىنان كىردىن
زىادبۇونى ھەستى متمانە بەخۇبۇونە. لات سەير نەبىت ئەگەر
متمانە بەخۇبۇونى خانمىك بەسترايىتەۋە بە تواناي كاركردنى. بەلام
پشت بەستىن بە كەسانى دىكە، متمانە بەخۇبۇون كەمدەكات.

نمۇنەى زىندووم لايە، خانم ئەناسم كاتىك دەستى كىردوۋە بە
ئىش ۋ ۋەبەرھىنان، ھەستى متمانە بەخۇبۇونى دەھىندە بوۋە. ۋە
كاتىك متمانە بەخۇبۇونمان زىادى كىرد، پەيوەندىەكانمان لەگەل
دەۋر بەرمان باشتر دەبىت، چونكە ھەست بە باشى ۋ دلخۇشى
دەكەين. ھەر سەركەۋتتىك كە بەدەستى دەھىنەن، پىژەى متمانە
بەخۇبۇونمان چەند ھىندە دەكات، ۋە ئاسوۋدەتر دەبىن.

كۆنترۆل كىردنى كات

يەككىكى تر لە ۋ كۆسپانەى خانمان دىتە بەردەمىيان، نەبۇونى
كاتە، پىاۋان كەمتر توشى ئەم كىشەيە دەبنەۋە. بەتايىبەت ئەۋ
خانمانەى دايكن ۋ ئەركى مال ۋ مندال بەخىۋكردنىيان لەسەرە.
كاتىك لە سەر كارەكانىيان دەگەرپىنەۋە، دەبىت خەمى ئامادەكىردنى
نانى ئىۋارەيان بىت، پاشان يارمەتى مندالەكان بدەن لە ئەنجامدانى
ئەركى قوتابخانە، پاشان مال پاككردەۋە، دەبىت چاۋەپى بىكەن تا
مندالەكان دەنوۋن، ئەگەر بىانەۋىت كاتى بەتالىيان ھەبىت، كاتىكىش
كە مندالەكان دەنوۋن، ھىچ ۋوزەى پىنامىنىت.

بەلام ۋەبەرھىنەر دەبىت كۆنترۆلى كاتەكانى بىكات ۋ پلانى
ھەبىت، دەتوانىت پىرۋژە ۋ كارەكانىت لە مالەۋە، يان ئۇففىس
بەريۋەبەرىت، بەلام ئەۋەى گىرنگە ئەۋەيە دەبىت كاتى بۇ تەرخان
بىكەيت.

ۋەبەرھىيان بىۋارىكە تەننەت دەتۋانەت مىندالەكەشت بەشدارى
پېكەيت. ھەندىك لە دايكان مىندالەكانىشىيان بەشدارى پېدەكان و
ئەركيان پېدەسپېرن. لە ھەمۋى گرنگىر بەشدارى پېكەرنى
مىندالەكەت ۋاتە پۇشنىپىر كەرنى دارايى مىندالەكەت، ۋاتە بۇ داھاتو
ئامادەيان دەكەيت و دەبىت بە مامۇستاي دارايى مىندالەكەت، ۋەك
باۋكى زەنگىن.

من خۇم مىندالم نىيە، بەلام لە ھەستە تېدەگەم كە دايكان
ھەيانە. دايكان دەيانەۋىت زۆرتىر كات لەگەل مىندالەكانيان بن و
ئاگايان لە گەۋرەبوۋنى مىندالەكانيان بىت. بوۋن بە ۋەبەرھىنەر ئەو
ھەلەت دەخاتەبەردەست، كاتت دەبىت نەك تەنھا بۇ مىندالەكانت،
بەلكو بۇ ھاۋزىن و دەستگىران و خىزانەكەشت. ۋاتە كۈنتىرۋلى
كاتى خۇت، لە دەستى خۇتدايە.

بهشی شه شهه کاتم نییه

من مامۆستایه کم، به دیار کۆمه لیک وهره قه ی تاقیکردنه وه وه واقم
وورماوه و دووعا ده کهم که، خۆیان خۆیان سه ح بکه ن

پات له پیش هه موویانه وه ووتی: قسه کانت وهک ئه وه وایه له
خه ویک من رېچله کیئن. ئیستا ههستی پی ده کهم که من چهند
وهخته پشتم به هاوسه ره کهم به ستووه و قهت ویزدانم ئاسووده
نه بووه به بی ئه و بریاریک بدهم یان شتیک خه رج بکه م. چونکه له
راستیا ئه و سه رچاوه ی داها ت و ئه و په یدای ده کات رۆژ تا ئیواره.
ده غیله یه کی بچوو کم هه یه و جار جار شتیک لئ خه رج ده کهم،
ئه وه ی لئ ده رچی هه رگیز ده ست بۆ دیناریک نابهم.

جاریک هاوړییه کم بینى بار و دوخی زۆر خراپ بوو. دواى ۲۲
سال، له هاوسه ره که ی جیا بوو بووه وه و بی پاره و پوول مایه وه.
ته نها مانگانه شتیک پاره ی له میرده که یه وه بۆ ده هات بۆ خه رجی
منداله کان. له هه مووشی خراپتر ئه وه بوو که ۱۸ سال بوو ئیشی
نه کردبوو. ئیستا ده ست و پی سپییه و نازانیت له کوئ وه ده ست
پی بکات.

جانیس که میک ده موچاوی تیکچوو بوو و خۆی پی نه گیرا: باشه
شتیک، من ئه وه تا کارى خۆم هه یه و نیازم وایه به رده وام بم
تییدا و کاره که ی خۆم زۆر خوشه وئ و پاره یه کی باشم لئى
ده ست ئه که ویت. وه له داها تودا ده توانم به قازانجیکى خه یالى
بیفرۆشمه وه. ئیستا بۆ ده بیت وه به ره یئان بکه م؟

و وتم: پلانه که ت زۆر باشه، به لام ئه وه ی من لام گرنگه ئه وه یه
که چهند بژارده یه کت هه بیت، نه ک ته نها یه ک بژارده. ئیستا ئه گه ر
پلانه که ت وهک خۆی رۆیشت ئه وه شتیکى باشه. به لام ده بیت بیر

له وه بکه یته وه که له حاله تی نه خوازاودا چی ده که یت؟ ئیستا بو نموونه کۆمپانیای (باوکی زهنگین) له سه ره تا وه کاتیک داماننا، ئیمه گه یشتبووین به سه ربه خویی دارایی. واته کاتیک بوو که خه یالی سه ره کیمان له سه ر ئه وه نه بوو که چه نده قازانج ده که ین. هه مان شت بو (شارۆن) ی هاو به شمان. ئه ویش خه یالی لای ئه وه یه که چی بکه ین بو ئه وه ی داها تی کۆمپانیاکه زیاده بکه ین و باش به روات به رپوه. هه ر ئه مه وای لی کردین که چه ند بژارده یه کمان هه بیته بو سه رکه وتن.

با نموونه یه کت بو باس بکه م پیک تیده گه یت: هاو پنیه کم هه یه به ناوی کارۆل. کارۆل پزیشکی ددانه و ئیشه که ی باشه و کاره که ی خوی زۆر خوش ده ویت. دووربین لیتان، له م ماوه یه ی پیشوودا کارۆل تووشی شیرپه نجه ی مه مک بوو! سوپاس بو خوا زوو پی زانی و چاره سه ری کرد. دواتر په یوه ندی پیوه کردم و ووتی: ئه زانی ئه وه نه خوشیه خیری تیدا بوو و زهنگیکی ئاگادارکه ره وه بوو بو من. بیرم له وه ده کرده وه باشه ئه گه ر من نه توانم کار بکه م، ورده ورده هه موو پاشه که وته که م ده خوریت و دوا ی ئه وه چی بکه م؟ خو ناتوانم چیتر کار بکه م. واز له وه بیته که نه خوش بووم، قورم بو ده گیرایه وه کاتیک بی ئیش و بی سه رچاوه ی داها ت ده بوومه وه.

دوا ی ئه وه کارۆل چاوی کرایه وه و ئیشتا خاوه نی چه ندین مولکه و مانگانه کریکانی وهرده گریت و ئیشه که ی خوشی هه ر به رده وامه و ئه گه ر دووربین جاریکی تر نه خوش بکه ویت، خه می ئه وه ی نییه که ناتوانی پاره په یدا بکات. بۆیه منیش دووپاتی ده که مه وه که پشت به یه ک سه رچاوه مه به سته، با هه میشه چه ندین بژارده ت هه بیته. جانیس سه ری بو له قاندم و په زامه ندی خوی نیشاندا.

بەربلاوترىن بىانووى خانمان

ووتىم: جانىس تۆلە سەرەتاي دانىشتەكەدا پرسىيارىكى جوانت ورووژاند، كە ھەموو كەس پىويستە لە سەرەتاي كارىدا ئەو پرسىيارە بىكات.

جانىس ووتى: پرسىيارى چى؟ ۋەلا بىرم نايەت! ووتىم: پرسىيارىكت كىرد، كە ئەگەر راستگويا ئە ۋەلامى ئەدەيتە ۋە، بە تەمەنت تامى سەرگەوتن ناكەيت. مەن ئەمىرۆ لىرە نىم تا ھەمووتان بىكەم بە ۋەبەرھىنەر، ھەرچەندە ئەگەر بىن ئە ۋە شت لە ۋە باشتر نايىت. ئىمە ئەمىرۆ لىرەين تا پىكە ۋە كاتىكى خوش بەسەربىەين و باسىك لە پۆژە خوشەكان بىكەين و نانىك پىكە ۋە بخۆين.

پرسىيارە كە چىيە؟

جانىس قسەكانى پى بىرم و ووتى: بوەستە بوەستە، پەلە مەكە. وت پرسىيارىكى گىنگم كىرد؟ پرسىيارەكەم چى بوو؟ سەيرىكى لىسلى و پاتم كىرد و ووتىم: ئەرى كچىنە ئىۋە پازىن باسى ئەمە بىكەين؟ ئەگەر ھەزتان لە بابەتەكە نىيە زۆر ئاسايىيە مەن و جانىس دواتر باسى دەكەين پىكە ۋە.

لىسلى ووتى: نا نا شتى ۋا نىيە، مەنىش زۆرم پى خوشە گويم لە ۋەلامەكەى بىت، چونكە مەنىش دەمىكە وىلم بەدوايدا.

پات ووتى: ھەرچەندە لە ۋانەيە بەشىكى بابەتەكە دژى مەن بىت، بەلام سەرنجى مەنىشتا پاكىشا بەلاى بابەتەكەدا. بەردەوام مەن.

كىم: باشە، پىش ئە ۋەى پرسىيارەكەى جانىس ۋەلام بەدەينە ۋە، با مەن پرسىيارىكتان لى بىكەم بزانم ئىۋە دەلىن چى؟ ئەگەر بلىم كچىنە

بە ھەفتەى سى پۇرۇز بىرۋىن بۇ قاعەى ئاسن و گىرنگى بىدەين بە لەش و لارمان، ئىۋە دەلەن چى؟

جانىس: مەن زۇر سەرقالم، ناتوانم كارەكەم بەجىى بەيلىم.
لىسلى: مەنىش ناتوانم كارەكەم بەجىبەيلىم بۇ سى پۇرۇز. سى پۇرۇز زۇر زۇرە.

پات: ئەگەر كاتم ھەبوايە بىگومان دەھاتم، چۈنكە لەش و لارم زۇر تىك چوۋە.

كىم: كات؟ كەۋاتە ھەمووتان كىشەى كاتتان ھەيە، ۋايە؟
ۋوتيان بەلى:

ۋوتم: ھەموومان سەرقالەن و كاتمان نىيە. تەنانەت ئەگەر شتەكە باشىش بىت و سوۋدى ھەبىت ھەر ناتوانىن. كەۋاتە كات پىۋىستىيەكى سەرەكىمانە.

لىسلى: ئى ئىستە ئەتەۋى بلىت چى؟

كىم: زۇربەى جار ئىمە (بىيانوۋ) دەھىنەۋە، بەلام بە (ھۆكار) دايدەپۇشىن. ئەگەر خۇمان نەمانەۋىت، ھەزار و يەك بىيانوۋ دەھىنەۋە. ئىمە دەلەين "تاقەتمان نىيە ئەۋ كارە بىكەين" بەلام لە راستىدا كىشەكە ئەۋەيە كە خۇمان نامانەۋىت ئەۋ كارە بىكەين و بىيانوۋ دەھىنەۋە.

لىسلى: ئاخىر كاتم نىيە!

كىم: لەگەلتام. زۇربەمان خىشەى پۇرۇزانەمان ھىندە ئالۋزە، لەخوامان ئەۋىت ھىچ ئىشىكى تىرى بۇ زىاد نەكرىت و ھىچى تر نەيەتە ناۋى. جارى ۋايە دەلەين خۇزگە شەۋ پۇرۇز ۲۴ كاتزىمىر زىاتىر بوايە. ھەست دەكەين ئەۋ كاتە بەشى ھىچ ناكات. بەلام راستى بابەتەكە ئەۋەيە كە كاتىك دەلەين "كاتمان نىيە" تەنھا قىسەيەكە و دەيكەين. ئەگىنا لە راستىا ئىمە كات دەۋزىنەۋە بۇ ئەۋ

شتانەى كە بۇمان گىرنىگە. كاتىك دەلىين 'كاتمان نىيە' زىاتىر وەك
 وەلامىكى ئۆتۈماتىكى وايە بۇ ئەو شتەى كە ناتەوى بىتە ناو
 زىانتەو وە ناتەوى ھىچى تر بۇ خشتەى كارەكانت زىاد بىكەى.
 جانىس: باشە ئەى ئەگەر ھەر بە راستى لە ئىش و كاردا تا
 بىنەقاقت ھاتىبىت و ھىلاك بىت و ھىچ كاتت نەبىت، ئەوكاتە چى؟
 كىم: پرسىيارىكى جوانە!

جانىس بە پىكەنىنەو: پرسىيارەكانم بەدلە، بەلام وەلامەكان نا.
 كىم: وەلامىكى جوانە بۇ دەستىپىكى ئەو پرسىيارەى كە كردت.
 بىيانووى يەكەم بۇ ئەو وەى وەبەرھىنانە نەكەين، ھەمىشە ئەو وەى كە
 دەلىين كاتمان نىيە. وەك تۆ باسست كرد، ئەگەر كاتت نىيە، چۆن
 كاتت ھەىە بۇ خىزان و چوونەدەرەو و گەران و كارەكانى تر؟
 ئىمە ناتوانىن كاترۇمىرىكى تر زىاد بىكەين. كەواتە ئەو وەى وەلامى
 ئەو پرسىيارەىە ئەو وەىە كە دەبىت بلىين: كات بدۆزەرەو.
 ئەو پرسىيارە گىرنىگەى كە كردت ئەو بوو كە ووتت: بۆچى
 پىويستىم بە وەبەرھىنانە؟

لىسلى بە سەرسووپمانەو ووتى: بۇ ئەو پرسىيارە ھىندە گىرنىگە؟

ھۆكارى تۆ چىيە بۇ وەبەرھىنانە؟

كىم: زۆربەى خەلكى پىي وايە كە يەكەمىن ھەنگاوى دەستكردن
 بە وەبەرھىنانە، وەلامدانەو وەى پرسىيارى 'چۆن' و 'بۆچى'، كاتىك
 باسى وەبەرھىنانە دەكەيت، خەلك يەكسەر دەلى 'چۆن فلان ئىش
 بىكەم؟ چۆن ئەو كەسە بىناسم؟ چۆن ئىشىكى باش بدۆزمەو؟'
 وەلامدانەو وەى 'چۆن'ەكان قورس نىن. تەنھا پىويستىمان بە ھەندىك
 كات و شارەزايى ھەىە بۇ وەلامدانەو وەيان. بەلام لە ھەمووى
 گىرنىگر ئەو وەىە كە وەلامى 'بۆچى' بدۆزىتەو. بۆچى وەبەرھىنانە

دەكەيت؟ بۇچى ئەو كارە قورسە دەكەيت؟ چى وات لى دەكات ئەو
ئەركە قورسە بخەيتە سەرشانى خۇت؟

لىسلى: من بۇيە دەمەويت بىم بە دەبەرەينەر، بۇ ئەو دەي پىويست
نەكات ھەموو پۇژىك بىرۇمە سەر كار.

كىم: باشە پەيدا كىردى پارەيەكى زۇر و نەچوون بۇسەر كار، وات
لى دەكات كە خەرىكى كىتب خويىندەنەو و زانىارى كۆكردنەو و
چوون بۇ سىمىنار و گەران بەدوای شارەزايى و چاوپىكەوتن
بىت؟

لىسلى: ئاھ مالت ئاوا بى ھەر بە بىرلىكردنەو ھيان ھىلاک بووم. ئەو
ھەموو ئىشە چىيە؟

كىم: كەواتە ھۆكارەكەت بەھىز نەبوو. ئەگەر لەپىناو زەنگىن بووندا
ئامادە نەبىت ئەو شىتانە بىكەيت كە بۇم باس كىردى، كەواتە
خەزەكەت بەھىز نىيە و ناتەوئى زەنگىن بىت.

پات: كەواتە ئەو ھۆكارە گەورەيە چىە كە وات لى دەكات دەست
بىكەيت بە كارى دەبەرەيتان؟

كىم: بىرتانە دەقەيەك پىش ئىستا پىم ووتن دەتوانن ھەفتەى سى
پۇژى تەواو، بەيانی تا ئىوارە، بىرۇن بۇ وەرزش كىردن؟ ووتيان
بەلى. ووتم لە پاستيا ئىو ھىچ ھۆكارىكتان نەبوو بۇ ئەو دەي
ھەفتەى سى پۇژ بىرۇن بۇ وەرزش كىردن، بۇيە نەپۇيشتن. بەلام
ئەگەر تۇ بىرۇيت بۇلاى دىكتورىك و پىت بلى كە نەخۇشىەكى
دەگمەنت ھەيە و دەبىت ھەفتەى سى پۇژ بىرۇيت بۇ وەرزش
كىردن، ئىستا ھۆكارىكت ھەيە كە بىرۇيت.

ھەرسى خانمەكە خەپەسابوون.

جانىس ووتى: پىك وایە. ئىستا ھەموو شىتىك دەكەم بۇ ئەو دەي
ھەفتەى سى پۇژ بىرۇم بۇ تەمرىن.

كىم: ئۇخەي شىكۇر لىم تىگەيشتىن. لە ئىستادا وەرزش كىرگىزگەن
 نىيە بۇتان چۈنكى پالەنەرىكى گىرگەن نىيە بۇ وەرزش كىرگەن. بەلام
 ئەوكاتەي پالەنەرىكى گىرگەن دەۋزىنە، دەپتە گىرگەن كارتان.
 جا لەبەر ئەۋەيە كە دەلىم پالەنەرىكى ھۆكەرىكى گەۋرە بىدۇزىنە بۇ
 ئەۋەيە واتان لى بىكەت ۋەبەرەيىنەن بىكەن.
 پات: واتە ئەگەر ھۆكەرىكى نەۋزىنە، ناپىت بە شىتەيى گىرگەن ۋە
 كەرى بۇ ناكەين.

كىم: كىشەكە ئەۋەيە كە ئەگەر ھۆكەرىكىمان نەپىت، لەۋانەيە لە كاتى
 بوۋنى كىشە ۋە بەرز ۋە نىمەكاندا ۋەز بەپىت ۋە كۆل بىدەيت. چەند
 جار رىكەۋتوۋە كە بە دل ۋەبە گىان دەستمان كىرگەن بە كەرىكى،
 بەلام لە نىۋەيا تاقەتمەن نەۋە ۋە ۋەزمان ھىناۋە. ھەر لەبەر ئەۋەيە
 كە دەپتە ھۆكەرىكى بىدۇزىتەۋە، وات لى بىكەت بەردەۋام بىت.
 ئەگەر تۇ پالەنەرىكەت تەنھا ئەۋە بىت كە زەنگىن بىت، يان پارەت
 دەستبەكەۋىت. ئەۋە بەردەۋام ناپىت. يان ھەركەت ئامانجەكەت
 بەدەست ھىنا ۋەز دەپىت. نا، دەپى پالەنەرىكەت ھىندە مەزىن بى،
 ھەركەت بىر كەۋتەۋە، لە جاران باشىر ھەۋل بىدەيت.
 چەند ھۆكەرىكى بۇ دەستبەكەت

كىم: لەم پۇرۇشەدا گۆيە لە كەبىرەك بوۋ ناۋى پىتەر بوۋ. پىتەر
 ھۆكەرىكى زۇر جۈۋى ھەۋو بۇ زەنگىن بوۋ. پىتەر ۋوتى: مەن
 باۋكى كۆپەكە ھەۋت سالانم ۋە ئەندازىارم. ھەۋو پۇرۇشە پىش
 ھەلسانى كۆپەكە مەن دەۋمە سەر كار ۋە شەۋان كە دىمەۋە،
 كۆپەكە ھەۋتوۋە. ھەمىشە باۋكى كۆپەكە تىر دىت بەدۋا
 كۆپەكەمدا بۇ خۇندىنگە.

پىتەر ۋوتى: ھەۋو كەرىكە بۇ ئەۋە بوۋ كە ئۆتۈمبەكە بىر ۋە
 خەمى كارم نەپىت ۋە بەيىنەن مەن خۇم كۆپەكەم بىبەم بۇ

خويندنگە. ووتى ھىندە كارم كرد تا گەيشتم بەوھى داھاتى خۆم دەستكەوت و ئىستا كە بەيانىان لەو ترافىكلايتە قەرەبەلغانەى لۆس ئەنجلەسدا دەوھەستم، من تاكە كەسم كە زەردەخەنە لەسەر لىئومە، چونكە خۆم كۆرەكەم ئەگەيەنمە قوتابخانە.

لىئىلى ووتى: ئەزانى بەو قسەيەى تۆدا دراوسىيەكى خۆمانم بىركەوتەو، ھەموو ژيانى خۆى تەرخان كۆرەو بەو بەختكۆردنى مەندالەكانى. دەلىت كاتى خۆى بەختكۆرەكانى من ھىچ گرنگيان بە من نەداو و ھەر لە خوايىو ھەگەرە بووم. ئىستا من نامەوئىت وەك مەندالىي خۆم، مەندالەكانم گەرە بىن. بەلام كىشەكەى ئەوھە كە ئەو كار دەكات و دەبىت بژىوى ژيانى مەندالەكانى پەيدا بكات، ھەندىك كات تا دەرەنگانى شەو كار دەكات. ئىستا كاتى خۆيەتى ئەم خانمە دەست بكات بە وەبەرەيتان و كارى خۆى، بەلام نازانئىت دەبىت لە كۆيە دەست پى بكات.

پات ووتى: با باسى خوشكەكەمتان بۆ بكام. خوشكەكەم لە مەندالىيەو ھىوايەتى ئەوھە كە زانىارى كۆ بكاتەو لەسەر ولاتانى دىكە. ھەمىشە دەخوينئىتەو لەسەريان و كاتىك ناوى وولاتىكى گۆى لى دەبىت، دەروات و زانىارى لەسەر كۆ دەكاتەو. ئاواتى مەندالىيەتى كە سەردانى ولاتانى دىكە بكات و لە نزىكەو بىانئىت. ئىستا ئەو ھۆكارىكى بەھىزى ھەيە كە دەست پى بكات. دلىام لىرە بوایە زۆر ھەزى بەم دەمەتەقئى دەبوو.

كىم: بە دلىايىو ھەموومان ھۆكارمان ھەيە ئەگەر يەك تۆز بىر بکەينەو، بەلام كىشەكە ئەوھە كە كەسمان تاقەتى بىرکۆردنەومان نىيە و نامانەوئىت ئەو ھۆكارە بدۆزىنەو. تا زۆرمان بۆ نەيەت و پووداوىكى ناخۆش خەبەرمان نەكاتەو.

جانئىس: مەبەستت چىيە لەوھى كە شتىك خەبەرمان بكاتەو؟

كىم: نموونەى دىكتورەكەى ھاۋرىمتان بىرە؟ دىكتورى دانەكە دەلىم.
ئەۋ كاتىك توۋشى شىرپەنجەى مەمك بوو، دوو جار خەبەرى
بووۋەۋە. يەكەم تىگەشت كە شىرپەنجە چىيە ۋ ھۆكارەكانى چىن ۋ
دەبىت چى بىكات بۇ ئەۋەى توۋش نەبىت ۋ چ خواردىنك بخوات ۋ
چۇن ئاگای لە خۇى بىت. دووۋەم تىگەشت كە كاركردن بە تەنھا
پرمەترسىيە ۋ دەبىت سەرچاۋەى داھاتى دىكە بدۆزىتەۋە ۋ ئەگەر
خوۋا نەخوۋاستە توۋشى دۇخىكى ۋا بووۋەۋە، كىسەى پارە ۋ داھاتى
نەبىت.

جانىس: زۆر پاستە، زۆربەمان لەبەر ئىش ئاگامان لە تەندروۋستى
خۇمان نىيە.

كىم: مەن خۇم چەندىن جار زەنگى مۇبايلەكە لىنى داۋە كە ھەلىم
بۇ ۋەزىش كىردىن، بەلام خەۋتوۋمەۋە. ۋەبەرھىنانىش ھەمان شتە،
دەبىت ھۆكارىكى گەۋرەت ھەبىت. كاتىك ئەۋ ھۆكارەت دۆزىيەۋە،
بىيانۋى "كاتم نىيە" ئۆتوماتىكى خۇى نامىتت.

لىسلى: زۆر پاستە. ۲۰ سال لەمەۋپىش ھەمۋو خەيال ۋ
ۋوزەيەكمان تەرخان كىردىۋو بۇ كار كىردىن. لە كاتىكدا دەمانتۋانى
بە سەيران ۋ گەران بىيەينە سەر. بەلام چۈنكە كاركردىمان بەلاۋە
گرىگ بوو، ئەۋەمان ھەلبىزارد. دىكرا چىژ لە ژيان ۋەربىگرىن، بەلام
ھەمۋومان ۋەلانا ۋ كارمان دىكرى. ئاى ژيان چى لى
بەسەرھىتاۋىن.

جانىس بە گالتەۋە ۋوتى: تۆ سەيرى ئەۋ ھەمۋو فەلسەفەيە. بەلام
ۋەلا بە جىددى بابەتىكى گرىگە. مەن ئىستا بۇم دىردەكەۋىت كە
تەنھا يەك بىزاردەم بۇ ژيانى خۇم دىيارى كىردۋە. ۋاتە داھاتوۋم
سەۋرەدار كىردۋە. خۇ خۇا نەخوۋاستە ئەگەر شتەكان ۋەك خۇيان
نەپۇن لە كارەكەمدا، ئەۋا ماىەپوۋچ دەبىم ۋ دىكەۋمە سۋال كىردىن.
ئىستا ھەزم لەۋەيە كە مانگانە پارە بىتە سەر حسابەكەم ۋ خۇم

كار نەكەم. كىم ھەندى زانىارم بدەرى لەسەر ئەو، من فرم پىوھى نىيە. خۆم ھەول ئەدەم "بۆچى" ھەكەى خۆم بدۆزمەوھ و سەربەخۆى دارايى بەدەست بەيىنم. دەمەوئىت جگە لەو كارەى ئىستام پارەى ترم دەستبەكەوئىت و نەجاتم بىت لەم ۋاكە ۋاكەيە.

پات: ئەوھى كە سەرنجى ۋاكىشام ئەوھىە من تا ئىستا بۆ ھىچ شتىكى ژيانم پرسىياري "بۆچى" م لە خۆم نەكردووه. ئەگەر شتىك پىويست بووبىت بىكە، كردوومە و تەواو. قەت لە خۆم نەپرسىوھ كە بۆچى من ئەوھ دەكەم. ھىوادارم ئەم گەت و گۆيە ھاندەرم بىت كە لەمەولا باشتەر ژيانم كۆنترۆل بكەم.

لىسلى بە دەنگى بەرز ووتى: باشە كى ئەم بابەتەى كردەوھ؟ لە نان خواردنى نىوھ ۋوھ بابەتەكە ۋوشت بۆ ئەوھى كە ژيانمان بگۆرپىن. ھەموومان بىدەنگ بووين. پاشان لىسلى ووتى: كىشە نىيە، من سوپاسى ئەو كەسە دەكەم كە ئەم بابەتەى كردەوھ. ئەوھى كە دەبوو بىيىستم، بىستم.

دواى نان خواردن، ھەموومان ۋىككەوتىن لەسەر ئەوھى كە بەردەوام بىن لەم كۆبوونەوانە و لەمەولا ھەول بدەين جانيس و مارساش بەيىنە ناو بازنەكەوھ. جارىكى تر ھەموومان سوپاسى (پات) مان كرد كە ئاوا ھەموومانى كۆكردەوھ و پاشان بە ۋىككەوتىنە دەرەوھ و ويستمەن تەكسى بگرين و بۆيىن بەلاى ئىشمانەوھ. ھەر كە يەكەم تەكسى ھات، جانيس ھاواري كرد ووتى: من زۆر دواكەوتروم، دەبوو پىش نىوكاتژمىر لە جىگەيەك بوومايە. من ئەم تەكسىە دەگرم. خۆى ھەلدايە ناو تەكسىەكەوھ و ووتى: ۋوژىكى خوش بوووووو. ئىمەش سەيرى يەكترمان كرد و ووتمان: ھەندىك كەس ھەيە ھەرگىز ناگۆرپىن

چۈن وەلامى 'بۆچى' خۆت دەدەيتەو؟

بىرۇ ژوورىكى بىدەنگەو ەكە ھىچ شىتېك بىرکردنەو ەت
نەچرىنىت، بىرۇ ناخى خۆتەو ە و خۆت بدوینە. كاتى باش بۇ ئەم
پىرۇسەيە دابنى و پەلەي لى مەكە. پىرسىار لە خۆت بکە و وەلامى
'بۆچى' بدەرەو ە. لەوانەيە يەكسەر وەلامەكە نەيەت، بۆيە پەلە
مەكە و بەردەوام بىرېكەرەو ە.

پىرسىار لە خۆت بکە كە ھۆكارى راستەقىنە چىيە تۇ دەتەو یت
سەربەخۆيى دارايى بەدەست بەيىنىت؟
بىرى لى بکەرەو ە:

+ چى دەكەي ئەگەر پىئويستى نەکردايە كار بکەيت؟
+ چى دەكەي ئەگەر ئەو كاتەي ھەتە بۇ خۆتى بەسەر بىيەيت؟
+ ژيان چ جياوازيەكى دەبوو ئەگەر كىشەي پارەت نەبوايە؟
ھەرچى بە مىشكتدا ھات بىنوسە.

پاشان دووبارە پىرسىار لە خۆت بکەرەو ە. ئەو ھۆكارە بەھىزە
چىيە كە پال بەتۈو ە دەنىت بۇ ئەو ەي بگەيتە سەربەخۆيى دارايى؟
زىاتر بىرى لى بکەرەو ە و ھەرچى بە مىشكتدا ھات بىنوسە.
پىرسىار لە خۆت بکەرەو ە و زىاتر قوولبەرەو ە لە ناخى خۆتدا.
من بۇ دەبىت لەرووى دارايىيەو ە سەربەخۇ بىم؟ ھەرچى بە مىشكتدا
ھات بىنوسە.

بەردەوام بە لەسەر ئەو پىرۇسەيە و جار بە جار قوولتر بىبەو ە
ھەتا وەلامى تەواو ەتى خۆت دەستدەكەو یت كە سەربەخۆيى
دارايى چ سوودىك بە تۇ دەگەيەنىت؟ بۆچى شاينى ئەو ھەموو
ھەول و ماندووبوونەيە لاي تۇ؟ ئەو ھۆكارە چىيە ھىندە پالئەرىكى
گەرەيە؟ بەردەوام بە ھەتا وەلامى راستەقىنەت دەستدەكەو یت.

بەشى جەۋنەم سەربەخۇيى دارايى بە واتاي چى دىت

‘ھەرگىز خۆزگە ناخوۋام خانمان بەھىزتر بن لە پياۋان. تەنھا خۆزگە
دەخوۋام كە بەھىزتر بن بەسەر خۇياندا’

بە دەقىقى واتاي سەربەخۇيى دارايى چىيە؟ بە ماناي چى دىت؟
ئايا بە واتاي ئەۋە دىت كە پىشەيەكى خۆتت ھەيىت و داھاتىكى
مانگانە و خۆتى پى بەخىو بىكەيت؟ يان بەشى ۳۰، بۇ ۴۰ سال
پاشەكەۋتت ھەيە؟ يان سەروەتتىك بۇ ماۋەتەۋە؟ بۇ بەشىكى
زۆرى خەلك سەربەخۇيى دارايى ماناي ئەۋەيە كە تا ۶۵ سالى
ئىش بىكەن و دواي ئەۋە بە كۆپرەموۋچەيەكى خانەنشىنى ژيان
بەپى بىكەن.

چەندىن بۇچوون ھەيە كە واتاي سەربەخۇيى دارايى پوون
دەكاتەۋە، بەلام من بە جۇرىكى دىكە بىرى لى دەكەمەۋە و ھەر
ئەۋ بىر كۆردنەۋەيە بوو كە واى لى كۆردم بە ۳۷ سالى خانەنشىن
بىم و پالى لى بدەمەۋە.

سەرەتا، ئەۋەي كە دەمەۋىت پىتان بلىم ئەۋەيە كە ھەرچىتان
كۆردۈۋە كىتپى ‘باۋكى زەنگىن و باۋكى ھەژار’ بخوئىنەۋە كە
لەلايەن ھاۋزىنەكەمەۋە نووسراۋە، پۇبىرت. كىتپەكە باس لە
چىرۆكىكى راستەقىنە دەكات كە لەسەر دوو باۋكە. باۋكى ھەژار،
كە باۋكە راستەقىنەكەيەتى، باۋكىكى پۇشنىبرى خاۋەن پروانامەيە.
سەرپەرشتىارى گشت قوتابخانەكانى ھەۋايىيە. پۇبىرت بە باۋكى
ھەژار ناۋى دەبات، چونكە ھەرچەندىك پەيدا بىكا، سەرى مانگ
دىنارىكى پى نەماۋە.

باۋكە زەنگىنەكەي، باۋكى نىكتىرىن ھاۋپى پۇبىرت بوو.
خوئىندەۋارىەكى سەرەتايى ھەبوو و ھەر لە سەرەتاكانى تەمەنيەۋە

يان يەكسان بىت بە خەرجىيەكانت، يان زياتر بىت لە خەرجىيەكانت.
من گەشتووم بە سەربەخۆيى دارايى، چونكە پارەھىيەكانم ھىندەم
پارە بۇ دەھىيەن كە لە خەرجىيەكانم زياترە.

پارەھىيەن چىيە؟

باوكى زەنگىن، كە ھەمىشە رېنگەيەكى ئاسانى دەدۆزيەو ھە بۇ
ئەو ھى شتەكانت تېگەيەنەيت، بەم شىو ھىيە پىناسى پارەھىيەن
كردو ھە.

پارەھىيەن: سەرچاۋەيەكە كە پارەت بۇ دەھىيەنەيت، بى ئەو ھى
ھىلاكى خۆتى بویت و بى ئەو ھى خۆدى خۆت لەناو ئىشەكەدا
بىت. واتە ناۋى خۆى بە خۆيەو ھىيەتى، پارەھىيەن پارەت بۇ دەھىيەن.
باشە ئەگەر خۇمان كار نەكەين، ئەى لەكوئو ھى پارەمان بۇ دىت؟
راستە ئەگەر كار نەكەيت بى پارە دەبىت، جا پىش ئەو ھى بۇتان
پرونتر بىكەمەو ھە، با ئەم چىرۆكەتان بۇ بىكېرمەو ھە:
جارىك ئەم بابەتەم بۇ ھەندىك خانم باس دەكرد،
يەككىيان ووتى: مستىلەيەكى ئەلماسم ھەيە، ئەو ھە بە پارەھىيەن
حسابە؟

ووتم: بەنيازى بىفرۆشيت؟

ووتى: نەو ھەلا فرۆشتى چى؟

ووتم: كەواتە پارەت بۇ دەھىيەنەيت يان نا؟

بە دەنگىكى نزمەو ھە ووتى: نەخىر!

كەواتە زۇر ئاسانە. ھەر بە پىي پىناسەكەى باوكى زەنگىن،
مستىلە نابىتە پارەھىيەن چونكە پارەت بۇ ناھىيەنەيت. بەلام ئەگەر
فرۆشت و پارەى بۇ ھىنايت، ئەو ھە قسەيەكى ترە. يان جارى وايە
پارەھىيەن مولكىكە كە داوتە بە كرى و مانگانە پارەت بۇ دەھىيەنەيت.

يان بىزنىڭ ۋە قازانچى لى دەكەيت. يان پىشكە، يان ئال ۋە كۆپى
 دراۋە. چوزانم! ھەر شىك كە پارەت بۇ بەيتىت، ئەۋە پارەھىتە.
 لە بەرامبەر پارەھىتە، شىكى تر ھەيە كە پىي دەلتىن (پارەبەر).
 واتە ھەموو ئەۋ خەرجىيانەي كە پارە لە گىرفانت دەردەھىتەيت.
 ئەگەر ۋازت لە ئىش ھىتا، ئۆتۈمبىلەكەت پارەبەرە. چۈنكە خەرجى
 بەنزىن ۋە چاككردنەۋەي ھەيە ۋ ئەمانەش پارەي دەۋىت. يان
 خانوۋەكەت، مەسرەفى ئاۋ ۋ كارەبا ۋ چاككردنەۋەي ھەيە، كەۋاتە
 پارە لە گىرفانت دەردەھىتەيت ۋ ئەۋىش دەبىتە (پارەبەر).

ۋەك باۋكى زەنگىن دەۋوت: كىشەي خەلك ئەۋەيە كە جىاۋازى
 ناكات لە نىۋان پارەھىن ۋ پارەبەردا. پارەبەر دەكرىت ۋ ۋا
 دەزانىت پارەھىتە. دۆزىنەۋەي ئەۋ جىاۋازى، يەككىك بوو لە
 كەۋرەترىن ۋانەكانى ژيانم كە لە باۋكى زەنگىنەۋە فىرى بووم. جا
 كەۋاتە ۋانەي يەكەم ئەۋەيە كە پارەھىن زىاتر بىكەيت ۋ لەۋىۋە
 قازانچ زىاتر بىكەيت.

قازانچ چىيە؟

كاتىك پارەيەك دەكەيتە ئىشىكەۋە، ۋە لەۋ ئىشەۋە مانگانە
 پارەت دەستكەۋت. لەۋ پارەيە، ھەموو خەرجى ۋ باج ۋ كرى ۋ
 وورەكارىەكانى لى دەربىكە. ھەرچى مايەۋە، ئەۋە قازانچە. يان
 كرى خانوۋ ۋەردەگرىت ۋ دۋاي ئەۋەي كە خەرجى ئاۋ ۋ كارەبا
 ۋ وورەكارىەكانى لى دەردەكەيت، ھەرچى مايەۋە ئەۋە قازانچە.
 جا لىرەدا دوو جۆر قازانچمان ھەيە:

■ قازانچى يەكجارەكى

■ قازانچى بەردەۋام

قازانچى يەكجارەكى ئەۋ قازانچەيە كە بە يەكجار دەستت
 دەكەۋىت. بۇ نىۋونە خانوۋىەك بە ۱۰ دەفتەر دەكرىت ۋ

دەيفرۇشېتەۋە بە ۱۲ دەفتەر. ئەۋ دوو دەفتەرە دۋاى ئەۋەى پارەى نووسىنگە و تاپۇ و وورددەكارىيەكنت لى دەركرد، ئەۋەى مايەۋە قازانجى يەكجارەكىيە. يان ئال و گۆرى دراۋ دەكەيت، بېرىك پارە دەكرىت و دۋاى ماۋەيەك دەيفرۇشېتەۋە. مايەى لى دەربكە و ھەرچى مايەۋە ئەۋە قازانجى يەكجارەكىيە.

بۇ ئەۋەى قازانجى يەكجارەكى بكەيت، دەبىت پارەھىتەكانت بفرۇشېت. بۇ نموونە خانوۋىيەكت داۋە بە كرى، ئەۋ خانوۋە چونكە پارەى بۇ ھىتاۋىت، بە (پارەھىن) ھەژمار دەكرىت. ئىستا تۇ دەيفرۇشېت چونكە نرخەكەى بەرز بوۋەتەۋە. ئەۋ پارەيەى دەستت دەكەۋىت بەۋى فرۇشتى پارەھىتەكەتەۋە بوۋە و بە يەك جار دەستت دەكەۋىت.

بەلام (قازانجى بەردەوام) ئەۋ قازانجەيە كە مانگانە، يان ھەفتانە بە بەردەوامى دەستت دەكەۋىت. بۇ نموونە خانوۋىيەكت داۋە بە كرى و مانگانە پارەت بۇ دەھىتت. ئەۋ پارەيەى دەستت دەكەۋىت، لەبەر ئەۋەى مانگانەيە و بەردەوامە، پىيى دەلىن قازانجى بەردەوام. بەلام ھەركاتىك خانوۋەكەت فرۇشت، قازانجى بەردەوام كۆتايى دىت و دەبىت بە قازانجى يەكجارەكى.

چۆن حساباتى قازانجى يەكجارى دەكەيت؟

پروئسەى حسابكردنى پروژە و ۋەبەرھىتەكانت كارىكى قورس و گران نىيە. بۇ نموونە كاتىك پشكىك دەكرىت، پشكەكە مانگانە چەندى بچىتە سەر، واتە ئەۋە قازانجى مانگانەكەيە. ھەر ئەۋەندەيە.

حسابات كردنى قازانجى پروژەيەكش بەھمان شىۋەيە. سەرەتا بېرىك پارە دەخەيتە ئىشەكەۋە. دۋاى ئەۋە مانگانە بېرىك قازانج ۋەردەكرىت كە بەم قازانجە دەوترىت قازانجى مانگانەى بەردەوام.

قازانچى مانگانەت لە كۆى گشتى داھاتى پرۆژەكەو دەست دەكەوئەت.

لەوانەيە بلىن ئەى جياوازى چىيە لە نىوان ئەمە و دانانى پارە لای بانك و دەستكەوتنى برىك سودى مانگانە لە بەرامبەر ئەوەى پارەت لە بانك داناوہ؟ بەلى راستە بەو برە پارەش كە لە بەرامبەر دانانى پارەكات لە بانك وەریدەگریت، دەتوانیت پئى بلىت قازانچى مانگانە، بەلام برى قازانجەكە زۆر كەمە %١ بۆ ٢ دەبىت، كە برىكى زۆر كەمە، تۆ دەتەوئەت پارەكانت بە باشتريى و خىراتريى شىوہ ئىشت بۆ بكەن، نەك بۆ ئەو پىژە كەمە قازانجە.

بەھەمان شىوازيش دەتوانیت حسابات بكەيت بۆ ھەر ئىش و كار و پرۆژەيەكت، ئىتر ئايا خانووى كرئىيە، نوسىنگەيەكى بازىرگانىيە يان بازار و دوكانىكە.

پارەى داھاتى مانگانە - خەرجىيەكان = قازانچى مانگانە

لە ھەمووى گرنگتر داھاتى مانگانەكەت دەبىت زۆرتريىت، ئەگەر نا ئەو كاتە لە زەرەردا دەبىت و قازانجت بە (-) دەبىت.

بۆچى قازانچى مانگانە گرنگە بۆ كەيشتن بە سەربەخۆيى دارايى؟

سەربەخۆيى دارايى من لە يەك وشەدا كورتى دەكەمەوہ ئەويش (ئازادى)م. كاتىك سەربەخۆ دەبم لە پرووى دارايىيەوہ، ئەوكاتە ئازاد دەبم لەوہى چىدەكەم چى ناكەم. ئازاد دەبم لەوہى چۆن بژىم يان چى بكرم و چى نەكرم. ئازاد دەبم لەوہى پلانى پرۆژەكەم چۆن بىت و لەگەل كئى بەسەرى بەرم. كاتەكەم تەنھا بۆ خۆم دەبىت، نەك بۆ ئىش، دەتوانم چۆنم بوئە ئاوا بەكارى بەيئەم. ئازادى دارايى بەواتاي ھەلبژاردەى زياتر دىت.

كاتىك بە فرۆكە گەشت دەكەيت، لە بزنس كلاس دابىشيت
خۆشە يان جيگەيەكى ئاسايى؟ زۆرىنەى خەلك ھەلبىزاردەكە
بەدەست خۆيان نىيە، چونكە پارەكەيان بىر ياردەدات لەكوى
دادەنىشن. ھەربۆيە زۆرىنەيان شوينى ئاسايى ھەلدەبژىرن چونكە
پارەكەيان ھەر ئەوئەندەيە، كەواتە ئازادىن لە ھەلبىزاردەندا.

باشە ئەگەر دوو ھەلبىزاردەت بىخەنە بەردەم و بلىن كاميان
ھەلدەبژىريت؟ نان خواردن لە پىستۇرانتىكى خوشى پىنج ئەستىرە
يان سەرەربانەيەك؟ لەوانەيە من بلىم سەر عەربانەكە! چونكە
زىاتر حەزم لەوئەيە، بەلام زۆرىنەى خەلك پىستۇرانتە پىنج
ئەستىرەكە ھەلدەبژىرن.

ھەتا پىويستت بە كاركردن ھەيىت بۆ ئەوئەى بژىوى ژيانىت
پەيداىكەيت، كەواتە تۆ سەربەست نىت. لەوانەيە من ھىشتا
كاركردن ھەلبىزىرم بەلام بۆ حەزى خۆم نەك لەبەر ئەوئەى
پىويستە كارىكەم بۆ ئەوئەى بژىم.

خۆشى ھەبوونى قازانجى مانگانە لەوئەدايە كە تۆ ئىش بىكەيت و
نەكەيت مانگانە، بىرك پارە دىتە سەرحسابەكەت بى ئەوئەى تۆ ھىچ
ھىلاك بىت. بۆ نموونە من مانگانە كرىنى شووقەكانم دىنە
سەرحسابەكەم بى ئەوئەى من ھىچ بىكەم. مولك و پارچە زەويەكانم
مانگانە پارەم بۆ پەيدا دەكەن بى ئەوئەى من ھىچ ھىلاك بىم.
بەھەمان شىو، رۆبىرت، مانگانە قازانجى كىتەبەكانى دەچىتە سەر
ھەژمارى بانكىەو، كەواتە چىتر پىويستى بە كاركردن نىيە. راستە
يەكجار كىتەبەكەى نوسى و ماندوو بوو پىوئەى، بەلام ھەتا ئىستاش
قازانجى لىدەكات چونكە كىتەبىكى بەسودە و سەرنجراكىشە بۆيە
خەلكى بۆ يەكتىرى پىشنيار دەكەن.

يەك خالى زۆر گىرەك ھەيە، دەپىت ئاگادارىت داھاتى مانگانەكەت زىاتىر بىت لە خەرجىيەكانت. من خۇم ھەمىشە ھەلى ئەو دەدەم كە زىاتىر ئىش لەسەر ئەو پىرۇژانەبكەم كە قازانچىكى زۆرم بۇ دەپىت، بۇ نمونەى پارەھىن زۆر دەكرم.

من دەمەوېت لە پىگەى لىستى پارەھىنەكانمەو پارە پەيدابكەم، نەك خۇم ئىش بكەم و پارە پەيدا بكەم. لەبەر ئەو قازانچى يەكجارى ئامانچى يەكەمم نىيە، بەلكو سەرچاۋەى دوۋەمى داھاتمە نەك سەرچاۋەى سەرەكى. چونكە كە بۇ ئەوۋەى قازانچى يەكجارىم دەستىكەوېت پارەھىنەكانم بىرۇشم و بەو پارەھىيەى دەستم دەكەوېت لىي پىي دەگوتىت قازانچى يەكجارى واتە يەكجار ۋەرى دەكرم. بۇ نمونە خانوئەكم ھەيە، دەپىرۇشم و بەو بىرە پارەھىيەى پىدەفرۇشم دەوتىت قازانچى يەكجارى. دواتر پارەكە خەرجەكەم و دەپىت جارىكى تر ۋەبەرھىنانىكى تر بكەم بۇ ئەوۋەى قازانچىم دەستكەوېت و دواتر پارەھىنى تر بكرم و دواتر دەپىرۇشمەوۋە ئىتر بەم شىۋەيە بەردەوام دەپىت و منىش ناتوانم بگەم بە سەرەخۇيى دارايى.

لەوانەيە ھەندىك كەس بلىن ئەوۋە كەى كىشەيە تا سەرى خۇمى پىوۋە بىەشىتم؟ لە برى ئەوۋە بىرىك پارە كۆدەكەمەوۋە بەشى ھەموو تەمەنم بكات. باشە، بەلام با تۆزىك وردتر بىرى لىكەينەوۋە. چەندىكت دەوېت تا بتوانى ئەو بىرە پارەيە كۆبكەيتەوۋە؟ بە نىازىت ئاگادارى دىنار بە دىنار بىت كە خەرجى دەكەيت بۇ ئەوۋەى لەو حساباتە لانەدەيت كە كردوۋتە؟ بە نىازىت شىۋازى ژيانىت بگوتىت و خەرجىيەكانت كەمبەكەيتەوۋە بۇ ئەوۋەى پارەت

لېنە برېت؟ ئەمانە تەنھا كەمىكن لەو پرسىيارانەى كە پىويستە لە خۆتى بىكەيت.

من و پۇبىرت تەنھا يەك ئامانچمان ھەيە، ئەويش زىادىكىرەن و فراوانكىردنى ستوونى پارەھىنەكانمانە بۇ ئەوھى خەرجىيەكانمان بۇ دابىن بىكات، نەك ھەولى كەمكىردنەوھى خەرجىيەكان بىدەين. واتە ئىمە كار لەسەر زىادىكىردنى سەرچاوھى داھات دەكەين، نەك كەمكىردنەوھى خەرجى.

دەتوانم بلىم من و پۇبىرت لە سالى ۱۹۹۴ ھوھ خانەنشىن بووين، خانەنشىن بەو واتەيا نا لە مالەوا دانىشىن و بخۆين و بخۆينەوھ، بەلكو بەو واتەيەى كە كارمان بىكردايە و نەكردايە گىرنگ نەبوو، چۈنكە پارەكانمان لەبرى خۆمان كاريان بۇ دەكردين و لە پووى دارايىيەوھ توانيمان سەرگەوتووبىن.

ئەوھى سەرنجىراكىشە ئەوھىيە، پىويست ناكات قازانچى مانگانەت خەيالى بىت بۇ ئەوھى بتوانى سەربەخۇ بىت، بەلكو تەنھا پىويستت بەوھىيە قازانچى مانگانەكەت لە خەرجى مانگانەت زىاتىر بىت. ئەگەر داھاتى مانگانەت لە خەرجىيەكانت زىاتىرە، كەواتە پىرۋزە تۇ سەربەخۇيت. لە سالى ۱۹۹۴، داھاتى مانگانەمان دەفتەرىك بوو، بەلام خەرجىيەكانمان ۳۰ ۋەرەقە بوو، كەواتە توانيمان سەربەخۇ بىن. بىگومان لەو خالەشدا نەوھىستەين، بەردەوام لە ھەولى زىادىكىردنى ستوونى پارەھىنەكانمان بووين. كاتىك پارەھىن زىاد دەكات، واتە قازانچ زىاد دەكات، كە قازانچ زىادى كىرد، دەتوانى خەرجىيەكانت زىاد بىكەيت و كوالىتى ژيانىشت باشتر بىكەيت.

ئەو خالەى كە لە دواى قازانچى مانگانە گىرنگە و پىويستە گىرنگى پىبىدرىت چىيە؟ دوو خال ھەيە پىويستە ئاگاداريان بىت، يەكەم قازانچى مانگانە ، دووھم دەستگەوتنەوھى مايە.

مايه چييه؟

مايه واتە ئەو برە پارەيەى كە خەرچت كىردوو لە پرۆژەكەتدا. دەستكەوتنەوێى مايه واتە پاش چەندىك ئەو پارەيەت دەست دەكەوتنەوێى. يان بە واتايەكى دىكە، تا چەندىك پارەكەت ئىشت بۆ دەكەن بۆ ئەوێى زوتر مايهكەت دەستكەوتنەوێى.

چەند رینگەيەك هەيە بۆ ئەوێى حساباتى دەستكەوتنەوێى مايه بگەيت. كاتىك باسى دەستكەوتنەوێى مايه دەكەم، واتە لە ماوێى چەندىكدا دەتوانىت مايهى ئىشەكە لە قازانجى مانگانە وەرگرىتەوێى. قازانجى مانگانە ديارى دەكات، چەند كات دەوێت تا بگەيتەوێى مايه.

چۆن حساباتى دەستكەوتنەوێى مايه دەكەيت؟

با بلىن تۆ مولكىكى بازرگانى دەكرىت، نرخەكەى \$1,000,000، وە دەبىت پىشەكەى \$20,000 بەدەيت. واتە دەبىت پىشەكەى %20 ى نرخەكەى بەدەيت. وە قازانجى مانگانەى برىتيە لە \$200. واتە قازانجى سالانەت \$2400. كەواتە قازانجى سالانە دابەش بگە بەسەر \$2000 دا، دەكاتە %12، واتە لە ماوێى سالىكدا %12 ى مايهت وەرگرىتەوێى.

نموونەيەكى تر با باسى بازاړى ئالوگۆر بگەين، بۆ نموونە تۆ پشكىك دەكرىت بە \$2500 و سالانە \$100 دەچىتە سەر، واتە قازانجى سالانە برىتيە لە \$100. كەواتە \$100 دابەش بگە بەسەر 2500، واتە لە يەك سالدا %4 ى مايهت دەستكەوتنەوێى.

يان با باسى پارەى پاشەكەوت كراوى بانك بگەين. بۆ نموونە تۆ \$1000 دادەنئىت لە بانكدا، سالانە %2 دەچىتە سەر، واتە تۆ سالانە

بۇ \$۱۰۰۰، بىرى \$۲۰ دەچىتە سەر، واتە \$۲۰ مايەت دەستدەكە ویتەوۋە سالانە.

ھاوكتىشەكە زۆر ئاسانە، تەنھا پىويستە دوو ژمارە بزانیت، يەكەم بىرى ئەو پارەيەى لە پروژەكەدا خەرچەت كىردوۋە و دوۋەم بىرى قازانجى سالانەت.

ھۆكارى ئەۋەى كە زۆر گىرنە ئاگادارى قازانجى مانگانە و سالانە بىت بۇ ئەۋەيە بىتوانیت بە زووترىن كات مايەى ئىشەكەت دەستبەكە ویتەوۋە كە ئەۋىش لە رىگەى قازانجى سالانە و مانگانەوۋە دەبىت، تا قازانجى سالانەت زىاتىر بىت واتە زووتر مايەت دەستدەكە ویتەوۋە.

وہ كاتىك ئاگادارى قازانجى پروژەكەتیت، ئەو كاتە دەتوانیت پروژەكەى خۆت بەراۋرد بىكەىت بە پروژەكانى ھاوشىۋەى پروژەكەت بۇ ئەۋەى بزانیت تا چەندىك پروژەكەت سەرکەوتوۋبوۋە.

ئەگەر لە ماۋەى سالىكدا تۋانىت تەنھا ۲% ى مايەت دەسبەكە ویتەوۋە، كەۋاتە پارەكانت بە باشى كارت بۇ ناكەن، بەلام ئەگەر زىاتىر بوو لە ۵۰% واتە پروژەكەت سەرکەوتوۋبوۋە.

زىاتىر بزانە

ئەو رىگايەى من ھەلمبىژاردوۋە بۇ گەشىتن بە سەرەخۋى دارايى زۆر ئاسانە و ھىچ ئالۋىزىەكى تىدا نىيە. سەرەپاي ئەۋەى كە ئاسانە بەلام پىويستى بە ھەبوۋنى كات و پەرۋەردە و پۇشنىبىرى ھەيە. واتە پروسەكە لەماۋەى شەو و پۇژىكدا پرونادات. بەلام ئەو كاتەى قازانجى پروژەكەت دەبىنى، ئەو كاتە

ھەول و ماندووبوونەكانت بىردەچىتەوھو دەيىتە يارىھەكى
چىزبەخس.

ئىستا پرسىيارەكە ئەوھىيە ئەگەر رېگەكە ھىندە ئاسانە كەواتە بۇ
ھەموو كەس ھەولى بۇ نادات و دەست ناكەن بە وەبەرھىتان و
بتوانن كۆنترۆلى بارى دارايى خۇيان بكن؟

وھك پىشتەر ئامازەم پىدا زۆرىنەى خەلك يەكەم بىيانووى ئەوھىيە
دەلىت "كاتم نىيە" بەلام خۇيان باش دەزانن ئەگەر شتىك گرنگ
بىت ئەوھە كاتى بۇ تەرخا دەكەن، بەلام "كاتم نىيە" تەنھا بىيانوويەكە
وھىچى تر.

ئەگەر ھەر بەراست كاتيان نەبىت بۇى، ئەوھ بەدەست خۇيانە
كە كاتيان بۇ ئەوھ نەبىت و بەلام كاتيان بۇ شتى تر ھەبىت. ئەگەر
ھەر بەراست كاتمان نەبىت بۇى، ئەوھ خراپتر، واتە تا ئىستا
ھۆكارىكمان نەدۆزىوھتەوھ بۇ ئەوھى ھەولى سەربەخۇيى دارايى
بدەين. بەلام ئەبىت ئەوھ باش بزانين كە كاتىك ھەول دان بۇ
سەربەخۇيى دارايى دەكەين بە ئامانجى ژيانمان، ئەو كاتە ھىچ
بىيانوويەك ناتوانىت ساردمان بكاتەوھ. ئەوھ مايەى خوشحالىيە، لە
ئىستادا ژمارەيەكى زۆرى خانمان سەرقالى كار و پرۆژەى خۇيانن
و ھەولى سەربەخۇبوونى دارايى دەدەن.

ھۆكارىكى ترى ديار كە لە زۆر خانمەوھ گويم لىدەبىت كاتىك
باسى ئىش و سەربەخۇبوونى داراييان بۇ دەكەم، ھۆكارىكى تا
بلىى نا لۆژىكىيە، ئەویش

بەشى ھەشتەم "من ئەۋەندە زىرەك نىم."

نەزىكەى دىۋانى ھەفتەيەك لە نىۋە پۇخۋانەكە، پۇژىكىيان لە
تاكسىدا بووم بەرەو شوپىنىك دەرۋىشتم كۆپۈنەۋەم ھەبو،
مۇبايلەكەم زەنگى لىدا.

وتى: كىم، چۈنى؟ من لىسلىم، كاتت ھەيە تۈزىك قىسەبكەين؟
كىم: بىگومان.

لىسلى: ئەۋەى پاستى بىت زۇر بىرم لە قىسەكانى ئەو پۇژەت
كردەۋە دەربارەى پارە و سەربەخۇبوونى دارايى، ھەستەكەم رىك
ئەۋەيە كە من بەدوايدا دەگەرپىم، بەلام ھەر كاتىك بىرى
لىدەكەمەۋە توشى ھەمان كىشە دەبمەۋە.
كىم: كام كىشەيە؟

لىسلى: من ھەموو ژيانم خەرىكى ھونەر و شىۋەكارى بووم،
ھەمىشە لەناو رەنگ و بۇيە و تابلۇدا بووم، دەتوانم بلىم تەنھا لەو
بوارەدا شارەزام، بەلام بەخۇا مىشكم تەقەى دىت كاتىك دىتەسەر
باسى پارە و ئەو بابەتانە. ھەر كاتىك بىرى لىدەكەمەۋە، بى ھىوا
دەبم، ھەستەكەم ئەو كەسانەى لەو بوارەدا باشن و سەرگەۋتوون،
ئەۋە بەھرەيە و خۇا پىيىبەخشيون، من ھىچ ئەو بەھرەيەم تىدانىيە.
ھەستەم بە بىتاقەتيەك و ۋەرسىيەكەى زۇر كرد لە لىسلدا، ھەر بۇيە
بە ھىمنى لەگەلى پۇشتم و گويم بۇ گرت، ھىندەى تر بابەتەكەم
لەلا قورس نەكرد.

كىم: باشە با پرسىيارىكت لىبكەم. ئايا بىرت لەۋە كردۇتەۋە بۇ
دەتەۋىت دەست بە ئىش و ۋەبەرھىنان بکەيت؟

لىسلى: ھۆكارەكەى من زۇر پروون و ئاشكرايە. خۇت باش
دەمناسى و دەزانى ھەموو ھەز و خولايى من وىنەكىشان و

رەنگىگەنە. بەلام بەھۆى بژىوى پۇژانەۋە دەبىت بەردەۋام ئىش
بىكەم بۇ ئەۋەى بىتۈانين بژىن. ھەر بۆيە ھىچ كاتم نىيە بۇ ئىش
كردن لەسەر ھەز و خولياكانم. بۇ نموونە ھەزدەكەم لە دىمەنى و
سروشىتى و دلفرىندا وىنە بكىشم لە برى ئەۋەى لە گەلەرىيەكدا
ۋىنەبكىشم. يان بۇ نموونە دەمەۋىت گەشت بىكەم بۇ ئەۋروپا لەۋى
سەرقالى خويىندى ماستەر و ۋىنەكىشان بىم. بەلام بەھۆى
ئىشكردنەۋە ھىچ كاتم بۇ ئەۋانە نىيە. ئەگەر لە ژياندا پىم بلىن
تەنھا يەك شت ھەلبىزىرە، ئەۋە ۋىنەكىشان ھەلدەبژىرم. كەۋاتە
بەلى زۇر چاك دەزانم بۇ دەمەۋىت دەسپىبىكەم.

كىم: پىرۋزە! كەۋاتە پىرۋسەكە لىرەۋە دەستىپىكرىد.

لىسلى بە ۋەرسىيەۋە ۋتى: كام پىرۋسەيە؟

كىم: زەنگىن بوون ھەروا بە ئاسانى لە شەۋ و پۇژىكدا پرونادات.
ھەركاتىك بىتەۋىت فىرى شىتىكى نوئى بىت، ئەۋە چەماۋەيەكى
فىربوون ھەيە دەبىت پىيدا تىپەربىيت، لەسەرەتادا چەماۋەكە زۇر
ناخۇش و ۋەرسىكەرە، بەھۆى ئەۋە ئەزموونىكى نوئى يە و ھىچ
زانىايت لەسەرى نىيە. بەلام بەتىپەربوونى كات، ئاسايى دەبىتەۋە.

لىسلى: ۋابزانم ۋەكو ئەۋ كاتە ۋايە كە بۇ يەكەمجار فىرى شۇفىرى
كردن دەبووم. سەرەتا زۇر بە خىرايى قاچم دەنا بە بەنزىندا، يان
زۇر بە رەقى و خىرايى ئىستۆپىم دەگرت، ۋا ئىستۆپىم دەگرت
خەربىو دەچوومە جامەكەۋە، ھەر يەكەم جار كە چوومە سەر
جاده، توشى پىكدادانىك بووم.

كىم: دەمخۇش! رىك منىش باسى ئەۋە دەكەم. سەرەتا زۇر قورس
و گران بوو شۇفىرى كردن بەلام ئىستا ۋەكو ئاۋ خواردنەۋە ۋايە
بۇت. كاتىك دەتەۋىت شۇفىرى بىكەيت، بىر لەۋە ناكەيتەۋە بەنزىن

لە كۆيدايە، يان ئىستوپ، پىرۇسەكە ۋەك شىتېكى ئۆتۈماتىكى
لېھاتوۋە.

لېسلى: كەۋاتە ئەمەش پىرۇسەيەكە ۋە ھېشتا زۆرم ماۋە فېرېم؟
بەلام ھېشتا مەن ۋادەزەنم ئەۋەندە زىرەك نېم تا ۋەبەرھىنان بىكەم
ۋ سەرگەۋتوۋېم. ھەستەكەم پىياۋان زىرەكتەر ۋ باشترن لە
پارەپەيداكردن ۋ حساباتدا. ۋا نازەنم بىتۈنم شەنبەشانى ئەۋان
خەرىكى يارىەكەم.

كىم: راستە، پىياۋان باشترن لە حسابات ۋ ژمارەكان. بەلام بۇ ۋا
ھەستەكەيت ۋەبەرھىنان كىرەن تايىت بىت بە پىياۋان؟

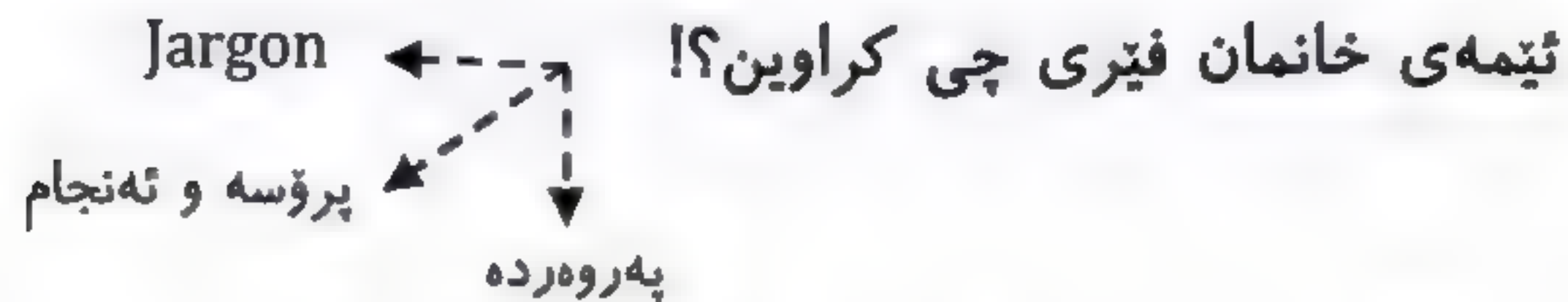
لېسلى: چۈنكە پۇرۇشك لە پۇرۇش نەمبىنى لە پۇرۇشنامەكاندا باسى
خانمە ۋەبەرھىنەرىك بىرېت. ھەمۋ ۋەبەرھىنەرە، باشەكان
پىياۋان، مەن كاتىك بىر لە ۋەبەرھىنان دەكەمەۋە ھېچ پېشەۋايەكى
خانم لە بۋارەكەدا نەبىنم تا بىتۈنم لاساى بىكەمەۋە. لەبەرئەۋ
ھۆكارانەيە ھەستەكەم پىياۋان لە ئېمە باشترن لەۋ بۋارەدا.

كىم: باشە با پىرسىارىكت لېكەم، ئايە ھۆكارى ئەۋەى لە پابىرەۋودا
تەنھا پىياۋان مافى دەنگدانىان ھەبۋ، ئەۋەبۋو كە پىياۋان لە ئېمە
باشتر بىرپارەدەن ۋ ھەلدەبىزىرن؟ ئايا ھۆكارى ئەۋەى كە لە كۇندا
تەنھا پىياۋان مافى خۋىندىان ھەبۋ، ئەۋەبۋو كە پىياۋان لە خانمان
زىرەكتەرن؟

ئايا ھۆكارى ئەۋەى جاران تەنھا پىياۋان بۇيان ھەبۋ لە دەستەى
بىرپاردانى دادگاكاندا بىن، لەبەر ئەۋەيە ئەۋان لە خانمان ۋىرتەر ۋ
زىرتەرن؟

لېسلى: بىگومان نەخىر.

کیم: سئ کللی زور گرنگ هەن که بیرکردنەوەت دەگۆرئ لەسەر ئەم بابەتە. لە راستیدا منیش سەرەتا بیرکردنەوەم وەک تۆ بوو، بەلام توانیم لە ڕێگەی ئەو سئ کللەوێ کۆتای بەو بیرکردنەوانە بهێتیم.

١: پەرۆەردە: ڕاشکاوانە بیلیم، تا ئیستا فیری پەرۆەردەیهکی دارایی باش نەکراوین لە بابەتی پارەدا، ئەوێ فیرکراوین تەنها شتی سەرەتایی بوو، چۆنیەتی کەمکردنەوێ خەرجیەکانمان و چۆنیەتی کردنی بیمە ئۆتۆمبیل و چۆنیەتی دەستگرتنەوێ بە پارە لە کاتی شتێکێدا. بەلام ئیمە ی خانمان زور لەوێ زیرەکترین.

راستە دەبێت باری داراییت ڕێکخراو بێت و ئەو شتە سەرەتاییانە بزانیت، کەس گلەیی لەوێ نییە. بەلام ئەوانە بە تەنها گرنگ نین. ئەوانە شتی سەرەتاییین بۆ دروستکردنی بناغەیهکی باش. کاتیەک لە شتە سەرەتاییەکان گەیشتی، ئیتر کاتی ئەوێه ڕۆلی کارات هەبێت لە هەڵدان بۆ ئامانجە داراییەکان.

ئەگەر پۆژیک گویم لێبێت پیاویک بلیت هاوژینەکەم ئاگاداری هەموو کارەداراییەکانە و ئەو ئەرکەکی گرتۆتە ئەستۆ، ئەوێ لە خوشیا دەفەرم. چونکە ٩ لە ١٠ ی خانمان نایانەوێت ئەو بەرپرسیاریەتیە هەلبگرن. ئەوێ دەیکەن بریتیە لە پارەدانی پسولەکان، ئاگاداری دەفتەر کاشەکە، ئەوێ هەموو ئەو کارانەیه کە دەیکات. ئیتر ئەوێ مایەوێ هەموو لە ئەستۆی پیاوێکەیه، هەر لە کرپن و فروشتنی مۆلک و ئالوگۆرپی دراو و بریاردان لەسەر

بابەتە پەيونددارەكانى سەبارەت بە پارە. وە كاتىك پىاوەكە لە ژياندا نامىنىت، ھەموو ئەركەكە دەكەوێتە سەر خانمەكە، و خانمەكەش ھىچ ئەزموون و زانىارىيەكى نىيە و نازانىت چى بكات و چۆن مامەلەبكات. بۆيە يان برىارى ھەلە دەدات، يان برىكارىك دەگریت و داواى يارمەتى لىدەكەت و ئەو لە جىياتى خانمەكە برىار دەدات و پىنى دەلەيت كە ھىچ خەمى نەبىت كاكى برىكار ھەموو ئەركەكان دەگریت ئەستۆ.

بەلام لىرەدا با پرسىارىك بكەين، باشە خانم گيان ئەگەر تۆ ئاگات لە پارەكانت نابىت، چۆن خەلك ئاگای لىدەبىت؟ ئەو ھى جىگەى تىرامانە، ٨٠٪ ئەو خانمانەى ئىستا كەمدەرامەتن، پىش ئەو ھى ھاوسەرەكانيان كۆچى دواى بكات، ھەژار نەبوون. لەبەر ئەو ئاگادار بە، ٩٠٪ مان، پۆژىك دىت بە تەنھا دەمىنەو و ھەموو ئەركەكە دەكەوێتە سەرشانى خۆمان، بۆيە دەبىت خۆتى بۆ ئامادەبكەيت. با چىرۆكىكى كارەساتبارتان بۆ بگىرمەو لەسەر ئەم بابەتە، كە خانمىكە باسى خۆى دەكات:

"من خانمىكى تەمەن ٦٨ سالم، ھاوسەرەكەم بەشپۆھىيەكى چاوەرواننەكراو و كتوپر كۆچى دواى كرد. دواى مردنى نەمدەزانى چىمان ھەيە و چىمان نىيە، چونكە ھەمىشە ئەو ئاگای لە كار و بارە دارايىيەكان بوو و ئەو ئەركەكەى گرتبوو ئەستۆ. ئەو ئاگای لە پاشەكەوت و پارەھەلگرتن بوو. بۆيە من ھىچ كات لە خەمى ئەو ھەدا نەبووم و ھىچ كاتىك بابەتى گفتووگۆى نىوانمان نەبوو.

ئىستا ئەو خوا لىي خوش بى گيانى سپاردوو و منىش بە تەنھا ماومەتەو، وا ھەستەكەم مندالىكى يەك سالانم تازە پىدەگرم

ولەگەل ھەر ھەنگاۋىكىدا دەكەوم و شكست دەھىنم. ئىستا تىدەگەم
من چەند سالە لە تاريكىدا بووم. كاتىك ھاۋىيەكەم مرد خىرا
ھانام بۇ ھاۋىيەكەم ھىنا و پىم وت چۇن پارەى پرسەكەى
پەيدابكەم."

لەبەر ئەۋە ئەگەر دەتەۋىت كۆنتىرۋلى بواری دارايىت بكەى و
ۋەك ئەۋ خانمەت لىنەيەت، ئەۋە ھەر ئىستا دەست بكە بە
پىرسەى فېربوون و ئەۋەش بزانە پىرسەكە پىويستى بە كاتە.
ھەرۋەھا لە شەۋ و رۇژىكىدا ناتوانىت فېربىت. بەلام يەك
ئامۇژگاريت دەكەم، تكايە بەۋ ھەلەيەدا مەچۇ كە پياۋان باشتىر و
زىرەكتىرن لە تۇ. ھەر لەبەر ئەۋەى كەسىك ناۋى لە خۇى ناۋە
"شارەزاي بواری دارايى" ماناي ئەۋە نىيە ئىتر ھەموو شتى
دەزانىت دەربارەى ئەۋەى چى بۇ تۇ باشە و چۇن ئىش بە پارەۋە
بكەيت. ئەگەر وابزانىت ئەۋ باشتىر لە تۇ دەزانىت چۇن ئىش بە
پارەكانتەۋە بكەن، ئەۋە دەبىتە نىچىرىكى باش بۇ كاكى
يارمەتىدەرى دارايى و تاماۋىت ناتوانىت خۇت كۆنتىرۋلى دارايت
بكەيت.

ھەربۇيە يەكەم ھەنگاۋ پەرۋەردە و خۇرۇشنىپىركردنى خۇتە.
كەۋاتە ئىستا پىرسىارەكە ئەۋەيە، خۇرۇشنىپىركردن بە ماناي چى
دەيت؟ راستە يەك دونيا زانىارى ھەيە و دەتوانىت بە ئاسانى
دەستت پىيىگات، بەلام كەى و لە كۆيۈە دەستپىيىكەين؟

سەرەتا خالى دەستپىيىكردن بە پىي كەسەكان جىاۋازە. دەتوانىت
سەرەتا بەۋە دەستپىيىكەيت كە خۇت فېرى جۆرەكانى ۋەبەرھىنان
بكەيت، دۋاي ئەۋە دەتوانىت بىرپارەدەيت لە كام جۆرەيانە
كاربكەيت. بۇ نموونە من ھەزم لە ۋەبەرھىنانە لە بواری مولك و
زەۋى و خانوبەرەدا. ھاۋىيەك تىرم ھەزى لە دروستكردن و

دامەزىراندنى كۆمپانىيە. لە كاتى پىرۆسەي فېربونەكەدا دەتوانىت بىر بىر دەيت لە كام جۆرەدا كار بىكەيت بە پىي گونجان و ەزى خۆت.

ئەم لىستەي خوارەو پىكەتووە لە چەند سەرچاوەيەك كە دەتوانىت زانىارىيان لىو ەربگريت بۇ خۆرۆشنىبىر كىردن لە بوارەكەدا. كىتەب خويندەنەو: ژمارەيەكى زۆر كىتەب بەردەستىن دەربارەي پارە و چۆنيەتى دەستكردن بە ەبەرەيتان كىردن و تازەكردنەو ەي زانىارىيەكانت دەربارەي ەبەرەيتان كىردن.

گوڭگرتن: چەند قىدىۆيەك لە ئىنتەرنىت دابەزىنە نىو مۆبايلەكەتەو ە دەربارەي پارە و چۆنيەتى كۆنتىرۆلكىردنى بوارى دارايىت، لە كاتى شۆفىرىكىردندا گوڭيان لىبگىرە. دەتوانىت سود لەو كاتانە ەربگريت كە لە ترافىكدا ەستاويت.

بەشدارىكىردن لە سىمىنار و كۆنفرانس و كۆبونەو ەكان: بەشدارى ەەر سىمىنار و ۆركشۆپىك بىكە دەربارەي بوارى دارايى و ەبەرەيتان كىردن، ەندىكىيان دەيت پارەبەيت و ەندىكىيان بە بەلاش پىشكەش دەكرىن. ەندىك لە پىكخراو ەكان ئەم جۆرە سىمىنارانە پىكدەخەن و ەندىكىيان ەەر تايبەتن بە خانمان.

خويندەنەو ەي پۆژنامە و گوڭارى دارايى: ەول بدە پۆژنامە و گوڭارى بوارى دارايى بخوينىتەو ە تا زياتر ئاشنا بىت بە بوارەكە و زانىارى زياتر ەربگريت. ئەگەر لە ەموو وشە و پستەكانىش تىنەگەشتىت، ئەو ەەر بەردەوام بە لە خويندەنەو ە، چۆنكە بە گشتى سودى خۆي دەيت و دەتوانىت بىرۆكەي لىو ەربگرى و بە پىي كات زياتر ئاشنا دەيت بەو زمانە دارايىيە و بە ئاسانى لىي تىدەگەيت.

گفتوگۇ كۆرۈشكەن لىكەل كەسەننى شەرەزا : ھەول بىدە گفتوگۇ بىكەيت
لىكەل دەلەلەكانى خانوبەرە و پرسىارىيان لىبىكە. ئەوان زانىارىيەكى
زورىيان لايە. بەلام ئاگاداربە زورىبەيان وات بۇ باس دەكەن كە
مولكت پىيىفرۇشنى نەك زانىارىيت پىيىدەن. بۇيە لەم كاتەدا ئاگادارى
ئەم سى خالەي خوارەو بە:

ئاگادار بە كە ئەوئەنەي دەلەلى خراب ھەيە، ئەوئەندە ھى باش
نىيە. بۇ دۆزىنەوئەيەكى دانەيەكى باش دەيىت باش پرسىارى بىكەيت.
ئاگاداربە دەلەلىك نەدۆزىتەو بە ئىشى تەنھا فرۇشتىن و كرىنى
خانوبەرە يىت، دەلەلىك بدۆزەرەو بە شەرەزا يىت لە بوارى
وئەرەيتاندا بە گىشتى، چونكە ھەريەكەيەيان بەشىوازىك قسەت بۇ
دەكەن.

ھەر كاتىك ھەلت بۇ پەخسا، كار لەكەل ئەو دەلەلەندا بىكە كە
خۇشيان وئەرەيتەنەن. چوكە ئاگاداربە زورىيان تەنھا فرۇشيان
نەك وئەرەيتەنەن. ئەو دەلەلەنەي كە خۇيان وئەرەيتەنەن باشتر
لىت تىدەكەن.

پاويىژ بە وئەرەيتەنەن دىكە بىكە: ھەولبىدە پاويىژ بەو
وئەرەيتەنەنەنە بىكەيت كە لەھەمان بوارى تۇدا كار دەكەن يان
ھەزىيان لەو بواری تۇيە.

گروپىكى وئەرەيتەنەن تايىبەت بە خانمان دروست بىكە: ھەولبىدە
يانەيەكى وئەرەيتەنەن تايىبەت بە خانمان دروستبىكەيت، تەنھا ئەو
خانمانە بەشداردەن كە دەيانەويت خۇيان پۇشپىرىكەن و زانىارى
وئەبگرن لە بواری دارايداو لە ھەمان كاتدا پىشتىگىرى ھاپرىكانيان
دەكەن بۇ گەيشتىن بە سەربەخۇي دارايى.

كار و چالاكى گروپەكە چى دەيىت؟

دەتوانن سەرەتا كىتىك ھەلبىزىرن و گىتوگوى لەسەر بىكەن، يان دەتوانن ۋەبەرھىنەر و خاۋەنكارى سەرگەوتوو بانگەشت بىكەن يان ھەر كەسىكى شارەزاي تر كە بتوانىت زانىارى بىەخشىت. سود لە ئىنتەرنىت ۋەربگرە: ئىنتەرنىت سەرچاۋەيەكى زۆر باشى زانىارىە ، دەتوانىت بە دواى ھەر جۆرە زانىارىەك بگەرئىت كە دەتەوئىت.

بگەرئى: جار جارە سەيرىكى مولك و خانوۋەكانى دەوروشىت بىكە و بزانه نرخەكان چۆن. زۆر جار خەلك ۋادەزانن خىر تەنھا لە شوئىنە بەناوبانگە بازىرگانىەكانە، بەلام لە راستىدا وانىيە. ھەندىك جار دەتوانىت ھەر لە نىزىك مالەكەى خۆت تۆزى زىاتر چاۋ ورد بگەيتەۋە و ھەلت بۆ برەخشىت. تا پرۆژەو كارەكانت خۆتى تىابىت و ئاگادارى، باشترە لەۋەى پرۆژەو كارەكانت لە شوئىنىكى دوور لە خۆت بىت و نەتوانى بەتەۋاۋى ئاگادارى بىت.

سەيركىردنى پرۆگرامە تەلەفىزىۋنىە دارايىيەكان: لىرەدا دووبارەى دەكەمەۋە، لەسەرەتادا لە ھەموو رىستە و زاراۋەكان تىناگەيت، بەلام بە گويگرتنى زىاتر، دەتوانىت بە ئاسانتەر لە زاراۋەكان تىنگەيت.

تا دەتوانىت پرسىار بىكە: تا زىاتر پرسىار بىكەيت، زانىارى زىاتر ۋەردەگرىت. تا زىاتر پرسىار بىكەيت، زانىارى زىاتر دەستدەكەوئىت و كەسى شارەزا دەناسى.

سەرەپاي ئەمانەش، فىربوون ھەرگىز كۆتاي نايەت. ئەگەر بتەوئىت رۆژ بە رۆژ كارەكەت پەرەپىدەيت، ئەۋەدەبىت زىاتر خۆت رۆشنىربىكەيت. بۆ نموونە، كاتىك بازار گۆرانكارى بەسەردا ھات و كار و پرۆژەكانم گەشەى كرد، ئەۋە كاتى ئەۋەيە منىش زانىارىەكانم نوئ بىكەمەۋە و زانىارى نوئ فىربم.

۲: پرۆسە و ئەنجام: ھەمىشە ئەوەت لە بىر بىت، وەبەرھىتان
 كردن پرۆسەيە، پرۆسەش كاتى پىويستە. ئەمە ئەوە نىيە شەو
 بخەويت و بەيانى ھەستايەت بە چەقەنەيەك زەنگىن بووبىت.
 رېك وەك كىش دابەزاندىن وايە، ئەگەر دەتەويت كىشى زيادەت
 دابەزىنى، دەبىت بە پرۆسەي كىش دابەزاندىن برۆيت. دەبىت
 بەردەوام راھىتان بکەيت و ھەندىك گۆرانكارى بکەيت لە ژياندا،
 وە بەپىي كات ئەنجامەكەشى دەبىت. لە شەو رۆژىكدا كىشت
 دانابەزىت، مەگەر نەشتەرگەرى لا بردنى چەورى بکەيت، بەلام
 دواي نەشتەرگەريەكەش دەبىت شىوازي خواردن و ژيانەت بگۆرى
 بۆ ئەوەي دووبارە كىشى زيادە دروست نەبىتەو.

لە سەرەتاي پرۆسەي وەبەرھىتان كردندا، سەرەتا فېردەبين و
 زانىارى نوئ وەردەگرين. وە بە ئەزموون كردنى شتەكان لەم
 پرۆسەيەدا زانىارى و تواناي بروا بەخۆبوونمان زيادەكات.
 چونكە ئەوەي لەم پرۆسەيەدا فېردەبين، زۆر لە ئەنجامى پرۆسەكە
 گرنگترە. چونكە ئەوەي لە كۆتاي ئەم پرۆسەيەدا فېردەبين،
 فېربوونە لە ھەلە و ئەزموونەكانمان.

سالى ۱۹۸۵ تا بلىي سالىكى ناخۆش و پىر نەھامەتى بوو بۆ من
 و رۆبىرت. ھىندە ناخۆش بوو دۆزەخمان بە چاوى خۆمان بينى.
 دەتوانم بلىم ناخۆشتىن و خراپترين سالى ھەموو تەمەنمان بوو.
 تەنگەژەو ناخۆشىەكان نەدەبرانەو. ھەمىشە دەنگىك لە ناخدا
 پىيدەوتم "ناتوانيت سەرکەوتووبىت، شکست دەھىنيت، تۆ ھىچ
 نازانيت." بى ھىوايىەكەم گەشتبوو رادەيەك كە شەوان دەچوومە
 ناو جىگاگەو، ئاواتم دەخواست بەيانى خەبەرم نەبىتەو و ئاواتم
 بە مردن دەخواست. ناخۆشتىن چرکەساتەكانى ژيانم بوو.

بەلام ئىستا پاش ئەو ھەموو سالە، كە ئاوپئەدەمەو و بىردەكەمەو، ئەو پۇژانەى من پىيان دەلىم پۇژە پەشەكانى ژيانمان، ئەو پۇژانە پۇژانى پۇسەى فېربوونمان بوون. ئەو پۇژانە پۇژانى دروستردنى كەسايەتمان بوون. دەتوانم بلىم باشتىن پۇسەى ژيانمان بوو. كاتىك لە پۇسەى فېربووندا بووين، گومانم ھەبوو لەو ھەى پۇژىك لە پۇژان ئەو پۇسەى كۆتاي پىيىت. بەلام بە ھاوکارى ھەردووکمان و ھەولدانى زۆر توانيمان سەرکەوتوبىن. ئىستا دەزانىن كە چەند سوود و ئەزموونمان لەو پۇژانە ۋەرگرت.

لە ئەنجامدا ئەو پۇژە قورسانە ۋەك تاكىك زىاتر بەھىز و زىرەكى كردين، ۋەك دوو ھاوسەرىش كردينى بەم (كىم و پۇيىرت) ھى ئىستا.

بۆيە منىش دلىيات دەكەمەو، تۆش لە كاتى تىپەربوون بە پۇسەكەى خۆتدا، توشى ھەلە دەبىت، ھەندىكجار ھەلەى زۆر گەرەش. توشى ناپەھەتى زۆر دەبىتەو، ھەندىك كات پۇسەكە زۆر سامناك و ترسناكە. ۋە ھەندىك جار دەبىت بىرپاربدەيت بى ئەو ھى ھىچ بەرچاۋ پوونىەكت ھەبىت، ئەمە ئەو كاتەيە كە بەھىزى كەسايەتيان تاقىدەكرىتەو. ئەگەر لە ناپەھەتى و ناخۇشەكە پاكەين ئەو ناتوانىن ھىچ فېربىن. بەلام ئەگەر بەرەو پووى بىينەو، ئەو يەك دنيا ئەزموون و زانىارى لىۋەفېردەبىن. ۋە ئەو دەستكەوتەش بە ھىچ بىرە پارەيەك ناخەملىترىت و دەست ناكەوئىت.

بەشى نۆيەم

چۆن پادەي زىرەكىمان زىادبەكىن؟

لېسلى: مەن مەبەستەم ئەو نىيە كە زىرەك نىم و ھىچ نازانم، بەلكو مەبەستەكە ئەو ھەيە كە مەن ھىچ دەربارەي ئەو شتانە نازانم و ھەرگىز فېرنەكراوم. لە ژيانما كەس پىي نەوتوم كە خۆم فېرى ئەو شتانە بىكەم و ھەولى فېربوون و خۆ پۆشنىپىركردنى دارايى بىكەم. ئىستا كاتى دەستپىكردنەو و پىويستە ھەنگاۋ بە ھەنگاۋ پىرۇسەكە بېرم.

كىم: رىك واىە.

لېسلى: با شتىكت پىبلىم، چەند جارىك وىستوومە سەيرى پىرۇگرامە دارايىەكان بىكەم، بەلام كاتىك دانىشتووم بە دىيارىيەو ھەك وشەي لىتتەگەشتووم و ھىچ سەر و دەرم لىتەكردووم. زۆر قورسە بەردەوام بىم لە سەيركردن كاتىك ھىچى لىتتەگەم.

Jargon : ۳

كىم: خالىكى زۆر باشت بىرھىنامەو، ئەمە رىك خالى سىھەمە كە دەمەوئەت باسى بىكەم، پىي دەوترىت جارگۆن، كۆمەلىك زاراۋە و دەستەواژەي دارايى تايبەت بە پارەن.

پاستە زۆر جار كاتىك گوى لە كەسىكى شارەزاي بوارى دارايى دەگرىن ، ئەم وشە و دەستەواژانە بەكاردەھىتتە و ئىمەش ھىچى لى تىناگەين، بۆيە ھەست بە بىزارى دەكەين. ھەندىكجار ئەو كەسانە بە ئەنقەست بەكارىدەھىتن بۆ ئەو ھى و خۇيان دەبەخەن كە شارەزان لەو بواردە. ئىمەش ھەندىكجار و خۇمان دەردەخەين كە تىدەگەين لىيان چونكە پىمان شەرمە پىيان بلىن كە تىناگەين لەو زمانەي ئەوان بەكارىدەھىتن، ھەر بۆيە ھىچ سوود لە گفتووكۆكە نابىين. جار ھەبوو لەگەل كەسانى شارەزاي ئەو بواردە قسەم

کردوو، وشه‌ی وای به‌کاره‌یناوه که ته‌قه‌ی سه‌رم هاتوو، به‌لام هیچ خۆم تیکنه‌داوه و خۆم وا ده‌رخستوو که تیده‌گه‌م، له‌بری ئەوه‌ی داوای پروونکردنه‌وه‌ی لێیکه‌م چونکه‌ ترساوم به‌ گیل و هیچ نه‌زانم بزانیته‌.

پیم خوش نییه‌ دانی پیابنم، به‌لام هه‌ر دوو مانگ پیش ئیستا به‌سه‌رم هات.

لیسلی دایه‌ قاقای پیکه‌نین و وتی: با به‌سه‌ره‌اتیکی خۆمت بۆ بگێرمه‌وه، پۆژیک چووم بۆ مه‌راسیمی کردنه‌وه‌ی ریستورانته‌یکی ئیتالی، خاوه‌نی ریستورانته‌که‌ یه‌کیک بوو له‌ کپیاره‌کانی گه‌له‌ریه‌که‌م. له‌وێ به‌شداریم کرد له‌گه‌ل گروپییک که‌ گفتوگۆیان ده‌کرد ده‌رباره‌ی بازاری ئالوگۆر. هه‌موویان زۆر دلخۆش بوون و زۆر به‌ دلخۆشیه‌وه‌ باسی کۆمپانیا تازه‌که‌یان ده‌کرد که‌ تازه‌ بنیادنرابوو. هه‌موویان باسی ئەوه‌یان ده‌کرد که‌ کۆمپانیاکه‌ جێگه‌ی مایکروئسفۆت ده‌گریته‌وه‌ ئەوه‌نه‌ بلیمه‌ته‌. وه‌ له‌ ئیستاوه‌ چه‌ندین که‌س پشکی له‌و کۆمپانیایه‌ کپیه‌. هه‌موویان زۆر شانازیان به‌ خۆیان‌وه‌ ده‌کرد که‌ خاوه‌نی پشکن له‌و کۆمپانیایه‌، وه‌ له‌ کاتی قسه‌کانیان هه‌ندیک زاراوه‌ و پرسته‌یان به‌کارده‌ینا که‌ هیچ لێیان تینه‌ده‌گه‌یشتم و ئەووت وورپینه‌ ده‌که‌ن بۆم. منیش پرووم نه‌ده‌هات پرسیار بکه‌م، ده‌مووت ئیستا پیم ده‌لێن ئەمه‌ زۆر گێله‌. هه‌ر بۆیه‌ منیش نه‌مکرده‌ نامه‌ردی و پۆژی دواتر چووم پشکم کپی. ئەمه‌ی که‌ باسی ده‌که‌م، دوو مانگ پیش ئیستا بوو. به‌لام چی بیته‌ له‌ ئیوه‌ نه‌ینێ ئیشتا نیوه‌ی نرخێ خوشی ناکاته‌وه‌ و وه‌ داها‌تووی کۆمپانیه‌که‌ش هیچ دیار نییه‌ و له‌وانه‌شه‌ هه‌ر دا‌بخریته‌.

کیم دایه‌ قاقای پیکه‌نین و وتی: هه‌له‌ نه‌بم ئەو زاراوانه‌ی که‌ تۆ لێی تینه‌گه‌یشتووی باسی ریژه‌ی قازانج بووه‌، ریژه‌ی قازانج به‌راوردی

نرخى پىشكەكان دەكات بە قازانچى سالانى رابردوى كۆمپانىيا. ۋە
ئەو كۆمپانىيايەى باسشى دەكەيت كۆمپانىيايەى بىۋارى
ئەلىكترونىياتە و تا ئىستا ھىچ ئۇفسىيىكىشيان نىيە، تەنھا لەرىگەى
ئۇنلاينەۋە كاردەكەن.

منىش ھەمان حالەتى تۆم بەسەرھات. جاريكىان پىشكە كرى لە
بازارى ئالوگۇر. سەرھەتا بىروام بەھەموو پەيمان و قسەكانيان كىرد
چونكە ھىچ لە قسەكانيان تىنەدەگەيشتم، نەمدەزانى قسەكانيان
راستە يان نا. ۋە خۇشيان وا دەردەخست كە زۆر شارەزان. ھەر
بۆيە ژمارەيەكى زۆر پىشكە لىكرىن. بەلام دواى ئەۋە بۆم
دەركەوت كۆمپانىياكە لە ژىر لىكۆلىنەۋەدايە و خاۋەنەكەشى لە
بەندىخانەيە. ھەر بۆيە پارەكانى منىش تۆ خۇش. ھەموو ئەو
زەراۋانەش بەھۋى ئەۋەۋە بوو كە پىم شەرم بوو پىيان بلىم كە لە
قسەكانيان تىناگەم و داۋاى روونكردەنەۋە بىكەم.

لىسلى ئاھىكى ھەلىكشاۋ وتى: بەداخەۋە بۆ ئەو زەرەرەى
كىردووتە. بەلام ئىستا بۆم دەركەوت كە ھەموو جاريك ناتوانى
سەرکەوتوو بىت، ھەندىك جار دەبىت شىكست بەيىت بۆيە دەرسى
لىۋەربىگىت. ۋە بۆم دەركەوت من يەگەم كەس نىم كە توشى ئەو
زەرەرە بووم بە ھۋى ئەۋەى لىيان تىنەگەيشتووم.

كىم: جاريكىان رۇبىرت چاۋپىكەوتنى ھەبوو لە يەكىك لە كەنالا
تەلەفىزىۋىنەكانى نىۋىۋىرك. پىشكەشكارەكە ھەۋلى دەدا وشە و
زاراۋەى قورس بەكاربەيىت و خۋى وا دەربىخات كە زۆر
شارەزايە. بەلام رۇبىرت ۋەستاندى و پىيوت كە پىويستە وشەكان
سادە و ئاسان بن تا ھەموو كەس لىيان تىيگات. رۇبىرت تا كۆتاي
پىۋگىرامەكە بە زمانىكى سادە و ساكار گىتوۋگۋى دەكىرد. دواى
پىۋگىرامەكە، كاتىك دەھاتىنە دەرەۋە پىاۋىك پىكپۇشى تەمەن ۲۹

سالان لە رىكا توشمان بوو و تەوقەى لەگەل پۇبلىت كىرد و وتى
"چاوپىكەوتنەكەى ئەم بەيانىەتم بىنى، دەمەوئىت سوپاسىكى تايىبەتت
بەكم لەسەر ئەوەى زمانى گفتوگۇكردنەكەت زۆر سادە و پەوان
بوو، ھەموو كەس لىت تىدەگەشت. شايەنى باسە پىاوەكە خۇى
لە يەككە لە پۇژنامەكانى بوارى دارايى كارى دەكرد، ئەوئش پىى
باش بوو بە زمانىك قسەبكرىت كە ھەموو كەس تىبكات.

لىسلى: ئۇخەى! ئىستا ھەست بە ئاسوودەى دەكەم. دلىام
ژمارەىەكى زۆرى خانمان وەكە من بىردەكەنەو و پىيان وايە باى
ئەوئندە زىرەك نىن كە كار و ئىشى خۇيان ھەبىت و وەبەرھىنا
بەكن تەنھا لەبەر ئەوەى لە زمانى دارايى تىناگەن.

بەلام ئەم گومانانە ھىچ ئەسل و ئاساسى نىيە، ئەوەى پىوئستە
لەسەرت بىكەىت تەنھا ئەو دەستبەكەىت بە پىرسەى فىربوون، و
بە پىى كات خۆت فىر دەبىت. كىم ئەمەوئىت سوپاست بەكم بۇ ئەو
كاتەى پىت بەخشىم، زۆر شتم بۇ پوون بۇو. كەى دەگەپىتەو
بۇ نىو پۇرك؟

كىم: بە نىكەى، دوو مانكى تر.
لىسلى: زۆر باشە، ئەگەر كاتت ھەبوو پىم خۆش دەبىت بىبىنم،
بەلام ئەمجارە نىوەرۇخوانەكە لەسەر مە.

چۆن دەزانىت كە تىنەگەشتووت؟

كىم: تەكنىكىكى زۆر باش فىربووم لە ھاوپىيەكمەو كە
شارەزايە لە بوارى فىركردندا. جارىكىان پرسى لىم " ھەرگىز
پووى ياو دەقك چەند جارىك لەسەر يەك بخوئىتەو و لىى
تىنەگەىت؟

منىش وتم بىگومان بەلى، زۆر جار ئەوەم بەسەرھاتووە .

وتی: کاتیک دهقیک دهخوینیتیه وه و له پر وشهیهک دیتیه
بهردهمت و توش ماناکه ی نازانیت، بهلام گوئی نادهیتی و
دهیپه پیتیت و بهردهوام ده بیت له خویندنه وه، ئینجا ئیتر ورده
ورده تهرکیزت له سهر دهقه که نامیتیت و چهند جاریک ده بیت
دهقه که بخوینیتیه وه بۆئه وه ی له مانای دهقه که تیگهیت .

منیش لیم پرسى که چۆن چاره سهرى ئه وه بکريت، ئه ویش
له وه لامدا وتی: چاره سهره که ی زۆر ئاسانه. کاتیک دهخوینیتیه وه،
ههر وشهیهک هاته بهرچاوت و لئی تینه گه یشتی، له و خاله دا
بوهسته و به دواى واتاکهیدا بگه پى له فرههنگیدا. بهردهوام به و
ههر وشهیهک هاته بهرچاوت و لئی تینه گه یشتی هه مان پىگا
تاقیبکه ره وه. بهم شیوهیه باشتەر له واتاکه ی تیده گهیت. ههر بۆیه له
کاتى خویندنه وه دا هه ول بده فرههنگیک له نزیک خۆته وه دابنى.
هه ندىکجار هه مان تهکنیکی مامۆستا به کاربهیتیه که وشه ی
پیده خستینه رسته وه، بۆئه وه ی وشه که بچه سپیت له میشکماند.
کاتیک وشهیه کی تازه فیرده بیت، وشه که بخهره رسته وه و چهند
جاریک دووباره ی بکه ره وه، بهم شیوهیه وشه که باشتەر و خیراتر
فیرده بیت .

تیگه یشتنى زیاتر = نهجامی باشترا ✓

کیم: جاریکیان له گهل دهلالیکی بواری وه به رهیناندا قسه م دهکرد،
باسی باله خانهیه کی بۆ دهکردم، دهیووت تا جارگون زیاتر بیت،
ئه وه مامه له کهت باشتەر ده بیت. منیش لیم پرسى "ئه و وشهیه به
مانای چی دیت؟ چۆن پیزه که ی زیاد بکه م؟"

سهیریکی کرد، په شوکاوی پیوه دیاربوو، به شله ژاویه وه وتی: واز
له وه بهینه، ئه وه زۆر گرنگ نییه، ئه وه ی گرنگه، مامه له ی کرینی
باله خانه کهیه.

لەۋەۋە بۇم دەرکەۋت كە تەنەت كاكى دەلال خوشى نەيدەزانی
چى دەلىت، ئەۋ وشانەى بەکار دەھىنا بۇ ئەۋەى خوشى بنوینیت و
شارەزا خوشى دەرېخات.

سى ياسای سادە و ئاسان بۇ چارەسەر كەردنى تېنەگەشتن لە
دەستەۋازە و وشە دارايەکان:

وشە و زاراۋەكانت زيادېكە: كاتېك گفتوگو لەگەل كەسىك
دەكەيت و وشەيەك بەكار دەھىت كە تۇ لىنى تېناگەيت، ئەۋە
دەست بەجى پرسىار بکە و داۋای پوونكردنەۋە بکە. يان وشەكە
بنووسە و دواتر بۇ ماناكەى بگەرئ. يان كاتېك سەيرى
تەلەفیزیۆن دەكەيت، گویت لە وشەيەك دەيت و ماناكەى نازانیت،
خېرا لە فەرھەنگ بۇ واتاكەى بگەرئ.

پرسىار بکە: ھەمیشە پرسىار بکە، تەنەت ئەگەر زانیاریشت
لەسەر بابەتەك ھەبوو، ھېشتا ھەۋلى پرسىار كەردن بدە. لە كاتى
پرسىار كەردن، دوو سوودت دەست دەكەۋیت. يەكەم: پەيوەندى
لەگەل كەسى بەرامبەرت دروست دەكەيت، ناپاستەوخۇ پى
دەلىت كە ھەزەت لە گفتوگو كەيە. دوۋەم: زانیارى زياتر فېردەيت.

ھەركاتېك پېوسىتى كەرد، خۆت لە گېلى بدە: شەرم مەكە لەۋەى
ھەندېك كات بلىنى نازانم سەرەكىترىن ھۆكار كە پىگرە لەبەردەم
پروئسەى فېربووندا ئەۋەيە ۋا خۆت دەرېخەيت كە دەزانیت لە
كاتېكدا نازانیت } ئەۋەى باشە ئېمەى خانمان شەرم ناكەين كە بلىن
نازانين و زانیارىمان نىيە، كەسىش لۆمەمان ناكات، چونكە فېرى
پوشنبېرى دارايى نەكراوين.

ھەركاتېك وشەيەكى نامۆت بېست، مەھىلە بېتە كۆسپ
لەبەردەم فېربوونت، خېرا لە فەرھەنگ بۇ واتاكەى بگەرئ. لەبىرى

ئەوھى بېتاقەت بېت و قەلەق بېت، دەبېت دىلخۇش بېت، چۈنكى
 وشەيەكى تازە فېربوۋىت و زانىيارىەكانت زياتردەبېت، ۋە ئامادەت
 دەكات بۇ ئەوھى بېتە ۋەبەرھىنەرىكى سەرکەۋتوو و زىرەكتىر.

بەشى دەيەم

زۆر دەترسم!

كۈرتە باسېك دەربارەى ترس

شتىكى حاشا ھەلنەگرە كاتېك دېتە سەرباسى ۋەبەرھىتان كىردىن
 ترس بالدەكىشىت بەسەرماندا. پرسىيارىك كە زۆر لىم دەپرسىن
 ئەوھىە "كە چۈن زالبىن بەسەر ترسدا؟" ھەر كاتېك ترست ھەبوو
 لە دەستكردن بە پىرۆژەيەك، ئەو ۋە بزانه كە تۆ تاكە كەس نىت، ئەو
 ترسە زالە بەسەر زۆربەماندا.

باشى و خراپى ترس چىيە؟ چى لە ترسەۋە فېردەبىن؟

سەپەرپاي زەرەرەكانى ترس، لە ھەمان كاتدا سودىشى ھەيە.
 ترس ئاگادارت دەكاتەۋە لە ئەنجام و ھەلەى كوشىندە. بۇ نمونه
 كاتېك لە نىۋەى شەۋدا گويت لە تەقەتەقىكە، ئەو ۋە يەكسەرگومان
 دەكەيت كە لەۋانەيە يەكېك دزەى كىردىتە نىۋ مالاكەت و تۆش
 خىرا ھەۋلى خۇپاراستن دەدەيت. يان بۇ نمونه كاتېك لە پاركىك
 پىاسە دەكەيت، لە پىر پىگايەكى تارىك دېتە پىت، لەۋ كاتەدا
 پىگاكەت دەگۆرپىت و دەزانىت سەلامەت نىيە. يان بۇ نمونه لە
 كەشىكى تەماۋىدا شۆفېرى دەكەيت، ترس وات لىدەكات بەردەوام
 نەبىت، و لە قەراغ پىگاكە ئۆتۈمبىكەكە بۈەستىنىت تا تەمەكە كەم
 دەبىتەۋە، لەم كاتەشدا ترس سودى ھەبوو.

ھەرۋەھا دىۋىكى دىكەى ترس ھەيە، ئەمەيان مەترسىدارە و
پوۋخىنەرە و دەبىتە بكوژى خەونەكان و ھەلەكان و پىگرە لە
گەشەکردن و بەرە و پىشچوونمان.

كەمىك ترس دەتوانىت بتووستىتت لە ئەنجامدانى ھەلەى
كوشندە، لەم كاتەدا ترس سودى ھەيە.

ترسى پوۋخىنەر ئەۋەيە كە دەست و قاچى بەستوىتەتەۋە و
ناھىلىت ھىچ ھەنگاۋىك بەرەو پىشەۋە بنىت و توشى شەلەلت
دەكات. وات لىدەكات كە ھەر ھەلىكت بۆ ھاتە پىشەۋە، ئۆتوماتىكى
تۆرەتى دەكەيتەۋە، بى ئەۋەى ھەلى بسەنگىتت. وامان لىدەكات
تەنھا لايەنە خراپەكانى ئەۋ ھەل و دەرفەتە بىيىن، ھەموو
تەركىزمان بۆ زەرەر و خالە نەرىنەكانى كارەكە دەبات.

لەم كاتەدا ھىندە لە كردنى ھەلە دەترسىن، تۆقيوين. بۆيە
برىارى نەكردنى دەدەين لەبرى ئەۋەى بىرەكەينەۋە كە چۆن
نەكەوينە ھەلەۋە. بۆيە لەم شەپەدا ترس براۋە دەبىت و ئىمەش
دۆراۋ.

كەۋاتە بۆچى رىگە دەدەين ترس زالىبىت بەسەرماندا؟

دوو ھۆكار ھەيە كە وامان لىدەكات ترس زالىبىت بەسەرماندا.
"ژيانم لە ناۋ دەبات." يەكىك لە ئىشەكانى مېشك
ئاگاداركدنەۋەمانە لە ھەرەشەكانى سەر ژيانمان. بەلام ھەندىكجار
مېشك ئاگادارمان دەكاتەۋە لە ھەندىك ھەرەشە كە مەترسى نىن
بۆ سەر ژيانمان، ۋەك ئەم قسانەى خوارەۋە:

"ۋەبەرھىتان كردن مەترسىدارە، ھەموو پارەكام تىادەچىت،
ھىچم بەدەستەۋە نامىتت، ئەكەۋمە سەر ساجى عەلى. باشە ئەى
ئەگەر نەمتوانى كرى بىدەم؟ ئنجا نۆرەى ئەۋەمە بانكىش دەست
بەسەر خانوۋەكەمدا بگرىت و بکەۋمە سەر جادەكان و بى مال و

حالىش بىم! مەن لەۋ كەسانە نىم قەرزى خەلەك بىم. خەيام ئەچى خەلەك بىت و داۋاي قەرزەكەي بىكەتەۋە. ژيانم لەناۋ دەچىت، شتى ۋا ناكەم.

ئەمانە ھاندېك جىر مېشك دروستى دەكات بۆت و توشى قەلەقىت دەكات. ۋاتە ئەگەر ۋەبەرھىتان بىكەين ژيانمان لەناۋ دەچىت؟ بىگومان نەخىر! مېشك ئەم ۋەلامانەت بۆ ئامادەدەكات و تۆش ئاقلانە بەگۈيى دەكەيت و ترس بەسەرتدا زال دەبىت.

ھەركاتىك ئەم بىر كۆرۈنەۋانە ھات بە مېشكتدا لە كاتى دەست كۆرۈن بە كارىك يان تاقى كۆرۈنەۋەي شتىكى تازە، ئەۋە بزانە ئەۋانە تەنھا خەيالى خۆتن و ھىچ بارودۇخىكى ناھەموار لە پى نىيە. دانىشە بە وردى بىر لە باشى و خراپىەكانى ئەۋ دەرفەتە بىكەرەۋە كە ھاتتە بەردەمت، ھەلىسەنگىتە. بىر بىكەرەۋە خراپىەكان چىن و چۆن دەتوانىت چارەسەريان بىكەيت. ۋاتە ئەۋ بىرۈكە بى سوودانە لە مېشكت لاپەرە كە دەترسىت.

"ترس ۋەك بىيانوۋىەك: ھۆكارىكى دىكەي ئەۋەي كە ترس دەتوانىت زالىبىت بەسەرتدا ئەۋەيە كاتىك دەستدەكەين بە تاقى كۆرۈنەۋەي شتىكى تازە، خۆنەۋىستانە قەلەقىەكمان بۆ دروست دەبىت، بۆيە لەم كاتەدا تەمەل دەبىن و ترس دەكەين بە بىيانوۋ.

يان كاتىك قسە بۆ كۆمەلە خەلەكەي دەكەيت لە سىمىنارىك يان كۆرۈپك. شارەزايان دەلېن ترس لە قسە كۆرۈن پلەي يەكەمى ھەيە لەنىۋ جۆرەكانى ترس كە خەلەك لېنى دەترسن. لە كاتى قسە كۆرۈن لە كۆرۈپكدا، دەترسىت و نازانىت چۆن زالىبىت، بۆيە ئاسانتىرېن پىگە چارە ئەۋەيە نەچىت بۆ كۆرۈپكە و قسەنەكەيت. ۋاتە لەم كاتەدا ترست كۆرۈپك بە بىيانوۋىەك لەجىياتى ئەۋەي بەسەرىدا زالىبىت.

ئەوھى كە قورسە چۆنىيەتى زالبوونە بەسەر ترسەكەدا. بۆيە لەم كاتەدا بېرىلەن زالبىت بەسەر ترسەكەدا لەبرى ئەوھى تەمەلى بىيىت و وازى لىيىت. لەم كاتەدا، قسەكان بنووسە و پراكتىز بىكە چەند جارىك يان بەشدارى چەند كۆرسىك بىكە لەسەر چۆنىيەتى زالبوون بەسەر ترسەدا. دواى ئەم ھەنگاوانە بوپ بەر بچۇ سەر ستەيج و دەست بىكە بە قسەكردن. بەم شىوھىيە دەتوانىت زالبىت بەسەر ترسەكەدا، بەلام بە خۇدورخستەو و پاكردن لى، ئەو كاتە خۇت بچووكدەكەيتەو لە چاۋ ترسەكەدا.

ئىستى بىرەكەرەو كە ھىچ كات ھەبوو كە ھەلىكت ھاتتە بەردەم و تۆش ترس داىگرتوويت و نەوتوانىو سود لەو دەرەتە وەرەگىت، بەلام ئىستى پەشىمانى و ئەگەر كاتى خۇى نەترسايتايە ئىستى ژىانت بە چەشنىكى تر دەبوو؟ لەوانە ئەو ھەلە كرىنى شووقەيەك بوپىت، يان دەستكردن بە پىرۆزەيەكى خۇت، يان ھەر شتىكى ژىانت. بەلام ترس بوو بە بىانوىەك بۇ ئەنجام نەدانى. ئەگەر لەو كاتەدا چاۋنەترس نەپىت، دەپىت تا ماويت لە شوپىنى خۇت بىيىتەو ئەگەر بەرەو دواۋەش نەچىت چۈنكە لە دىئاي ئەمىرۇدا زۆر بەخىراى شىۋازى ژىانمان دەگۆرىت، دەپىت بەردەوام لە ھەلپەدا بىن بۇ گەشىستەو پى. بۆيە كاتىك بزارەيەك ھەلدەبىرەت، يان ژىانت بەرەو پىش دەبات يان بەرەو دواۋەى دەبات، واتە ناتوانىن بلىن ۋەك خۇى دەمىتەو.

ترس ۋەك پارەھىنىك: ترس دەكرىت بىيىتە پارەھىنىكى زۆر باش، ھەر كاتىك ترست ھەبوو و بۆت دەرەكەوت، مەترسىيەكى كوشندە لە پىش نىيە، ئەو كاتە قۇلى لىھەلەكە و ھەلەكە بىقۇزەرەو و ژىانت باشتىر بىكە.

ھەمىشە ترس ۋەك بەرەۋپىشخەرىك بېينە نەك ۋەك كۆسپ و
 رېگرېك لە بەردەم گەشەكردن و بەرەۋپىشچوونت. زياتر بىر لە تام
 و چىژى سەرکەوتن بکەرەۋە ۋەك لە ترسى شىكست. پالف والدۇ
 دەلىت: ئەۋ كەسەي ھەموو رۇژىك رۇوبەروۋى ترس نابىتەۋە،
ئەۋە ھىچ لە ژيان تىنەگەشتوۋە.
 دوو جۆرەكەي ئازار

ئەۋ رىستەيەي كە لە بەسالاچوۋىەكەۋە گويم لىدەبىت و زۇر
 خەمبارم دەكات ئەۋەيە كاتىك گويم لىدەبىت دەلىت "خۆزگە فلان
 شتم بىكردايە، خۆزگە... ھتد." ئىستا درك بەۋە دەكەن كە ئەگەر بە
 پىر ئەۋ ھەلەنەۋە بچوۋنايە ئەۋە ئىستا كەسىكى تر بوون. بەلام
 بەھۋى ترسەۋە نەيانتوانىۋە بىقۇزەنەۋە. لەۋانەيە ترسەكەيان ترس
 بووبىت لە شىكست، لە خراپوۋنى ژيانىان، لە لەدەستدان، لە بەكەم
 سەيركردن و گالتەپىكردن. ھەر كام لەم ترسانە بووبىت، ھىچ
 جىاۋازى نىيە، ترسەكە ھىندە زۇربوۋە، زالبوۋە بەسەر چىژ و
 خۇشى سەرکەوتن.

تۈنى رۇبىنس لەيەكىك لە سىمىنارەكانى باسى دووجۇر ئازار
 دەكات، ئازارى شىكستەيتان، ئازارى پەشىمانى.

من ۋەك خۇم پىم باشە ئازارى شىكست بچىژم ۋەك لەۋەي
 ئازارى پەشىمانى بچىژم! بۇ من ناخۇشتىن ئازار، ئازارى
 پەشىمانىيە. پىم باشە چاۋنەترس بىم، نەك ترسنۇك بىم. ھەر كاتىك
 بىر لەۋ ھەلەنە دەكەمەۋە بەھۋى ترسەۋە لە دەستم داۋن، ئازارى
 پەشىمانى خەرىكە دەمخىكىت.

بۇ زۇرىنەي خانمان ئەۋ ئازارى پەشىمانىيە، ئازارى ۋازەيتانە
 لە كارەكانىان، يان ئازارى پەشىمانى بۇ ئەۋەي كە رېگەيان داۋە

کارهکانیان کاربکاته سهر ژيانی خيزانيان يان بهردهواميدان به
ژيانی هاوسهرگيريهک که هيچ ئاسوودهنبوون تيايدا.
جۆريکی تری ئازاری پهشيمانی، که هیوادارم هيچ کهسيک
نهچيژيت، ئازاری پهشيمانيه بو ئيهمالکردنی حەز و ئارهزووه
داراييهکانمان وه هينانی کهسيکی تر که لهبری ئيمه برياربدات
بویمان.

گومانی تیدا نيه زالبوون بهسهر ترس و چاونهترسبوون
گۆرانکاری گهوره دروستدهکات له ژيانماندا. ههواله خوشهکه
ئهوهيه ههر کاتيک بویربووين و چاونهترسيمان ههلبژارد، ئهوه
ئيمه براوهين و سهرکهوتن چاوهپریمان دهکات.

کاتی بویری و چاونهترسی

بيگومان ههریهکهمان ئهگهر بـيربکهينهوه پرووداويکمان
بهسهرهاتووه که توانيمانه ئازايانه پرووبهپرووی ببينهوه، يان ئهگهر
بهسهرخوشمان نههاتييت ئهوا لهو چهشنه نموونهمان بينيوه. لهم
پۆژانهی پيشوودا کچيکی حەوت سالانم بينی، چەند يادگاربييهکی
بیرخستمهوه. کيژۆله حەوت سالانهکه ههولی ديدا له بهرزاييهکهوه
خۆی ههلبداته مهلهوانگهکهوه.

کيژۆلهکه دياربوو يهکهه جاريهتی ئهم کاره دهکات. منيش
بهردهوام بووم له تهماشاکردنی. کيژۆلهکه بهردهوامبوو له
ههلگهپان بهسهر پهيزهکهدا، کاتيک گهيشته پيرپهوی خۆهلدانهکه،
له کوتای پيرپهوهکهدا وهستا و له پيرپهوهکه وورد دهبويهوه.
پاشان ورده ورده ههنگاوی دينا بهرهو خالی خۆهلدانهکه، کاتيک
سهیری خوارهوهی دهکرد، مهلهوانگهکه زۆر قول و دوور
دهردهکەوت له خالی خۆهلدانهکهوه، قاچهکانی دهلهرزین له

ترسدا. لەو كاتەدا تەنھا دوو بژاردەشى لەبەردەمدا بوو، يان دەبىوايە كارەكە ئەنجامبەدات كە بۆ ئەو مەبەستە ھاتبۆە مەلەوانگەكە، يان دەبىوايە بگەپايەتە دواوہ و وازى بەيتايە و بىوتايە كە ناتوانيت خۆھەلدانەكە ئەنجام بەدات.

پاش دوو خولەك لە وەستان و تىپرامان، بريارى دا خۆھەلدانەكە ئەنجام بەدات و چاۋنەترسانە رووبەرووى ترسەكە بىيتەوہ. چاۋەكانى داخست و ھەناسەيەكى قولى ھەلكيشا و پاشان خۆى ھەلدايە ئاۋەكەوہ.

كاتىك خۆى ھەلدايە ئاۋەكەوہ شەپ و شۆپىكى زۆرى دروست كرد، پاشان سەرى لە ئاۋەكە دەرکرد، دەمووچاۋى دەگەشايەوہ لە خۆشيدا و زەردەخەنە لەسەر لىۋەكانى بوو ھاۋارى دەکرد "توانىم خۆم بازبەم!" ھەرچەندە لەسەرەتادا زىرەى مەرگى كەردبوو، بەلام دواتر توانى زال بىت بەسەر ترسەكەيدا و سەرکەوتوبىت. دواتر دووبارە و سى بارە بە پەيژەكەدا سەردەكەوت و خۆى ھەلدەدايە نىو ئاۋەكەوہ.

نموونەى ئەو كىژۆلەيە ھىچ جىاۋازى نىيە لەگەل من و تۇدا، لەوہنەيە حالەتەكە جىاۋاز بىت، بەلام پىژەكەى ترسەكە ھەمان پىژەيە ئىتر بۆ خۆھەلدان بىت يان ھەر شتىكى دىكە.

چۆن بەسەر ترسەكەمدا زالېم؟

كاتىك باسى وەبەرھىتان كەردن ئەكەين، يان دەمانەويت دەست بکەين بە وەبەرھىتان كەردن و لەو بوارەدا كار بکەين، واتە ئىش كەردن لە دنيايەكى تا پادەيەكى زۆر نامۆ بە دنياكەى پىشتەر، دنيايەك كە ھىچ زانىاريەكمان دەربارەى نىيە چۈنكە ھىچ ئەزموونىكمان تىدا نىيە. پرسىيارمان زۆرە و وەلاممان بۆى نىيە.

پروسىيەك كە پىرە لە ھەوراز و نشىۋى، ئەگەرى ئەنجامدانى ھەلەكەتلىك زۆرە. لە ھەموۋى مەترىدارتر ئەۋەتە ئىمە يارى بە پارەۋە دەكەين.

لەبەر ئەۋەتە لەۋانەيە چەند جۆرە ترسىكىمان بۇ دروستىيە، لەۋانەيە ترس بىت لە لەدەستدانى ھەموو پارە و سامانەكەمان، يان ترس لە ئەنجامدانى ھەلەي كوشىندەو مالۋىرانكەر. لە راستىدا ترس لە ئەنجامدانى ھەلە ترسىكە نابىت ھەر بوۋنى ھەيىت، چۈنكە ھەلەكەت شىكى زۆر ئاسايىيە و ھەموومان توشى ھەلەدەيىن. يان لەۋانەيە ترسى بۇ دروست بىت لە مايەپوچبۇون و بى مال و حال بوۋون و كەۋتەنە سەر جادەكان و بىت بە گالتەجارى خەلك. ئەم جۆرەيان زۆرىنەي خانمان ترسيان لىي ھەيە. ھەر كام لەم ترسانەيىت، ترس ھەر ترسە و ھىچ جىۋازيان نىيە و بۇت دروست دەيىت لە كاتى دەست كۆرۈن بە ۋەبەرھىتان كۆرۈن.

يەككە لە پىگا كاريگەرەكان بۇ كەمكۆرۈنەۋەي ئەم جۆرە ترسانە، خۇرۇشنىپىر كۆرۈن و پەرۋەردە و پەيدا كۆرۈن ئەزمۇنە. ئەمەم زۆر باس كۆرۈۋە. تا زانىارى زىاتر كۆپكەينەۋە لەسەر كارەكە، بە ئاسودانەتر و وريايانەتر دەتوانىن بىرپارەدەين و توشى ھەلەنەيىن. تا زىاتر ئەزمۇنە ھەيىت لە ۋەبەرھىتان كۆرۈن، واتە زانىارى زىاتر پىيە و ئەۋ كاتە ھەستى مەمانەبەخۇبۇونە زىاد دەكات.

لەبەر ئەم ھۆكارانە، ھەر كاتىك ئەزمۇن و زانىارىت باشت پىيۋو، ئەۋكاتە ترس پۇلىكى كاريگەر نابىيىت.

راھىنانىك كە ژىانت دەگۈرپت

ھەريەكە لە ئىمە پۇژىك لە پۇژان ترساوين، بۇيە ئىستا
 پرسىيارەكە ئەوئەيە چۈن خۇمان لە و ترسە پزگار بگەين؟
 جاريكىان بەشدارى كۆرسىكم كرد دەر بارەى چۈنيەتى زالبوون
 بەسەر ترسدا. كۆرسەكە لە پىگەى راھىنانىكەو ھەوليان دەدا
 رامانبھىتن بەسەر ترسدا زالبين. راھىنانەكە بەم جۆرە بوو، دەبوايە
 بەسەر پارچە تەختەيەكى باريىكدا برۇشتيتايە و ھاوسەنگى خۇت
 بپاريزيت و نەكەويته خوارەو و دواتر كە گەشتيتە خالى كۇتاي
 دەبوايە خۇت ھەلبدايە سەر تەنافىك و لە پىگەى تەنافەكەو بەرەو
 خوارەو برۇشتيتايە. قورسترين ھەنگاو، كاتى خۇھەلدان بوو بۇ
 سەر تەنافەكە. كاتىك نۆرەى من ھات و بەرەو جەمسەكە
 ھەلگەپام، بۆم دەر كەوت ئەو ترسناكە نىيە كە من لىتى دەر سام،
 بۇيە بەردەوام بووم تا گەيشتمە خالى خۇھەلدانەكە. كاتىك كاتى
 خۇھەلدان ھات، زىرەم كردبوو قاچەكانم دەلەرزى لە ترسدا.
 چەقم بەستبوو لە شوپىتى خۇمدا، نەمدەتوانى ھەنگاو ھەلبىنىم.
 پاشان راھىنەرەكە بانگى كرد و وتى " چى بوو؟ بۇ لە شوپىتى
 خۇت وەستاويت؟"

كىم: زۇر ئەترسم! چۈن خۇم پزگار بگەم لەم ترسە؟
 وتى: ناتوانت بلىيت چۈن پزگارم بىت لە ترسەكە، باشتەرە بلىنى
 چۈن كۆنترۇلى ترسەكەم بگەم. ھەر بۇيە ئىستا بوپىرە ھەنگاو
 بەرە پىشەو ەبى.

ھەموو غىرەتى خۇم كۆكرەو ە و بپيارم دا بازەكە بدەم، بۇيە
 خۇم ھەلدا و توانىم سەر كەوتوو بىم و خۇم ھەلبەدەمە سەر
 تەنافەكە. دواتر ھەنگاويكى تر دەستى پىدەكرد دەبوايە لە
 تەنافەكەشەو ە خۇم ھەلبەدەم! وتم " ئۇ خوايە گيان، ئىستا چىبگەم!"

دووبارە بەھەمان تەكنىكى يەكەم جار تۈوانىم كۆنترۇلى ترسەكەم
بىكە و خۆم ھەلبىدەم. بەھەمان تەكنىك تۈوانىم لە ھەمور
ھەنگاۋەكانمدا بەسەر ترسەكەمدا زالبىم.

پاش تەواۋبوۋنى راھىئەنەكە كاتىك ھاتمە خوارەۋە ھەمور
جەستەم دەلەررىزى، راھىئەنەكە ھات بۆ لام و وتى " دەرسىت
لېۋەرگرت؟" وتم : يەك بە يەكى خانەكانى لەشم سودى
لېۋەرگرت!

رووبەرووبونەۋەى ترس لە يەكەم كارى ۋەبەرھىتان

با منىش باسى يەكەمى كارى ۋەبەرھىتانى خۆمتان بۆ بىكەم.
ۋادەزانى منىش ترسم نەبوو زۆر بە ئاسوودەى دەستم پىكرىد؟
بىگومان يەك دنيا ترسم ھەبوو، ھەر تۆقىبووم و زىرەم كىردىبوو!
سالى ۱۹۸۹ بوو، پۇژىكىيان پۇبلىت ۋەك فرىاد رەسىك ھات و
وتى " كىم كاتى دەستكردنە بە كار و پۇژەى خۆت."

منىش ھەپەسام، وتم: چى؟ ۋەبەرھىتان كىرد؟

پۇبلىت بە كورتى باسى چەند بىنەمايەكى باۋكى زەنگىنى بۆ
كىردم لەسەر ۋەبەرھىتان كىردن ومولك و خانووبەرە، پاشان پىنى
ۋتم ئەۋەى مايەۋە ئىتر لەسەر خۆتە چى دەكەيت و چى ناكەيت.
سەرەتا زۆر ترسام، پىك ۋەك سەرەتاي دەستكردن يارى
خۆھەلدانەكە ۋابوو، بەلام بىريارم دا ھەرچۇنىك بىت دەستپىكەم،
ئىترلەۋ دەقەيەۋە پەرۋەردەى بوارى ۋەبەرھىتام دەستى پىكرىد.

پۇبلىت پىشنىارى ئەۋەى بۆ كىردم سەرەتا ھەلبىدەم خانو و
بالەخانەى بازىرگانى بدۆزمەۋە و ئىشى لەسەر بىكەم، لە نىزىك ئەۋ
ناۋچەيەى كە خۆمانى لىدەژيان. منىش پىشنىارەكەم زۆر بە دل
بوو و ھەمان شتم كىرد. ناۋچەيەكى بچووك ھەبوو لە نىزىك

شويىنى نىشتە جىيىۋونمان، پىر بوو لە خانوۋى بچووك و جوان و دلفرېن، ھەموو شىيان ھەوشەيەكى بچووكيان ھەبوو.

شويىنى جوگرافى ناۋچەكە وا ھەلگە وتىبوو كە خانوۋەكان بە دەورى باخىكدا دروست كرابوون، ۋە پىر بوو لە دووكانى ئەنتىك و كۆمەلىك رېستوراننى جوان و دلگىر. ئەم دىمەنەنەنە واى لە ناۋچەكە كىرەبوو بىيىت بە شارۋچكەيەكى كۆن و ئەنتىك و گەشتىارەكان سەردانى بكەن.

زۆر سەرتان نەيەشنىم، پۇژىكيان بە سوتفە بە لاي خانويەكدا تىپەرىم كە نوسرابوو بۇ فرۇشتەن. چووم سەيرى خانوۋەكەم كىر، پىكەتاتىبوو لە دوو ژوورى نووستن و گەرماۋىك، ۋە گەرراجىكى بچووك و ھەوشەيەكى دلگىرى ھەبوو. نىرخى خانوۋەكە \$۶۵۰۰۰ بوو، دەبۋايە پىشەكى \$۵۰۰۰. پاشان حساب و كىتابى خۆم كىرەم بۆم دەرگەوت كە مانگانە بىرى ۵۰ بۇ \$۱۰۰ قازانجى مانگانەم بوو، واتە پاش ھەموو خەرجىەكانى خانوۋەكە، ۵۰ بۇ \$۱۰۰ بى تەۋاوم بۇ دەمايەۋە.

لەبەر ئەۋەى يەكەمىن كارم بوو، بۆيە چەند جارىك سەقف و ئار و ئاۋەپۇ و ھەموو بەشەكانى خانوۋەكەم پىشكىنى. زىاتر لە جارىك و لەگەل چەند دەلالىك قىسەم كىرە دەربارەى ئەۋەى چۆن بىدەم بە كىرەى و چەند كىرەم بۇ دەكات. بۆيە زۆر سەرقال بووم پىتەۋەى. دۋاى ئەۋ ھەموو لىكۋلىنەۋەيەش، كاتىك ھاتە سەر ئەۋەى گىرىبەستى كىرىنەكە واژۇ بكەم، دەستەكانم دەلەرزى و زۆر دودل بووم. چەند جارىك بە گىرىبەستەكەدا چوومەۋە و خويىندەمەۋە. لە دلى خۆمدا بە خۆم ئەۋت " مەترسە، دەى واژۇى بكە."

چونكە يەكەم كارم بوو، زۆر دەرسانم ئەۋ حساباتەى كىردوومە ھەلە دەرچىت و دۋاى وا نەبىت و زەرەر بكەم. بە خۆم دەرگەوت

"من هه موو توانای خۆم به کارهیناوه له م ئیشه دا، ئه ی ئه گهر پيشبينيه کانم وا ده رنه چييت؟ ئه ی چي بکه م ئه گهر له حساباته که دا هه له م کرد بييت؟ ئه ی باشه ئه گهر خانوه که کيشه ی ئاوارۆی هه بييت خو ئه و کاته قور ده چييت به سه رمدا. ئه ی ئه گهر ئه و \$5000 م زهره ر کرد؟"

هه موو ئه مانه و زياتريش له ميشکما ده هاتن و ده چوون کاتيک که خه ريکبوو گرييه سته که م واژۆ ده کرد.

پاشان ترسه که م زياتر بوو، به خۆم گوت "وا باشتره ده ست له م مامه له يه هه لېگرم، هه سته که م ئاوا باشتر بييت، وا باشتره زانياري زياتري له سه ر کۆبکه مه وه دواتر برياري کريني بده م، په له م کردووه ئيستا هاتووم خه ريکه ده يکرم، ئه گهر باش بوایه بۆ تا ئيستا که س نه يکريووه؟"

هه موو ئه و بيرکردنه وانه بيانوويه کی زۆر باش بوون بۆ ئه وه ی مامه له که واژۆ نه که م و بکشييمه وه، به لام دواتر بيری خۆم هينايه وه و به خۆم وت "تۆ هه موو هه وليکی خۆت داوه و هه موو کون و که له به ريکی خانووه که ت پشکنيوه، ئيتر بۆچی نايکريت؟ ئه گهر ئه مجاره ده ستپينه که يت و بکشييته وه، ئه وه تا ماوی ناتواني هيج بکه يت. يان هه ر ئيستا بيکره، يان ئه واتا به ته مه نت ناتواني ده ست بکه يت به ئيش و وه به ره ينان کردن. هه ر بۆيه، دواتر غيره تم يايه به ر خۆم و گرييه سته که م واژۆ کرد و \$5000 ه که م پيشکه شکردن. هه ستم به دلخوشييه کی زۆر ده کرد کاتيک بوومه خاوه نی يه که مين مولکی خۆم.

هه له م کرد له م ئیشه دا؟ به لی.

باجی هه له که م دا؟ به لی

حساباته که م وه ک خۆی ده رچوو؟ نه خير

گرنگىرىن كارى ژيانم بوو؟ بە دۇنيايەو بەلى!
چونكى يەكەمىن كار و ئەزموونم بوو، دەرگاي بۇ كىردمەو بە بۇ
دەستكردن بە كارى تر. بۇ پرۇژەكانى دواى ئەو ەم ەشتا ترسم
ەر ەبوو، بەلام ئەزموون و زانىارى زياترم پىبوو.

چىرۇكى ەبەرەيتنەرىك ' ەنگاونان بۇ ەنگاوى دواتر'
لە خواریو ە چىرۇكى خانمىكتان بۇ باس دەكەم كە سەرەتاي
كاركردنى ترسىكى زۇرى ەبوو، بەلام ئىشتا ەبەرەيتنەرىكى
زۇر سەرکەوتووى بواریكەيە.

چىرۇكى قىدا:

من و ەوسەرەكەم خاوەنى ئىشى خۇمان بووین، سەرەرای
ئەو ەى بەردەوام راكە راكمان بوو بەلام ەچمان دیارنەبوو.
ەمیشە گوزەرانمان بەرو خراپتر دەپۇى وەك لەو ەى باشتر
بىت.

تەمەنم ۴۵ سال بوو، خاوەنى ۵ منداال بووین، دوانیان لە كۆلیژ
بوون و سیانیشیان لە مالەو ەبوون. ئاسان نەبوو ئەركى مال
وبەختوکردنى منداال، كاتم نەبوو ەو ەلى دەستكەوتنى زانىارى و
خۇرۇشنبىركر بەم.

ەرچۆنىك بىت بریارم دا كە كات تەرخان بكەم بۇ پەرورە
كردنى خۇم لە بواری دارایی، چونكى لە گرنگى بابەتەكە باش
تىگەشتبووم، بۇ ماو ەى دوو سال خەرىكى كۆكردنەو ەى زانىارى
بووم. ەوسەرەكەشم پشگىرى دەكردم و بریارمان دا من لە
بواری خانووبەرەدا ئىش بكەم و ئەویش لە بواری بازارى
ئالوگۇردا.

كاتىك ھاتە سەر ئەۋەى بە كىردارى دەستىكەين بە
جىيە جىكردنى بىرپارەكەمان، ئاسان نەبوو. دەبوایە چەند سالە
ھەرچىمان پاشەكەوت كىردوو بىدەين بە مولك و بىخەينە دەستى
دەلالەۋە. زۆر دەترسام مایەپوچ بىن و بى مال و حال بىن. بە
بەردەۋامى دەنگىك لە ناخدا دەترساندىم و پەشىمانى دەكردمەۋە.
دواتر ۋەستام و بە خۆم ۋەت ماۋەى دوو سالە پارە لە خۆمدا
خەرجدەكەم و زانىارى كۆدەكەمەۋە، بۆچى دەبىت ئىستا قەلەق بىم
و دوۋىل بىم؟

ئىستاش كاتىك بىرى لىدەكەۋە پىكەنىم بە خۆم دىت، ئەۋ
مولكەى ئەۋ كاتە كىرىم ئىستا يەككە لە باشتىن مولكەكانم و
مانگانە بى ئەۋەى يەك دەنك ئەزىتە بكىشم پارە دىتە سەر
ھەژمارى بانكىەكەم. ئىستاش بەردەۋامم لە پەروەدەكردنى خۆم و
زانىارىەكانم نوئ دەكەمەۋە، بۆيە ئىستا بەھۆى ئەۋ ئەزموون و
زانىارىانەى ھەمە ئاسوودەترانە دەتوانم ۋەبەرھىتان بكەم.

بەشى يانزىدەھەم "سەرۋەتەكەت چەندە؟"

بەيانىيەكىيان سەيرى ئىمەيلەكەم كىرد، بىنىم ئىمەيلىكم لە
(جانىس) ھەو بۆ ھاتوۋە، خىرا كىردەوۋە نوسراپوۋ "كىم چۆنى؟
جانىسم، بەيانى لە (فىنىكس) دەبىم، كاتت ھەيە نانى نىۋەپۇ بەيەكە
بىخۆين؟"

مىنىش ۋەلامم دايەۋە و نوسىم "چۆنى جانىس، زۆر باشە بەيانى
بۆ من گونجاۋە، پىم خۇشەبىت بىنىم و بزانم ئەم ماۋەيە چىت
كىردوۋە."

دواتر كات و شوپىتمان دىيارىكىرد، و جانىس ئىمەيلى ناردەۋە و
نوسىپوۋى "كىم ئەم ماۋەيە ھەر بىرم لە قسەكانى ئەو پۇژەت
كىردۋە، پۇژ بە پۇژ زياتر لە قسەكانت تىدەكەم، بە تايىبەت ئەم
ماۋەيە كە ئىشەكەم زۆر سەرقالى كىردوۋم، ھەزىدەكەم زوۋ بىنىم
و كەمىك دەردەدەلت بۆ بىكەم. بەيانى دەتېنىم."

پۇژى دواتر كاتى ئەۋە ھات يەكتىرى بىنىن و كە چوۋمە
شوپىنەكە جانىس لەۋى ئامادەبوۋ پىش كاتى خۆى بۆ يەكەم جار.
لەۋەۋە زانىم كە زۆر بە پەرۋشە قسەبىكەين. لەسەر مىزىك
دانىشتىبوۋ خەرىكى قسەكىردن بوۋ بە تەلەفون لەگەل كەسىكى
تىردا، كە مىنى بىنى خىرا كۆتاي بە قسەكانى ھىنا و بەرەۋ پىرم
ھات و باۋەشكى گەرمى پىاكىردم.

بە پىكەنىنەۋە ۋتى: زۆر كەشخە و جوانى!

كىم: بەراست! زۆر سوپاس.

جانىس: بەلى، جا تۆ ھەموۋ كاتىك ھەر جوانىت كچى.

دواتر دهستان کرد به قسه کردن و بۆ ماوهی دوو کاتژمیر زیاتر به رده وام بووین له گفتوگو کردن، هیچ خه یالمان لای نانه که نه بوو، ته نها بۆ پرکردنی که ده مان جار جار که وچکیکمان لیده دا.

پارہ ژيانمی کوئٹہ وُل کر دووہ

جانيس: له دواى گفتوگوى ئه و پوژده مان، هه ر بير له قسه کانت ده که مه وه، تازه بوم ده رکه وتوو که ژيانم به جورىکى تر ده بوو ئه گه ر پتويستم به پاره نه بوايه. هه رگيز ههستم به وه نه کردوو که چهندين جار چهندين شتم له خوم مه حرووم کردوو له پيناو دهستکهوتنى دوو دینارى تر دا. بۆ نموونه ههفتهى پيشوو دوو بۆنه هه بوو له هه مان پوژدا يه کيکيان پيشانگايه ک بوو ده متوانى له وى کاللا و به ره مه کهانم بفروشم، ئه وهى تريان کورپک بوو بۆ چهنده که سايه تيه کى به ناوبانگ من زور پيشان سه رسامم و زور شتيان ليوه فيربووم، ده بوايه بچوومايه بۆ ته نها يه کيکيان.

کیم: ئی، نهی چیت کرد؟

جانيس به پهستيهكه وه وتی: چووم بۆ پيشانگاكه، بۆ ئه وهی دوو
دينار زياترم دهستبكه ویت. به لام ئه وهی زياتر پهستی كردم ئه وه
بوو پيشانگاكه ته نها كات به فيرۆدان بوو، چونكه ئه و كه سانهی
له وئ بوون هيچيان كرياری كالاكانی من نه بوون. بۆيه هيچ
بريارێكي باشم نه دا. به لام ئه گهر بچوومايه بۆ كۆرپه كه له وئ هه م
زانياريم وه رده گرت له سه ر چۆنيه تی به ره و پيشچونی ئيشه كه م،
هه م ئه و كه سه سه ركه وتوانه م ده بينی كه من پتيان سه رسامم.

کیم: وانیہ کی بہ سوود یو، وایہ؟

جانىس: بىگومان! ئاگادار كەرەۋەيەكى باش بوو كە ئاگادارى كىرەمەۋە ژيانم بەم شىۋە خىراپە بەردەۋام دەيىت ئەگەر فرىيى خۇم نەكەۋم. بۇم دەر كەۋت ئەگەر پىۋىستىم بەئىش كىردن نەبۋايە و داھاتىكى جىگىرى مانگانەم ھەبۋايە، ئەۋكاتە دەمتۋانى باشتىر بىر پار بەدەم كە چى بىكەم بۇ داھاتوۋم باشتىرە.

يان دويىنى ھەمان شىم بەسەرھاتەۋە، كۆبۈنەۋەيەك ھەبۋو لەگەل خانمىك كە كار لەۋ بۋارەدا دەكات كە خەۋنى چەند سالەي مەنە. مەنىش بەھۋى ئەۋەي ئەم ماۋەيە فرۇشتىمان كەمى كىردۈۋە، دەبۋايە لەگەل نويىنەرى فرۇشتەكاندا كۆبىمەۋە. بۇيە كۆبۈنەۋەكەم لەگەل خانمەكەدا پەتكىردەۋە و ئەۋ چانسەشم لە كىس خۇم دا. بەلام دۋاي بىرم كىردەۋە راستە كۆبۈنەۋەكە لەگەل نويىنەرى فرۇشتەكان زۆر گرنگىۋو، بەلام دەمتۋانى دۋاي بىخەم بۇ كاتىكى تر، چونكە ۋا بە ئاسانى جارىكى تر ناتۋانم چاۋپىكەۋتن لەگەل ئەۋخانمە دابىتىمەۋە.

كىم: ئىستى پلان و بەرنامەت چىيە؟ دەتەۋىت چى بىكەيت؟
جانىس: ئىستى ھۆكارىكى راستەقىنەم دۆزىۋەتەۋە و ئەزانم بۇ دەمەۋىت سەربەخۋى دارايى بەدەستىبەيىم. دەمەۋىت چىژ لەكارەكەم ۋەربىگرم، نەك تەنھا بۇ پارەپەيدا كىردن و بژىۋى ژيان پاكەپاك بىكەم.

دەمەۋىت شويىنى كارەكەم بىيىتە شويىنىك بۇ گەشەسەندىن و بەرەۋپىشچۈۋنى خۇم و ئەۋ كەسانەي كە لەگەلمەن، دەمەۋىت ھەموومان ھەۋلى بەدەيىتەنى خەۋنەكانمان بەدەين. ئەۋ كاتە دەتۋانم بلىم شويىنىكى ناۋازە و گونجاۋى كار كىردىنمان ھەيە.

كاتىكى جانىس قسەي بۇ دەكىردىم، پەۋشىم لە چاۋەكانى دەيىنى بۇ بەدەيىتەنى خەۋنەكانى.

كىم: كەواتە، ئىستا تۆ ھۆكۈمى قايلىكەرت ھەيە و دۆزىوتەتەوہ.
بەردەوام بووين لە قسەكانمان و پاشان باسى گفتوگوى
پېشوو مانم بۆ كرد كە لەگەل لىسلى بووم، لىسلى وابىرى
دەكرەوہ كە ھىندە زىرەك نىيە كە ئىشى خۆى ھەيىت تەنھا لەبەر
ئەوہى لە زمانى دارايى شارەزاكانى بوارەكە تىناگات. ھەر بۆيە
باسى گرنگى فېربوونى ئەو وشە و دەستەوازانەم بۆ كرد.

جانيس: منىش ھاوپام لەگەلت، فېربوون وتىگەيشتن لەو زمانە زۆر
گرنگە، منىش كاتىك گويم لەو وشانە دەيىت، بىزاردەبم و ناتوانم
بەردەوام بم لە گوڭگرتن.

بەشىكى باشى نيوەپۆخوانەكەمان باسى سەربەخۆيى دارايى و
گرنگى داھاتى ناھاگايى بوو.

كىم: بىرتە جانيس، جاريكيان باسى ئامانجى سەربەخۆيى داراييم
بۆت كرد؟ پىم ووتى كە ئامانجەكە ئەوہىە داھاتىكى جىگىرى
مانگانەت ھەيىت كە زياتر بىت لە خەرجىەكانت، پارەكانت ئىشت بۆ
بكەن، نەك تۆ ئىش بۆ پارە بكەيت؟

جانيس: ئەى چۆن ئەو بىرۆكەيەم زۆر بە دلە. وە ئەوہى زۆر
دلخۆشم پىي ئەوہىە كە بۆ ئەوہى بگەم بە سەربەخۆيى دارايى
پىويستم بە داھاتىكى خەيالى نىيە، تەنھا پىويستم بە داھاتىكى
مانگانەيە كە زياتر بىت لە خەرجىيەكانم.

كىم: رېك وايە بە پىي ئەو ھاوكىشەيەى من و پۆبىرت دامانناوہ
بۆ گەيشتن بە سەربەخۆيى دارايى، پىويستت بە پارەيەكى زۆر
نىيە، تەنھا كەوتۆتە سەر خەرجىەكانت، واتە لە كەسىكەوہ بۆ
كەسىكى دىكە دەگۆرئىت.

دواتر بە وردى بۆ جانيسم روونكرەوہ چۆن من و پۆبىرت لە
سالى ۱۹۹۴ ھوہ توانيمان سەربەخۆ بىن. وە پىنج سالى خاياند تا

توانىمان پرۇسسەكە تەواو بىكەين، واتە لە سالى ۱۹۸۹ تا سالى ۱۹۹۴. لە سالى ۱۹۸۹ خاۋويەكمان كرى و لەۋەۋە دەستمان پىكر، دواى ۵ سال، قازانجى مانگانەى ھەموو مولكەكانمان گەيشتە دەفتەرىك بۇ ھەر مانگىك، ۵ خەرجى مانگانەمان ۳۰ ۋە ۵ ۋە ۵، واتە خەرجىەكانمان لە داھاتمان كەمتر بوو، كەۋاتە لە ۵ دەقەيەۋە سەربەخۇ بووين، واتە ئىشمان بىكردايە و نەكردايە خەرجىەكانمان دابىنكرابوو لەرپى كرى خانوۋەكانمانەۋە.

جانىس: كەۋاتە ئىستا پىۋىستە. حساباتى خەرجى مانگانەم بىكەم، بۇ ئەۋەى بزانم چەندىكم پىۋىستە بۇ ئەۋەى بتوانم سەربەخۇ بىم و چىتر پىۋىستم بە كاركردن نەبىت. كىم: مەنىش رىك مەبەستم ئەۋەيە. جانىس: يەلا با حسابات بىكەين.

دىارىكردى سەروەتەكەت

جانىس: پىناسەى سەروەت چىيە؟

كىم: پرسىارىكى جوانە. سەروەت دەتوانىت بە چەند رىگەيەك پىناسەى بىكەيت، بەلام مەن يەككىك لەۋ پىناسانەم ھەلبىزاردوۋە دەلىت ئەۋ بىرە پارەيەى كە ئىستا ھەتە، دەتوانىت تا چەندىك پىى بىت ئەگەر چىتر كار نەكەيت؟.

جانىس: چۆن دىارى بىكەم؟

كىم: زۆر ئاسانە. سەرەتا ھەموو خەرجىيەكانت دىارى بىكە، واتە مانگانە پىۋىستت بە چەندىكە بۇ دابىنكردى خەرجىيەكان.

جانىس: واتە تەنھا خەرجىيە سەركىيەكانم؟ واتە ئەگەر دەست پىۋە بىگرم دەتوانم ھەندىك خەرجى كەمبىكەمەۋە، واتە چىتر نەچم بۇ رىستورانن و سىنەما و ھتد...

كىم: بابەتتىكى جوانىت وروژاند. من مەبەستىم وورد و درشتى خەرجىيەكانتە، بى ئەۋەى يەك دىنارىش كەمبەكەيتەۋە و خوشىيەكان لە خۆت بگىرىتەۋە ئەمە چىيە بۇ ئەۋەى سەربەخۆبىت. جا ئەگەر سەربەخۆ بوون ئاۋا ناخۆش بىت كەۋاتە بۆچى باشە؟ سەربەخۆى دارايى ۋاتە ژيانكردن بە شىۋەيەى دلت ئەيخۋازىت. ۋاتە خەرجىيەكانتە زىاد بىكەيت نەك كەمبەكەيتەۋە. ئاماجى سەربەخۆى دارايى زىادكردنى داھاتە، نەك كەمكردنەۋەى خەرجىيەكان.

هەنگاۋى يەكەم: سەروەتەكەت چەند؟

جانىس: ئىستى من ھەموو جەرجىيەكانتە بۇ دەكەم بە لىستىك.

\$۲۵۰۰	پەھنى خانوۋ
\$۳۰۰	باج و پىسۋومات
\$۱۵۰	بىمەى خانوۋ
\$۳۵۰	خىزمەتگوزارى خانوۋ
\$۵۵۰	خەرجى سەيارە
\$۱۵۰	غاز
\$۶۰۰	نان خۋاردن و چۈۋنەدەرەۋەكان
\$۵۰۰	كۈپىنى شتۋومەك
\$۵۰	كىتەب و پۇژنامە
\$۲۵۰	گەشتكردن

كىم: كەۋاتە كۆى گىشتى چاندە؟

جانىس: \$۴۹۰۰ بۇ ھەر مانگىك.

كىم: تەۋاۋ دلىيائىت لەۋ ژمارانە؟ كەم و زىادى نىيە؟

جانىس بە دوودلىيەۋە وتى: ھەندىكىانم بە لايەنى كەمەۋە نوۋسىيە،
بۇ نموۋە پارەى كەيف و گەران و جلم كەم نوۋسىيە، ۋە پارەم
دانەناۋە بۇ ۋوداۋى لەپ و نەخۋازراۋ.

كىم: پىم خۆشە ئاۋا راستۇگۇبىت لەگەل خۆتدا، چونكە تا راستۇگۇ
بىت و ژمارەكان تەۋاۋ بىن، ئەۋە دەتۋانىت زووتر بگەيت بە
سەربەخۇيى دارايى.

كاتىك من و رۇبىرت مایەپوچ بوۋىن، ژمىريارىكمان گرتىۋو،
دەبۋايە مانگى دوو جارىش بە ناچارى لەگەلى دابنىشتىنايە و بە
ۋوردى بە راستۇگۇيانە حساباتمان بکردايا كە چىمان ھەيە و چەندە
قەرزارين. ئەبۋايە ھەموو خەرجى و داھاتى خۇمان پىۋوتايە دىنار
بە دىنار. بەلام ئەگەر ئەۋەمان نەكردايە ئىستا ئەم كىم و
رۇبىرتەى ئىستا بوۋنى نەدەبوۋ، تا ئىستاش دەبۋايە خەرىكى
قەرزدانەۋە بوۋىنايە.

جانىس: زۆر باشە، كەۋاتە دەبىت ئىستا ھەندىك گۇرپانكارى لەو
ژمارانەدا بگەم.

ھەندىك گۇرپانكارى لە خەرجىيەكان كرد و كۆى گشتى بوو بە
\$۵۳۰۰ بۇ ھەر مانگىك.

كىم: پىرۋزە! يەكەم ھەنگاۋت بەسەرکەۋتۋوى بىرى، ئىستا كاتى
ھەنگاۋى دوۋەمە.

ھەنگاۋى دوۋەم: سەرۋەتەكەت چەندە؟

ھەنگاۋى دوۋەم بىرىتيە لە حساباتکردنى ھەموو داھاتەكانت
بىجگە لە موۋچەى مانگانەت. بە واتايەكى دىكە، ئەگەر ئىستا ۋاز
لە كارکردن بەيتىت، چەندە سەرۋەت و پارەت ھەيە، بە ھەموو
كاش و پاشەكەۋت و دراۋو قەۋالە و قازانجى مانگانەى نائاگايىت

كە پارەھىنەكانت بۆت پەيدا دەكەن، بۆ نموونە وەك كرى خانوو
كە وەرىدەگریت. ھەموو ئەمانە پىكەو ھە سەرۋەتەكەت پىكەدەھىنن.

جانىس: ئەى خىل و ئالتوونەكانم حساب بىكەم؟

كىم: مەن پىم باش نىيە حسابى بىكەيت، لەبەر دوو ھۆكار.

يەكەم: ھەرچەندىك نرخی لەسەر دابىئىت، كەمتر لەو نرخی دەكات
كە داتناو.

دووەم: ئەگەر بىانفرۆشیت واتە ئاستى ژيانكردنت دابەزاند بۆ
ئاستىكى نزمتر.

جانىس: ئىستا تىگەيشتم، بوەستە با حساباتى ھەموو سەرۋەتەكەم
بىكەم.

پاشەكەوت: \$۱۸۰۰۰

پىشكەكان: \$۶۰۰۰

كۆى گىشتى: \$۲۴۰۰۰

ھەنگاوى سىھەم:

كىم: زۆر باشە، ئەگەر ئىستا \$۲۴۰۰۰ دابەش بىكەيت بەسەر

خەرجى مانگانەكەت كە \$۵۳۰۰۰ دەكاتە چەند؟

جانىس: حاسىبەكەى دەرھىنا و دەستى كرد بە حسابەت، ئەنجامەكە

۴.۵ بوو! چاۋەكانى دەرپەرىپوون و ھەپەسابوو!

جانىس: ئەو و اتاى چىيە؟

كىم: واتە ئەگەر تۆ ئىستا دەست لە كاركردن ھەلبىگریت، دەتوانى

بۆ ماۋەى ۴ مانگ و نىو بژى و خەرجىيەكانت دابىن بىكەيت..

جانىس: چوار مانگ و نىو!!!! زۆر كەمە!

کیم: پتویست به ترس ناکات، ئەمە خالی دەستپێکردنی تۆیە، جا هەندیک کەس کە حسابات دەکەن، سەرۆهتەکیان بەشی یەک مانگیش ناکات. دەتوانیت لەم دەقەییەوه دەست پێکەیت.

جانیس: تۆ بایی هەلە حسابم نەکردییت؟ دەبیست پاشەکووت دابەشی خەرجی مانگانەم بکەم؟ وایە؟

کیم: رێک وایە. بۆ نموونە خەرجی مانگانەی کە سێک \$2500 بیست و پاشەکووتی \$5000 بیست، کەواتە \$5000 دابەشی \$2500 دەکاتە 2، واتە سەرۆهتەکی بەشی دوو مانگ دەکات.

کیم: یەک شتی تر ماوه کە هێشتا باسم نەکردوووە ئەویش قازانجی مانگانەی ناڤاگاییە.

یانەکووت + قازانجی مانگانەی ناڤاگایی = مەركووشتی تۆ

بۆ نموونە تۆ مانگانە پتویستت بە بری \$5300 هە قازانجی ناڤاگایی هەیه بۆ ئەوەی بتوانیت سەربەخۆ ببیت، واتە بێ ئەوەی خۆت کاربکەیت، پارەکانت ئیشت بۆ دەکەن و خەرجییەکانت داوین دەکەن.

جانیس بە دلخۆشییەوه وتی: کەواتە من تەنها پتویستم بە \$5300 هە بۆ ئەوەی سەربەخۆ بێم؟!

کیم: بەلێ، \$5300 بۆ هەرمانگیک. ئیستا پێم بلی بەرنامەت چییە؟ دەتەوێت چی بکەیت؟

جانیس: پیشتر ویستم ئەو پرسیارەت لێبکەم، بەلام لەکاتی قسەکاندا وەلامەکەم دەست کووت، ئیستا دەبیست لیستی پارەهێنەکانم زیاد بکەم بۆ ئەوەی قازانجی مانگانەی ناڤاگاییم هەبیست و زیاتر بیست لە خەرجییەکانم بۆ ئەوەی بتوانم سەربەخۆ بێم و چیتەر پتویستم بە کارکردنەبیست.

به لام کیم، پیش ئه وهی برۆین یهک پرسیارم ههیه. خۆت دهزانیت پارهیهکی کهمم به دهسته وهیه، ئه مه ویت بیرسم ئهیه پیوسته پارهیهکی زۆرت پیییت بۆ ئه وهی وه به رههتێان بکهیت؟ کیم: پرسیارێکی ناخۆشه!! ئیستا ههردوو کمان په له مانه، با جارێکی تر به ته له فون قسهی له سه ر بکهین. ته نها ئه مه بزانه، مه رج نییه هه بوونی پاره سوودی هه بییت بۆ وه به رههتێان کردن، هه ندیکجار نه بوونی پاره سوودت پی ده گه یه نییت له کاتی ده ست کردن به وه به رههتێان کردن

بەشى دوانز دەھەم "پارەم پى نىيە!"

بەنيازى سەفەر كىردىن بووم بۇ نىويۇرك، بىرم كەوتە ۋە جارى
پىشوو پەيمانم بە لىسلى دا كە گەرامە ۋە نىويۇرك يەكتىرى بىينىن،
بۇيە مۇبايلە كەم دەرھىتا ۋە پەيوەندىم پىتوۋە كىرد.

كىم: چۇن لىسلى؟ (كىم) م. كاتت ھەيە تۈزىك قىسەبەكەين؟
لىسلى: بەدلىنىيە ۋە.

كىم: بەنيازم دوو ھەفتەى تر لە نىويۇرك بىم، پىت خۇشە يەكتىرى
بىينىن؟

لىسلى: ھەر نان خواردنى تيا پىت ئامادەم. دايە قاقاي پىكەينىن.

كىم: بەلى بىگومان، بۇ نان خوارد دەچىن!

دواتر لەسەر شوين ۋە كاتەكە پىكەكتىن ۋە بە لىسلىم وت خۇي
شويئەكە ھەلبىزىرەيت.

لىسلى: شويئىكى زۇر خۇش دەزانم، ئەگەر گونجا دەچىن بۇ
ئەۋى، پىت دەلىمە ۋە. دەتەينمە ۋە.

نىوەرۇخوانىكى دىكە لەگەل كچەكان

گەيشتمە نىويۇرك ۋە كاتىك بەرپىگاۋەبووم بچم بۇ لاي لىسلى،

باش پىگاكە شارەزانەبووم، بۇيە پەيوەندىم بە لىسلىيە ۋە كىرد ۋە پىم

وت ۋە خەرىكە لە پردەكە دەپەرەمە ۋە، دواتر بەرەۋ كويى برۇم؟

لىسلى: ھەر پىك ۋەرە تا دەگەيتە پاركەكە.

كەش ۋە ھەۋا زۇر خۇش بوو، منىش زۇر دلخۇش بووم،

ھەۋايەكى فىئىكى ھەبوو، منىش چاكەتتىكى تەنكىم لەبەردابوو. كاتىك

گەيشتمە پاركەكە لىسلىم بىنى لەگەل كەسىكى دىكەبوو كە پىشتى

لە من بوو نەمدەزانى كىيە، لە ناۋەرەستى (سىنتېرال پارك)

دانيشتىبوون. سفرەيەكى سوري خوانيان داخستىبوو لە ناوەرەستى پارکەكەدا و سەبەتەيەكى سەيرانيان پىبوو. كاتىك لىسلى منى بينى دايە قاقاي پىكەنين و منىش دەستم بۆ بەرزكردەو. بەلام ئەوئەى سەير بوو ئەو خانمەى تر كە پشتى لە من بوو هېچ ئاوپى نەدايەو!

كاتىك نزيكبوومەو، كىم بينى!! ترەيسى!!!!
لە خوشيدا ھاوارم كرد، ئەو چى دەكەيت لىرە؟
پاشان كەوتىنە قسەكردن.

ترەيسى: زۆر ناوومىد بووم كە نەمتوانى لە كۆتا كۆبوونەوئەكەتان بەشدارىم، بۆيە كە ئەمجارە لىسلى پەيوەندى پىوەكردم و داواى لىكردم كە منىش بەشدارىم زۆرم پىخۆش بوو، چونكە لىسلى زۆر خوش باسى كۆبوونەوئەكەى جارى پىشووتانى كرد.

نزيكەى كاتژمىرىك خەركى قسەى خوش و نان خواردن بووين كە لىسلى ئامادەى كردبوو. داواى ئەو بەس داواى باس، باس ھاتە سەر ئىش و كار. لىسلى دياربوو ئىشەكەى زۆر كاتى گرتووە و پىتى وتىن كە ھەموو ژيانى بوو بە ئىشكردن.

ترەيسى: ژيانم نەماو، ھەموو ژيانم بوو بە ئىشكردن، بەردەوام ئىش ئەكەم و ھىچىشم ديار نىيە. ھاوسەرەكەشم بەھەمان شىو بەردەوام خەرىكى ئىش و كارە. خاوەنى دوو مندالين، يەككىيان لە ئامادەيە، ئەوئەى تريان لە پۆلى ھەوتەمە. ھەمىشە پاكە پاكەمە و لە كۆتاي پۆژەكەشدا ھىچ بەرەوپىشچونىك نابىنم. ھەستەكەم كاتى گۆرانكارىيە، ناكريت من ھەر بەم شىوئە بەردەوام بم.

ترەيسى بەردەوام بوو لە قسەكانى و وتى: مانگىك لەمەوبەر زۆر ترسام، ئەو كۆمپانىيەى ھاوسەرەكەم كارى لىدەكات فرۆشرا بە كۆمپانىيەكى تر. وە كۆمپانىيا تازەكە كارمەندە كۆنەكانى

كۆمپانىيەكەي پېشووئى دەردەكرد و كارمەندەكانى خۇي دەھىتايە
كۆمپانىيا تازەكەوہ. زۆر ترساين كە ھاوسەرەكەشم يەككە بىت
لەوانە و بىئىردىتە مالەوہ، بەلام خوشبەختانە وانەبوو. ئەگەر
دەربكرايە، داھاتى مانگانەمان ھارەي دەكرد. لەمەوہ بۆم دەركەوت
كە ئىمە لەپووي داراييەوہ زۆر لاوازين، ھار كاتىك لە كارەكەمان
دەركراين لە برسا ئەمرين.

لېسلى: ھەنك لە قساكانى كۆبونەوہي پېشووومانم لەسەر بابەتى
پارە و دارايى، بۆ ترەيسى باسكردوو، ئاگاداركەرەوہيەكى باش
بوو بۆ ترەيسى.

ترەيسى دانى پىدانا كە كات چەند گرنگە لەم بابەتەدا.
ترەيسى دواتر باسى ھاوسەنگى راگرتنى كار و ژيانى خىزانى
كرد، باسى لەوہ كرد كە چەند گرانە و ئەركىكى ئاسان نىيە.
كاتىك لېسى باسى قسەكانى ئەو پۆژەتانى بۆ كردم دەبارەي
پارە و وەبەرەيتان، باسى ئەوہي كرد كە ھەرشىك تاقەتمان
نەبىت بىكەين يەكسەر دەلەين كاتمان نىيە، نامانەوئىت تۆزىك خۆمان
ھىلاك بكەين خىرا بيانووومان حازرە و دەلەين كاتمان نىيە. منىش
ھەمان كىشەم ھەيە، ھەست ئەكەم ئىستا كاتى گۆرانكارىيەكى
گەرەيە. ھەر ئەوہش يەككە لە ھۆكارەكان كە ئەمرو ھاتم.

پرسىارىكى باو

بە ئاشكرا لە دەردى ترەيسى تىدەگەيشىتەيت لە قسەكانيا، ئەو
ھۆكارەكەي خۇي دۆزىبووہ. قسەكانمان بەردەوام بوو، بۆ ماوہي
كاترمتريك باس و خواسى زۆرمان كرد. دواي ئەوہ ترەيسى
پرسىارىكى ھەبوو.

ترەيسى: ئايا پىئويستت بە پارە نىيە بۇ ئەۋەى پارە پەيدا بىكەيت؟
واتە سەرەتا پىئويست نىيە پارەت پىيىت بۇ ئەۋەى دەست بە
ۋەبەرەيتان بىكەيت؟

كىم دەستى كىر بە پىكەنن و وتى: ۋاباشترە تەلەفون بۇ جانىس
بىكەين، چۈنكە ئەۋ رۆژە جانىسىش ھەمان پىرسىياري ھەبوو، بەلام
كاتم نەبوو ۋەلامى بىدەمەۋە.

ترەيسى: پىم شەرەمە باسى دەكەم، بەلام پاش ئەۋ ھەموو
خۇماندووكردن و ئىشى چەند سالەمان، بە ھەردووكرمان، من و
ھاوسەرەكەم، تەنھا بىرە پارەيەكى زۆر كەممان پاشەكەوت
كىردوۋە. ئەۋەى پەيداي دەكەين تەنھا باشى خەرجىەكانمان دەكات،
ھەندىك جار بەشى خەرجىەكانىشمان ناكات، دەكەوينە قەرز و
قۇلەۋە.

لىسلى: با تۆزى دلخۇشيت بەمەۋە، ھىشتا تۇ باشتىت لە من.
ترەيسى: كەۋاتە با بىيەۋە سەر ھەمان پىرسىياري، پىئويستت بە پارە
نىيە بۇ ئەۋەى پارە پەيدا بىكەيت؟

كىم: با ھەمان شتىش بە تۇ بلىم كە بە جانىسم وت، نەبوونى پارە
باشترىن ھۆكار بوو بۇ من كە دەستم كىر بە ۋەبەرەيتان.
ھەردووكرمان بە سەرسۇرمانەۋە سەيرى منيان ئەكرى

لىسلى: چۆن شتى ۋا دەيىت، منىش ھاۋرام لەكەل ترەيسى. بۇ
ئەۋەى دەست بىكەيت بە ۋەبەرەيتان، دەيىت پارەت پىيىت.

كىم: باشە، ھەرگىز نەۋتوۋە ئەگەر پارەم پىيىت ئەۋە ئەكەم؟ يان
ئەگەر كاتم ھەيىت، ۋا ئەكەم و ۋا ئەكەم؟

ترەيسى: بەدلىيەيەۋە، زۆر جار ۋام وتوۋە، بەتايىبەت ئەۋەى
دوۋەميان.

كىم: ئەى كاتى بەتالت دۆزيەۋە؟

تۆزىك بىرى كىردەۋە و وتى: نەخىر، ھەرگىز!
 لىسلى گىتوگۇكەي پىتېرىن و وتى: من ئەو پىستەيە زۆر بەكار
 دەيتىم "ئەگەر پارەم ھەيتت،" ھەر كاتىكىش وام وتىت، دىنىام
 ناتوانم ئەو شتە بىرەم، يان بىكەم.
 كىم: پىك واىە. بۆيە ھەركاتىك گوىم لە يەكك دەيتت، كە دەلتت
 ئەگەر پارەم ھەيتت ئىنجا دەست دەكەم بە ۋەبەرەيتان، ئەو كاتە
 دەزانم ھەرگىز دەستپىناكات. ئەو پىستەيە تەنھا ۋەكو بىانۋويەك
 بەكارئەيتت و ھىچى تر.
 ترەيسى بە ۋەپسىيەۋە وتى: باشەئەگەر من بىرەك كەم، يان ھىچ
 پارەم پىتەيتت، لە كويۋە دەستپىكەم؟
 كىم: چىرۋىكتان بۇ باسكەم كە بىرەنەۋەي منى گۇپى لەسەر
 پىويسى پارە لە كاتى دەسكردن بە ۋەبەرەيتاندا؟
 لىسلى و ترەيسى: بەلى.

ھىچ پارەمان پى نىيە.

كاتىك من و پۇبىرت لە ئۆرىگن دەژيان، من تازە دەست
 كىردىۋە بە ۋەبەرەيتان. دەتوانم بلىم يەك دىنارىش پاشەكەۋتمان
 نەبوو، تانانەت پەيداكرىنى پارەي ئاو و كارەباش دەردىكى
 گەۋرەبوو بۇمان. دوانىۋەپۇيەكيان، تازە گەشتىۋىنە بەردەمى
 دەركاي مالىۋە، جانتاكانم بە دەستەۋە بوو، كە لە گەشتىكى پىنج
 ھەفتەي بوون لە ئوستىراليا بۇ ئىش و كار، تەلەفونەكە زەنگى لىدا.
 سەيرمان كىرد بىركارى خانوبەرەكەمان بوو، تەلەفونى بۇ
 كىردىۋون بۇ ئەۋەي ئاگادارمان بىكەتەۋە كە بالەخانايەكى بازىركاي
 ھەيە لە دوانزىدە شوقە پىكەتەۋە. ئەگەر ئىمە نەچۋىنايە
 بەدەمىيەۋە، بىركارەكە تەلەفونى بۇ ۋەبەرەيتەرىكى تر دەكرد

يىگومان. بۆيە سەرەپاي ئەو ھەموو ھىلاككىيە، پۇبىرت وتى ئەچم سەيرى ئەكەم! ئىستاش بىرمە ھاوارم كرد "نەيكىرى، ھىچ پارەمان پى نىيە."

دواى ئەو پۇبىرت گەپايە ۋەو زۆر دلخۇش بوو، وتى "كريم." ئۆتوماتىكى وتم "چى؟! خۇ ئىمە پارەمان پى نىيە." پۇبىرت وتى: باشە ئەگەر پارەمان پى نەبىت، نايكرىن. بەلام ئىستا ئەبىت بىر لەو ۋە بکەينەو ۋە چۆن ئەو پارەيە پەيدا بکەين. خاۋەن بالەخانەكە ماۋەى دوو ھەفتەى بۇ دانابووين كە ھەموو مامەلەكان تەواۋ بکەين و پارەكەش بدەين، ئەبىت لە ماۋەى ئەم دوو ھەفتەيەدا ھەموو شتىك بکەين بۇ ئەۋەى ئەو پارەيە پەيدا بکەين. ئەگەر نەمانتوانى پارەكە پەيدا بکەين، مامەلەكە ناكەين و ئەكشىنەۋە.

كىم: راشكاۋانە بىلىم، دواى قسەكانى پۇبىرت، پەئم گۇرا. دواى ئەۋە، تەلەفونمان كرد بۇ ھاۋرپىيەكى پۇبىرت كە ناۋى (دروو) بوو. دروو ۋەبەرھىتەرىكى سەرکەۋتوو بوو لە كەنەدا. باسى مامەلەكەمان بۇ كرد و دواتر باسى مولكەكەمان بۇ كرد و زۆرى بە دل بوو و نرخەكەشى بە دل بوو. بۆيە وتى من بەشدار دەبم لەگەلتان و نىۋەى پىشەكەكە دەدەم كە دەكاتە \$۲۵۰۰۰. پۇبىرت بە بىستنى ئەو ھەۋالە زۆر دلخۇش بوو. ئەۋەى مابويەۋە پەيداكردى \$۲۵۰۰۰ ەكەى تر بوو بۇ ئەۋەى %۵۰ ى خۇمان بكرىن.

ئەو كاتەى پۇبىرت بە تەلەفون قسەى لەگەل دروو دەكرد سەبارەت بە مامەلەكە، بە پىگاۋەبووين لە سەيارەدا. كە ئەۋان خەرىكى قسەكردىن بوون، يەكسەر من بىرم لە قسەكەى دروو كردهۋە. كاتىك تەواۋ بوون لە قسەكان، بە پۇبىرتم ووت: با

به تهنیا ئه م مامه له یه بکهین، ئه گهر دروو نه زانیت سه رکه وتوو ده بیت، چون به شدار ده بیت، ئه و چه ندساله له و بواره دا کار ده کات و ئه زموونی هه یه.

کاتیک وام وت، پۆبیرت سه یاره که ی له قه راغ رینگاکه دا وه ستاند و ووتی: ئه گهر دروو به شدار بیت ئیمه تهنه پتو یستمان به نیوه ی ئه و پاره یه هه یه که په یدای بکهین، ئه گهر ئه و هاوبه ش نه بیت له گه لمان ئه وه ئه گه رینه وه خالی سه ره تا و ده بیت هه موو پاره که په یدا بکهین که \$50000.

هه ردوو کمان بیدهنگ بووین و بیرمان لی ده کرده وه، دواتر پۆبیرت وتی زۆر باشه به تهنه ده یکرین. له وانه یه ئیستا زۆر که س بلین شتیکی زۆر گه مژانه تان کرد، به لام خوشمان ده مانزانی یان پاره که په یدا ده کهین و ده یکرین، یان ناتوانین یه ک دیناریش په یدا بکهین و ناتوانین بیکرین و مامه له که هه لده وه شیتته وه.

دووباره گه راینه وه خالی سه ره تا و ده بویه قهرزی \$50000 مان بکردایه. چووینه لای کۆمه لی هاوپی و ناسیاو به لام سوودی نه بوو، نه مانتوانی پاره که په یدا بکهین. دواتر چووینه بانکی گشتی، ویستمان داوای قهرز بکهین به دانه وه ی به بریکی که میک زیاده، به هه مان ئه وه ش سوودی نه بوو.

داوای ئه وه چارمان نه ما. په نامان بۆ پرۆژه و کاره کانمان برد و هه موو شتی کمان کرد بۆ ئه وه ی فروشتن زیاده بکهین، به لام ئه وه ی توانیمان بیکهین، تهنه په یدا کردنی \$25000 بوو. واته ریک وه ک ئه و کاته ی دروو بوو به هاوبه شمان. تهنه \$25000 مایه وه که په یدای بکهین پیش ئه وه ی دوو هه فته که ته واو بیت.

بهرداوام بووین له هه ولدان، تهنا سى پوژمان مابوو. نه وهى مابوو هانای بۆ بهرین بانكى تاييهت به ههژمارى تاييهتى و كارى خويمان بوو. سه رهتا خويمان به نهقهست هانامان بۆ نه برد، چونكه نه وهى هه مان بوو تهنا \$3500 بوو له ههژماره كه مانادا، بۆيه وتمان به دلنياه وه پاره مان نادهنى.

چووینه بانكه كه و داوامان كرد به پيو بهرى بانكه كه بپین، كه ناوى جهيمس بوو. بانكه كه بانكىكى بچووك بوو. دواتر توانيمان جهيمس بپین و دانیشتين دهستان كرد به باسکردنى مامه له كه و كه چون دهتوانين مانگانه له قازانجى مانگانهى باله خه نه كه دهتوانين قهرزه كه بدهينه وه. جهيمس سهريكى هه لبرى و وتى "يه كه م من نه زانم كه برى چهند پاره له ههژماره كانتاندا ههيه، دووهم ئيوه تهنا دوو مانگه لای ئيمه ههژمارتان ههيه."

كه ئهم قسانهى كرد، دلنياهوون كه قهرزه كامان ناداتى! جهيمس بهردهوام بوو له قسه كانى وتى: هه رچهنده نه گهرى زور كه مه كه بتوانين نهو قهرزهتان بدهينى، به لام ئهم وه رهقانه مان بۆ واژو بكهن. با هيچ نابيت ئهمهش هه ر بكهين به شكم سودىكى هه بيت. بۆ نه وهش تاقي ناكه نه وه؟

دواى نه وه زياتر دلنياهووينه وه كه ناتوانين قهرزه كه وه ربگرين و وامانده زانى كه جهيمس تهنا دهيه ويت پيزمان لى بگرييت و توژى دلنه و ايمان بكات.

دواى نه وه وه رهقه كه مان ئيمزا كرد و نه ویش خستيه فايليكه وه و قاقايه كى ليدا و وتى پيروزه قهرزه كه تان وه رگرت. ئيمهش چه په سابووین! وتمان به راست قهرزه كامان ده دهيتى؟

وتى "مامەلەكەتان باش ديارە و منىش تەنھا دوو جار ئۆمەم
بىننە، دەزانم كە چەندە لە خەمى كار و پروژەكانتەن، دۇنيام لەم
مامەلەيەش سەركەوتوو دەبن."

لە بانكەكە ھاتىنە دەرەوۋە بە دلخۇشيەوۋە پەيوەندىمان بە
برىكارەكەمان كرد و وتمان مامەلەكە ئەكەين و پارەكە ئامادەيە.
كە بىردەكەيتەوۋە، جەيمس ھىچ ھۆكارىكى ژىرانەي نەبوو تا
پارەمان بداتى. كى دەيوت كە ئىمە دەتوانىن لە رېگەي جەيمسەوۋە
پارەكە پەيدا بكەين؟ ھەندى جار خۇشت نازانى و بىرت بۇ ناچى
لە چ شوئىنكەوۋە پارەت دەست دەكەويت.

پارەت پى نىيە؟ كىشە نىيە.

لىسلى: ئەو قىسانەي تۆ كردت، رېك بە پىچەوانەي
بىرکردنەوۋەكانى مەوۋەبوو. تۆ دەلىت لە برى ئەوۋە سەرەتا
پارەكە پەيدا بكەيت، دەبىت مولكەكە بدۆزىتەوۋە، واىە؟
كىم: رېك ئەمەويت لەوۋە تىبگەيت. زۆرىنەي خەلك دەلەن سەرەتا
با پارەم ھەبىت، دواتر وەبەرھىنان دەكەم، بەلام فېربە كە سەرەتا
مولكەكە بدۆزەرەوۋە دواتر ھەولى پەيداكرىنى پارەكە بدە، نەك بە
پىچەوانەوۋە. سەرەتا مولكەكە بدۆزەرەوۋە، و جوان لىي بكوۋەرەوۋە،
بىرۇ سەيرى بكە و لىي وردبەرەوۋە، بۇ نموونە ئەگەر خانوو بوو ،
ئەوۋە بىرۇ سەيرى كە، ھاتووچۇى تيا بكە، باسى بكە، حساباتى
قازانچ و زيان بكە و ھەموو شتىكى ھەلسەنگىنە. واتە شتەكە بكە
بە راستى، چىتر تەنھا بىرۇكەيەك نەبىت، كاتىك ئەمانە دەكەيت
بىرۇكەي جوانت بۆدەيت. ھەمان شتىش بۇ پروژە و وەبەرھىنانى
ترىش راستە، سەرەتا ھەلسەنگىنە، دواتر كە بابەتەكە جدى بوو،
ھەولى پەيداكرىنى پارەكە بدە.

لىسلى: كەواتە من سەرەتا دەپىت، ۋەبەرەيتانەكە بدۆزىمەۋە، دواتر پارەكە پەيدا بىكەم. واتە دەتوانم ھەر ئىستە دەست پىچىكەم. لە راستىدا پىشتىر ۋامدەزانى پىۋىستە سەرەتا پارەم ھەپىت، كە بىرم لە پارەپەيدا كىردن دەكرەۋە، تەنھا دەمتوانى بە ئىشكرىنى زىاتر پارەكە پەيدا بىكەم. ھەر ئەۋەش ۋايلىكرىدوم تا ئىستە دەستم پىنەكرىدەۋە.

ترەپسى: واتە تۆ ئەلپىت ئەگەر تۆ پرۆژە يان مولكەكەت دۆزىمەۋە، دۋاى ئەۋە ھەر لە خۇيەۋە پارەكەشت دەست دەكەۋىت؟
كىم: نەخىر پەيدا نابىت ئەگەر تۆ دابىشىن ۋ پالى لىدەپتەۋە، بەلكو دەپىت ھەۋلى بۆ بدەپت، تا پەيداي دەكەپت. سودى ئەۋەى كاتىك كاتىكى دىارىكرات ھەپە ۋ دەپىت پارەكە پەيدا بىكەپت ئەۋەپە ناتوانى دۋاى بخەپت ۋ بلىى دۋاى دەپكەم. وات لىدەكات بچىت بۆ لاي ۋەبەرەپنەر ۋ كەسى تر ۋ باسى پرۆژەكەيان بۆ بىكەپت، بەمەش ۋوزە دروست دەكەپت، تا زىاتر ۋوزە دروست بىكەپت، ھەلى باشترت دىتە رىگا. دۋاى ئەۋە ۋوزە، ۋوزە رادەكىشىت، ۋەكو چۆن جەپمس قەرزەكەى پىداين.

لىسلى: باشە ھەموو كاتىك پارەت دەست دەكەۋىت؟ ھەرگىز پروپىداۋەكە پارەت دەست نەكەۋىت.

كىم: گرەنتى ئەۋە نىپە كە تۆ ھەموو جارىك بىتوانىت پەيداي بىكەپت. بەلام ھىچ نەپىت شانسى خۆت تاقىدەكەپتەۋە. بەلام ئەگەر تۆ ھەر لە سەرەتاۋە بلىى ناتوانم پەيداي بىكەم، واتە پىش ئەۋەى يارىكە دەستپىيكات، تۆ دەكشىتەۋە. كاتىك دەگەپىت بە دۋايدا، تۆ چانسى % ۵۰ بۆ % ۱۰۰ ھەپە، كە دەتوانىت پەيداي بىكەپت. بەلام ئەگەر تۆ ھەر لەسەرەتاۋە برىارت دابىت كە ناتوانىت پەيداي بىكەپت، ئەۋە چانسى پەيداكرىدنت % ۰ سفرە.

نهبوونی پاره سوودی ههیه.

تره‌یسی: من له هه‌موو ئه‌وانه تیگه‌یشتم به‌لام شتیک هه‌یه که باش لی تیگه‌یشتووم، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه سوودی نه‌بوونی پاره چییه؟ سوودی چیه که ئه‌بیئت ئه‌و هه‌موو هه‌وله بده‌یت تا پاره‌که په‌یدا بکه‌یت؟

کیم: پرسیاریکی جوانه! له‌راستیدا هه‌موو کاتیک که ده‌ستم کردووه به وه‌به‌ره‌یتانیک هه‌میشه قه‌رزم بو کردووه و بری ته‌واوی پاره‌که‌م پینه‌بووه، ئیستاش پاره‌م پی نییه چونکه هه‌موو پاره‌که‌م له پرۆژه و وه‌به‌ره‌یتاندایه.

تره‌یسی: ئی سوودی نه‌بوونی پاره چییه؟

کیم: سوودی ئه‌وه‌یه وات لیده‌کات بیربکه‌يته‌وه، وات لیده‌کات داهینه‌ر بیت! وات لیده‌کات بیر له ریگای دیکه بکه‌يته‌وه، له بری ئه‌وه‌ی بیانوو به‌ینیه‌وه و بلی پاره‌م پینه، بیرده‌که‌يته‌وه و ریگای نوێ ده‌دۆزیه‌وه. هه‌رگیز نه‌مه‌یشتووه بیانووی نه‌بوونی پاره بمه‌ستینیت له وه‌به‌ره‌یتان کرد. هه‌ستیکی خوشه کاتیک توانای کردنی ئه‌و شته‌ت هه‌یه که پتویسته بیکه‌یت.

یه‌کیک له‌و ئامۆژگارییه گرنگانه‌ی که باوکی زه‌نگین فی‌ری کردم ئه‌وه‌یه که هه‌رگیز نه‌لیی "ناتوانم". هه‌ر له‌گه‌ل وتنی ئه‌و رسته‌یه‌دا میشتک داده‌خریت، له‌بری ئه‌وه‌ی بلی ناتوانم، بلی "چون بیکه‌م؟" به پرسیار کردن له میشتک، میشتک به دواي وه‌لامدا ده‌گه‌ریت.

ریگاکانی په‌یداکردنی پاره

زۆرینه‌ی خه‌لک کاتیک پتویستیان به قه‌رزی پاره ده‌بیئت، په‌نا ده‌به‌نه بانکه‌کان. وا کاتیک بانکه‌کان بی هیوایان ده‌که‌ن و قه‌رزیان ناده‌نی، ده‌سته‌جی ده‌لین "ناتوانم په‌یدای بکه‌م." دووباره وشه‌ی

"ناتوانم!". بەلام لە راستىدا بىچگە لە بانك، دەتوانىت رىنگاى تر بدۆزىتەووە كە لە خوارەووە باسكراون.

فرۆشيار: دەتوانىت قەرز لە فرۆشيارى ئەو مولكە وەربگرىت كە مولكەكەى لىدەكړىت. دەتوانى كاتىك بۆ داناوہى قەرزەكە دابنن. يان دەتوانىت پى بلى كە لە پارەى قازانجى مانگانەى مولكەكە قەرزەكەت دەدەمەوہ.

وہبەرہىنەرى تر: خەلكىكى زۆر ھەن، پارەيان ھەيە، بەلام كات يان ھەز يان شارەزايان لە وہبەرہىنان كردن نىيە. بۆيە تۆ دەتوانىت، پرۆژەكەى خۆتيان بۆ باسبەكەيت و مانگانە لە قازانجى پرۆژەكەت پشكيان بەدەيتى و ئەوانىش قەرزت بەدەنى.

ھاوړى و ناسياو و كەس و كار: دەتوانىت ھاوړى و كەسە نزىكەكانت بەهينىتە پرۆژەكەوہ، تۆ بە كات و ھەولدان بەشداربىت، ئەوانىش بە پارە. بەلام ئاگادارى دوو خال بە كاتىك لەگەل ئەوان كاردەكەيت.

يەكەم: وەك ھاوړى و ناسياو لىيان مەپوانە، وەك وہبەرہىنەرىكى تر لىيان بپوانە. بۆيان پوونبەكەرەوہ كە چۆن پارەكەيان دەدەيتەوہ و چۆن لە قازانجىش بەشداردەبن.

دووہم: لەبەر ئەوہى ھەست و سۆزىك ھەيە لە نىوانتان، من خۆم ئىشكردنم پى باش نىيە لەگەل ناسياو و برادەر چونكە پەيوەندىنى نىوانتان شايانى ئەوہنىيە بىخەيتە مەترسى ئىشيكەوہ كە ديار نىيە سەرکەتوو دەبىت يان نا. چەند نموونەم بىنيووە كە برا قەرزى بە خوشكەكەى داوہ، بەلام پاش چەند مانگىك براكەى پىويستى بە پارەكە بووہ و داواى كردۆتەوہ وبە ھۆى ئەوہوہ بووہ بە شەر و ناخۆشى لە نىوانيان و خوشكەكەى نەيزانىووە چۆن پارەكەى بۆ پەيداىكەتەوہ و لەو كىشەيە رزگارى بىت.

كىم: ئەو قاپە پەنيرەم بدەرى با بەدام قسەكردنەوۈ بىخۆين
ئىستا ئەمەوئىت باسى رىگەيەكتان بۆ بىكەم كە من و رۆبىرت
چەندىن سالە بەكارى دەھىنن بۆ پەيداكردىن پارە بى ئەوۈى
گۆرانكارى گەورە بىكەين لە ژيانماندا.

بەشى سىازدەھەم "زىاتر لەسەر پارە بزانە"

ترەيسى: ئى، ئەو خالە گرنگە چىيە كە دەتەوئىت پىمان بلىت؟
كىم: با چىرۆكىكى تىرتان بۆ بگىرمەوۈ، بىرتانە پىم وتن ئەو كاتەى
لە مالمان گواستەوۈ بۆ ئۆرىگن، هىچمان پاشەكەوتمان نەبوو، بە
زەحمەت ئەمانتوانى پارەى پىسولەكانىش بدەين.

ھەردووكيان بە لەقاندنى سەريان ئاماژەيان بە بەلى كىرد.
ئەوكاتە رىك كاتى ئەوۈبوو كە من و رۆبىرت ھەستمان كىرد
پىويستە شتىكى جىاواز بىكەين ئەگىنا تاماوين لە ئىستا باشتر
نابىن. ھەرچەندە ئەوكاتە داھاتىكى زۆركەمىشمان دەستدەكەوت،
بۆيە بىريارمان دا لە پىناو دروستكردىن داھاتوويەكى باش، ئەبىت
لە ئەمروۈ ھەنگاۈ بۆ ئەو داھاتوۈ بىنن.

لىسلى: ئەى چىتان كىرد؟

كىم: يەكەم شت كە كىردمان ژمىريار گرت.

لىسلى: ژمىريار؟ بۆچى؟ تۆ وتت بەزەحمەت دوو دىنار
پاشەكەوتمان ئەكرد.

كىم: ئەزانى زۆر قورسە راستگۆ بىت لەگەل خۆت كە دىتە سەر
باسى پارە؟ پىشتىر وابىرم دەكرد وەكو موعجىزە ھەموو كىشەكانى
تايبەت بە پارە خۆيان حل دەبن و نەمدەويست پووبەرووى

خاھىشنى كېتىشكەن بېمەۋە. بە خۇمم دەگوت "ئەگەر ئىھمالى بىكەم،
خۇي حل دەپتت."

لىسلى دەستى كىر بە پىكەنن و وتى "تۆ مىشكىمان دەخوتىتەۋە؟"
مىش رېك وام. ئەمەۋىت لە كېتىشكەن پاكەم و دەلىم خۇيان
چارەسەردەبن.

كىم: ئىھمالكردن زۆر ئاسانتىرە لە پوۋبەپوۋبەۋەي كېتىشكە؟ ئەي
ۋانىيە.

ھەر بىۋىيە بىرپارم دا پوۋبەروۋى كېتىشكەن بىمەۋە و
ژمىريارپىكىمان گىرت و مانكى دوو جار دانىشتىنمان ھەبوو. ھەموو
دوو ھەفتە جارىك (بىتتى)، ژمىريارەكەم، ھەموو پاستىيە تالە
دارايىيەكانمى پىدەۋتم. ۋەكو دايكىك كە چۆن ناھىيلىت مىندالەكى
لەسەر مىزەكە ھەستىت ھەتا ھەموو نانەكە تەۋاۋ دەكات،
مىندالەكەش ھەزى لە نانەكە نىيە. بىتتى نەيدەھىشت لەسەر مىزەكە
ھەستەم ھەتا لە ھەموو دىنارىك و ۋەسلەكانمى دەكۆليەۋە كە چىم
لىكردوۋە. دانىشتەنەكانمان ھىچ خۇش نەبوو، بەلام ئەبۋايە
بمانكردايە.

ترەيسى: ئەۋە دىۋە ناخۇشەكەي چىرۆكەكەيە، ئەي دىۋەكەي تىرى
چىيە؟

كىم: دىۋى دوۋەمى ئەۋەبوو كە تىكەيشتەم لە پوۋى دارايىيەۋە لەچ
خالىكدام، تىكەيشتەم كېشە دارايىيەكانمان چىيە ۋىھمالم نەدەكردن و
بە ئاسان نەمدەگرتن. بۆم دەرگەۋت خەرجى و داھاتمان چەندە و
ئىستە لە پوۋى دارايىيەۋە لە چ خالىكدام. ھەر كەزانىم لە كۆيىدام،
دۋاي ئەۋە ئەزانم بەرەۋ كۆي دەپۆم و چۆن دەپۆم.

پیش ئەوەی ئەم حساباتە بکەم، وەکو ووشترمرخیک وابووم کە سەری خۆی لە لمەکە شاردۆتەو. وەکو ئەوەوایە پەيوەندی بە پرستۆرانتیکەو بکەیت و بلی چۆن بێم بۆ پرستۆرانتەکەتان، بێ ئەوەی پێی بلی کە تۆ ئیستا لە کویت. ئەگەر نەزانن تۆ لە کویت، ئەوا چۆن پرێگاکی پێ بلی؟ ئەمەش پرێک بەو شیوەیە، ئەگەر نەزانن لە پووی داراییەو لە چ خالیکدا، ئەو چۆن ئەتوانن بەرەو ئامانجەکە برۆیت؟

خالیکی گرنک

پیشتر من و پۆبیرت چیمان پەیدادەکرد بۆ پارەیی پەسولە ئاو و کارەبا بوو، هیچ بۆ پاشەکەوت نەدەمايەو. بۆیە دواي ئەو ومان کرد لە پیشدا پاشەکەوت بکەین دواتر بۆ خەرجیەکانی تر. بۆیە پلانیکیان دانا، پلانەکە ئەو بوو هەرچەندیک بێتە دەستمانەو ۳۰٪ بۆ پاشەکەوتە. بۆ نمونە لە \$۱۰۰، \$۲۰ بۆ پاشەکەوت، ئەگەر \$۱ بێت، ۳۰ سەنت بۆ پاشەکەوت. وە ئەو ۳۰٪ پاشەکەوتە بەم شیوەیە دابەشمان کردبوو.

۱۰٪ بۆو بەرهیتان

۱۰٪ بۆ پاشەکەوت

۱۰٪ بۆ خێرخوازی.

دواي ئەو چي مایەو بۆ پەسولە و خەرجیەکانمان بوو. واتە لە پیشدا ۳۰٪ مان بۆ بنیدانی دارایی داهاووومان بوو.

نهیانی سەرکەوتنی ئەم پلانە ئەوەیە، هەموو مانگیک بەردەوام بیت لەسەری و مانگی دواي ئەو نەلێ قەیناکە ئەم مانگە پلانەکە جێبەجێ ناکەم. وە خالیکی زۆر گرنکتر ئەوەیە ئەم یاسایە بەسەر تەنانت دیناریکیشتا جێبەجێبکەیت، واتە ئەگەر مانگانەکەشت زۆر کەمیش بیت گرنک نییە، گرنک ئەوەیە جێبەجێی بکەیت و بیکەیت

بە خوۋ و عادەت. ھەر ئەۋەنەى بوۋ بە خوۋ، دۋاى ئەۋە بەئۆتوماتىكى بەردەۋام دەبىت لەسەرى.

لېرەدا شتىك ھەيە، دەتوانىت دەستكارى ئەۋ ۳۰% يە بکەيت، ئىمە بەگوپىرەى داھاتى خۇمان دامانناۋە و ئەبۋايە تۈزىك زۆر لەخۇمان بکەين بۇ ئەۋەى ئەۋ پىژەيە پاشەكەوت بکەيت، بەلام تۈ دەتۋانى بەپىتى مۈچەكەت كەمى بکەيتەۋە يان زىادى بکەيت، بەلام من پىم باش نىيە كەمبىرپتەۋە لەبەر ئەم ھۆكارانە. يەكەم، ئەگەر پىژەكە كەم بىت، ئەۋە كاتىكى زۆرت پىۋىستە بۇ ئەۋەى ئەنجامىكى باشت دەستكەۋىت. دوۋەم، ئەگەر ئەنجامەكەى بە خىرايى نەبىنى ئەۋە ساردەبىتەۋە و بەردەۋام نابىت لەسەرى. ئەۋەى زۆر دلخۆشكەر بوۋ ئەۋەبوۋ دەمانزانى ئەۋ پىژەى ۳۰% يە پاشەكەۋتە بۇ داھاتوۋمان و خەرىكى بىيادنانى داھاتوۋمانىن. ترەيسى: باشە ئەى ئەگەر بە زەحمەت تۋانىت پارەى پسولەكانت دابىن بکەيت؟.

كىم بە پىكەننەۋە وتى: تۈش ھەمان قسەى (بىتى) دەكەيتەۋە. ئىشى بىتى ئەۋە بوۋ لە سەدا سى داھاتەكەمان پاشەكەوت بکات بۇ ئەۋ سى مەبەستەى باسماۋ كىر، بۆيە بىتى ئەيۈت: ناتۋان ئەۋە بکەن، پارەى پسولەكانتان پىئادىت. بە بىم وت: ئىمە دەتۋانىن پارەكانى تر بىدەين تەنەت ئەگەر پىۋىست بکات پەيۋەندىان پىۋە دەكەم و بۆيان پۈۋندەكەمەۋە كە ماۋەيەك لەسەرمان بوەستىن.

بىتى: بىرۈكەيەكىم ھەيە، سەرەتا پارەى پسولەكان دەدەين پاشان چى مايەۋە پاشەكەۋتى دەكەين.

كىم: ھەمۈر خەلك وا دەكەن، نازانن لە كۈتايدا ھىچى وا نامىنپتەۋە بۆيان. نەخىر، با لەسەر پلانەكە برۋىن و خۇم كىشەى پسولەكان

چارەسەردەكەم. بىتتى ھەر دەيۋۇلاند و دەيوت: ئەتەويت شەو و
رۇژ بەدواتا بگەرپىن و داواي پارەكانت لىكەن؟

كىم: من بە ھىچ شىۋەيەك نىازى خواردىنى پارەي كەسم نىيە، من
ئامادەم بۇيان رۈنەكەمەو كە ھەموو پارەكەيان دەدەمەو، بەلام
تەنھا پىۋىستە تۈزىك لەسەرم بوەستىن. من تەنھا ئەمەويت تۈزىك
خىراتر پارەي ئەو سى ھەژمارە زىاد بكات.

لىسلى: دەتوانىت كەمىك رۈنكەردنەو بەدەيت لەسەر ئەو سى
ھەژمارە؟

سەرەتا، پىۋىست بوو وەبەرەيتان بگەين، بۇيە ھەژمارىكمان دانا
بۇ وەبەرەيتان.

دووەم، ھەژمارى خىرخوازيە، بەتەواوى بروام بەو ھەيە بۇ
ئەو ھەستەت بگەويت، پىۋىستە سەرەتا بىەخشىت.

ھەژمارى سىھەم، ھەژمارى پاشەكەوتە، ئەم ھەژمارە بۇ كاتى
زۇر زەرۋورپى و ھەلى تايبەت بەكاردەھىتىن.

لىسلى: كەواتە چەمكى 'پارە بۇ خۇت دابنى پىش ھەموو شتىك'
بەو واتەيە نايەت پارە لە كرپىنى شتومەك و كەلوپەك بۇ خۇت
خەرج بگەيت، يان گەشتى پىكەيت، بەلكو بە واتاي ئەو دىت بناغە
بۇ داھاتووت دابنى.

كىم: زۇر باش لىم تىگەشتووى.

لىسلى: ھەرچەن بىرى لىدەكەمەو زۇر قورسە لە سەدا سى
داھاتەكەم پاشەكەوت بگەم!

كىم: دلىام ئەگەر بۇ ماوہيەك بەردەوام بىت لەسەرى زۇر ئاسان
دەبىت. زىاتر بىرى لىكەرەو، بىرەكەرەو كە چۈن بىكەيت، نەك
يەكسەر بلىي ناتوانم بىكەم. ئىستا بىرەكەرەو داھاتى سالى پارت
چەند بوو؟

لېسلى: ئى؟

كىم: ئىنجا ئىستا بزانە %۳۰ ئەو داھاتەت چەند دەكات، ئەگەر %۳۰ ت پاشەكەوت بکردايە بزانە ئىستا چەند لە ھەژمارى بانكىەكەتدا دەبوو.

لېسلى بىرى دەكردەو و زەردەخەنە لەسەر لېوھەكانى بوون.

لېسلى: تا ئىستاش ئەو پلانى %۳۰ يە جىيەجى دەكەيت؟

كىم: بەلى، بەلام ئىستا رېژەكەمان زىادکردوو، و ئىستا پاشەكەوتەكەمان بە دەرەجەى يەكەم لە ۋەبەرھىتان خەرچەدەكەين. گفتوگۆكانمان بەردەوابوو، دواى ئەو دەستمان كرد بە خواردنى خواردنە بەتامەكانى لېسلى، و چىژمان لە سەيرکردنى ديمەنە جوانەكانى پاركەكە دەبينى..

لە پر مۇبايلەكەى لېسلى زەنگى لىدا.

با پىكەو ھەراھىتائىك بکەين:

داھاتى ۱۲ مانگى رابردووت بنووسە

ئەگەر %۳۰ پاشەكەوت بکردايە، لىرە بينووسە.

۲/ داھاتى مانگانەت چەندە؟ داھاتى يەك مانگت كەرەتى ۱۲ بکە،

بۇ ئەوھى داھاتى ۱۲ مانگى داھاتووت دەستبەكەوئىت.

چ سەرچاوەى داھاتىكى تەرت ھەيە لىرە بينووسە

پاشەكەوتى %۳۰ لىرە بنووسە.

بەشى چواردەھەم "ھاۋزىنە كەم رازى نىيە"

بەھىزى، واتاي ئەۋەيە كە پىۋىستت بەۋە نەبىت دلى كەس رازى بىكەيت.

لىسلى بە پەرۋىشەۋە ۋەلامى تەلەفۋنەكەى دايەۋە ۋە ۋوتى:
سلاۋ!

ئەۋەى ناۋ تەلەفۋنەكە ۋوتى: سلاۋ لىسلى، منم، پات!
لىسلى پىكەنى ۋە ۋوتى: پات! ھەر دەمزانى كە تۋىت! خۈزگە تۈش
لەگەلمان دەبوۋىت. ھەرچەندە بەشى تۈشمان خواردوۋە. يەك
خولەك، ۋا دەنگەكەى دەدەم بە دەرەۋە. سىلاۋىك لە كىم ۋە
ترەيسى بىكە.

پات: ئۆۋ! زۆر خۇشچال كە ترەيسى لەۋىيە. ئادەى، پىم بلىن
لەۋساۋە باسى چى دەكەن؟ لە نوۋكەۋە بۆم بگىرنەۋە.
ترەيسى ۋوتى: خۈزگە تۈش لىرە دەبوۋىت. بەسەر باسى خۇتدا
تەلەفۋنت كىرد. ئىستا باسى قسەكانى تۆم بۆ كىم ۋە لىسلى دەكرد
كە ئەۋ پۆژە يەكترمان بىنى. ھەموۋ ئەۋ قسانەى كە بۆت كىردم
لەسەر پارە ۋە ۋەبەرەيتان ۋە كاركىردن. پىم خۇش بوۋ زىاتر
بىيستم لەۋ قسانە بۆيە لەگەل ئەمان كۆبوۋىنەتەۋە. بەپاستى بىرت
دەكەين.

پات ۋوتى: خۈزگە منىش لەۋى بوۋمايە. بە دىنپايەك كىشەدا
تەدەپەرم ئىستا، دلىپام لەگەل ئىۋە بوۋمايە بارى شانم زۆر
سوۋكتر دەبوۋ .

پات بەردەۋام بوۋ ۋە ۋوتى: دەزانن ھەندىك لەۋ قسانەم گىترايەۋە
بۆ ھاۋزىنەكەم كە لە پلازا كىردمان. خەمتان نەبىت تەنھا ئەۋانەم
بۆ گىترايەۋە كە باسى ۋەبەرەيتان ۋە پارەپەيداكىردن بوۋ، نەك
ئەۋانەى باسى سەردەمى گەنجىتيمان بوۋن. بەلام پىم ۋابىت ئەۋ

خەۋسەلەي ئەۋ شتانهى نىيە. چونكى بە قسەيەك ھىئامىيەۋە ژىر
سفر و ووتى "خوا نەيىرئ بەشى پىۋىستمان ھەيە، ئىتر بۇ ئەۋ
سەركىشىيە بىكەين و پارەكانمان بخەينە مەترسىيەۋە؟ خەمى لى
مەخۇ."

ئىتر مىردەكەم ئەۋەي ووت و بابەتەكەي داخست. كچىنە
پەرۋىيەك لە ھالى من دادپن و خەمىك لەمن بخۇن. چۇن بتوانم
بابەتى پارەپەيداكردن بىكەمەۋە لەكاتىكدا نىكتىرەن كەسم لەگەلدا
نىيە؟

ئىمەش لەۋ كاتەدا ھىچمان بۇ نەۋوترا و بىدەنگ بووين.
لەدلى خۇمدا دەمووت: بەراستىي ئەمە گرى كۆپرەيە! باشە چى
دەكەيت ئەگەر ھاۋسەرەكەت ھاۋشانە نەيىت؟ چۇن
دەستپىدەكەيت؟ پالپشتى لەكى ۋەردەگرىت؟ ئەي باشە چۇن
پىكەدەكەۋون لەسەر پارە و تىچۋوى كارەكە؟ ئەمە تەنھا كىشەي
پارەۋ بىزىس نىيە، بابەتەكە لەۋە قورستەر. كىشەكە كىشەي
پەيۋەندى و ھاۋسەرگىرىيە. مىشكىم عەۋدالى دۆزىنەۋەي ۋەلامىك
بوو.

سەرم ھەلپرى، لىسلى و ترەيسى ھەردووكيان بىدەنگ بووبوون
و سەيرى منيان دەكرد. ۋەك ئەۋەي پىم بلىن: دەي كچى شتىكى
پى بلى. چى بىكات؟

بەراستى نەمدەزانى چى پى بلىم. ئاخىر من ھەرگىز توۋشى
دۇخىكى ئاۋا نەبووبووم. بە پىچەۋانەۋە مىردەكەي من شەۋ و
پۇژ ھانى دەدام و باسى پارەپەيداكردن و ۋەبەرھىئەنى بۇ
دەكردم. ھەرچۇنىك بىت بىرم كەۋتەۋە كە چەندىن كەسى تر
باسى خۇيان بۇ كر دووم و گرىي دلى خۇيان بۇ كر دوومەتەۋە.

بۆيە دۇنيا بووم كە پات بەتەنھا نىيە و چەندىن كەسى تر ئەم
كىشەيەيان ھەيە.

بە پاتم ووت: سەيركە دلەكەم، لەراستيا نازانم چىت پى بلىم.
چونكە بابەتەكەي تۇ بەس لەسەر پارە نىيە، ئەوھى تۇ بابەتى
ھاوسەرگىرى و پەيوەندىيەكى ھەتاھەتاييە. بۆيە ئىستا ناتوانم ھىچ
بلىم. پەلەم لى مەكە با قسە لەگەل چەند كەسىكى تردا بىكەم كە
ھەمان كىشەيان ھەبووھ و بە وەلامىكى دلخوشكەرھوھ
دەگەرېمەوھ لات. باشە مالەكەم؟

پات ووتى: زۆر باشە، زۆر سوپاست دەكەم
دواي تەلەفوونەكەي پات، بىرپارماندا خۇمان كۆبكەينەوھ و
بىرۆين پىش ئەوھى جادەوبان قەرەبالغ بىت.

بە گشتى ئافرەتان شىتېكىان ھەيە، ئەويش ئەوھىيە كە كاتىك
دەيانەوئىت گۆرانكارىيەكى گەورە لە ژيانىاندا بىكەن، پرس بە
كەسانى چواردەور دەكەن و بۆچوونى كەسە نىكەكانىيان
وھردەگرن. ئەم تاييەتمەندىيە لە خانماندا زىاترە وەك لە پىاوان.
ھەر لەبەر ئەمەيە كە كاتىك خانمان دەيانەوئىت سەوداگەرىيەك
بىكەن، راستەوخۇ ئەم دۆخەيان بۆ دىتە پىش. بە گشتى خانمان
دەيانەوئىت كەسانى چواردەور بەشدار بىكەن لە بىرپارەكانىياندا.
بەلام پىاوان زۆرىنەي كات بەتەنھا تاوى بابەتېك دەدەنى.

ھاورىيەكم زۆر جوان ئەم بابەتەي شى كىردەوھ. دەيووت كاتىك
لە مەلەوانگەيەكدان و بە كۆمەلىك مىندالى كۆر دەلىت 'ئادەي رىز
بن و پىكەوھ خۇتان ھەلبەدەنە ناو ئاوەكەوھ' ھەريەكەيان بە
جۆرىك جىيەجىي دەكات و دەيەوئىت جىاواز بىت. دەبىنىت كە ژيار
بەسەرا خۇي ھەلدەداتە ناوھوھ، رافى لەسەر سىك خۇي ھەلدەدات،

زىوەر ھەول دەدات زۆر دور باز بدات و داريان دەيەويست
زۆرتىن كات لەژىر ئاوەكەدا بىننيتەوہ .

بەلام ئەگەر ھەمات شت بە كۆمەلىك مندالى كچ بلىيت، ئاقلانە
دەستى يەك دەگرن و پىزدەبن و تا سى دەژمىرن و خويان
ھەلدەدەن .

خۆ من نالىم پكا بەرىكردن شتىكى خراپە، نا، من ھىوايەتم
پكا بەرىكردنە. بەلام مەبەستەكەى من ئەوہيە كە ئىمەى خانمان
زىاتر لە پياوان وابەستەى يەكتىن. گرنگى بە بۆچوونى يەكتىر
دەدەين و گيانىكى راويژكردن ھەيە لە نيوانماندا. جا لەبەرئەمەيە
كە زۆر ئاساييە خانمان ئەم پرسىارە لە خويان بكەن و بلىن: باشە
چى بكەم ئەگەر ھاوژىنەكەم رازى نەبوو؟

من زۆربەى كات ئەم پرسىارەم گويى لى دەيىت، نەك ھەر
خانمان، بەلكو پياوانىش ئەم پرسىارە دەكەن. بەلام ھەرگىز
وہلامىكى درووستم پى نەبووہ بۆى. شانسى من خواھنى
ھاوسەرىك بووم كە زۆر ھانى دەدام برۆمە ناو دىناى وەبەرھىتان
و فېرېوونى شتى نوئ و شكاندى ترسەكانەوہ. بۆيە من لەم
بوارەدا ھىچ ئەزموونىكى خۆم نەبووہ، بەلام خۆشبەختانە چەندىن
كەسى تر دەناسم كە بە ھەمان دۆخدا تىپەپوون و ئەزموونيان
ھەيە.

چوار رېگە ھەيە:

۱. لەگەل ھاوژىنەكەتدا وەك تىمىك كاربكەن.
۲. بەتەنھا كاربكەيت و ھاوكارى لە ھاوژىنەكەت وەربگريت.
۳. بەتەنھا كار بكەيت بە بى پشتىوانى ھاوسەرەكەت.
۴. كار نەكەيت و لە مالەوہ دابنىشيت.

رېگەي يەكەم:

ئەم رېگەيە باشترین رېگەيە. چى لەۋە باشترە كە لەگەل
ھاۋزىنەكەت پېكەۋە كاربەكەن! ۋەك دەۋترىت: دوو مىشك باشترە
لە مىشكىك. جا رامىيارى ۋەبەرھىنانىش پرىيەتى لە كىشمە كىشم و
مىلانى، بۆيە بە دىنبايىيەۋە كەسىكت لەگەلدا بىت زۆر باشترە.

زۆربەي كات ئەۋ ھاۋسەرەنەي پېكەۋە كاردەكەن، درك بە
چەندىن تۈنە ۋ بەھرە ۋ لىھاتۈۋىي خۇيان دەكەن كە پىشتر
ھەستىيان پى نەكردۈۋە ۋە ئەۋ لىھاتۈۋىيانە دەھىننە ناۋ ئىشەۋە.

لە لايەكى ترەۋە، چونكە پېكەۋە كاردەكەن ۋ پېكەۋە ھەۋل
دەدەن، زۆربەي كات بابەتيان ھەيە قسەي لەسەر بىكەن. پېكەۋە
بىرپارە گەۋرەكان دەدەن ۋ پېكەۋە فېردەبن ۋ كاتى زىاتر پېكەۋە
بەسەردەبەن. ئەمە جگە لە پارە، ھەر بۆيە پەيۋەندى خۇشيان
باشە. ھەرۋەك جارىك خاتۈۋىيەك بەناۋى (ياسەمىن) ئەمەي بۆ

نۈۋىسىۋوم:

لە پاش سلاۋ:

من ۋ ھاۋسەرەكەم ھەمىشە پىمان ۋابوۋ كە دەتۈۋىن ژيانىكى
باشتر لەم ژيانە كۈلەمەرگىيە ئىستە بژىن ۋ تا ھەتايە ۋەك
بەندەيەك كار لەۋ كۆمپانىيەدا نەكەين كە دلمان تەقى تيايدا.
ھەربۆيە دەستمان كرد بە كىتب خۈندەۋە لەۋ بۋارەدا ۋ
ھەردۈۋىكمان پېكەۋە زانىارىيەكانمان فراۋان دەبۈۋ. رۆژانە پېكەۋە
باسى ئەۋ شتەنەمان دەكرد كە فېرى دەبۈۋىن ۋ بىرۈكەي تازەمان
پېكەۋە باس دەكرد. ۋەك خانمىك زۆرم پى خۇشە كە پىشتىۋانىك
ھەيە ھەرچەندە پىۋىستىم پىي نىيە، بەلام خراب نىيە ئەگەر لە
پىشتى بى..

رېنگای دووهم:

نهمه ش دووهم باشتړین رېنگه یه. زور خوښه که بزاین که سیک له پشته و له و جهنگه دا هاوکارته و دلخوښه به بردنه و هت. زور خاترونی زهنگینم بینووه که وتوویانه له یه که موه هاوسه ره که پنی وتووم تو دهست بکه به و کاره، من ناتوانم له که لتدا بم و هه مان کار بکه م، به لام که ی ویستت ده توانم هاوکارته بم.

هه واله خوښه که نه و هیه، هه رکاتییک بینی که وا پارهت دهست که وتووه و ئیش له باشیدایه، ئیتر ناتوانی به شدار نه بیت له که لتدا. له جیاتی نه و هی له دورره وه سه یرت بکات، دیته ناو ئیشه که وه و ده بیته سه ربازیکی دلسوز.

جاریک له شویتیک قسم بؤ کومه لیک له ناماده بوان نه کرد، پرسیارم لی کردن که چؤن وا له هاوسه ره که ت بکه یت که وه ک تو حه زی له کاره که ت و وه به ره ینان بیت؟ قهت بیرم ناچیته وه خانمیک له ریزی دواوه هاواری کرد " به س پاره که ی نیشان بده و هیچی ترا!

نهمه نموونه یه کی زور جوانه له لایه ن پیاوړیکه وه به دهستمان که شتووه که هاوژینه که ی پنی خوش نه بووه که نهم دهستی کردووه به ئیشی خوی. ئیمه ی خانمان به خوشمه وه، ههستی پی ناکه ین که به لای پیاوانه وه چهند گرنگه که پالپشتیان بکه ین.

"سه ره تا که دهستم کرد به ئیشی خوم، خیزانم به راسته و خوی هاوکارم نه بوو و له دورره وه سه یری دهکرم، پوژ تا ئیواره کارم دهکرد و جاری وا هه بوو دوو ئیشم دهکرد. ئیواران دههاتمه وه ماله وه پارویه ک نانم دهخوارد و له مال دهچوومه دهره وه بؤ نه و هی خانوویه ک په یدا بکه م.

دوای ئەوێى كە چەندىن جار دەستم بە پرووێى نراو، لە كۆتايدا كە سىك وتى بەلى و پازى بوو. بەم شىوێى خانوویەكم دەستكەوت و مانگانە ۳۵۰ دۆلارم بۆ دەهات، باوەر بكەن چەندىن جار وىستوومە واز بهێنم بەلام لە ناخوێى وىستىك پالى پىوێ دەنام و بەردەوام دەبووم. دوای ئەوێى كە پۆژىك لە پۆژان خىزانم هاتە پشتى و هاوكارى كردم، ئەوێى كەىك بوو لە گەورەترین نەپتەكانى سەر كەوتىم.

من سالانىك ئاوا خەرىك بووم، دوای ئىش شەوانە تا درەنگ كارم لەو خانووە كۆنانەدا دەكرد كە كرىومى و چاكم دەكردنەو. خو ئەگەر ئەو كاتانە خىزانم هاوكارىم بوایە، زۆر باشتەر دەبوو، بەلام من چاوەروانى ئەو نەبووم.

لەوكاتەدا بوو كە دوای ئەوێى هىلاكى و قوربانیدانى منى بىنى، وە لە هەمووى گرنگتر ئەوێى بوو كە پاره و قازانجى ئىشەكەى بىنى ئەویش هاتە پالم و هاوكارىم بوو.

دەزانم كاریكى ئاسان نەبوو كە ئىش بكات لەگەلمدا و دوو مندالىش بەخێو بكات. بەلام پۆژگاریكى زۆر باشمان تىپەپاند و شتى زۆر باش فێربووین پىكەوێ. زۆر سوپاسى خىزانم دەكەم، ئىستا پەيوەندىمان زۆر لە جارەن باشتەر، چونكە هەموو كاریكمان پىكەوێ كردووە. بەلى، پىكەوێ.

پىكەى سىهەم:

ئەمەيان ئاسان نىيە، خوێى لە خویدا دىيای وەبەرھىنان و پاره پەيدا كردن دىيایەكى تازەيە. جا تۆ لەم دۆخەدا هەنگاو دەنىي بەرھوێ ئەو دىيایە و لە هەمان كاتدا هاوكارى نزیكترین كەسى ژيانى پى ناگات و هاو دەستى نىيە. بۆيە كەش و فش ناكەم و نالىم ئاسانە، نەوێى ئاسان نىيە. بەلام بەپىي كات، وەك ئەو هاو پىيەى

سەرەۋە باسى كىردىم دىۋاي ئەۋەدى كە چەند سەرگەۋىتىكى تۆي
بىنى وپارەي بىنى، ئەگەر ئىكى زۆر ھەيە كە بىيىتە پىشتىۋانىكى
سەر سەختى تۆ .

لەم دۆخەدا، زۆرىنەي خانمان ھاۋكارى و پارە لە كەسە
نەزىكەكانىيان و ۋەبەرھىنەر و ھاۋرىكانىيان ۋەردەگىرن. بۆيە ئەگەر
ھاۋرىت ھەيە ھەۋلە با ئەۋ كەسانە بن كە ھەمان ئامانجى تۆيان
ھەيە و دەتۋانن لەم دۆخە ناھەموارەدا ھاۋكارت بن.

رېگەي چۈرەم :

پىم ناخۇشە ئەمە بە رېگە ناۋ بىنم، بەلام ئەمە پراستىيە. ئەگەر
ئامادەنىت ھىچ كام لەمانەي سەرەۋە بىكەيت. كەۋاتە ئەيىت
دابنىشىت و ھىچ نەكەيت. ھىچ رېگەيەك نىيە كە بە چاۋتروكانىك
ۋابكات ھاۋرىنەكەت پازى بىيىت. بەلام خۇشەختانە لە ھەموو
گۆشەيەكى ئەم جىھانەدا خانمانىك ھەن كە بەبى ھاۋكارى كەس
تۋانىۋىانە ئەۋ ئامانجە بىيىكن.

چۈن ۋا دەكەيت ھاۋرىنەكەت پالېشت بى؟

كاتىك ئەم پرسىارەم لە چەند ۋەبەرھىنەي ھاۋرىم كىرد، چەندىن
ۋەلامى باش و زىرەكانەم دەستكەۋت كە ئەمە ھەندىكىانە:

مىگان:

مىگان زۆر دەمىك بوۋ نىازى ئەۋەدى ھەبوۋ خۇي ھەلبىداتە ناۋ
دىنباي ئىشى سەر بەخۇ و ۋەبەرھىنەۋە، بۆ ماۋەي دوو سال
خۇي بۆ ئامادەكرد. دىۋاي ئەۋەدى كە كاتى خۇي ھات، لەگەل
(جىف) ى ھاۋسەرى دانىشتن و پىي ووت كە پلاننىكى ۋاي ھەيە و
پىي خۇشە پىكەۋە بىكەن.

جىڭف ووتى: بەخۇا مەن خەۋسەلەي ئەۋەم نىيە، مەن پۇرۇتا ئىۋارە لە ئىشەم و كاتى ئەۋەم نىيە. دىيارە تۇ زۇر خەزەت لىيەتى بۇيە تۇ خۇتى پىۋە سەرقال بىكە و زوۋ زوۋ ئاگادارم بىكەرەۋە خەرىكى چىت.

مىگان زۇر بىتاقەت بوۋ چۈنكە ھاۋسەرەكەي ۋەك ئەم بەپەرۋىش نەبوۋ، بەلام لانى كەم خۇ ووتى كە زوۋ زوۋ پىتى بلىت كە چى ئەكات، ئەمە ھەۋالىكى خۇش بوۋ.

مىگان خەزى بەۋە بوۋ كە خانوۋىيەكى كۇن بىكرىت و دەستىكى پىا بەيىت و بىدات بە كرى. لە گەرەكىك خانوۋىيەكى دۇزىيەۋە كە نىرخەكەي گونجاۋ بوۋ، دۋاي ئەۋە يەكەم شت كە بىرى لى كىرەۋە ئەۋە بوۋ كە چۈن ۋا بىكات جىڭف بەيىتە ناۋ ئىشەكەۋە.

پۇرۇك ووتى جىڭف با بۇ نانى بەيانى بىرۋىنە دەرەۋە، شۋىتىكى زۇر خۇشەم دۇزىۋەتەۋە. مىگان بە ھىۋاشى بەبەردەم خانوۋەكەدا جىڭف بىرە، ووتى جىڭف سەيرى ئەۋ خانوۋە بىكە، ئەگەر ئەمە ھى تۇ بىت، چى لى دەكەيت بۇ ئەۋەي سەرنجىراكىش بىت؟

جىڭف خۇي دىزايىنەر بوۋ، بۇيە مىشكى زۇرباش كارى دەكرد بۇ ئەۋ شتەنە. بە دىقەتەۋە ووتى باخچەكەي پاك دەكەمەۋە و دىۋارەكانى بۇياخىكى جوان دەكەم و دەرگاكى سەرەۋەش دەگۈرەم.

مىگان ووتى: ئەي بۇ نايەي پىكەۋە بىكەين؟ جىڭف بە سەرسۇرمانەۋە ووتى: مەبەستت چىيە؟ دۋاتىر ووتى: ناشى بەتەمابىت ئەم خانوۋە بىكرىت؟

مىگان تۋانى بەۋ كارە زىرەكانەيەي دلى جىڭف پازى بىكات و لەۋ پۇزەۋە ئەۋ دۋانە پىكەۋە كارىيان دەكرد. مىگان زۇر بە زىرەكانە تۋانى بەھرەي جىڭف بىقۇزىتەۋە و ۋاي لى بىكات خەز لە كارەكە

بىكەت. كاتىك مىگان باسى خانوو و نوسىنگە و كرىچى دەكرد،
جىف تاقەتى نەبوو، بەلام كاتىك ھات لە پروو ھوونەرىيەكەرە
سەرنجى جىفى راكىشا، كارەكە زۆر ئاسان و سەرنجىراكىش بوو.
كاتىك ئەم باسەم بۇ ھاوپىيەكم باس كىرد كە ھاوسەرەكەى
نەيدەويست بەشدارىت. ووتى ئەو تەواو! ھاوسەرەكەم ھەر
باخچەيەك بىيىنى قسەى لەسەر دەكەت چونكە خۇى باخەوانە.
ئىستا دەتوانىت باخەكەى خۇمان باشتىر بىكەت.

ئىدوين : من لەگەل خىزان و مندالەكاندا يارى (كاشفلق)مان
دەكرد زوو زوو. بەو جۆرە ئەوانىشم وا لىكرد كە ھەزىيان بۇى
درووست بىت. بۇ نموونە بەلاى خانوويەكدا تىپەردەبووين و
دەمانووت بزانين كى دەزانى نرخی ئەو خانوو چەندە؟ چەند
مەترە و چەند ژوورى نووستى تىدايە؟ دواتر دەچووين لە
دەرگامان دەدا و پرسىارمان دەكرد بزانين كى راستى كىردوو.
بەم جۆرە ھەك يارىيەك لاى ئەوان شىرىنم دەكرد.
ليا: لياخان زۆر بە زىرەكانە بۇى پۇشتوو.

كاتىك باوكم كىتى (بە گەنجى و بە زەنگىنى خانەنشىن بە)ى بۇ
ھىنام، زۆر دلم پىي خوش بوو. خەونى لەمىژىنەم بوو بتوانم
لەرووى دارايىيەو سەربەخۇ بىم و دەست لەكەس پان نەكەمەو.
زۆر ھەولم دا ئەو تىيىنيانەى كە دەمنووسى بۇ ھاوسەرەكەمى
باس بىكەم بەلام ئەو خويىنەر نىيە و تاقەتى نەبوو.

دەردەدلى خۇم لاى ھاوپىيەكم دەكرد، ئەويش دەيزانى بەم
نزيكانە گەشتىكمان ھەيە كە شەش كاتژمىر دوورە و دەبىت بە
ئۆتۆمبىل برۆين. بۇيە (سى دى)يەكى كىتى (باوكى زەنگىن و
باوكى ھەژار)ى پىدام. لە گەشتەكەدا ھاوسەرەكەم چارى نەبوو
ھەر دەبوو گوئى لى بگريت. بەو شىئوھە ئەو كىتبە ھەك

جادوۋىيەك چوۋە مېشكىيەۋە و تا ھاۋا ئورنى ۋە گەشتەكە باس باسى ئەۋە بوۋەكە چۈن ۋەبەرھىنان بىكەين و چۈن ژيانمان بگۈرىن .

ئەندىيا : ھاۋا سەرەكەم يەككە بوۋەكە بازىرگەنە گەرەكەنى بوۋەكە پىشكەسى و بازىر ئال و گۈپى دراۋ. بەلام دۋاى قەيرانە گەرەكەنى سالى ۱۹۹۸ ى ئاسىيا، زىيانىكى زۆرى كىرد و نىۋەنى سەرۋەتەكەمان لەدەست دا .

دۋاتىر بەرەۋ ئەمىرىكا سەرى خۇمان ھەلگىرت و لەۋىش ھاۋا سەرەكەم توۋشى زىيانىكى گەرە بوۋەۋە ۋ ھەرچى مابوۋەۋە لەدەستمان دا و ئاۋ بېيىتە و دەست بىشۋ!

لە سالى ۲۰۰۰ دا چەند مامەلەيەكەمان كىرد و لەۋ كاتەدا بە دۋۋات قازانچىمان دەكرد ئەگەر بىمانفرۇشتايە. زۆر ھاۋارم كىرد كە بىفرۇشىن و شىتەك قازانچ بىكەين، بەلام ھاۋا سەرەكەم گۈنى لى نەگىرتەم و ۋوتى با چاۋەپۋان بىن. مەنىش خاتۋونىكى گۈپرايەلى بىدەنگ بوۋەم و زىاتىر دىرېژەم پى نەدا. دۋاى تەنھا دۋو ھەفتە، بازىر شىكا و ھەرچى ھەمانبۋە ۋ نەمانبۋە تىياچۋو.

لە سالى ۲۰۰۱ دا بارى دارايىمان تەۋاۋ خىراپ بوۋە ۋ خىرمان پى دەشيا ھىندە دامائو بوۋىن. لەۋ كاتەدا تەۋاۋ بەدەست نەبوۋىيەۋە دەمانئالاند. ئىتر پەتى ئارامى مەنىش پىچرا و تەۋاۋ پەست بوۋەم لەۋ ھەمۋو بىرپارە ھەلەنەنى ھاۋا سەرەكەم دەيدا. بەۋ پەرى ھىزى خاتۋونانەۋە چوۋمە بەردەمى و پىم ۋوت كە ناكىر ھەتاهەتايە باجى ھەلەكەنى ئەۋ بىدەين. داۋام لىكرد كە ئەگەر بۇ جارىكەش بوۋە ۋەك ھاۋا بىشىكى ژيانى گۈيم لى بگىرەت و بەقسەم بىكات. بە توۋرەيىيەۋە پىم ۋوت كە ناكىر چى جارىكە باسى پارەنى لەگەلدا بىكەم خۋى لى كەر بىكات و توۋرە بىيىت. ۋوتەم كە پىۋىستە

دانىشىن و بە جىددى باس لەم قورە خەستە بىكەين كە تىايدا
چەقىوين. پىم ووت كە يان حسابى مرقۇئىكم بۇ بىكات و گويم لى
بىگىت و ھەردووكمان وەك تىمىك كار دەكەين، يان چىتر خۇم
ناكەمە قووربانى ھەلەكانى ئەو و ھەرىكەمان بەرىى خۇى.
چونكە ئەگەر وام نەكردايە دەمزانى داھاتووى خۇمان و ئەو چوار
مندالە ھەناسەساردەمان چى لى بەسەردەھات.

خۇشەختانە شتەكان باش رۇيشتن و ئەويش ئامادە بوو گويم
بۇ بىگىت. چىتر قسەكانم فەرامۇش نەدەكرا و ئىستا وەك
ھاوبەشىكى ژيان و ھاوبەشىكى كار مامەلم دەكرى. ئىستا شتەكان
زۇر گۇراون و سەروەتىكى باشمان پىكەوۋە ناوە .

بەلى دەزانم كارىكى قورسە ئەگەر ھاوسەرەكەتت لەگەل نەبىت
و ھاوشانت نەبىت. ھىوادارم پىويست بە ھەپەشەى جىابوونەوۋە
نەكات بۇئەوۋەى خەبەرى بىتتەوۋە.

بەجۇرىكى تر:

كاتىك قسە لەگەل ئەو كەسانەدا دەكەيت كە ئەم كىشەيەيان
ھەبوۋە، بەگشتى دوو جۇر پىشنيارت گوى لى دەبىت.

يەكەم: ھەتا ئەتوانىت ھەول بىدە ھاوژىنەكەت پازى بىكە كە
پىكەوۋە كاربىكەن و ئەويش بىكە بە بەشىك لە كارەكە. لەوانەيە
سەرەتا بەوۋە بىت كە ھانى بىدەيت ئەو بابەتانە بخويىتتەوۋە كە
دەربارەى ئىشەكەيە و لەويۋە وورە وورە ھەزى لى دەكات.

زۇرىنەى خەلك و توويانە كە تەنھەا بەوۋە توانىويانە
ھاوژىنەكانيان پازى بىكەن كە ئەوانىشيان ھىناوۋەتە ناو ئىشەكەوۋە.
دوورخستەوۋەى ئەوان لە ئىشەكە باش نىيە. ھەموو شتىك بە
گفتوگو چارەسەر دەبىت، نەك بە دووركەوتنەوۋە.

خالى دووهم ئەوئەيە: ئەگەر خانمان نەيانتوانى وا لە
 ھاوسەرەكەيان بکەن كە خۆى بدات لە دنيای بزنىس و ئيش و كار،
 ئەوا با يەكەمجار خۆى دەست پتيكات و دواتر وورده وورده
 ھاوژينەكەى خۆى پازى دەيت.

يەككە لەو خانمانە بۆى نووسىبووم: دەمزانى ئەو ئەركى مە
 و پئويستە مەن رپچكەشكىن بىم، دەمزانى كاتيك دەبينى مەن ھيتە
 بەپەرۆشم ئەوئيش ديت و ھاوكارم دەيت. ھەر وەھاش دەرچوو. لە
 ھەمووى گرنگر كاتيك پارەى بينى، چيت نەيتوانى خۆى بگريت!

كارىگەرى پارە لەسەر پەيوەندى نيتوانان

ھەموو ئەم قسانەى پيشوو دەرگيت پرسىارىك بەيتتە ناو
 ميتشكى ھەمووتانەو پرسىارەكەش ئەمەيە:

"كاتيك بابەتى پارە ديتە گۆرئ، ئيدى پەيوەنديەكان چيان
 بەسەرديت؟" ئايا ھيچ كات لەگەل ھاوژينەكەت باسى پارە دەكەن؟
 ئايا تەنھا يەك كەس برىارى مال دەدات و ھەموو ئەو برىارانەى
 پەيوەندى بە پارەو ھەيە ئەو دەيدات؟ ئايا پيئەو ھەيە ئەو
 بابەتە دەكەن كە پەيوەندى بە پارەو ھەيە؟ ئايا پيئەو ھەيە
 دەدەن؟

ھۆكارى ئەم پرسىارانە ئەوئەيە، دەوتريت كە ناخۆشتىن دوو
 بابەت بۆ گفتووگو كردن (پارە) و (پەيوەندەى) يە جا تۆ وەرە ئەم
 دوو بابەتە پيئەو ھەيە باس بکە، ئەكريت ئەوئەيە چاوەروانى ناكەيت
 پروبدات. ئەزانيت ئەو بابەتەى كە زۆرينەى ھاوژينەكان دەمەقاليى
 لەسەردەكەن چيە؟ پارەيە، پارە!

دەتەوئىت زەنگىن بىت؟

يەكەمجار (رۇبىرت) پىي ووتىم: ھىچ كىشەيەكت ھەيە لەگەل زەنگىن بوون؟

لەخۇمم پرسى "ئەو ە چ جۆرە پرسىارىكە؟ كى ھەيە كىشەي ھەيىت لەگەل زەنگىن بوون؟ ھەموو كەس ەزەكەت زەنگىن بىت. دواتر بە رۇبىرتىم ووت كە ھىچ كىشەيەكم نىيە و منىش ەزم لىيە، بەلام بۇ دەپرسىت؟

ووتى: بەلاتەو ە سەير نەبىت ەندەھا خاتوون ھەيە پىيان ناخۇشە باسى پارە بکەيت و مىشكت بەو بابەتەو ە ھىلاک بکەيت. پىيان وایە زەنگىن بوون ەيالپلاويە و ەونىكى شاعىرانەيە. ەلکىكى زۆر ھەيە كە ھەر پىي ەيە باسى پارە بکەيت! شتىكى سەيرە پىت ەيب بىت باسى شتىك بکەيت كە رۆژانە بەكارى دەھىت و كارى بۇ دەكەيت. من ھەرگىز لەو ەتتاگەم بۇ دەبىت ەيب بىت؟
باوكى زەنگىن ھەمىشە دەيووت "پارە گرنگىرىن شتى ژيان نىيە،
بەلام كارىگەرى لەسەر گرنگىرىن شتى ژيان درووست دەكەت
و ەك تەندروستى، پەرورەدى خۆت و منالەكانت، خواردن، خانوو،
ەتد. من بەنىازم بىمە زەنگىنكى زۆر گەرە. بۆيە ويستم بزىنم تۇ
دەلىت چى؟

ئەو رۆژە زۆر باسى ئەو بابەتەمان كرد پىكەو، باسى پارە و ئەوجۆرە ژيانەي كە دەمانەوئىت بژىن. دەبوو باس بکرىت، ئاخىر پارە بابەتىكى گەرەي ھەموو مالىكە. زۆرىنەي ھەلسوگەوتى ناو خانەوادەكان لە پارەو ە سەرچاو ە گرىت. بە مندالى ھەموومان باسى پارە و نەبوونى پارەمان لەگەلدا كراو ە و كارىگەرى لەسەر ژيانى ئىستاشمان ھەبوو.

بەپاستى گفتوگوگۈيەكى خوش بوو، تا ئۇ دەقەيە ھىچ كات
گفتوگۈى ئاوام لەگەل كەس نەكردبوو. بەلام ئۇ گفتوگوگۈيە زۆر
جياوازبوو و چەندىن پرسىياري لە مېشكەدا ووروزاند. ئۇ پۇژە
زۆر بۇچوونى يەكترمان بۇ پروون بووئەو لەسەر پارە و لەويو
باسى زۆر بابەتى ترمان كرد كە پەيوەندى بە پارە و خەرجى و
داھاتەو ھەبوو. ئۇتوانم بلىم زۆربەى ئۇ بابەتانەى كە چەندىك
بوو شاراوە بوون، باسكران.

چۆن باسى پارە بکەين؟

ئەگەر پرووت نايات زۆر بە پاشكاوانە باسى پارە لەگەل ئۇ
كەسەدا بکەيت كە ھاوژىنتە ياخود بەنيازى بېت بە ھاوژىنت، ئۇ
لە دانىشتىكى تايبەتدا ئۇم باس و خواسە بکەن.

- لەمالى باوكت چى تېروانىنىكت بۇ درووست بوو لەسەر پارە؟

- تۆش وەك دايك و باوكت بىر لە پارە دەكەيتەو؟

- پارە لای تۆ چى دەگەيتەيت؟

- بۇچوونى تۆ چىيە لەسەر كەسە زەنگىنەكان؟

- چەندەت پارە ھەبى باشە و زەنگىنەيت؟

زۆرىنەى خەلك حەزىان لە باسى پارە نييە، بۇيە ئەگەر ئۇ
كەسەى بەرامبەرت ئاماژەى بەوئەدا كە حەزى لەم بابەتە نييە، ئۇ
بەلاتەو ئاسايى بېت، ھەر بابەتېك دەكرېتەو و كەسى بەرامبەر
پىى ئاسوودە نييە، ئەمە پروودەدات. پىويستە لە چەند لايەكەو
بۇى برۆيت ھەتا لە يەكىيانەو ئەيگريت و وەلام وەردەگريت.
ھەرئەوئەتا يەكەم ھەنگاوتان بۇ ھەلھېنا، ئۇوئەى ترى ئاسانە.

با بگه پىننه وه بۆ سەر باسى (پات)

تەلەفونىڭ بۆ (پات) كرد و بىرم خستە وه كه كۆتا جار باسى چىمان كرد. باسى ئەو ھەمان كرد كه چۆن لەگەل ھاوسەرەكەى خەرجى ھاوسەرگىريان تاووتوئى كردووه. سەرم سوپما كاتىك پىنى ووتىم تا ئىستا باسى ئەو شتانەمان نەكردووه. ووتى كه مێردەكەى پارەيەكى باش پەيدا دەكات و ھەموو خەرجيەك دەدات. جارجار باسى خەرجى خانوو و گەشت و ئوتومبىل دەكەين، بەلام لەو زياتر باسى ناكەين و ئەو خۆى ھەمووى ئەگرىتە ئەستۆ. چەند چىرۆكىڭم بۆ پات خويندە وه كه باس لە ئەو خاتونانە دەكات كه ھەك پات بوون و دەستيان پىكردووه. پات گوئى ھەلخستبوو بۆ قسەكانم و ھەستم پىدەكرد ووردە ووردە مېشكى دەجولئ.

پات بەپەرۆشە وه ووتى: زۆر زۆر سوپاس بۆ ووتەكانت، بەراستى ئىستا زۆر بەرچا و پۆشتىرم. زۆر خوشحالم كه چەندىن خانمى تىرىش ھەبوون ھەك من ھەمان كىشەيان ھەبووه و توانىويانە چارەى بكەن. پىشتىر سەرم لى شىوابوو، بەلام ئىستا بەرچا و پوونم. لەراستىدا دەترسام ئەمە كىشە بۆ ژيانى ھاوسەريمان درووست بكات، بەلام كاتىك دەبىستم كه چارەسەرى ھەيە، ھىندەى تر ئارام و ئاسوودە دەبم. ئىستا دەتوانم دەست پى بكەم و چىتر لەو ھەسرەتەدا نەبم كه ھاوسەرەكەم لەوانەيە پالېشم نەبىت. دلىام كه ئەگەر بەقسەى تۆ بكەم، ھاوسەرەكەم رازى دەبىت چونكه ئەمە ژيانى ھاوسەريمان بەھىزتر دەكات. خۆ ئەگەر پالېشتىشم نەبىت، ھەر ناھىلەم خەونەكەم لەگۆر بنرى، خەمت نەبىت ھەرشىڭ بوو ئاگادارت دەكەمە وه.

هەستىم بەۋ گىرووتىنە دەكرىد كە لە دەنگى (پات)دا ھەبوو. پىم
 ووت: پات، ھىۋاى سەركەۋتت بۆ دەخۋازم، باش دەتناسم، ئەزانم
 كە مىشكت ووتى شتىك دەكەم ھەر دەيكەيت، بىرواى تەۋاوم
 پىتە،خوات لەگەل.

كە تەلەفونەكەم داخستەۋە ئاھىك بەدلىمدا ھات. تەۋاۋ چىتر
 خەمى (پات)م نەبوو، لەراستىدا ئەۋە ھاۋسەركەى پات بوو
 دەبۋايە خەمى لى بخۆم چونكە ژيانى بەرەۋ گۆرانيكى گەۋرە
 دەپوات.

بەشى پانز دەھەم

"بۆچى خانمان دەتوانن بىن بە ۋەبەرھىتتىكى سەرگە وتوو؟"

ئىمەي خانمان گىرگى نىيە لىمان ۋىتەمان لەسەر پارەكان بىت، بەلگە
دەمانەۋىت دەستمان لەسەرى بىت - ئىففى بەيكەر -

ئىستى كاتى ئەۋەيە ھەموو ئەۋ قىسە كۆنەنە لەبىرىكىرىن كە
لەسەر خانمان كراۋن لە كۆندا. كاتى ئەۋەيە كە ھەموو ئەۋ
بۆچۈنەنە بەرپەچ بەدەينەۋە كە لەسەر خانمان دەۋوتىرىن. جارىك
لە جىگەيەك باسى ئەۋەم كىرد كە نىازم ھەيە كىتتىك بىنوسىم
لەسەر (خانمان ۋ پىرۋىزەي ۋەبەرھىتتا)، پىاۋىك بە گالتە جارىيەۋە
ۋتى: خانمان ۋ ۋەبەرھىتتا؟ ئەۋ دوو ۋشەيە دژى يەكتىر. خانمان
ۋ ۋەبەرھىتتا نىيە ۋەتوو، خانمان ۋ خەرجىرىدىن ۋەتوو.

بىرىارمدا ۋەلامى نەدەمەۋە چۈنكە ھەموو كەس شاينەي ئەۋە نىيە
دەمەقالتى لەگەلدا بىكەين دەكرى ۋا خۇمان دەرەخەين كە زىرەك
نەين، دەكرىت ۋا خۇمان دەرەخەين كە شارەزايىيەكى ئەۋتۇمان نىيە
ۋ سەرەۋدەر لە بابەتى پارە ناكەين. دەتوانىن پۇلى ئەۋ خانمە
بىگىرىن كە لە پىشتى پىاۋەكەۋەيەتى (جا ئەم پىاۋە دەكرىت
ھاۋسەرەكەت يان بەرپىۋەبەرەكەت يان ھاۋبەشەكەت) بىت. ئەمانە
ئەۋ بۆچۈنەنەن كە دژى خانمان ۋ ئىمەش دژيان دەجەنگىن.

پاستىيەكەي ئەۋەيە كە ئىمەي خانمان زىرەكىن ۋ زۆر زىاتىر
لەۋە دەزانىن كە تا ئىستى نىشانمان داۋە. ھەست بە ھەموو شتىك
دەكەين ۋ ئەۋ بەرەيەمان ھەيە. بەلام پىشتىر بابەتى پارە ۋ داھات
ۋ ۋەبەرھىتتا كارى خانمان نەۋوۋە ۋ پىگەنەدراۋن. ئى چى؟ ئەۋە
كەي كىشەيە؟ زىان گۇپاۋە ۋ بەردەۋامىش لەگۇپاندا بىۋە ۋ
ئىستاش لە گۇپاندايە.

چىتر ئەو بىيانوۋە قىبۇل نىيە كە بلىن 'من سەرەودەر لە پارە
ناكەم، يان من ھىچ لە ۋەربەيتان نازانم، رابردو ھىچ گرنگ نىيە
چۈن بوۋە، ئەۋەى گرنگە ئەۋەيە كە تۇ ئەمرو چ بىريارىك دەدەيت؟
بىريارە كە لە دەست تۇدایە

ئەۋەندەى من بزانم دوو بىريارت لە دەست دىت:
۱. يان ئەۋەتا بلىيت من ھىچ نازانم و بۇ خۇت دانىشيت و سەرى
خۇت كزىكەيت و ئەگەر موۋچەيەك ھەبوو ۋەربىگريت و خەرجى
دەركەيت!

۲. يان ئەۋەتا درك بەو راستىيە بكەيت كە تەنھا خۇت دەتوانيت
ژيانى خۇت بگۆرپيت و زىرەكانە مامەلە لەگەل پارە بكەيت و خۇت
ئامادە بكەيت و دەستبەكارىيت.

ھەربەراست ئىستا كاتى بىرياردانە (لەۋانەيە ھەندىكتان ئىستا
بىريارتان دايىت) ھەز ئەكەيت بىرۇ بەدوايدا و لەسەرى
بخوینەرەۋە. ھەز دەكەيت شەو و پۇژ تا كۆتايى ژيانت ھەرى بىرى
لىبكەرەۋە. بەلام لە كۆتايدا ھەز دەيىت بىرياربەدەيت كە يەكىك لەو
دوو بىريارە بەدەيت و خۇت ساغ بكەيتەۋە. بۆيە پىشنيار دەكەم
ئىستا بىكەيت.

بىريارەكە ئەمەيە: ھەرشىتىك پىويست بكات دەيكەم بۇ ئەۋەى
بگەم بەۋەى كە خۇم كۆنترۆلى بارى دارايى خۇم بكەم و
سەركەۋتوۋىم يان نا. ئەگەر ئامادە نەبم، كەۋاتە خۇم ئامادە بكەم
بۇ ئەۋەى كەسىكى تر كۆنترۆلى بارى دارايم بكات و ھەموو
بىريارەكان لە دەست ئەۋدا بىت و دەرەنجامەكەشى قىبۇل بكەم. خۇ
ئەگەرنا، كەۋاتە ھەموو بىيانوۋەكان بەلاۋە دەنىم و دەستبەكار دەبم.
زۆر بە ئاسانى، تەنھا ئەم دوۋانە ھەيە.

هەنگاونان بەرەو داھاتووت

تا ئەم دەقەيە باسى ئەو ھەمان كىرەۋە كە ئەو بىر و بۆچۈنە
ھەلەو باۋانە چىن كە ئىمەي خانمانى بەستۈۋەتەو و ناھىيى
بەرەو دىنەي دارايى ھەنگاۋ بىيىن. ئىستە كاتى ئەو ھەيە بەرەو
داھاتووت ھەنگاۋ بىيىت.

چۈن دەبىت بە ۋەبەرھىيىكى سەرگەۋتوۋ ئەگەر سەرەتاتە؟ يان
چۈن دەبىت بە خاتوونىكى ۋەبەرھىيى سەرگەۋتوۋتر ئەگەر خوت
ئىستە سەرگەۋتوۋىت؟

ھەۋالە خۇشەكە:

با لە ھەۋالىكى خۇشەۋە دەستىيىكەين. ھەۋالە خۇشەكە ئەۋەيە
كە خانمان دەتۈۋان بىن بە بازىرگانىكى زۆر سەرگەۋتوۋ.
ئامارەكان ۋا دەلەن ۋ زانست سەلماندوۋىيەتى. ۋە ھەموو ئەو
خانمە زەنگىن ۋ ۋەبەرھىيەرانەي من ناسىۋومن لە سەرەتاسەرى
جىھاندا سەلماندوۋىيە ۋ ھەموو پۇژىك خانمى نوئ دەيسەلمىتن.
ئامارەكان ئەۋە دەسەلمىتن كە خانمان ھەر لە سىروشتىاندا
سەرگەۋتنى دارايى بوۋنى ھەيە. سەيرىكى ئەمانە بىكە:

• لە سالى ۲۰۰۰ دامەزراۋەي ۋەبەرھىيەنە تەۋەيى پايگەياند كە
لە سەدا ۳۲ى داھاتى گەراۋە، كۆمپانىياكانى تايىبەت بە خانمان
بەدەستىيان ھىناۋە ۋ تەنھا لە سەدا ۲۳ى كۆمپانىياكانى پىاۋان
ھىناۋىيەنە لە سالى ۱۹۵۱

• (Terrance Odean) توۋىژىنەۋەيەك لە زانكۆي كاليفورنىيا
كراۋە لەلەيەن پروفىسسور لەسەر ھەلسۈكەۋتى بازىرگانى.
دەرگەۋتوۋە كە خانمان بەرپىژەي ۱.۴ باشتىرن.

ھەشت ھۆكار وادەكات خانمان لە كارى ۋە بەرھەتئاندا سەرکەوتووبن

۱. ئىمە لە ووتنى "نازانم" ناترسىن

دەتوانم بلىم يەككە لە ھۆكارە سەرەككەكانى سەرکەوتنى
خانمان لە كارووبارى بازىرگاندا ئەوھىيە كە ئىمە پىمان شەرم نىيە
بلىن "نازانم" ئىمە بەلامانەو ئاساييە ئەگەر لە شتىكىش نەزانىن،
دانى پىادەنىن و پرسىيار دەكەين (ئەو كەسەى پىي وايە ھەموو
شتىك دەزانىت و پىي شەرمە دان بە نەزانى خۆيدا بنىت. ئەو
ھەرگىز فىرى شتى نوئى نايىت و گەشە ناكات. ئەگەر وا خۆت
دەربخەيت كە لە ھەموو شتىكدا شارەزايە ئەو ھەرگىز پرسىيار
ناكەيت. كاتىك پرسىيار ناكەيت، زانىيارى نوئى نايىستىت بۆيە
مىشكت گەشە ناكات، لە زانىيارى نوئى دادەبرىت. ئەوانەى وا
دەزانن ئەگەر پرسىيار بكن گىژ دەردەكەون، ئەوانە گىژى
راستەقنەن:

ھاوپىيەكم ھەيە بەناوى (فرانك) ئەم فرانكە تەمەنى ۸۵ سالە.
ئەم ھاوپىيەم بازىرگانىكى زۆر شارەزا و زەنگىنە. ئەوھى
زۆرسەرنجەم پادەكىشىت ئەوھىيە كە فرانك بەو تەمەنەو ھەك
مەدالىكى ۷ سالان پرسىيار لە ھەموو شتىك دەكات و دەچىتە بنج و
بناوانى ھەموو كارىك و پرسىيار دەربارەى ھەموو شتىك دەكات.
پۆژىك لەگەل فرانكدا بووين و كەسىكى ۳۵ سالانمان بىنى.

فرانك لىي پرسى: چ جۆرە كارىك دەكەيت؟

كابرا ووتى: لە وۆل سترىت كاردەكەم، لەگەل ئەو كۆمپانىيانەى
كە بەرەو بەناوبانگ بوون دەچن.

فرانك ووتى: بەخوا شتىكى چاكە! ئەى ئىشەكە چۆنە و چۆن نىيە؟

كەبىرە نەزىكە ۲۰ خولەك باسى كارەكەي بۇ كەرد و فرەنك يەك
ووشە لەزارى نەھاتە دەرەوۋە و ھەر گۆيى ھەلخستېوۋ. كەپۇيشت
فرەنك ووتى "شتىكى زۇرباش بوو".

شتە سەيرەكە لەوۋەدايە كە فرەنك لە ۲۰ سالىيەوۋە لە وۇل
ستريت كاردەكەت و چەندىن كۆمپانىيەي بەناوبەنگ كەردوۋە و
ھىندەي چەند كىتەب زانىيەي پىيە لەسەر ئەو بوۋارە. بەلام ھىشتا
گۆي لە كەنجىك دەرگىت و نىيازى ئەوۋەي ھەتە كە شتى نوئ
فېرېت. فرەنك جۋانتىرەن نەوونەيە بۇمەن. ئەو ھەمىشە پرسىيەر
دەكەت و شتى نوئ وەردەگىت، ھەر لەبەر ئەمەيە كە ئەو ھەموو
زانىيەي پىيە.

ھەر ئەوۋەندەي كە ئىمەي خانمان پرسىيەي زۇر دەكەين لەسەر
ئەو شتەي نازانىن، ئەمە چەندىن دەرگەي نوئ دەكەتەوۋە بۇمان و
زانىيەي نوئ وەردەگىرەن. جارى وا ھەيە ئەم پرسىيەر لە كەسىك
دەكەيت و داۋاي شىكەردنەوۋەي لى دەكەيت، جارى واش ھەيە لە
شۋىنەكەوۋە گۆيت لە شتىك دەيىت و دواتر دەرگۆيت لە ئىنتەرنىت
يان لە كىتەبخانەيەك بەدۋادىچۈنى بۇ دەكەيت.

بەتەۋاۋى باۋەرەم بەوۋە ھەيە كە ئىمەي خانمان لە ووتنى "نازانم"
زۇر سوۋد وەردەگىرەن و زانىيەكەنمان زۇر فراۋان دەكەت. ئەم
دانپىيانە باۋەرەبەخۇبۈنى دەۋىت. ئەۋانەي پرسىيەر ناكەن،
باۋەرەبەخۇبۈنىيان كەمە. بۆيە شەرەم مەكە و بېرۇ پرسىيەر لەو
شتانە بكە كە نازانىت، سەرت سوۋر دەمىتەيت دواتر چەندەي لى
فېرەيىت.

۲. ئیمه داوای هاوکاری دهکهین

خالی دووهم له تایبهمهندیه زۆر باشهکانی ئیمه ی خانمان
ئهوهیه که ئیمه زیاتر له پیاوان داوای هاوکاری دهکهین.

دوانیوهپۆیهک سهردانی دوو هاوپیتم کرد بهناوی ماری و
کارل که تازه هاوسهگریریان کردبوو. کارل له تهوالیتهکه
خهریکی چاککردنهوهی بهلوعهیهک بوو، ههرچی کهلووپهل هیه
لهو ناوهدا بلاوی کردبووهوه. ماری بهلایدا پۆیشت و ووتی: کارل،
بۆ تهلهفون بۆ ئهوه وهستایه ناکهیت و لێی بپرسیت کیشهکهی
چییه؟

کارل ووتی: پتویست ناکات، ئیستا خۆم به یهک دهقه چارهسهری
ئهکهه.

داوای نزیکه یهک سهعات، کارل له تهوالیتهکه هاته دهرهوه و
تهواو شهکهت بوو بوو، به ماری ووت: بهخوا وایزانم ههر ئهبی
تهلهفون بۆ وهستاکه بکهین، کیشهکه لهوه گهرهتره که من بیرم
لێ دهکردهوه.

وهستاکه هات و سهیری کرد. کارهکه وا پتویستی دهکرد که
ههموو تهوالیتهکه ههلهوشینیت و بیگۆرین. کارل ووتی: سهیرکه!
پیم نهووتی کیشهکه لهوه گهرهتره که من بیرم لێ دهکهمهوه.
دواتر له پێگهی هاوپییهکی وهستاکهوه پیمان گهیشته که وهستاکه
ووتبووی سهرهتا ئیشهکه زۆر ئاسان بووه و دهکرا به گۆرینی
پارچهیهکی بچووکی چارهسهر بکریته. بهلام کارل ئهوهنه
دهستکاری کردوه، کیشهکهی گهرهترکردوه.

یهکهه پێشنیاری ماری ئهوه بوو که تهلهفون بکهن بۆ وهستاکه.
بهلام کارل پێداگری کرد. ههموو کات وایه. کچ و کوپیک لهشوینیک

پىڭگەيان لى وون دەپت، كچەكە يەكسەر دەپت با پىرسىار بگەين،
بەلام كۆرەكە دەپت نا پىويست ناكات خۇمان پىڭگە دەدۆزىنەو.
لەكارووبارى بازىرگانىشدا ھەر وەھايە، ئىمە پىرسىار دەكەين و
پىاوان دەيانەوئىت خۇيان پىڭگە بدۆزىنەو. خانمان لەم داواي
ھاوكارىيە دوو سوود وەدەگرن:
يەكەم: شتى نوئ فىردەبن.
دووەم: كات بەفىرۆ نادەن بەوھى كە خۇيان بىدۆزىنەو.

۳. خانمان لە بازار كىردى يەكەم

خانمان لە بازار كىردى گالتەيان پى ناكىت. دەزانى ئەمە
پەيوەندى چىيە بە وەبەرەيتانەو؟ خانمان كاتىك بازار دەكەن
دنيايە مەمەلە دەكەن و لەسەر نىرخىكى زۆر گونجاو پىك
دەكەن. ئى وەبەرەيتان و بازىرگانىش وەھايە. دەگەرپىت شتىك
دەدۆزىتەو كە نىرخەكەى زۆر نىزمە و دەيكىپىت.
پووت ھايدىن، پىوئىكارى بازىرگانى و نووسەر زۆر جوان باسى
كىردو و دەپت: ئەگەر ئىمە بەوچۆرەى جل دەكەين بە ھەمان
شىئە بازىرگانى بگەين، ئەوا حسابى خۇمان نازانىن. دەگەرپىن چى
شتىك زۆر جوانە و زۆر ھەرزانە و داشكاندى لەسەرە دەيكىپىن.
تەنھا خانمان لەبەھاي پاستەقىنەى تى دەكەن. دەگەرپىن
بەناو L.V, D.K جلىكى ماركەى دووكانەكەدا و شتىك دەكەن كە
زۆر جوانە و نىرخەكەى زۆر گونجاو، ئى بازىرگانىش وەھايە.
بگەرپى و بزەنە كەى نىرخى دراو يان پىشك گونجاو بۆ كەين. يان
بگەرپى بە گەرەكەكاندا و بزەنە كە خانوويەك يان زەويەك
نادۆزىتەو نىرخەكەى گونجاو و زۆرىش جوان بىت؟
ئەگەر تۆ مشتەرى Luis Vinton نەپىت. ئەوا لەبەھاي جلىكى
جوان تىناگەيت كە نىرخەكەى گونجاو. بەھەمان شىئە، ئەگەر

ئاڭات لە بازار نەبىت، لەبەھەي خانوويەكى جوانى ھەرزان
تېناگەيت. ھەمان شتە، بېرۆ شتىكى جوان بدۆزەرەو ھەكە داشكاندى
لەسەربىت. تەواو!

۴. خانمان ئەركى خۇيان جىيەجى دەكەن

ھەر لەكاتى خويىدن و زانكۆكانەو ھە ديارە، خانمان ئەركى
خۇيان باشتەر جىيەجى دەكەن بەلام پياوان وانەبوون بەپىي
ئامارەكانى سەنتەرى خانمانى خانەنشىن ھەركەوتو ھەكە خانمان
كاتى زياتر بەسەردەبەن بەو ھەي كە ورد بېنەو ھە لە كارىك و
تويژىنەو ھە لەسەر دەكەن. بەلام پياوان زياتر دەچن بەدو ھە
ئەو ھەدا كە چاوى زۆرى لەسەرە و خەلك پىي باشە. ئەمەش
پياوانى لەو بواردەدا لاواز كەردو ھە. خانمان ناچن كارىك بەكەن كە
خەلك پىي باشە، بەلكو ئەو دەكەن كە خۇيان باو ھەريان پىيەتى.

۵. خانمان كارى پىر مەترسى ناكەن

ھەر بەپىي ئەو سەرچاوەيە لەخالى چوارەمدا باسما كەرد،
خانمان كەمتر خۇيان پووبەپووى مەترسى دەكەنەو ھە. خۆ چەندىن
جار گويم لى بوو ھە ووتراو ھەكە خانمان لە كارى بازىرگانىدا
سەركەوتو نابىن چونكە ناوئىرن پووبەپووى مەترسى بېنەو ھە.
باشە ئەگەر ئەم قسەيە وايە، شتىكى خراپە بترسىت؟
من خۆم كاتىك نيازى ئەو ھەم ھەيە كارىك بەكەم كە كەمىك لىي
دوودلم و زانىارى تەواوم نىيە لەسەرى، دەپۆم زياتر لەسەرى
دەخوینمەو ھە و قوولتر دەچمە بىنج و بناوانى پىش ئەو ھەي كە ھەر
لە خۆمەو ھە پارەي تى بەكەم. ئەگەر خانمان لە كارىك بترسن، ئەو
زياتر بەدو ھەدا دەچن و زانىارى زياترى لەسەر كۆدەكەنەو ھە و
ئەمەش وادەكات كە سەرەنجام كارىكى ناوازە و پىر سەركەوتن
بەكەن. ئەمە قسەيە من نىيە، ئامارەكان وا دەلین.

به لام شتیک ههیه که دهییت ئیمه‌ی خانمان ئاگاداری بین ئه‌ویش
ئه‌وه‌یه که نابیت هر له‌سه‌ری بخوینینه‌وه و هیچ نه‌که‌ین. ئه‌که‌ر
ئه‌و ترسه‌ وای لی کردین که هر به‌دوایدا برۆین و له‌سه‌ری
بخوینینه‌وه، ئه‌وا هیچمان نابی به‌ هیچ. ترس له‌ قازانجی خۆت
به‌کاربه‌ینه، نه‌ک بیکه‌یت به‌ پێگرێک له‌به‌رده‌م خۆتدا.

٦. خانمان لووتبه‌رزیا که‌متره

دلنایام پیاوان له‌مه‌دا هاوڕام نین

کاتیکی قسه‌و باس دیته‌ سه‌ر بابته‌ی پاره‌ و وه‌به‌ره‌یتان، خانمان
که‌متر لووتبه‌رزى و خۆده‌رخستیان هه‌یه. چه‌ندین خانمی هاوڕیم
هه‌یه که کاری وه‌به‌ره‌یتان ده‌که‌ن و زۆر به‌جیدی ئیشی خۆیان
ده‌که‌ن و لیکدانه‌وه‌ی ووردی بۆ ده‌که‌ن و خۆیان له‌ناو کاره‌که‌دان.
شتیکی شاراو هه‌یه که پیاوان که‌میک چه‌زیان له‌خۆده‌رخستن و
نیشاندانی ئیشه‌که‌یانه، به‌لام خانمان چه‌زیان به‌ ده‌رخستنی
پاره‌که‌یانه. وه‌ک چۆن Ivy Baker له‌ سالی ١٩٥٤ ده‌لیت:

"ئیمه‌ی خانمان به‌لامانه‌وه‌ گرنگ نییه‌ که‌ وینه‌مان له‌سه‌ر پاره‌
هه‌بیت، ئه‌وه‌ی لامان گرنگه‌ ئه‌وه‌یه‌ ده‌ستمان له‌سه‌ر پاره‌ بێت."

میکا هاملتون له‌ په‌یمانگای وه‌به‌ره‌یتانی جیهانی نووسیه‌تی:
به‌هۆی ئه‌وه‌ی که‌ من له‌ جیگه‌یه‌ک کارم ده‌کرد که‌ پراهیتمان به‌
خه‌لک ده‌کرد بۆ ئه‌وه‌ی فێربن چۆن له‌ بازاڕی ئالوگۆپی دراو و
پشکسازیدا مامه‌له‌ بکه‌ن، چه‌ندین که‌سم بینیه‌وه‌ که‌ له‌ سفره‌وه‌
ده‌ستیان پێ کردووه‌ و گه‌یشته‌وونه‌ته‌ لوتکه‌ی سه‌رکه‌وتن له‌
پێگه‌ی وه‌به‌ره‌یتانی جیاوازه‌وه‌. له‌ سه‌دا ٨٠ ی به‌شداربووانی ئیمه‌
پیاو بوون، به‌لام ده‌توانم بڵیم که‌ له‌سه‌دا ٨٠ ی که‌سه‌
سه‌رکه‌وتووه‌کان خانمان بوون.

بەھۇي ئەوۋە مەن ئەو پەرسىيەر كەۋتە مېشكەۋە كە بۇچى
 ۋايە؟ بۇچى خانمان سەرگەۋتووترن؟ دۋاي لېكۋلېنەۋەيەكى زۇر،
 بۇم دەرگەۋت كە شتەكە پەيۋەندى ھەيە بە سى ھۆكارەۋە:-
 لووتبەرزى، لووتبەرزى، لووتبەرزى ئەو شتەي كە لەناۋ زۇرىنەي
 پياۋاندا بەدى دەكرىت لووتبەرزىەكى نېرىنەيە.

پياۋان ۋادەكەن كە ئەو ھەستە نېرىنەيەيان بېرىار بىدات.
 ئەۋكاتەي كە پىۋستە شتېك بفرۇشن، دەيھىلنەۋە ۋ نايفرۇشن.
 كاتى ۋا شت دەكرن كە لەبار نىيە. پياۋان لووتبەرزىان رېگرە لىيان
 كە پەرسىيەر بىكەن، چۈنكە ۋادەزانن ئەگر پەرسىيەر بىكەن خەلك
 بەگىليان دادەنيت.

بەۋاتايەكى تر، پياۋان ھەز دەكەن بەھىز ۋ زىرەك ۋ پەرزانيارى
 دەرگەۋن. ئەۋان ۋەبەرھىتان ناكەن بۇ ئەۋەي قازانچ بىكەن، بەلكو
 ۋەبەرھىتان دەكەن بۇ ئەۋەي بەھىز ۋ زەخم دەرگەۋن.

بەپىچەۋانەۋە، خانمان زۇرتىر پەرسىيەر دەكەن ھەتا بەتەۋاۋى
 لە بابەتەكە تىدەگەن. لەلەيەكى ترەۋە خانمان زىاتر ئامانجەكەيان لا
 گىرنگە كە زەنگىن بوۋنە. نەك ئەۋەي لەلەي خەلك زەنگىن
 دەرگەۋن.

كاتىك باسى ۋەبەرھىتان ۋ كار ۋ كاسپى دەكرىت، خەلكى
 زۇربەي مېشكىيان دەرۋات بەلەي دەرۋەت ۋ مەترسىدا. بەلى
 پاستى بابەتەكە ئەۋەيە كە بىزىس پەيۋەستە بە زىرەكى ھەستى
 مەرۋەۋە. زىرەكى ھەستەكان ئەۋەيە كە سەيرى بابەتېك بىكەيت ۋ
 بەپاستى بېرىارى لەسەر بىدەيت ۋ نەھىلى ھەستەكان بەسەرتدا زال
 بن. بەگشتى خانمان ئەو زىرەكى ھەستىيەيان بەھىزترە لە پياۋان.
 ئەم خەسلەتە ۋا لە خانمان دەكات كە بتۋانن بازىرگانى زۇر
 زىرەكىيان لى درۋوست بىيت. لەجىياتى ئەۋەي بە سەرۋشكىلى

پروژهیهک سهرسام ببن و بریار بدهن، زیاتر کار به پلان دهکهن و گوی نادهن بهو دۆخهی ئه و کاته تیایدان و بههستی ئه و کاته بریار نادهن که راستن یان ههله.

۷. خانمان بهخشندهن

خانمان چونکه دایکن و سروشتیان وایه که نان و خواردن بدهن، ههستیان ههیه بۆ بزێسهکهشیان. له م پۆژانه دا قسه م له گهل هاوپییهکم دهکرد که خاوهنی چه ند شوقهیهکه. به شانازییه وه باسی ئه وهی بۆده کردم که چۆن شوقهکانی پاک کردووه ته وه و گرنگی پێداون. باسی له وه دهکرد که کریچییهکانی زۆر کهسانی باشن و ئه میش بهردهوام سهردانیان دهکات. ئه و هه م گرنگی ده دات به شوقهکانی و هه م به کریچییهکانی. ئه و خزمه تیان دهکات، به هۆی ئه مه وه کریچییهکانی خه لکی تری بۆ پهیدا دهکهن. ئیستا شوقهکانی هه موویان پر بوون و به و هۆیه وه ده توانیت کرییهکی به رزی ده ست بکه ویت و به هۆی ئه و نۆکه ری و کری باشه وه نرخ ی شوقهکانی به ردوام له به رزیدایه.

به شیکی باشی ئه و به خشنده ییه ئه وهیه که په یوه ندییهکی باشی به ستووه له گهل ئه و که سانه دا که په یوه ندیان به کاره که ی ئه مه وه ههیه، مه به ست له و که سانه ش کهسانی خاوهن بزێس و ده لالی خانوبه ره و ژمیاریار و پاوژیکاری ئابوری و کریچی و کهسانی خاوهن زانیاری و کهسانی شاره زای باج و کهسانی ته کبیرکه رن، ئه مه هه ر که میکیانن.

هه تا په یوه ندییهکان باشت ر بن، بزێسه که باشت ره و ئه مه ش دا هاتی باشت ری بۆ ده هیئت.

۸. خانمان له یه کتره وه فیژده بن

ئهم فیژبوونه بۆته هۆی ئه وهی که چهن دین گروپ دروست ببن له جیهاندا که خانمان به پێوهی ده بن و زانیاری ئالوگۆر ده که له ناو یه کتردا له سهر بزنس. خانمان بیروپا له گهل یه کتر ئالوگۆر ده که نه. ئه گهر بزنان کاریکی باش ههیه به یه کتری ده لێن. له وانه یه له بهر ئه مه بیژت گروپه کانی خانمان باشتترن له گروپه کانی پیاوان. خانمان سه رکه وتنی هاو پیکه یان پێخۆشه.

کێشه ی ئه مه له وه دایه که خانمان هه ندیک کات بۆچوونی که سانیک وه رده گرن که شاره زا بن، چونکه ده لی هاو پیمه و به قسه ی ده که م. بۆیه تکایه دلنیا بنه وه له وهی که ئه و خاتوونه ی قسه ی له گهل ده که ی و قسه ی لی وه رده گرین که سیکی شاره زایه له و بواره دا. ئه گهر نا کاته که ت به فیژو ده ده یه ت. بۆ نمونه له و ماوه یه ی پێشودا هاو پیکه م، میشیل هات و پێی و وتم که ده یه ویت خانووه یه ک له فینیکس بکریژت. چهن د رۆژیک که پراین هه تا خانووه یه کمان دۆزییه وه که شوینه که ی زۆر خۆش بوو. چواره وری دار و باخ بوو ده یروانی به سه ر مه له وانگه یه کدا. ئه وه باشتترین خانوو بوو له و ناوچه یه دا. مانگی لانی که م ۲۵۰ دۆلاری بوخته ی بۆ ده مایه وه. تا بلێ شتیکی نایاب بوو. ده بوو به لێن نامه که مۆر بکریژت و هه موو شتیکی ته واو بیژت. له و ماوه یه دا من که شتیکم بۆ هاته پێش و پۆیشتم. که گه رامه وه په یوه ندیم به میشیله وه کرد و هه والم پرس ی ده رباره ی خانووه که ی.

که میک بیژده نگ بوو و وتی: - په شیمان بوومه وه!

هه ناسه یه کم هه لمژی و که میک په ست بووم. و وتم بۆ په شیمان بوو یته وه؟ کێشه ی چی بوو؟

ووتى:- كە تۆ پۇشتى پەيوەندىم كىر بە كاداسى ھاورپىمەو. پىي
ووتىم كە كاريكى پىر مەترسىيە

ووتىم:- بۇچى واي ووت؟

ووتى:- لەبەر ئەو ھى كاتى خۇي ھاورپىيەكى ئەو ىش خانوويەكى
ئاواي كىپو، بەلام كىچى دەست نەكەوتوۋە

پاش كەمىك بىدەنگى ووتىم:- كاداسى ھاورپىت تا ئىستا خانووي
كىي ھەبوۋە؟

ووتى:- نەخىر

ووتىم:- ئەي چۇن قسە لە كەسىك ۋەردەگرىت كە بەژيانى لەو
بوارەدا كارى نەكردوۋە؟ بەدەنگىكى بەرز ووتىم ئەمە ۋەك ئەو
وايە بە كەسىكى پوۋەكى بلىت چىشتخانەيەكى خۇشم پى بلى.
ئەگەر ھەر گوى لە ئامۇزگارى دەگرىت، گوى لە ئامۇزگارى
كەسىك بگرە كە شتىك لەو بوارە بزانىت. كەسىك كە ئەو كارەي
كردوۋە پىشتىر.

بەلى خانمان بەقسەي يەكتر دەكەن. بەلام كاتىك قسە لەكەسىك
ۋەردەگرىت، دىنيا بەرەۋە لەۋەي كە ئەو كەسە ھەمان ئەو كارەي
تۆ دەكات، يان كىدوۋىيەتى.

ھەر لەبەر ئەمەيە من حەزم لەو گروپانەيە كە باسى بزىسى تىا
دەكرىت . چونكە زۆرىنەي ئەو كەسانە باسى بابەتىك دەكەن كە
تىايدا شارەزان و لەخۇيانەۋە قسە ناكەن.

ئەو گروپانە دوو جۇرن، يەككىيان پەروەردەيە و ئەۋى تىيان
بۇ بزىس كىردنە. بەلاي مەۋە ئەۋەي كە پەروەردەيە زۆر باشە.
چونكە خانمان پىكەۋە فىردەبن و باسى كارى خۇيان دەكەن و
ئەزموۋنى خۇيان بۇ يەكتر باس دەكەن.

من زور ھاۋرا نىم لەگەل ئەو گروپانەى كە بۇ بىزنىس كىردنە.
واتە پىكەۋە پارە كۆ دەكەنەۋە ۋە ھەموۋيان كاريك دەكەن. چونكە
ئەگەر ھەموۋيان بەتەۋاۋەتى لەسەر كاريك رېك نەكەۋن و
رېكەۋتنەكە لەسەر كاغەز نەۋوسىنەۋە، ئەۋا ئەنجامەكەى باش
نابىت. بۇيە من لەگەل فېركارىيەكەدام.

بەلى دەتۋانين بىكەين، ئىشى خۇمانە

ۋەبەرھىتان ھىچ نەيىيەكى تىدا نىيە و كارەكە ئەۋەندە قورس
نىيە. ئەمە بەشە ئاسانەكەيەتى. ئەۋەى كە زور گىرنگە ئەۋەيە كە
خانمان مىشكى خۇيان بگۈرپن لە "ناتۋانم" يان "نازانم" ەۋە بۇ
"بەلى دەتۋانم بىم بە ۋەبەرھىن، بەلكو دەبىم بە ۋەبەرھىنكى زور
سەرگەۋتۋو"

بىزنىس نەيىيەكى تىدا نىيە كە بلىم بۇتان باس دەكەم و ئىۋەش
بىكەن. نا، تەنھا ئەۋەيە كاتىك ھاتىتە ناۋ يارىيەكەۋە، چىژى لى
دەبىنىت. زۆرىنەى كات گۈيىم لى دەبىت خانمان پىم دەلىن
"بەراستى نازانم پىشتر لەچى دەترسام؟ پىرۇسەكە ئىستا زور
چىژبەخشە. خۇزگە زوۋتر دەستم پىدەكرد.

زور خۇشە كە پارەى خۇت پەيدا دەكەيت. بەنىازم مامەلەيەكى
ترىش بىكەم. پۇژانە فېر دەبىم.

ئىستا شتەكە ئاشكرايە لات؟ ئىمەى خانمان دەتۋانين بىين بە
باشترىن بازىرگان. تەۋاۋ ئەمەمان كۆتايى پىھىتا. پۇژ بەپۇژ
خاتۋونى زىاتىر دەبن بە ۋەبەرھىن و بازىرگان و دەيسەلمىتن كە
ئىمە زور شارەزاين لەۋ بۋارەدا و ئىشى خۇمانە. دەيسەلمىتن كە
كاريكى زور خۇشە. زور خۇشە كە پارە پەيدا دەكەين. زور
خۇشە كە شتى نۆى فېر دەبىن. زور خۇشە كە باۋەر بەخۇبۋونت
زىاتىر دەكات لەھەموۋى گىرنگىتر، زور خۇشە كە دازانين كىلى

ژيانى خۇمان لە دەستى خۇماندايه. وه بهو هۆيه وه چەندىن
دەرفەتى جياواز لە بەردەستماندايه. ئەمە ئاستىكى زۆر بەرزە كه
دەبى لەوى بين.

بەشى ساز دەهەم "ئامادەم دەست پىكەم"

پىر كەرنە وه كەنت ووزەى تۆن، دەتوانىت بە پىر كەرنە وه كەنت خۆت
بىيات بىيىت، يان خۆت تىكەشكىنىت.

تاكه كهس كه قسەم لە گەل نە كەرد بوو (مارسا) بوو. وىستم
قسەيهكى لە گەل بكەم و بزەم خەبەر و باس چىيه؟
تە لە فۆنم بۆ كرد و وهلامى دايه وه: سلاو، من مەرسام.
ووتم: سلاو مەرسا، من (كىم)م، لە هەواييه وه قسەت لە گەل دەكەم.
داواى لىبوردنى كرد و ووتى: زۆر زۆر خۆشەالم كه جارىكى
ترگويم لە دەنگت دەيىت. زۆر داواى لىبوردن دەكەم كه نەمتوانى
لە يەكتر بىيىنە كه دا ئامادە بىم. قسەم لە گەل (پات) و (لىسلى) كرد،
باوەركە ئەو ماوهيه زۆر سەرقال بووم. وىستم ئەوكاتە پەيوەندىت
پتو بەكەم كه نانى نيوە پۆتان دەخوارد لە پاركەكه، بەلام ئىشىكم
بۆ هاتە پىشە وه و بىرم چووه وه.

ووتم: كىشە نىيە، ئەى ئىستا كاتت هەيه دوو دەقه قسە بكەين؟
مارسا هەلوئىستەيهكى كرد و ووتى: بەلى بۆ نا؟ ئىستا گونجاوه.
ووتم: ئەزانى زۆر دەمىكه قسەمان نە كەردو وه؟ هەر پىم خۆش بوو
گويم لە دەنگت يىت و هەوالىكت بپرسم.

مارسا بىدەنگ بوو

ووتم: ئەوه بۆ بىدەنگى مەرسا گيان؟ هىچ بووه؟

ووتى: راستىت بويت كيم، زور دوودل بووم له وهى جاريكى تر
 يهك ببينينه وه و قسه بكهين، چونكه ژيانم زور خراب دهگوزهرى.
 ژيانم هيچ وهك نهو ژيانه نيه كه له ههوايى دهمهينايه بهرچاوى
 خوم. پات باسى ژيانى توى بو كردم، قسهى راست خوشه، ههست
 به شهرمه زارى نهكهم و تهريق نه بمه وه لهو ژيانهى كه ئيست
 تيايدام. بيرته خهون و خه يالى نهوهم هه بوو كه بيمه وينه گريكى
 سهرده ريا و زور كارامه بم تيايدا؟
 كيم: چاكم بيره.

مارسا: ماوه يهك دواى نهو باوكم په يوه ندى پتوه كردم ووتى
 وهره وه بو ئيشيكى خومان توم پتويسته. باشتريين كارمه ندى
 باوكم وازى له ئيشه كهى هينابوو و باوكيشم هيچى له دهست
 نه ده هات كه بيكات. ووتى كچم وهره وه، ته نها دوو مانگ هاوكارى
 باوكى خوت بكه تا كه سيكى تازه ده دوزمه وه. من خوم چونكه لهو
 دنياييه دا گوره بووبووم، نهو ئيشه م زور باش ده زانى. به لام
 كيشه كه نهو هبوو كه دنياى بزنس و پاره پيدا كردن نهو دنيايه نيه
 كه من به دوايدا ويلم. بويه به ناچارى ئيشه كهى خومم به جيتيشت
 و پويشتمه وه بولاي باوكم بو يهك دوو مانگ.

نازانم بو؟ به لام نهو دوو مانگه بوو به ساليك و دوو سال و
 بوخوم نهو سى دانه سالى ريكه ليتره گيرم خواردوه.

باوكم ئيشه كهى فروشت و بوخومان ژيانىكى ساده و خوش
 ده ژيائين. به لام ماوه يهك دواى نهو باوكم نه خوش كهوت و
 پاره يهكى زورمان به هوى نه خوشيه كه يه وه خه رج كرد لهو پاره يهى
 كه پاشه كهوتى كرد بوو. له وه تاي باوكم كوچى دوايى كردووه،
 وهك پووت دوو ئيش نهكهم بهس بو نه وهى نه مرين له برسا.
 ووتم: پات ووتى دايكت نه خوشه، وايه؟

ووتى: ئىستا شكور باشترە. بەلام لەبەرئەوھى من تاقانەم، ئىستا لەگەل من دەژى. ھەر لەبەر ئەمەيە دوو ئىش دەكەم چونكە دايكەم چوۋەتە تەمەنەوھە و تەندرووستى جىگىر نىيە. راستە بىمەي تەندرووستىمان ھەيە، بەلام بەخوا بەشى ئەم ھەموو دەرزى و دەرمانە ناكات. بۆيە راست دەوى، ئەم سالانەم زۆر بە قورسى تىپەپاندوۋە.

ئەوھى بەلامەوھە سەيرە ئەوھى كە لە سەرەتاۋە ژيانم زۆر بە خۇشى و سادەيى تىدەپەپاند لىرە. ھەمووشىك بەدلى من دەپۇشت بەپىۋە. كىشەي كرى خانووم نەبوو و پارەيەكى باشم لە ئىشەكەم دەستدەكەوت و سەيارەم ھەبوو. جا شوقەكەم دوو دەقە لە دەرياكەوھە دوور بوو و كەي بمويستايە دپۇشتىم بۇ قەراغ دەرياكە. ژيانم زۆر ئاسودە و ئاسان بوو. بەلام وابزانم لەبەر ئەوھى بەو ئاسودەيىيە راھاتبووم، واى لى كردم لىرە بمىنمەوھە.

مارسا بەردەوام بوو لە قسەكردن و ووتى: ئەو ژيانە ئاسودەيى من تىايا دەژيام دوو كىشەي ھەبوو: يەكەم ھەز و خولايى وىنەگرتنى بىربردەمەوھە. دوۋەم واى لى كردم كە بە ژيانى خۇش پايىم و ئىستا گۇپاۋە بۇ ژيانىكى زۆر قورس. ئەوكاتە تەنھا بۇ ئەو پۇژە دەژيام كە تىايدام. ھەمىشە لە گەپان و قەراغ دەريا بووم. ھەرچى ھەموو و نەمبوو لە ئاھەنگ و كەشخەيى و كەيف و سەفادا سەرفم كرد. بەلام ئەو پۇژانە پۇشتىن! ئىستا داھاتوويەك لەبەر دەمەدايە كە بوو بە دىۋەزمە لىم و ناۋىرم پوۋبەپوۋى بىمەوھە.

بۆيە داۋاي لىبوردن دەكەم كە لەگەلتاندا كۆنەبوومەوھە. چونكە لەپاستيا لەم كىشانەدا دەژىم و كەلكى ئەۋەم نىيە لەناو گروۋپىكى ۋەك ئىۋەدا بم.

دۇنيام كۈردەۋە و ووتىم: دۇنيا بە زۆر باش لە گۈزەرائىت تېدەگەم،
بەلام ھاورپىيەتى ئىمە زۆر لەۋە توندوتۇلترە كە لەسەر شتىكى ئاۋا
دووربەكەۋىنەۋە لەيەك.

مارسا: زۆر زۆر سوپاست دەكەم كىم. لەراستيا نازانم بەرەۋكۆي
ھەنگاۋ دەنىم.

مارسا زۆر بىتاقەت بوو، بۇيە خىرا لىم پرسى: مارسا دەتەۋىت
ھەندىك گۇرپانكارى بىكەيت و خۆت لەم دۇخە رىزگار بىكەيت؟
مارسا: بەدۇنيايىيەۋە دەبىت شتىك بگۇرۇم. ناكىرى ھەتاھەتايە ئاۋا
بەرىيى بىكەم. بەلام كىشەكە ئەۋەيە ھىچ ھىۋايەكم بە ژيان نەماۋە.
كىم: ئەگەر پىشنىيەرى كىتەبىكت بۇ بىكەم دەخوئىنەۋە؟
مارسا: بەدۇنيايەۋە.

كىم: دە باشە. بۆت دەنىبىرم و ھەركات تەۋاوت كىر پىم بلىرەۋە.
دەزانم ۋەلامى ھەموو پرسىيارەكانى تۆي تىدا نىيە. بەلام ئەگەر
چىژت لى ۋەرگرت، ئەۋە بزانە كە سەرەتايەكى باشە.
بە گەشەبىنەۋە ووتى: بەدۇنيايىيەۋە ھەركات بەدەستىم گەشىت
راستەۋخۇ دەخوئىنەۋە.

لىرەدا مالىئاۋايىمان لەيەكتىر كىر و منىش كىتەبى (باۋكى زەنگىن و
باۋكى ھەژار)م بۇ نارد و چاۋەرۋان بووم ھەركات خوئىندىيەۋە
پەيوەندىم پىۋە بىكات.

ئامادەم

دوای مانگىك مارسا ھاتە خەيالىم و سەيربوو لەلام كە تا ئىستا پەيوەندى پىوہ نەكردوو مەوہ. ويستم تەلەفونىكى بۇ بىكەم، بەلام ووتىم ئەگەر خۇي بىەويست تەلەفونم بۇ دەكات. ئەگەر خەمى گۆرىنى ژيانى خۇي ھەيىت، دەيىت خۇي يەكەم ھەنگاۋ بىنىت. من ناتوانم لەجياتى ئەو ھەنگاۋ بىنىم.

دوای كەمىك تەلەفونەكەم زەنگى لىدا. سەيردەكەم (لىسلى) يە. وەلامم داىەوہ ئەويش بە جۇش و خرۇشىكەوہ ووتى: من ئامادەم! كىم: ئادەى بزانم بۇ چ شتىك ئامادەيت؟

لىسلى: ئامادەم بۇ كردن و ئەنجامدان و فېربوونى ھەمووشتىك، كە لەرووى دارايىيەوہ وام لى بىكات پىويستم بە كەس نەيىت. بىتاقەت بووم لەم ژيانە رۇتىنە و دەمەويست دەستبەكار بىم. وە ئەمەى دەيلىم ھەر قسە نىيە و بەراستەم.

كىم: پىتەوہ دىارە! بەلام پىم بلى چ شتىك واى لى كردىت ئەم بىرپارە بدەيت؟

لىسلى: دوو مانگ لەمەوپىش ناووم نووسى بۇ كۆرسىكى ھونەرى وينە كىشان. رۇژىك بە خۇمان و تەختەى وينەكىشانەكەوہ لە دەرەوہ بووين، لە لادىيەكى جوانى (فېرمۇنت) كە بەلاى منەوہ خۇشتىرەن رۇژ بوو. ھەمووشتىك ئامادە كردبوو و رۇژىكى پايزمان ھەلبىزارد كە كەلاكان جوانترەن رەنگيان ھەبوو. تا بلى دلم بەو رۇژە خۇش بوو.

بۇ نەگبەتى رۇژىك پىش ئەوہ بەرپىوبەرەكەم پەيوەندى پىوہ كردم و ووتى كە ئىشىك ھاتۆتە پىش و دەيىت كە سبەى ئامادە بىم لەسەر ئىش. راستە خۇي پىي نەووتىم بەلام بە تۇنى دەنگيا ديار بوو كە دەلىت: ئەگەر بەيانى نەھاتىتەوہ، ھەر مەيەرەوہ!

كىم: ئەي تۆ چىت كىرد؟

لىسلى: رازى بووم بە قىسەي بەرپۆبەرەكەم و وازم لە ھەزەكەي خۆم ھىنا و پۆژى دواتر پۆيشتەم بەدەم قىسەي بەرپۆبەرەكەمەو. لەمەو ھە بۆم دەرکەوت كە ھەركاتىك بىت، دەرگىت لەپر شتىك بىتە پىشەو ھە و پلانەكان تىكېچن. ئىنجا ھەستەم پىكرد كە چەندە بىدەسەلاتم لە ئاست ژيانى خۆمدا و ھۆكارى ئەو ھەموو بىدەسەلاتىش نەبوونى پارەيە. ئەم پووداۋە خەبەرى كىردەو. ئىتر خۆم ساغ كىردەو كە دەبىت من گۆرانكارى بىكەم و جارىكى تر نەگەرپىمەو ھە سەر ژيانە كۆنەكە.

كىم: وا! زۆرم پى خۆشە وا دەلىت، ديارە ھەلوەشاندىنەو ھى پلانى وىنەكىشانەكە خىرى تىدا بوو.

لىسلى: ئەرى ھە لا وىزانم وابوو.

كىم: ئەي بەنيازى چى بىكەيت؟

لىسلى: گويم بۆ شل بىكە بزانە بەتەماي چىم؟ پىويستەم بە ھاوكارى تۆيە. پىم باشە ھەموومان دوو پۆژ مۆلەت ھەربىگرىن و جارىكى تر لەگەل گرووپەكەي (ھەوايى) يەكبىگرىنەو. بەلام ئەم جارە لە (فىنىكس) و لە مالى ئىو. تۆش باسى ئەزموونى خۆتمان بۆ بىكە كە چۆن دەستت پىكردوو. ئەلىت چى؟

كەمىك بىدەنگ بووم و ووتەم: سەيركە! من خۆشم ئىستا لە سەرەتادام و لە پىرۆسەي فىربووندام و ھەموو ھەلامەكانم لا نىيە. جگە لەو، مې ھەك ئەو خەلكە ئىش ناكەم و شىۋازى كۆن پەيرەو ناكەم. من پۆژانە قىسە و ئامۆزگارى لە چەندىن كەسى زىرەكەو ھەردەگرم پىش ئەو ھەركارىك بىكەم.

لىسلى قىسەكانى پى بىم ووتى: دە ئەزانم كچى! مەنىش پىم خۆشە شىۋازكەي تۆ ھەربىگرم و پاشان بۆخۆم بەردەوام دەبىم لە

فېربوون. قىسەكەي تۆ پروونە، بەلام ئەو كەسانەي ئىستا
لەچواردەوورتىن و قىسەيان لى وەردەگرىت، كە دەستپىكردووه
لەوى نەبوون، چونكە وەك خۆت ووتت لە سفرەوہ دەستت
پىكردووه. ئى ئىستا منىش لە ھەمان دۆخى تۆدام و لە سفرەوہ
دەمەوېت دەستپىكەم. من ئىستا خاوەنى يەك شت نىم، جگە
لەوہى كە خاوەنى ئىرادەيەكى بەھىز و ويستىكى زۆرم ھەيە بۆ
فېربوون و جىيەجىكردنى ئەوانەي تۆ پىم دەلىت.

جا بۆيە دەمەوېت بزانم كە تۆ چۆن دەستت پىكردووه و چىت
كردووه و يەكەم ھەنگاوت چۆن بووہ؟ تۆ خۆت ووتت كە خانمان
زۆر باش لەيەكتەرەوہ فېردەبن و منىش لەسەر ھەمان قىسە پىم
باشە جارىكى تر يەكبگرىنەوہ و لەيەكتەرەوہ فېربىن. ئەوكاتەي كە
پىكەوہىن ھىچ شەرم ناكەين لە ھەر پرسىارىك كە ھەمانىت. نەك
وەك ئەو سىمىنارانەي كە ئەوانەي پرسىار دەكەن تەنھا بۆ
خۆدەرخستىن پرسىار دەكەن. كاتىك تەنھا خۆمان بووين، زۆر
باشتر لەيەك تىدەگەين.

بە پىكەنىنەو ووتىم: ئاخىر جارىك ووتت كە من باش نىم لەوہى
كەسى بەرامبەر رازى بكەم شتم لى بكړىت. ئى يەككە لە
ھەنگاوەكانى زەنگىن بوون ئەوہيە كە باش بىت لە شت فرۆشتندا.

لىسلى: دەي ئەمە ماناي واىە رازىت بە دانىشتن و فېركردنمان!
كىم: رازىم، بەلام بە دوو مەرج. يەكەم: كۆبوونەوہكەمان تەنھا بۆ
ئەوانەيە كە دەيانەوېت فېر بن و بەراستى ئامانجيان فېربوونە.
ئەگەر بۆ يەكتربىنين و دەمەتەقى و قىسەوباس دىن، ئەوہ باشترە
كە نەيەن. دەبىت لەناخوہ ئامادەي گۆرانكارى بن، دەنا من ناتوانم
ھىچيان بۆ بكەم بە قىسە.

لىسلى: مەنىش رازىم، ھەر ئىستى بانگەشتنامە يەك ئامادە دەكەم
بزانم كى دىت. ئەي مەرچى دووھەم؟

كىم: دەبىت ھەمووتان لەو تىگەن كە من دارى سىحرىم پى نىيە.
دەرمانىكم پى نىيە كە لەماوھى دوو پۇژدا ھەمووتان بىكات بە
بازرگانىكى سەرکەوتوو. وەبەرھىتان و سەرکەوتنى دارايى
پرۇسەيەكى بەردەوامە و دەبىت كارى لەسەر بىكەيت بۇ ئەوھى
بىكەيت بە ئامانچ. نامەوېت بە كۆمەلىك خەون و خەيالى
شاعىرانەوھ بىنە ئىرە و وابزانن كە من لىرە بۇيان جىبەجى دەكەم.
دلىبايت دەتوانىت ئەوھيان تىگەيەنەيت؟

لىسلى ووتى: تەواو، وازى لىبەننە بۇخۇم. چ زۇژىك دابىنن؟
بە پىكەننەوھ ووتىم: بەلام نابىت جارىكى تر ئەو قسەيە بىكەيتەوھ
كە ووت " ناتوانم شت بفرۇشم، " باشە؟ پاشان بە (لىسلى)م ووت
كە بانگەشتى (مارسا)ش بىكات. سەيرە ئەو كاتەي لىسلى تەلەفۇنى
كرد بىرم لە مارسا دەكردەوھ. ئەوھ مانگىك دەبىت كىتەبىكم بۇ
ناردوھ كەچى تا ئىستى دەنگى نىيە.

بەشى جەڧدەيەم "لە سەدا ۹۰ ى سەرگەوتن، دەرگەوتنە"

"كاتىك دەتەويىت كارىك بىكەيت، دەرگەوتنت زۆر ئازاترت دەكات.
چونكە باوەربەخۆبوون لەسەر وو ھەموويەوئەيتى."

وۆلى ئالين قسەيەكى جوانى ھەيە دەليىت "لەسەدا ۹۰ ى
سەرگەوتن، دەرگەوتنە." بەراستى ئەم قسەيە جوانە. خەلكىكى زۆر
دەليىن كە بىزارن لە قەلەوى و كىشى زيادە، بەلام كى لە قاعەى
ئاسنەكە دەرگەوتىت؟ خەلكىكى زۆر دەليىن دەمانەويىت خزمەت بە
وولاتەكەمان بىكەين، بەلام پۆژى خزمەت كى دەرگەوتىت؟
خەلكى ھەموو دەليىن دەمانەويىت ژيانمان باشتىر بىكەين، بەلام كىيە
لە مالەو دەتە دەرەو و ھەول دەدات؟

راستتان دەويىت، زۆر بە پەرۆش بووم بۆ ئەوئەيى بزانم كى
دەرگەوتىت و كى نايت بۆ دانىشتنەكەى مالى ئيمە. لىسلى بە
ھەمووانى ووتبوو كە پۆژى ھەينى كاتژمىر ۹ ى سەرلەبەيانى لە
مالى ئيمە ئامادە بن. ھەموويان ووتبوويان ئامادە دەبين. كە لىسلى
واى پى ووتم، ووتم: باشە، بزانين كى دەرگەوتىت؟

پۆژى ھەينى، كات ۹ ى بەيانى:

قاوئەكە لەسەر ئاگر بوو. لىسلى كاتژمىر ۸:۳۰ گەيشتە مالى ئيمە
و لەگەل دەستى ھەندىك ميوە و شيرىنى و بسكىتى ھىتابوو.
لىسلى: زۆرم لە يەك كەس نەكردوو. ناونىشانى مالى ئيوەم بۆ
ناردوون و ووتم كەس تەلەفۆن بۆ من نەكات. ئەگەر بەلاتانەو
گرنگە وەرن و تەواو.

كىم: ئەوانىش ووتيان دىين؟

لىسلى: ئەرەوئەلا ھەموويان ووتيان دىين، تەنانەت (مارسا)ش.

دو قىلماق تىكرد و لەگەل لىسلى كەوتىنە قىسەكردن. چەند دەقەيەكى مابوو بۇ كاتژمىر ۹، دەنگى دەرگا ھات. من و لىسلى سەيرىكى يەكترمان كرد و ھەك دوو مىندال بە دلخۇشەيەو پامانكرد بەرەو دەرگاگە.

كەسىك بەوپەرى دلخۇشەيەو ووتى: وا! ئەو ناوئىشانە. تەكسىيەكە رىك ھىنامىيە بەردەرگا. بەراستى چاوم پوون بووئەو بە بىنىتتان. ئەو كەسە (ترەيسى) بوو.

ئىمەش بە پروويەكى خۇشەو ووتمان: ترەيسى! زۆرمان پىن خۇش بوو كە ھاتىت.

ترەيسى ووتى: چىيە بەلاتانەو سەيرە كە ھاتووم؟ گومانى تىا نىيە كە من ئەم جۆرە كۆبوونەوانە لەكىس خۇم نادەم. بەتايبەت دواى ئەو پرووداۋەى ھەفتەى پابردوو.

بەدەم پۇيشتەو ووتم: پرووداۋى چى؟

ترەيسى: بىرتە پىم ووتن كە دەرترسم ھاوسەرەكەم دەربرىت لە كارەكەى، دواى ئەوئەى كە خاۋەنى كۆمپانىياكەيان نىيازى فروشتىنى كۆمپانىياكەى ھەبوو.

ووتمان: بەلى بىرمانە.

ترەيسى: ھەفتەى پابردوو كۆمپانىياكە پاي گەياند كە ماۋەيەكى زۆرە دەيانەوئەت لەگەل كۆمپانىيايەكى زەبەلاح يەك بگرن. بەلام ئەو يەكگرتنە سەرى نەگرتوۋە و لەبەر ئەو ئىستا كۆمپانىياكەمان دەرۋوشىن بە يەككەلە پكابەرە گەرەكانمان. ھەرچەندە سەرۋكى كۆمپانىياكە ووتبوۋى كە ھەۋلى تەۋاۋ دەدەم كە كەس دەرەكرىت، بەلام بتەۋى و نەتەۋى ئىمە ترسمان لى نىشتوۋە.

لىسلى ووتى: ئەى نازانىت بەنىيازى چىن؟

ترەيسى: نازانم، بەلام ھەرشىتىك بوو پىتان دەلىمەۋە. ھەفتەي پابردوو ھەموومان دەتووت لە مەيتخانى كار دەكەين. قسەي تيا نىيە كە ھەندىك كارمەند دەردەكەن. ھەركەس كۆمپانىا بىكرىت يەكەم شت بىر لەۋە دەكاتەۋە. ھەموان دىن و دەچن ترسى ئەۋەيان ھەيە كە دەربكرىن و ئىشەكانيان لە دەست بدەن. بۆيە ئەم كۆبوونەۋەيە بەراستى لە كاتى خۆيدا بوو. ئەمە تاكە شتە كە دەتوانم پروناكىيەكى تيا بەدى بكەم. چونكە ھىچ ئومىدىكم نەماۋە. لىسلى ووتى: ھىچ شتىك ۋەك ئەو زەنگە ئاگادار كەرەۋانە نىيە.

ترەيسى ووتى: ئەرى ئەۋە دەنگى دەرگا كە نەبوو؟

ئەۋەندە سەرقال بووين كە خەيالىمان لاي دەرگا كە نەبوو. بە پىكەننەۋە ووتى: بزانىن كەسى دوۋەم كىيە؟

ھەرسىنكىمان بەرەۋ دەرگا كە پۇشستىن و ھەريەكەمان لە مېشكى خۆماندا كەسىنكىمان ديارى كىردبوو. دەرگا كەم كىردەۋە.

كەسى دوۋەم ووتى: باشە بۇ ۱۰ خولەك دواكە وتم؟ خۇ پلانم بۇ ھەموو شتىك دانابوو. لە دلەۋە داۋاي لىتوردن دەكەم. ئەو كەسە دەزانن كى بوو؟ (پات)!

ووتى: فەرموو پات! باۋەشمان بەيەكدا كىرد و بەخىرھاتتىمان كىرد و پۇشستىنە ژورەۋە. بەدەم قاۋە و بسكىت خواردەنەۋە نىزىكەي ۴۵ خولەك قسەمان كىرد. بۆمان دەركەۋت كە تەۋاۋ، گروۋپەكە ھەر ئەم چۈر كەسەين و كەسى دىكە نايەت.

مارسا چى بەسەرھات؟

ھەر بۇ ئەۋەى بىرتان بخەمەۋە، مارسا ئەۋ كچە بوو كە ئامادە بوو ھەموشتىك بكات بۆئەۋەى پزگارى بىت. ئەۋ كچە بوو كە من كىتەبەكەم بۇ نارد بۆئەۋەى بىخوئىتەۋە. لىسلى ووتى كە بانگەشتەكەم بۇ ناردوۋە و ئەۋ تاكە كەس بوۋە كە ووتوئەتى بەدلىيايەۋە لەۋى دەبم. دواتر بۆمان دەرگەۋت كە ئەم كچە يەك لاپەرەى لە كىتەبەكە ھەلنەداۋەتەۋە و يەك ھەنگاۋى نەناۋە بۇ گۆرانكارى لە ژيانىدا. مارسا لەۋ كچانە بوو كە ھەر دەم بوو، واتە بە قسە ھىچى نەھىشتبوۋە و بە كردار سفر بوو. لەۋانە بوو كە دەيوست ژيانى بگۆرپىت بى ئەۋەى خۇى بگۆرپىت و ھىچ شتىكى جياۋاز بكات. جا بۆيە من زۆر لام گرنگە لەگەل ئەۋانە قسە بكەم كە بەراستى دەيانەۋىت فېرېن و گۆھرانكارى بكەن، شتەكە بە زۆر نابىت. ھەمىشە ئەۋ قسەيەم بىرە كە دەلىت: ھەۋل مەدە بەراز فېرى گۆرانى ووتن بكەيت، ھەم كاتى خۆت بەفېرۇ دەدەيت، ھەم بەرازەكە بىزار دەكەيت.

كەسانىكى زۆر ھەن ۋەك مارسا دەيانەۋىت ژيانىان بگۆرپن بەلام ئامادە نىن ھەنگاۋىك بنىن. پرسىيارەكە ئەۋەيە كە ئايا ئامادەيت ئەۋ كارە بكەيت كە سەرگەۋتن پىۋىستىيەتى؟ من خۇم چەندىن جار كردوۋمە.

بۇ نموۋنە: پىش ئەۋەى ئەم كىتەبە بنووسم، سى سال بوو ھەر دەموۋت دەمەۋىت كىتەبىك بنووسم لەسەر مېشكى پارەناس بۇ خانمان. ھەر دەموۋت و نەمدەكرد. ھەر دەموۋت و ووشەيەكم نەدەنوۋسى. ھەر دەموۋت و سەرقال بووم. تە ئەۋەى كە پۇژىك دوو ھاۋرپى ئەزىز دوو قسەيان پى ووتم كە ۋاى لى كردم دەستبەكەم بە نووسىن. يەكىكىيان ووتى: ئەرى كچى باش! يان

ئەوھتا بىنۇوسە، يان سەرمان مەيەشىنە. ئەوھى تىران ووتى: ھەر قىسە بىكە و بلى دەينۇوسم، دەى كوا؟ ئەم قىسانە وایان لىكردم كە دەستىكەم بە نۇوسىن.

كارۇل

نمۇونەيەكى تىرى ئەو كەسانەى كە تەنھا قىسە دەكەن و كىردارىان نىيە (كارۇل)ە. كارۇل بۇ ماوھىيەكى زۆر كاروبارى ژمىرىارى من و رۇبىرتى گىرتىوۋە ئەستۇ. بووبوۋە يەكىك لە نىكىتىرىن ھاۋرىكىانم. مانكى دووجار يەكىمان دەپىنى بۇ ھەلسەنگاندنى كار و بارى داراىى خۇمان. ھەمووجارىك كە حساباتمان دەكرد، كارۇل دىنبايەك پىرسىارى لى دەكردم لەسەر وەبەرھىتان. ئەمەى بۇتان باس دەكەم ھەتا ۲ سال بەردەوام بوو. رۇژىك ووتى پىرسىارىك ھەيە لەسەر وەبەرھىتان. رامگىرت و ووتىم: نەخىر ھىچ پىرسىارىك مەكە. ئەوھ تۇ دوو سالە پىرسىار لەمن دەكەيت، ئادەى بزانم چ پىرۇژەيەكت ھەيە؟ چىت كىردوۋە بەچى؟

ووتى: ھىچ!

كىم: دە كەواتە ھىچ پىرسىارىك مەكە. پىۋىست ناكات من وەلامت بدەمەۋە لەكاتىكدا ھىچ پىرۇژەيەكت نىيە. ھەركات تۋانىت يەكەم كارى خۇت ھەبىت و شتىك بىكەيت بە شتىك، ئەوسا بەسەرچاۋ پىرسىار لەتۇ و وەلام لەمن.

لە كۇبوونەۋەى داھاتوۋدا كارۇل با پۇزەۋە خۇى كىرد بە ژووردا و وەرەقەيەكى بەدەستەۋە بوو كە پىشكى كۇمپانىيەكى كىرىبوو. ووتى ئىستا دەتۋوانم پىرسىارت لى بىكەم. چەندىن پىرسىارىشم ھەيە لەسەر خانو و زەۋى، بەلام يەك پىرسىار ناكەم ھەتا ئەۋكاتەى مولكى خۇم نەبىت.

كارۋل بەلئىنەكەي خۆي بىردە سەر و لە ماۋەيەكى كەمدا تۈانى خانوۋەيەك بدۆزىتەۋە و لەگەل خاۋەنەكەي رېككەۋتن. ھەرچەندە كارۋل پارەي پى نەبوو و بە شەريكايەتى كرىبوۋى، بەلام گىرنگ ئەۋە بوو ھەنگاۋىكى نابوو. ئىستاش سەرقالى ئەۋ كارەيە و بە بەردەۋامى يەكتر دەيىن.

كارۋل دواتر پىي ووتىم كە ئەۋ ۋاي زانىۋە كىردار ئەۋەيە كە پرسىياري زۆر بىكەيت. بەلام ئەۋكاتە خەبەرى بوۋەۋە كە زانى دوو سال تىپەريۋە و ھىچى نەكىردۋە. ھەموۋكاتىك خۆي ھەلخەلەتاندۋە و وتوۋيەتى كە پرسىيار دەكات و دەستپىدەكات، بەلام پرسىيارەكان بىيانوۋيەك بوون بۆ ئەۋەي دەستپىنەكات. قسەكەمان لەسەر ئەۋەيە كە ھەيە تەنھا قسە دەكات و ھەيە كىردارى ھەيە. دەر كەۋتن و بەدەمەۋەچوون بەشېكە لە كىردار.

ئەي جانىس؟

لە مەتبەخەكەۋە ھەلساين برۆين بەرەۋ ژوۋرى ميوانەكە، تەلەفۇنەكە زەنگى لىدا. سەيىردەكەم (جانىس)ە. دەنگەكەيم دا بە دەرەۋە و جانىس ووتى: سالاۋتان لىيىت، دەمەۋىت بلىم كە دلم لاتانە. دەزانم دەبوو ئىستا من لاي ئىۋە بم، بەلام ھەۋالىكى خۆشم پىيە بۆتان.

لىسلى ووتى: ھەۋالە خۆشەكە چىيە؟

ووتى: بىرتانە پىم ووتىن كە من لەۋ كچانە نىم باۋەرېم بە خۆشەۋىستى و ئەم شتانە ھەيىت؟ بەلام ئىستا لەۋانەيە گۆرېم. كورېكم ناسىۋە ناۋى (گرېگ)ە. راستە ماۋەيەكى كەمە ناسىۋمە، بەلام قسەيەك دەكەم خۆشم ناتوانم باۋەرې پى بىكەم، كچىنە ۋابزانم عاشقم!

پات خەرىك بوو لەسەر كورسىيەكە بگەوئىتە خوارەو، وتى:
چىي! تو! تو! تو! كچانە بوويت كە دەتووت ئەگەر من بلىم ماست
رەشە، واتە رەشە! تەوا. كەس ناتوانىت قسەي من رەت بگاتەو.
كەچى ئىستا عاشقى؟! وەلام پىم خوشە. دە بۇمان باس بگە بزانين
چۇن ناسىت؟ دەمىكە ناسىوتە؟

جانىس: تەنھا ۳ ھەفتە دەبىت. دەزانم ماوئەيەكى زۇر نىيە، بەلام
دىارە قەدەر كە وا بوو. لە قاوۋەخانەيەكى نىزىك ئۇفيسەكەي خۇم
ناسىم. لە رىزەكەدا وەستابووم بۇ كاپوچىنۇيەك، ئەويش ھاتە
ژوورەو. كەمىك سەيرى يەكمان كرد و دواتر ھاتەپىشەو لىم و
دەستمان كرد بە قسە.

ترەيسى: ئەي خەرىكى چىيە؟ ئىش و كارى چىيە؟

جانىس: ھىشتا باسى ئەو ھەمان نەكردوۋە. پىم وابىت پىشتىر ئىشىكى
كردوۋە و زەرەرى كردوۋە. بۇيە پىي خوش نىيە جارى باسى ئەو
بابەتە بگات. ئەو ھەندەي بزانم پىشتىر لە چەندىن كۇمپانىا ئىشى
كردوۋە وەك فرۇشيار، بەلام ئىستا بى كارە و دەيەوئىت پلان دانى
بۇ ئەو ھى ژيانىكى مسۇگەر دەبىن بگات لە داھاتوودا. زۇر زىرەكە
و بىرۇكەي زۇر جوانى بزنسى ھەيە. لە دەقەيەكدا مىشكى بۇ يەك
كىلۇمەتر دوورتر دەروات. جا زۇر دلى بە كارەكەي من خوشە و
جارىك ووتى كە ھەزدەكات پىكەو ھە كار بگەين. من تا زىاتر بىرى
لى بگەمەو، زىاتر قسەكەيم بەدلە. لەبەرئەو ھى خۇتان دەزانن
كاركردن بە تەنھا قورسە و ئەگەر كەسىكت لەگەلدا بىت بارى
شانت كەمىك ئاسانتىر دەكات.

ھەر لەبەر ئەمەش بوو كە ناتوانم لاي ئىو ھە ئامادە بىم چونكە
بەنيازىن برۇين بۇ سانفرانىسىسكو. ھۆتلىكى زۇر كەشخەي لەوئ
دۆزىوۋەتەو. ئىنجا چىشتخانەيەكى ئىتالى ھەيە، دەبىت ۳ مانگ لە

سەرەدا بىت بۇ ئەۋەى بىگرىت، كەچى ئەۋ تۈانى بۇ ئەم ھەفتەيە جىگە بگرىت.

ترەيسى خۇى پى نەگىرا و ووتى: ئەى تۇ نەتۈوت ئىستا بى كارە؟ ئەمەى لەچى و ئەۋەى لە چى؟

جانىس ووتى: گرىگ لە ئىشەكەى پىشتىر زەرەرى كىردۈۋە و ئىستا بەدۋاى كاردا دەگەرپىت. من خۇم چونكە كارى خۇم ھەيە، دەزانم كە چەندە قورسە زەرەر بگەيت و جارىكى تر بگەۋىتەۋە سەرپىتى خۇت. ھەلبەت كچىنە گرىگ شەرمەزار دەبىت ئەگەر بزانىت باسى ئەم شتانەم بۇ ئىۋە كىردۈۋە. بەلام ھەموومان تۈۈشى شىكست دەبىن و شتىكى ئاسايىيە. بۇيە بۇمن كىشە نابىت ئەگەر لە دۇخىكى ئاۋادا ھاۋكارى بگەم و بىخەمەۋە سەرپىتى خۇى.

لىسلى بە دلىكى پاكەۋە ووتى: ئەى كى پارەى سەفەرەكەى سانفرانسىسكو دەدات؟

جانىس ووتى: من دەيدەم! ۋەك پىم ووتن بۇ من كىشە نابىت ئەگەر لە دۇخىكى ئاۋادا ھاۋكارى بگەم، چونكە كەسىكى زىرەكە و ئەگەر بىتە ناۋ ئىشەكەى مەۋە دلىام ئىش لەۋە باشتىر نابىت.

ئا بىرم چۈۋ پىتان بلىم، گرىگ بەنپازە لە مالاكەى من پىكەۋە بژىن. دەزانم ئەمەى من دەيكەم شىتەنەيە، من دەمۈۋت كە ھەرگىز ناتوانم لەگەل كەس بژىم، كەچى ئىستا گرىگ بەنپازە بىتە مالاكەى من و منىش كىشەم نىيە. من شىتم كچىنە ۋايە؟

ھەموومان ووتمان: ئەرەۋەلا شىتت!

ووتى: دەزانم بەخۋا دەزانم! ھەم دلم زۇر خۇشە و ھەم قەلەقم. من دەبى بىرۇم ھاۋرىيان. كات زۇر درەنگە بۇ فرۇكەخانە. كاتىكى خۇش بۇ ھەرەمۈۋتان. خۋاتان لەگەل.

تەلەفۇنەكەى داخستەو و بەسەرسوورمانەو سەيرى
يەكترمان دەکرد. ترەيسى بىدەنگىيەكەى شكاند و ووتى: ئەوئى من
گويم لىبوو ئىوئەش گوئتان لىبوو؟ ئەو جانىس بوو ووتى ئەو
كوپەى كە سى ھەفتەيە دەيناسىت، ئەم ھەموو خەرجىيەكى
گرتووتە ئەستو؟ وە بەنيازە لە مالاكەى خۇيدا نىشتەجى بىكات؟
خۇ ھىچى نەدەزانى دەربارەى زابردووى و كەچى بەنيازبوو
بىكاتە ھاوبەشى خۇى؟ پىم بلن ئىوئەش ئەمانەتان گوئ لىبوو؟

لىسلى ووتى: بەلى منىش گويم لىبوو!
ترەيسى ووتى: باشە ئەم كچە ئەقلى لەدەست داوئە؟ كوئىر بووئە؟
كىشەى چىيە؟

ووتىم: ئەى نالين عاشق كوئىرە؟ ئەمە نموونەيەكى زىندوو
لەبەردەستماندايە.

پات ووتى: وابزانم بەپىي كات ھەمووشتىك دەردەكەوئىت.
ترەيسى ووتى: من بە قۇلبرىكى بەلاش خۇر دىتە بەرچاووم ئەو
كوپە.

ھەموومان لە دلماندا دىنايەك گومانمان ھەلگرتبوو.
ترەيسى ووتى: واز لە ھەمووى بەيئە، بەلام مەعقوولە ئىمەى
ئىھمال كردووئە بۇ كوپىك؟ زۇر رىقم لەوئەيە كە كچىك ئاوا خۇى
سووك ئەكات بۇ كوپىك، ئەوپەرى بى ئەقلىە!

پات لەژىر لىوئەوئە ووتى: كچى لەوانەيە زۇر قۇز بىت.
لىسلى ووتى: لەوانەيە ھەم گەنج بىت و ھەم قۇز بىت.
منىش ووتىم: لەوانەيە ھەم گەنج و قۇز بىت، ھەم مىراتگرى
كابرايەكى مليونەرىش بىت.

بەدەم قاقاي پىكەنىنەوئە ترەيسى ووتى: ئى دە وابلىن. ئىستا شتەكە
كەمىك پروونە لەلام.

ھەموومان پىكەنىنمان بەخۇمان دەھات كە دانىشتووين
شاسوارى خەونەكان بۇ جانىس دەدۆزىنەو. بەلام لە دلەو
ھەموومان خەمان بوو بۇ ھالى جانىس.

بەشى ھەژدەھەم "با پرۆسەگە دەستېپىگات"

لە ھەممو قۇناغەكانى ژياندا دەتوانىن فىرىين. بەلام ئەگەر ۋەك كەسىكى سەرەتايى سەيرى خۆت بىكەيت، ئەگەر فىرىيت چىز لەۋە ۋەربىگىت كە تۆ كەسىكى سەرەتايىت، ئەوسا ژيان دەرگى فىرىوونت بۆ والا دەكات. - بارباراشىر -

ھەرچوارمان لە مەتبەخەكەۋە بەرىكەوتىن بەرەۋ ژوورى ميوانەكە كە ئىمە گۆرپىوومان بە ئۇفىسىكى بىچكۆلە. بىرپار ۋابوو ئەم دوو پۇژە لەم ژوورە ۋانەكان ۋەربىگرىن. ھەريەكە قەلەم ۋ لاپەرەيەكى بەدەستەۋەگرت ۋ دانىشت. لىسلى ۋوتى: ۋاۋ! ئەم ژوورە لە شوئىنىكى زۆر فەرمى دەچىت. لەكوئە دەستېپىكەين؟

يەكەم: ۋەلامى پرسىارى بۆچى؟

با لە ۋەلامى ئەم پرسىارەۋە دەستېپىكەين. بۆچى ئىۋە لىرەن؟ بۆچى ئامادەن ھەمووشىتىك بىكەن تەنھا بۆ ئەۋەى لەپرووى دارايىيەۋە سەربەخۇ بن؟

ترەيسى ۋوتى: خۆت دەردى من باش دەزانىت. كۆمپانىياكەى كارى لى دەكەين لەۋانەيە بەم نىزىكانە بفرۇشرىت ۋ ئىمەش بىكەوينە سەرچادە. ۋابزانم فرۇشتىنى كۆمپانىياكە زەنگىكى ئاگاداركەرەۋەى زۆر باش بوو بۆم، كە ۋاى لىكرىم لەۋ پاستىيە تىبگەم كە كۆنترۆلى ژيانى خۆم تا ئىستا بەدەست خۆمەۋە نەبوۋە.

كاتىك بۆم دەرگەوت كە ناۋى من لە لىستىكدايە ۋ دەچىتە بەردەستى كەسىك كا تا ئىستا منى نەبىنيۋە ۋ دەرگىت ھەركات وىستى خەتىكى بەسەردا بەئىت ۋ من دەرگا، بۆم دەرگەوت كە ئەۋە بىرپار لەسەر داھاتوۋى من دەدات نەك خۆم. ھۆكارى

سەرەككىم ئەۋەيە كە نامەۋىت جارىكى تر بىكەۋمەۋە ناۋ ئەۋ دۇخە.
 ژيان ژيانى خۇمە و لەمەۋلا خۇم بىريار دەدەم دەبىت داھاتووم
 چۇن بىت. ۋە ھەنگاۋى يەكەم ئەۋەيە كە دەمەۋىت خۇم
 كۆنترۆلى پارەكانى خۇم بىكەم. بەم ژيانەۋە كە ئىستا تيايدا دەژىم،
 دەزانم كە پارەكانم منيان كۆنترۆل كىدوۋە.
 دواى ترەيسى، لىسلى كەۋتە قسە:

كىشەكەى من زۇر سادەيە. من دەمەۋىت ۋىنە بىكىشم. تەۋاۋ!
 چونكە كاتىك ۋىنە دەكىشم ھەست دەكەم دلم گۇرانى دەچرىت.
 ھەست بە خۇشى دەكەم، ھەست بە باۋەربەخۇبوون دەكەم. كاتىك
 تابلۇيەك لەبەر دەمەدايە و منىش بە فلچەيەكەۋە سەرقالى
 تەۋاۋكىردنى تابلۇكەم، پۇحم ھەست بە ئارامى دەكات. جا لەبەر
 ئەۋەى من زۇرتىرىن كاتەكانى ژيانم سەرقالى ئىش كىردىم،
 كەمتىرىن كاتم ماۋە بۇ ئەۋ ئارامىيەى دەروونم. ئەمە ھۆكارە
 سادەكەى منە.

ئىنجا سەرەى (پات) بوو.

زۇر بە پەرۇش بووم گويم لە قسەكانى پات بىت، چونكە
 راستان بويت من خۇم سەرم سورما كاتىك بىنىم پات ھاتوۋە.
 لەبەرئەۋەى چاۋەپۋانى ئەۋە نەبووم پات بىت.
 پات بە دەنگىكى لەسەرخۇۋە دەستى پىكرد:

دواى ئەۋەى بۇ يەكەم جار نانى نىۋەپۇمان پىكەۋە خوارد، زۇر
 گەرام بەدواى ئەۋ شىتانەدا كە دەروونىم ئاسوودە دەكەن.
 بۆمدەركەۋت كە من سالانىكە لە ھەۋلى بەدىھىنانى خەۋنى
 كەسانى تردام، نەك خەۋنى خۇم. من بە تەۋاۋەتى پالپىشتى خەۋنى
 ھاۋسەرەكەم و منداۋەكانم بووم، بەلام خەۋنى خۇم لە دواى
 دواۋە فەرامۇش كىردىبوو. دواى ئەۋەى لە نىۋىۋىرك پىكەۋە نانمان

خوارد، لە خۆم پىرسى: من دەبىت چى بىكەم بۇ ئەوئەى خەونەكەى
خۆم بەيئەمە پىشەو. پىويسىم بە چىيە؟ ئەزانن وەلامەكەى توشى
سەرسوورمانى كردم؟

ئەو قسانەى كە كردمان دەربارەى پارە و وەبەرەيتان، وای لى
كردم كە گەرەمەو مالاو زىاتر بەدوايدا گەرەم لە ئىنتەرنىت. ئى
خۆتان دەزانن من ھىوايەتم ئەوئەى بەگەرەم بەدواى شتدا و زانىارى
لەسەر وەرەگرم. پىويسىم لەسەر دىناى وەبەرەيتان زۆرم شت
خوئندەو. لەسەر بازارى پىشە و ئالوگورى دراو و مولك كرىن و
ماددە بەھادارەكان و زۆر شتى دىكە. باوەرەكەن دوو كاتزەمىر
وون بووم لەناو ئەو بابەتەدا. بەلام ھەموو ئەمانەم بە تەنھا كرد
و لای كەس باس نەكرد، تەنانت ھاوسەرەكەشم. بەلام لىرەو
بەشە قورسەكە دەستپىدەكات.

وەك دەزانن لە مالى ئىمەدا ھەموو ئەو بابەتەى پەيوەندى بە
پارەو ھەيە، ھاوسەرەكەم قسەى تيا دەكات و ئىمە ئاگامان لە
ھىچ نىيە. دەمزانى ئەگەر لەم سەرەتايەو بۆى باس بىكەم، شتىكە
ناچىت بە ئەقلىدا و دواتر دەكەوينە دەمەقالى. ھاتم چىم كرد؟
لەگەلىدا دانىشىم و ھەموو پاستىيەكانم پى ووت. پىم ووت كە
چەندىن سالە من خۆم فەرەمۆش كردووە و ئىستا ھەزەكەم
شتىك بىكەم بۆخۆم. پىم ووت كە بەنياز نەبووم ئەم بابەتە لەگەل
باس بىكەم، چونكە لەوئەتى ئىمە ھاوسەرەگىرمان كردووە، بابەتى
پارە ھەر لای تۆ بوو. پىم ووت كە لە ئىنتەرنىت زۆر شتم لەسەر
خوئندەو و دەمەوئە بەدوايدا بىرۆم. نەك وەك خەونىك، بەلكو
وەك ئامانجىكى پاستەقەينە و گەرەى ژيانم. پىم ووت كە زۆر
شتى تر ھەيە دەبىت فىرى بىم و لەم نىوئەدا پىويسىم بە

ھاۋكارى تۇيە. پاشان بىدەنگ بووم و چاۋەروانى ۋەلامى ئەو
بووم.

كىم: ئەي رازى بوو؟

پات: خۇزگە ئاۋا ئاسان بوۋايە. لەراستيا تا ئىستا ۋەك پىۋىست
ھاۋكارم نىيە، بەلام ئومىدىم ھەيە كە لە داھاتوۋدا رازى دەكەم و
ۋاي لى دەكەم ھاۋكارم بىت. ھەرچەندە باۋەرم ۋايە كە دەتوانم
خۇم بىبەمە پىش بى ئەۋەي پىۋىستم بە ھاۋكارى ھىچ كەسىك
بىت. ھاۋسەرەكەم لە ۋەكەسانەيە كە دەبىت شتەكەي بۇ بىسەلمىنىت
ئىنجا بەقسەت دەكات بۇيە ھەركاتىك بۇم سەلمان، دىنپام ھاۋكارم
دەبىت.

لە ئىستادا زۇر ۋابەستەي كارەكەي بوۋە ۋە ھەر خەيالى لاي
كارەكەيەتەي. ناليم زۇر دلى پىي خوشە، بەلام ئەۋە تاكە ئىشە كە
دەيزانىت و ۋەك سەرچاۋەي سەرەكى بۇيۋىيە لەلای. دەزانم ھەتا
زىاتر كار بكات كەمتر چىژى لى ۋەردەگرىت، بۇيە من دەمەۋىت
دىنپايەكى تىرى نىشان بىدەم و پىي بلىم كە ئەمە ھەيە و زۇر لەۋە
باشترە. ۋاتە ئەۋەي من دەيكەم ھەم لەبەر خاترى خۇمە و ھەم
لەبەر خاترى ئەۋ. دىنپام لە داھاتوۋدا ئەمە ھاۋسەرگىرىيەكمان زۇر
بەھىژتر دەكات و دەبىتە دىپارىيەكى گەۋرە بۇمان.
لىسلى چەپلەيەكى بۇلىدا و ۋوتى: ھەي ئافەرىن، دەستخۇش،
پىرۋزە!

ترەيسى: سى ھۇكارى زۇر گەۋرەمان باس كىد.

كىم: راستە، ئەم ھۇكارانە دەبىت بەھىز بىن چونكە ئەم ھۇكارانە
دىنەۋە ناۋ مىشكىت كاتىك پلانەكانت ۋەك خۇي ناپرات و
دەتەۋىت ۋازبەھىتىت و گومانىت بەرامبەر خۇت بۇ درووست دەبىت
ۋ خەلكى دژت دەۋەستەنەۋە. كۆل نەدان بىپارىكى راستە، ئەۋ

ھۆكۈمرانلار ئۆيىدە، ئاتىسىنىڭ دەككەت كە كۆل نەدەن و
بەردەوام بى.

دوۋەم: دۆخى ئىستات چۆنە؟

پېش ئەۋەدى باسى ئەۋە بىكەين كە دەتەۋىت بىگەيت بە كۆي،
دەۋىت بىزانىن كە ئىستا لەكۆيدىت؟ ئەتوانىن تەكسىيەك بىگرىن بى
ئەۋەدى بىزانىن خۇمان لە كۆيىن و دەچىن بۇ كۆي؟ بەدلىيايەۋە
نەخىر!

بۇيە زانىنى دۆخى ئىستامان زۇر گىرگە و ۋە پىگەيەكى ئاسان
ھەيە بۇ زانىنى ئەمە. جارىك لەگەل (جانىس) ىش ئەمەمان كىرد.
پىگەيەكتان بى دەلىم كە بەھۋىيەۋە دەزانىت سەرمایەكەت چەندە و
تا چ رادەيەك تۇ سەرمایەدارىت.

لىسلى پىسى بىرىم و كەۋتە بۆلەبۇل: بوۋەستە توخۇۋا! پىش
ھەموۋىشتىك من بەخۇم ئالىم سەرمایەدارىا بىزانىت.

دەستىم كىرد بە پىكەنىن و ۋوتىم: پىتاسەي من بۇ سەرمایە
ئەمەيە: ئەگەر ئەمىرۇ ۋاز لە ئىشكىردىن بەيىت، چەند پۇژى تر
بەرگە دەگىرىت تا پارەكانى ئىستات تەۋاۋ دەبن؟

ھەمان ئەۋ پىگەيانەم بۇ باس كىردىن كە لەبەشى ۱۱ دا بۇ
جانىسىم باس كىرد. ئەۋانىش ھەمان پىگەيان گىرتە بەر:

۱- پات و لىسلى و ترەيسى ھەريەكەيان لىستىكىان دروۋست كىرد
و خەرجى مانگانەي خۇيان تىا نوۋسى

۲- دواتر ئەۋ پارانەيان نوۋسى كە ئىستا ھەيانە، يان لە
سەرچاۋەي جىۋاۋازەۋە مانگانە دەستىيان دەكەۋىت (جگە لەۋ
ئىشانەي كە خۇيان دەيكەن)

۳- دواتر (داھات) دابەشى (خەرجى مانگانە) = سەرمایە

ۋاتە (خالى دوۋەم) دابەشى (خالى يەكەم) يەكسانە بە سەرمایە

لىزەۋە دەستيان كىرد بە بۆلەبۆل:

لىسلى ووتى: ۋەلا من سەر لەمە دەرناكەم. ئەنجامىكم بۇ دەرچوۋە نازانم راستە يان نا، بەلام دىنيام باش نىيە.

ترەيسى ووتى: ئەۋەدى من ۷.۲ دەكات، ئەمە واتاي چىيە؟
 ووتىم: ئەمە واتاي ئەۋەدى ئەگەر ئەمىرۋ واز لە كاركردن بەينىت،
 بەشى ۷ مانگ و چەند رۆژىك پاردەت پىيە. دواى ئەۋە دەينىت بىر
 لە داھاتى دىكە بگەيتەۋە.

ترەيسى: ئەى قوربەسەرم! جا خۇ بەشى سەفەرىكى خۇش ئەكات.
 لىسلى: كچى من لەجىياتى تۇ بىم قسە ناكەم، ئەگەر ئەۋەدى من
 دەينىت؟ ئەۋەدى من ۰.۶ دەرچوۋە. واتە كەمتر لە مانگىك. وابزانم
 من لەم تاقىكردنەۋەدىدا شىكسىم هىنا.

بە پىكەننەۋە ووتىم: نا، ئەمە راست و ھەلە و دەرچوۋن و شىكسى
 تىا نىيە. ئەنجامەكەت دۇخى ئىستات نىشان دەدات. ئامانجى
 راھىنانەكە ئەۋەدى كە دۇخى ئىستات بزانىت، ئى ئەۋە زانىت.

پات: بەپىي ئەۋ زانىارىانەى من ھەمە لەسەر مالى خۇمان، ئەۋەدى
 ئىمە تەنھا بەشى ۱۰ مانگ دەكات. وابزانم لەمەۋلا دەينىت من
 خەبەرم بىتەۋە و خەمى خۇم بخۇم. چونكە من وام داناۋە كە
 ھاۋسەردەكەم تا ھەتايە ئىش دەكات. ئەى باشە ئەگەر بە ھەر
 ھۆكارىك بىت نەتوانىت كار بكات؟ ئەۋكاتە تەنھا ئەم ۱۰ مانگە
 مەجال ھەيە بۇ ئەۋەدى من كارىك بدۆزمەۋە و خىزانەكەمان رزگار
 بگەم. منىش كە رۆژنامەنۋوسىكى كۆنم و ۱۷ سالە كارم
 نەكردۋە، بىروا ناكەم بتوانم ژيان بگەرىنمەۋە بۇ ھاۋسەر و
 مىندالەكانم.

سىيەم: پلانى كەت چىيە؟ دىتە دىت بگەيت بە كوى و چۇن دىتە دىت
پى بگەيت؟

ئىستە ھەريەكە لە ئىتە زانىتان لەكوىدان و دۇخى ئىستانتان
چۇنە. پىرۇزە! ھەنگاوى داھاتوومان ئەويەكە بزانىن بەرەوكوى
دەپۇين. بۇ زانىنى ئەمە، دوو پىرسىيار ھەيەكە دەپىت وەلامى
بەينەو.

يەكەم:

پىرسىيارى يەكەم ئەويەكە تۇ بە چى پىگەيەك پارە پەيدا
دەكەيت؟ لەپىگەي داھاتىكى زۇرى يەكجارەكەو؟ بۇ نموونە لە
پىگەت فرۇشتى خانو و زەوى و ئۆتۆمبىل و ئەم شتانەو كە
يەكجار دەپىرۇشيت و بىرىكى زۇر پارە وەردەگىت. يان لە پىگەي
داھاتى مانگانەو؟ وە بەكرىدانى دووكان و خانو و ھەرشىتىكى تر
كە مانگانە پارەت بۇ بەيىت. بۇ نموونە ئەگەر پىشك بىرىت، يان
ئال وگۇرى دراو دەكەيت. دەپىرىت و چاوەروانىت نىرخەكەي
بەزىتەو و بىفرۇشيتەو. ئەمە جۇرى يەكەمە. بەلام ئەگەر
جىگەيەكت ھەپىت و بىدەيت بە كرى، دەپىت بە جۇرى دووەم
چونكە مانگانا پارە وەردەگىت.

من خۇم ھىوايەتم جۇرى دووەمە. پارەھىتىك كە مانگانە پارەم
بۇ بەيىت. بە مەرجىك خۇم نەپۇم بەلايدا و بە بوون و نەبوونى
من ئەو ھەر پارەم بۇ بەيىت.

ترەيسى تىيىنەكى جوانى دركاند: باشە، كەواتە ئەگەر من وا
بكەم لە چەند سەرچاوەيەكى جىاوازەو داھاتى مانگانەم بەدەست
بگات. ئەو كاتە داھاتى مانگانەم ھىندە زىاد دەپىت كە لە
خەرجىەكانم زىاتر دەپىت و بەم جۇرە پىويستم بەو نىيە كار
بكەم. بەلام ئەگەر بە داھاتى يەكجارەكى بىت، واتە دەپىت

بەردەوام ئاگام لە نرخەكان بىت و كرىن و فرۆشتن بكەم، هەتا ئەوكاتەى پارەكانم هەندە زۆر دەبىت پىويستم بە كارکردن نابىت و هەتا ئەمەرم بەشم دەكات. راستە، ئەمانە دوو ستراتیجى جیاوازن. كىم: زۆر راستە. ئىنجا تكایە ئاگادارى ئەو بن كە من نالیم رێگەیهکیان باشە و ئەوەى تر هەلەیه. دەلیم كە من لەگەل رێگەى دووهم ئاسوودەترم. لە سالى ۱۹۸۹ وە من ئەو كارە دەكەم و سالى ۱۹۹۴ من و پۆبىرت گەيشتىنە سەربەخۆی دارایی. بىرتان دەخەمەوێ كە سەربەخۆی دارایی واتە ئەو دۆخەى كە داھاتى مانگانەت زیاتر بىت لە خەرجى مانگانەت بى ئەوەى خۆت برۆیت بەلايدا و كار بكەیت.

كاتىك دەلیم سەربەخۆی دارایی، ئىويست ناكات پارەیهكى زۆرت هەبىت. تەنها ئەوەندە بەسە كە داھاتەكەت لە خەرجیەكانت زیاتر بىت و تۆ خەرىكى گەپان و ژيانى خۆت بىت.

ئىنجا من خۆم زۆر حەزم لە بواری خانووبەرە و مولكە. پەربەدل چىژى لى وەردەگرم كە خانوویەك دەكرم و عەيب و عارەكانى چاك دەكەمەوێ و دەیدەم بە كرى و مانگانە پارەم بۆ دەهینیت. ئەمە ئەو بواریە كە من خۆم تیا دۆزیووتەوێ. لەوانەى بۆ تۆ وا نەبىت. شتىكى ئاساییە ئەگەر تۆ وەك من بىرنەكەیتەوێ. بەلام هەر دەبىت بواریك بدۆزیتەوێ كە خۆت حەزت لىتەتى و بۆ تۆ گونجاوێ. دەنا وون دەبىت و سەركەوتوو نابىت. ئىستا بۆ نموونە ھاوپیەكم هەیه هەمیشە باسى خانووبەرەى بۆ دەكەم بەلام نەچىت بە مێشكىدا. جارىك لە سیمینارىك باسى بازارى پشك كرا. دلى گرتى و زۆر حەزى لى بوو، ئىستا دەستى پى كردووێ و زۆر سەركەوتووێ تیايدا. قسەكەم لەسەر ئەوەى كە دەبىت لە بواریكدا ئىش بكەیت كە خۆت حەزت لى بىت.

پرسىياري دووهم:

بىرتان دەخەمەوۋە كە پرسىياري يەكەم ئەوۋە بوو داھاتى مانگانە
ھەلدەبۇيرىت يان يەكجارەكى؟ پرسىياري دووهم ئەوۋەيە كە تۆ
ئامانجىت چىيە؟

لىسلى ھاۋارى كىرد: من ئامانجىم ئەوۋەيە بە تەۋاۋەتى سەربەخۇ بىم.
سەيارەى شاز و خانوۋى گەۋرەم ناۋىت. ئەسلەن ھەر تاقەتى
حساب و كىتابى پارەم نىيە. بەس بگەم بە سەربەخۇيى دارايى ئىتر
ھىچم ناۋىت. دەمەۋىت تەنھا وىنە بكىشم. ھەزم لەۋە نىيە ئىشىك
بىمەستىتەۋە و بلىن ئەو كاتە ۋەرە و ئەو كاتە بىرۆ. دەمەۋىت ئازاد
بىم و ئەگەر پىۋىستى نەكرد ئىش نەكەم. من خۇم ساغ
كردوۋەتەۋە كە ھەزم لە داھاتى مانگانەيە. داھاتىك كە گشت
خەرجىەكانم پىرېكاتەۋە. ئىستا خەرجى من ئەگەر ھەزار دۆلار بىت،
پىۋىستم بە داھاتىكى ھەزار دۆلارىيە بۆ ھەر مانگىك.

پات: ئىستا ئەۋەى تۆ پوون و ئاشكرايە، بەلام من ئامانجىم نىيە.
من تەنھا دەمەۋىت كارىك بگەم كە پارەى زىاتر و زىاترم بۆ
بەيىت. ئىستا دەزانم كە پاشەكەۋتى موۋچەى ھاۋسەرەكەم تەنھا
بەشى سالىك دەكات. كەۋاتە دەبىت شتىك بگەين كە لىي پەشىمان
نەبىنەۋە. چونكە خوا دەيزانى سبەى چى پودەدات. دنيا ھەزار
شتە. لەراستيا ئىمە ئامادە نىن بۆ ھەر پووداۋىكى نەخۋازراۋ.

چۆن بگەين بە ئامانجەكەمان؟

لىسلى خۇى پى نەگىرا و ۋوتى: باشە ئەۋە من زانىم ئامانجىم چىيە.
ئەى چۆن بگەم بە ئامانجەكەم؟

كىم: ئىنجا لىرەۋە ئەركى تۆ دەستپىدەكات. دەبىت پلانىك دابىئىت
كە دەتگەيەنيت بە ئامانجەكەت. چەندىن پىگە ھەيە، بەلام كارى تۆ
ئەۋەيە كە پىگەيەك بىدۋزىتەۋە كە خۇت ھەزىت لىيەتى.

ناخۇشترىن شىت ئەۋەيە كە لە بۈرۈڭدا بىت كە خۇت ھەزىت لىيى
نىيە. بىرى سەردەمى دۈناۋەندىم دەكەۋىتەۋە كە ئەۋ ھەمۈۋ
ۋانەيەمان دەخۇيىند ھەزىمان لىيى نەبۈۋ ۋ نەماندەزانى ئەمە لە
ژيانى دەرەۋەي خۇيىندىنگە چۈن بەكاردىت ۋ چۈن سوۋدى لى
ۋەردەگرىن.

ترەيسى: ۋابزىنم ھەر لەبەر ئەۋە بوۋ من لە زىندەۋەرزانىدا كەۋتم.
ئاخىر توخۋا شىكارى جەستەي بۇق كەي ئىشى مەن؟
پات: ۋەك كىم ۋوتى، چەندىن رېڭەي بىزىس ھەيە كە دەتگەيەنىت
بە خەۋنەكەت. من لىستىڭىم ئامادە كىردۈۋە كە چەندىن جۇر بىزىسى
تېدايە ۋ كىم ھەندىكى بۇ زىاد كىردۈۋە. لىستەكەم پىيە ئىستا.
لىسلى: ئىشىكى زۇر باشت كىردۈۋە كە ھىناۋتە.
ئەمەي خۋارەۋە لىستەكەي پات بوۋ:

مولك: بۇ نىۋونە خانو ۋ زەۋى ۋ خانۋى كىرى ۋ دۈۋكان ۋ
شوقە ۋ ئۇفېس ۋ كۇگا ۋ گەراج ...ھتە.
كاغەز: لە پىشك ۋ كۇمپىيالى ۋ بۇند ۋ بەلىننامە ۋ ھەر نوۋسراۋىكى
سەر كاغەز.

بىزىس: ھەر كار ۋ پىشەيەك كە دەيكەيت ۋ پارەت بۇ دەھىتت. يان
ھىنانى لى كۇمپانىيەكى گەۋرە ياخۇد بازىرگانى شەبەكى (تۇرىي).
بازىرگانى خۇراك ۋ ئاۋ ۋ نەۋت ۋ بەنزىن ۋ مادەگرانبەھاكان ۋ
شەكر ۋ گۆشت ...ھتە.

ئىال ۋ گۇرى دراۋ ، داھىنان، يان نوۋسىنى كىتىب ۋ ھەر
بەرھەمىكى ھۈنەرى.

پات سى جۇرى گرنگى باس كىردۈۋە لە سەرەۋە، ئەۋانىش
مولك ۋ كاغەز ۋ بىزىس، بەلام ئەمانە تاكە رېگە نىن ۋ چەندىن
جۇرى تر ھەيە كە ئامازەيان پى نەدراۋە. تەننەت ئىستا باۋى

ئەۋەيە كە سەرمايەدارىك دەستيان كىردوۋە بە درووستكىردنى يارىزان و ئەستىرەي سىنەمايى. بۇ نموۋە كەسىك دەپىنن كە بەھرىيەكى ھەيە، بەلام تواناي دارايى نىيە. دىن و دەستگىرۋىي دەكەن و گەرەي دەكەن، پاشان پشكىان ھەيە لە ھەر كار و چالاكى و پىكلامىك كە ئەۋ كەسە دەيكات.

ترەيسى: ئەۋە پوۋنە كە ھەموومان ئازادىن لەۋەي چ بوارىك ھەلدەبۇيرىن، بەلام پرسىياريك! كاتىك زانىمان دەمانەۋىت بوارىك ھەلبۇيرىن، ئەۋسا پلانەكە چۇن دەتگەيەنەت بەۋە؟

كىم: پرسىيارەكەت جوانە. زۇربەي كات كە بەكەسىك دەلەت پلان دابنى، زۇر لەخۇي قورس دەكات. لەپاستيا كە دەلەت چۇن دەتھەۋىت بە پلانەكە بگەيت بە ئامانجەكەت، مەبەستمان ئەم خالانەيە:

۱- من چ بوارىكى ۋەبەرەيتان ھەلدەبۇيرىم؟
دەتوانەت زىاتر لە بوارىك ھەلبۇيرىت، كەس لارىي لەۋە نىيە. بەلام بە ئەزموۋنى خۇم، من ئەۋ كاتانە سەرگەۋتوۋ بونوم كە لە يەك بواردا كارم كىردوۋە. چۈنكە ھەموۋ خەيال و تەركىزم لەسەر ئەۋ بوارەيە و كاتى تەۋاۋى بۇ تەرخان دەكەم.

۲- لەۋ بوارەي ھەلتىزاردوۋە، كار لە چى بەشىكىدا دەكەيت؟
مەبەستمان لەۋەيە كە دەيت لەناۋ ئەۋ بوارەدا، بەشىك ھەلبۇيرىت كە خۇت ھەزەت لىيەتى. بۇ نموۋە ئەگەر لە بوارى پشكىدا كار دەكەيت، دەيت بزانەت پشكى چ جۇرىكى كۇمپانیا دەكەيت.

مەبەستى نووسەر لەۋەيە كە ئەگەر تو بوارى (بازرگانى) ھەلدەبۇيرىت، دەيت ديارى بگەيت كە بازرگانى پۇشاك دەكەيت؟ يان خواردن؟ يان مۇبايل؟ دەيت لە بوارى بازرگانىدا، بەشەكە ديارى بگەيت.

ئىستا من خۇم ھەرگىز پىشكى كۆمپانىيە تەكنەلۇجىيە ناكىم،
چونكى ھېچى لى نازانم. يان دەلىم بىۋارى مولى ھەلدەبىزىم. باشە،
بەلام چ جۇرىك؟ خانوۋ؟ زەۋى؟ يان ئۇفېس و شىۋقە و دوۋكان؟
من پىم باشە بەشەكە پۈۈن بىكەيتەۋە و خۇت تەرخان بىكەيت بۇ
ئەۋ بەشەى كە ھەزەت لىيەتى.

پرسىارى سىيەم:

چەندەم كات ھەيە بۇ گەيشتەن بە خەۋنەكەم؟
كاتم چەندە بۇ ئەۋەى پىلانە بچوۋكەكانم جىيەجى بىكەم بۇ
ئەۋەى بەبۇنەى ئەۋانەۋە بىكەم بە پىلانە گەۋرەكەم؟
ئەمە كىلىلى ھەمۈۈ پىلانەكەيە، دەتۈانىت زۇر لە خۇتى قورس
بىكەيت، بەلام بە قسەى من دەكەين شتەكە سادە و ئاسان ۋەرگەرە.
پىلانە بچوۋكەكانت جىيەجى بىكە، كە دەتگەيەنىت بە ئامانجە
گەۋرەكە.

لىسلى: پىلاى تۇ چى بوۋ كاتىك كە دەستە پىكرد؟

بە خەندەيەكەۋە ۋوتەم: پىلانەى من و پۇبىرت زۇر چىۋىر بوۋ.
پىلانمان ۋابوۋ كە سالى ۲ ھۆبەى بەكرىدان بىكرىن، ۋە بەردەۋام
بىن لەسەر ئەم پىلانە بۇ ماۋەى ۱۰ سال. خەيالىمان تەنھا لاي ئەۋ
خانۋانە بوۋ كە بۇ خىزانى كەم كراۋون. دامانتابوۋ دۋاى ۱۰ سال
خاۋەنى ۲۰ ھۆبە بىن، كە لەۋىۋە داھاتىكەم دەست دەكەۋت كە
زۇر زىاتر بوۋ لە خەرجىيەكانمان.

ترەيسى: ئەى پىلانەكە ۋەك خۇى پۇيشت؟

كىم: بەلى، بەلام بە ھەمان شىۋەى سەرەتا نا!

لىرەدا ھەرسى خانمەكە ھەستىيان بە ئائۇمىدى كىرە.

كىم: كاتىك دەستمان كىرە بە پىلانەكە، خانۋوى يەكەم و دوۋەم و
سىيەم لەۋ ھۆبە بچوۋكانە بوۋ كە بۇم باس كىردن. دۋاتر

سەيرمان كىردى كە مامەلەي خانووي گەورە و شوقە بە ھەمان
شېۋە كارىكى قورس نىيە. بۆيە دەستمان كىردى بەۋەش. جالپىرەۋە،
لەجىياتى ئەۋەي بە ۱۰ سال بگەين بە ئامانجەكەمان، تەنھا بە ۱۸
مانگ گەيشتىن.

ئەۋ پۇژە، ھەتتا دەمەۋ ئىۋارە، ھەرسى خاتوونەكە خەرىكى
نوۋسىنى پلانەكەيان بوۋىن. زۆر دىيان خۇش بوۋى بەۋەي كە
شتىكىيان بە شتىك كىردۈۋە.

لىسلى سەيرىكى كاتژمىرەكەي كىردى و دەستى كىردى بە پىكەنەين:
ۋەي! خۇ ئەۋە سەۋەت ۷. ئەۋەندە سەرقال بوۋىن بىرى
ئەۋەمان نەمابوۋ نانىكى كچانەي خۇش ئامادە بگەين.

پات: كچىنە با نانى ئىۋارە بخۇين.

لە كۆتايى پۇژەكەدا گەيشتىنە ئەمە:

كاتىك پلانەكەت دادەنىت:

ئامانجەكەت دىيارى بگە

پاشان ئەم سى پرسىيارە لەخۆت بگە:

يەكەم: دەمەۋىت لە چ بۋارىكدا ۋەبەرھىتان بگەم؟

دوۋەم: لەۋ بۋارەدا چ شتىك ھەلبىزىرم؟

سىتھەم: چەند كاتم ھەيە بۇ ئەۋەي بگەم بە ئامانجەكەم؟

بەشى ئۆزدەھەم "سى جۆر پياو، سى جۆر ۋەبەرھىتان"

لە سەرەتاي نانى ئىۋارە، ھەموومان سەرقالى و ھىلاكى ئەو
پۇژەمان پىۋە ديار بوو. قسەكانمان وورده وورده پووى كرده
باس و خواسى پياو.

كىم: كچىنە! من و (چىرى) ھاۋرېم جارىك پىكەۋە باسى پياومان
دەكرد. ھەروەك چۆن پياوان يەك دەگرن و باسى ئىمەي خانمان
دەكەن، ئىمەش ھەمان شىۋە سەيرى كەسەكانى چواردەورمان
دەكرد و ھەلسەنگاندنمان بۇ دەكردن.

چىرى دەيووت: دەزانىت كىم، لەم دىنايەدا تەنھا ۲ جۆر پياو ھەيە؟
منىش ووتىم: چى؟ ئەۋە تۆ تەۋاۋىت؟ تەنھا ۲ جۆر؟ ئەۋ ھەموو
جۆرە ھەيە سى جۆر چى و شتى چى؟

ووتى: دە ۋەرە من ئەم ۲ جۆرەت بۇ باس دەكەم، ئەگەر تۆ ھەر
جۆرىكى تىرت دۆزىيەۋە پىم بلى.
ووتىم: دەي بلى.

ووتى: سى جۆر ھەيە:
كۆپى چوختى و خراب
كۆپى چاك و بەرپىز
كۆپى ترستۆك و دەبەنگ
ووتىم: دەي گويم گرتوۋە.

ووتى: كۆپى چوختى و خراب ئەۋانەن كە باۋكت پىنى ناخۇشە
بىئاناسىت. جەۋيان خۇشە و سەرنجراكىشەن، خانمان ناتوانن
خۇيان لىيان بەدوور بگرن. قورسە لە مىشك و خەيالت دەرچن و
ھەمىشە خەيالت لايانە و چاۋوت لەسەريانە. ئىزعاج نىن و ئەۋە
دەكەن كە تۆ دلت پىنى خۇشە. بەلام سەرت سوور نەمىنىت كاتىك

دلت دەشكىنن و بەجىت دەھىلن. ھەركەسىكت خوش دەۋىت، يان
پقت لە ھەركەسىكە، ئەۋا ئەگەرى زۆرە ئەۋ كەسە يەككىت بىت لەم
جۆرە كورپانە.

بەردەۋام بوو و ووتى: جۆرى دوۋەم كورپە بەرپىز و باشەكانن.
ھەموومان چەند كەسىكى ۋا دەناسىن، ھاۋرپى چاكن و
ھەمووكەس ھەز بە ناسىنيان دەكات. لە خۆتەۋە ھەز دەكەين
قسەيان لەگەل بىكەيت و كاتىك كىشەيەكت ھەبىت گۈيت لى دەگرن
و ھەست بە ئاسوودەيى دەكەيت لەگەلياندا. بەدەگمەن لەگەل ئەم
جۆرە كورپانەدا توۋشى كىشە و دەمەقالى دەبىت، چونكە پىش
ئەۋەى بابەتەكە گەۋرە بىت، ئەۋان باسى دەكەن و ناھىلن گەۋرە
بىت و لەكۆنترۆل دەرچىت. بى سەرئىشە و لەسەرخۇن.
سوپرايزيان نىيە و پلانەكانيان ديارە و دەزانىت بەتەماي چىن.
ئەگەر لەگەل ئەم جۆرە كورپانەدا چۈيتە دەرەۋە، ھەرگىز لىيان
مەترسە كە ماچت بىكەن، چونكە بەرپىز و بە ئەتەكىتن.

ووتم: ئەى دەبەنگ و ترستۆكەكان؟

ووتى: ئەم جۆرە تەنھا ژيانيان لەگەل بەرپى دەكەيت. كەسانى
مردوون و ھىچ تام و چىژىكى ژيانيان تيا نىيە. پەيۋەندى لەگەل
ئەم جۆرە كەسانەدا زۆر زوۋ كۆتايى دىت. نەكەى چاۋەپۋانى
ئەۋە بىت سوپرايزىكت بۆ بىكات و ئىۋارەيەكى پۇمانسى بىتباتە
دەرەۋە و لە ناۋ پوۋنساكى مۇمەكان و لەژىر ئاسمانى پىر
ئەستىرەدا نانېك بخۇن. ئەمانە باۋەپيان بە سوپرايز و شت نىيە.
ھىچ كات دەستكەۋتى گەۋرە بەدەست ناھىلن لە ژياندا، چونكە
ئامادە نىن ئىسراحت و ئارامى لەخۇيان تىكبدەن. دەيانەۋىت
ھەموۋشتىك ئارام و پىك و پەۋان بىرۋات و تاقەتى بەرز و
نزمىيان نىيە و زۆربەى شت بەلاى ئەمانەۋە جىگەى مەترسىيە،

بۆيە پىيان دەلىم ترسنۆكەكان. بە كوردىيەكەي بوون و نەبوونيان
وەك يەك واىە و تەنھا جادەيان قەرەبالغ كرددوہ و تەواو.
ووتى: ھەرسى جۆرەكە پروونە. ئىستە بە قسەي تۆ بىت ھەرىپاويك
ھەيە لەسەر ئەم زەويە، ھەر دەبىت يەكك بىت لەم سى جۆرە؟
ووتى: ئادەي تۆ پىم بلى. بەدلى خۆت بىر لە كەسك بکەرەوہ، ئايا
يەككە لەو سى جۆرە يان نا؟

ووتى: وەلا واىە!

ووتى: ئادەي چ جۆرىك بوو؟

ووتى: جۆرى يەكەم

بە پىكەننەوہ ووتى: تەواوہ! بەدلى خۆت بىر لە كىدەكەيتەوہ
بىكەرەوہ. دلىيا بە يەككە لەم سى جۆرە. منىش دوو سى خولەك
بىرم دەكردەوہ لەو كەسانەي ناسىوومن. بىرم لە ھەركەسك
دەكردەوہ يەكك بوو لەم سى جۆرە.

ووتى: قسەي تۆيە! بەراستى جوان پروونت كرددوہتەوہ ھاھا.

كۆرە خراپەكان، كۆرە چاكەكان، كۆرە ترسنۆكەكان

كە تەواو بووم، پات و لىسلى و ترەيسى ھەرسىكيان قاقا
پىدەكەنن. ھەستىم پىكردن كە لەناو مىشكى خوياندا بىريان لەو
پياوانە دەكردەوہ كە ناسىويانن.

لىسلى: خۆشەويستەكەم لە زانكۆ يەكك بوو لە كۆرە خراپەكان.
بەلام من شووم كرد بە كۆرىكى چاك. وابزانم ئەوہش ھۆكارى
ئەوہ بوو كە زۆرپىكەوہ نەماينەوہ، لەوانەيە من لەو كەسانە بىم كە
لەگەل كۆرە خراپەكان ئاسودە بووبىم.

ترەيسى بە پىكەننەوہ ووتى: كۆرى چوختى و خراپ، ئەگەر دواي
يەكەم ژوان گوليكت بۆ بەيتىت، دنيايەك ذلت پىي خۆشە. بەلام

ئەگەر كۆپى ترسنىڭ گۈلت بۇ بەھىنىت ھەست بە ترس دەكەيت و دەلىت بەخۇ ئىشنىكى پىمە و بەتەماي شىتىكە.

پات: كۆرە چاكەكان دەتەنە دەرەو و كاتىكى خۇش بەسەردەبەن و بەلام ھىچى تر ناكەن. كۆرە خراپەكان ئەوھى بە مىشكتدا نايەت دەيكەن ھاھاھا.

لىسلى: كاتىك لە دواناۋاندى بووم، لەگەل كۆرپىكى ترسنىڭ پەيوەندىم ھەبوو. ئەزانى بۇ؟ چونكە كەي بموويستايە لەوئى بوو. بەلام زۆربەي كچە بەناۋبانگ و ديارەكان، لەگەل كۆرە خراپەكان پەيوەندىان ھەبوو. كاتىك منىش وازم لىھىنا و كۆرپىكى خراپم ناسى، دەم و دەست لە مەكتەبەكەم بەناۋبانگ بووم و كەوتەمە بەر قسە و باس.

پات ووتى: بابەتەكە زياتر پەيوەندى بە رەفتار و ھەلس و كەوتەو ھەيە، نەك شىكل و شىوہ. كەسى وا ھەيە نە بالاي بەرزە و نە ھىچ تايبەتمەندىكى تىدايە، بەلام دلىنام لەوھى كە يەككىك بوو لە كۆرە خراپە چوختىەكان.

منىش پرسىم: باشە بۆچى خانمان ھەزىيان لە كۆرە خراپەكانە؟ ھاۋرپىم ھەيە دىنايەك كۆرپى باش دىتە سەر رپىگەي، كەچى ھەر ناتوانىت ئەو كۆرە خراپەي لەبىربچىتەو ھە پىنج سال لەمەۋپىش ناسىۋىەتى.

ترەيسى: كۆرە خراپەكان ترسناكن! ژيانيان پەرە لە نەيىنى. پوۋبەرۋوى مەترسى دەبنەو ھە چانسيان بۇ گەورە بوون زياترە. ھاۋسەرەكەم لە كۆرە چاكەكانە، منىش وام، كاتىك ھاۋسەرگىرمان كرد ھەردوۋوكان ئەوھمان دەۋىست، ژيانىكى بى سەرئىشە و بى سەركىشى.

لېسلى ووتى: بەپاي من ژيان لەگەل كۆرە خراپەكان، لە نزمىدا
نزمە. بەلام كە بەرز بووئەو زۆر بەرز دەبێتەو و چانسەكان لە
ژماردن نايەن.

دواتر ھەريەكەمان چەند نموونەيەكمان ھىنايەو بۆ كۆرە
خراپ و باش و ترسئۆك لەنيوان ئەكتەر و كەسايەتە
بەناوبانگەكاندا و تا درەنگ پێكەنين.

سى جۆر وەبەرھيتان

خۆ دەمانتوانى تا نيوەشەو دانیشين و ھەرچى پياو ھەيە لە
زەويدا باسى بكەين، بەلام لەجياتى ئەو پێرەوى قسەكانم برد بە
لايەكى تردا.

كىم: كچينە دەزانن، وەك چۆن سى جۆر پياو ھەيە، ئاواش سى
جۆر وەبەرھيتان ھەيە.

لېسلى: جارى بەم دووعايە ئاليم ئامين.

كىم: باشە ئەگەر بيين و وەك سى جۆرەكەى پياو، سى جۆرى
وەبەرھيتانیش جيا بكەينەو، بزائىم دەزانن وەبەرھيتانى (كۆرە
خراپ) كامەيە؟

پات: دەزانم دەتەويت بليت چى، واتە وەك چۆن پەيوەندى لەگەل
كۆرە خراپ پەرە لە ملەلانى، ئەم جۆرەى ئيش كردنیش پەرە لە
ملەلانى. دە بلى وا نيبە؟

كىم: رېك وايە! كۆرە خراپەكان پەن لە ملەلانى و دەبیت ھەميشە
چاوت لەسەريان بىت. نابیت بەجيان بەيت، چونكە ئەگەرى زۆرە
كە گەرايتەو لەدەستت دەرچووبن. دەبیت ھەميشە جاوت
لەسەريان بىت و دەستت پيئانەو بىت چونكە ئيشەكانيان
چاوەپوان نەكراوون و سوپرايزيان زۆرە. كۆرە خراپەكان كەمىك
سەرئيشەيان زۆرە و دەبیت زياتر ئيشيان لەسەر بكەيت و

سەرقال بىت پىيانەۋە، بەلام ئەگەر بزانىت چۆن ھەلس و كەوتيان
لەگەل بکەيت، چەندىن قات قازانچ دەكەيت لەوسەرەۋە
ترەيسى: بەلام كورە چاكەكان ھەرگىز دلت ناشكىنن
كىم: راستە، بەلام ئەمانىش نابىت فەرامۆشيان بکەيت. راستە
پىويست ناكات ۋەك كورە خراپەكان ھەمىشە چاۋوت لەسەريان
بىت، بەلام نابىت پەيوەندىان لەگەل بېچرىنىت بۆ ئەۋەى ھەست
بەۋە بکەن كە گرنگ بۆت. ئەمان گيانى لىبوردنىان زياترە لە كورە
خراپەكان. راستە پاداشتى گرنگىپىدانىان ۋەك كورە خراپەكان نىيە،
بەلام جۆرىكىش بەجىتتاھىلن كە ئاۋات بە مەرگ بخوازىت.
كىم: ئەى باشە كى دەزانىت ترسنۆكەكان كامانەن؟
لىسلى: ترسنۆكەكان بىزاركەر و بىتامن. ھىچ كەيف و خوشىيەكان
نىيە.

بە پىكەنىنەۋە ۋوتم: واى، ئەمانە سالىك بەجىيان بەيىلە، كە
ھاتىتەۋە ھەر ۋەك خۇيانن و ھىچ شتىك نەگۇراۋە. پىويستيان
بەۋە نىيە گرنگيان پى بدەيت، ئەسلەن ھەر چاۋەرۋانى ئەۋەت لى
ناكەن كە گرنگيان پى بدەيت. پەيوەندى لەگەل ئەم جۆرە كەسانە
ھىچ ترسىكى تىدا نىيە، بەلام ھىچ خوشىيەكىشى تىدا نىيە.
لىسلى: ئەى بڑى! ۋەبەرھىتانەكانىش رىك و رەۋان ۋەك پىاۋ وان،
بەلام ئەۋەى جىاۋازە ۋەبەرھىتانەكان بەجىتتاھىلن بۆ
ۋەبەرھىنەرىكى جوانتر و گەنجتر.
ترەيسى بە گالتەۋە ۋوتى: ۋەبەرھىتانەكان لە پاشەملە باست
ناكەن.

پات: ۋە كىشەت نىيە و ناترسىت كە ۋەبەرھىتانەكەت نىۋەشەۋ لە
كوئىيە و دلت لای نىيە.

ئەۋەندە پىكەن، كە بىرمان نەمابوۋ شاگردەكان سەيرمان دەكەن
لە چىشتخانەكە.

كامە كامەيە؟

ترەيسى: باشە بزانين كامە كامەيە؟ كام وەبەرەيتان كورە
خراپەكەيە و كامە كورە چاكەكە و كامە ترستۆكەكە؟
منيش ليستى سى جۆرەكەي پياوم درووست كرد لەسەر
وەرەقەيەك. ووتم: وەرن بە ليستى چەند وەبەرەيتانك درووست
بكەين و پاشان بپيار دەدەين كە كامە كامەيە؟

پات: ئەگەرمن شتىك بكم و داي بنيم هەتا نرخەكەي بەرز
دەيىتەو، ئەو كورە باشەكەيە. چونكە پتويستم بەو نىيە ھەموو
دەقەيەك چاووم لەسەرى بيت، تەنھا جار جار سەيرىكى نرخەكان
دەكەم بۆ ئەوئەي بزانم ھىچ گۆراو ەيان نا.

كىم: ئەي ئەگەر بتەويت پۆژانە ئال و گۆرى پى بكەيت، ئەوسا
دەيىت كە ھەموو دەقەيەك ئاگات لە نرخەكان بيت و ھەركات نرخ
بەرز بوو ەو بيفرۆشيتەو.

ترەيسى: ئەوسا دەيىت بە كورە خراپەكە، چونكە دەيىت ھەميشە
خەيالت لاي بيت و نابى چاوى لى غافل بكەيت.

كىم: زۆر راستە، كەواتە ئال و گۆرى پۆژانە دەكەينە ليستى كورە
خراپەكە و ئال و گۆرى ماوەدرىژ دەخەينە ليستى كورە چاكەكە.

ترەيسى: كەواتە ئەگەر بابەتەكە پشك بيت يان مولك يان
ھەرشتىكى تر بيت، ئەوا بەپى جۆرى مامەلەكە دەگۆرپت.

كىم: راستە، باشە ئەگەر من برك پارە بدەم بە كەسيك و لە
قازانجى ئىشەكەي بەشيكم بداتى، ئەوكاتە چ جۆرىكە؟
ووتيان كورە باشەكەيە.

لیسلی به پیکه نینه وه ووتی: به لام ئەگەر کابرا به باشی ئیشه کهی نه کرد، ئەوسا ده بیته کورە خراپه که و ده بیته چاووت له سهری بیت نه کا له ده ستت ده رچیت.

کیم: ئەی ئەگەر خانوویه کم هه بیته و کریچی تیا نه بیته و خانوه کهش خه ریکه کۆن ده بیته.

هه موویان ووتیان: کورە خراپه که!

و وتم بۆ؟ ووتیان: له بهرئه وهی کۆنه و کریچی تیا نیه. ده بیته چاووت له سهری بیت و ئیشی له سهر بکهیت بۆ ئەوهی بیهیتینه وه سه ر خهت.

پات: ئیستا ده زانم بۆچی دراوسی کهم هینده کیشهی ههیه له گه ل میرده کهی، چونکه شووی کردووه به کورپکی خراپ و ده بیته ئاگای لئی بیت.

لیسلی: ئەگەر خانوه کهت چاک کرده وه و کریچیت بۆ دۆزیه وه، ده بیته کورە چاکه که. که میک ئاگات لئی ده بیته، به لام فه رامووشی ناکهیت. منیش قسه کهیم به دل بوو.

پات: ئەی نموونهی ترسنۆکه کان؟

کیم: ئادهی تو چی دیت به میشتکندا؟

پات: بۆ نموونه پاره پاشه کهوت کردن. هه یچ ترسیکی نییه و ئەگەر یه ک سال به جیی بهیلت ههروهک خو یه تی و هه یچ زیادهیه کی ناچیته سه ر.

کیم: ده ستخووش، جوانترین نموونه.

تره یسی: ئەی ئەگەر ئالتوون و زیو بکپیت؟

کیم: به رای من کورە چاکه کهیه، چونکه ترسم لئی نییه و جار جار چاو یک به نرخه کاندای ده خشینمه وه.

پات: ئاگادار بن وەبەرھىننى كۆرى خراپ، دەكرىت زىيانىكت لى
بدات تىكېشكىت و ئاوات بە مردن بخوازىت. ئىمە بۆيە لىرەين بۇ
ئەۋەى كىم پىمان بلىت چى بگەين ئەگەر تىكېشكەين؟

كىم: راستە لەۋانەيە لە ھەر ئان و ساتىكدا تىكېشكىت، بەلام كاتىك
زىاتر فېردەبىت، ئازارى تىكېشكانەكە كەمتر دەبىتەۋە.

لىسلى: باشە شتىكى تر، ئەى ئەگەر پارەيەك بخەينە بزنسكەۋە؟

كىم: بزنسەكە ھى خۆتە يان خەلكى تر؟

لىسلى: با بلىين كە بەشىكى ئىشەكە دەكرمەۋە و خۆم بەرپۆۋەى
دەبەم و دەسەلاتم دەبىت بەسەرىدا.

ترەيسى: من تا ئىستا بىرم لەم جۆرەيان نەكردوۋەتەۋە. براكەم
ھەندىك پارەى داۋە بە ھاۋرپىيەكى و ئىشى پۆۋە دەكات. ئەگەر
قازانجى كرد بەشى براكەمى لى دەدات و ئىتر براكەم ئاگاي لە
ھىچ نىيە.

كىم: ئەگەر ئاگاي لە ھىچ نەبىت، ئەۋسا ۋەك قومارى لىدەت.

لىسلى: ئەى ئەگەر خۆم لە ئىشەكەدا بم؟

ترەيسى: گومانى تيا نىيە كە كۆرە خراپەكەيە، چونكە دەبىت
بەردەوام ئاگات لىيى بىت نەۋەك بگەۋىت و زەرەر بگەيت.

داھاتى (ئاگايى) و (نا ئاگايى)

ۋوتم: لىرەۋە دەپۆين بۇ بابەتتىكى زۆر گرنگ، ئەۋىش داھاتى
ئاگايى و داھاتى نا ئاگايىيە. داھاتى ئاگايى ئەۋەيە كە خۆت كارى
بۇ ئەكەيت و ئاگات لىيەتى. داھاتى نا ئاگايى ئەۋەيە كە تۇ ناچىت
بەلايدا و ئاگات لىيى نىيە و خۆى زياد دەكات. ئەگەر دەتەۋىت
بگەيت بە سەربەخۆيى دارايى، ئەۋا دەبىت چاۋوت لەسەر داھاتى
(ئاگايى) بىت. ناكرىت تەنھا بە داھاتى (نائاگايى) بگەيت بە
سەربەخۆيى دارايى.

پات ووتى: چۆن بزانين داھاتەكەمان (ئاگايى) ە يان (نا ئاگايى)
ووتىم: ھەركاتىك پارەيەكت دا بە كەسىك و ئەو ئىشى پىۋە كرد و
تۆ ئاگات لە دنيا نەبوو، ئەو داھاتى نا ئاگايى. بەلام ئەگەر بە ھەر
شىۋەيەك خۆت لە ئىشەكەدا بوويت، ئەو دەيىتە داھاتى ئاگايى.
واتە ئاگات لىيەتى.

ترەيسى ووتى: كرىنى زەوى يان ھەرشىتىكى تر كە مامەلەى پىۋە
بكەيت، ئاگايى؟
ووتىم: بە دلىيايىەو.

لىسلى: وابزانم ھەموو ئەو ناوانەى لە ژىر لىستى كوپى خراپدا
داماننا ھەموويان (ئاگايى)ن. ناوى خۆيان بە خۆيانەو، دەيىت
ئاگات لىيان بىت وەك چۆن ئاگات لە كوپە خراپەكەيە.
ترەيسى: ئاخىرجۆرى كوپە باشەكانىش ھەر داھاتى ئاگايىن، بەلام
كەمتر ئاگات لىيانە.

پات: بەو قسانە بىت كوپە خراپەكان لەسەدا سەد نائاگايىن.
لىسلى: واىە، بۆ نموونە مووچەى خانەنشىنى داھاتىكى نائاگايىە. تۆ
ئاگات لىي نىيە و مانگانە دىت.

ترەيسى: زۆر كەس دەناسم پارە دەدەنە دەست كەسىك و ئەويش
شتىكىان بۆ دەكرىت. خاۋەنى پارەكە بۆى ھەيە نرخى شتەكە
بزانىت، بەلام ناتوانىت مامەلەى پىۋە بكات، چونكە داۋىتتە دەست
راۋىژكارىك كە مامەلەى بۆ پىۋە بكات.

كىم: ئەگەر كەسىكى تر مامەلە بە پارەكانتەو بكات ئەو نائاگايىە.
لەبەر ئەمەيە من پىم باش نىيە زۆر چاۋوت لەسەر داھاتى نائاگايى
بىت، بەلكو لە بواريكدا كار بكەيت كە خۆت كۆنترۆلت ھەيىت
بەسەرىدا و ئاگات لە بار و دۆخەكە بىت.

لېسلى: باشە ئىستا پىرسىيارەكەم پۈۈنە. ئەگەر مەن پارەيەك بىخەمە
ناو ئىشىكەۋە و خۇم دەسەلاتم ھەيىت تىيادا و بەرپۈەى بىبەم،
ئەۋە ئاگايىيە. ئەگەر خۇم بەرپۈەى نەبەم بەلام دەسەلاتى بىرياردانم
ھەيىت، ئەۋەش ھەر ئاگايىيە. بەلام ئەگەر نە بەرپۈەى بىبەم و نە
ئاگام لىيى بىت، ئەۋە نا ئاگايىيە.

كىم: بىزى! خۇت ۋەلامى خۇت دايەۋە.

لەكۇتايىدا

ترەيسى: لەكۇتايىدا مەن ئەمە تىگەيىشتم: سى جۇر پىياۋ ھەيە،
خراپەكان و باشەكان و ترسنۇكەكان. بە ھەمان شىۋە سى جۇر
ۋەبەرھىنانىش ھەيە كە ۋەك سى جۇرەكەى پىياۋ وان. تۇ دەتوانىت
ھەم ۋەبەرھىنانىكت ھەيىت كە ئاگايى بىت و خۇت شەۋ و پۇژ
ئاگات لىيى بىت، ھەم ۋەبەرھىنانىكت ھەيىت كە نائاگايىيە و خۇت
ئاگات لىيى نىيە. جا مەن لىرەۋە ئەۋەم بۇ دەرکەۋوت كە ئەۋەى
ئاگايە و بى ئاگايە ئىمەين ۋەك ۋەبەرھىنەر، نەك خۇدى
ۋەبەرھىنانەكە.

ۋوتم: ئاي دەستخۇش، ئەۋە جۈانتىن كورتكردنەۋە بوو. بەلام
ئەۋە بزانن كە مەن نالىم ئەم جۇرە لەۋ جۇرە باشترە. دەيىت ۋەك
كەسىكى زىرەك خالى باش و خراپى ھەريەكەيان لىك بدەيتەۋە و
ئەۋە ھەلبىزىرىت كە بۇ تۇ گونجاۋە. پىت ۋا نەيىت تەنھا بە
موۋچەى خانەنشىنى دەتوانىت زەنگىن بىت. پىت ۋا نەيىت تەنھا بە
كرىخانۋىيەك دەتوانىت پىداۋىستىيەكانت پىر بىكەيتەۋە. ۋورد بىبەۋە
و بزانە كە كاميان لەگەل تۇ دەگونجىت. بەلام ئەۋە بزانە ئەگەر
نىيازى ئەۋەت ھەيە لە پۈۈى دارايىيەۋە سەربەخۇ بىت، دەيىت
ۋەبەرھىنەرىكى بە ئاگا بىت.

بەشى يىستەم

"چوار كىلى سەرەتا، بۇ ۋەبەرەننىكى سەرگەوتو"

ئەگەر پەرۋەردە پياۋىك بىكەيت، پەرۋەردە كەسىك دەكەيت.
بەلام ئەگەر پەرۋەردە خانىك بىكەيت، پەرۋەردە خىزانىك دەكەيت.
بەيانى دواتر، ھىشتا پىدەكەنن بە بابەتى سى جۆرەكە پياۋ كە
دوئىنى باسما دەكرد. بەدەم قسە كىردنەۋە پۇشتىن بەرەۋە
ژوورى مىۋانەكە. دۋاى ئەۋەى كە ھەركەسە و لەسەر كورسى
خۇى دانىشت، پىم ووتن كە پىم خۇشە چەند كىلىكتان پى بلىم بۇ
ئەۋەى بىن بە ۋەبەرەننىكى سەرگەوتو.
زۆرىنەى ئەم كىلانە، خۇم دۋاى چەندىن ھەلە و ئەزموون
فېرىان بووم.

لىسلى: كى خوا دەيداتى لە ئەنجامى ھەلەى كەسانى دىكەۋە
فېرىبىت؟! دلىام ھەندىك لە ھەلانە ۋاى كىردوۋە كە زىانى زۆر
گەرە بىكەيت.

كىم: بە دلىايىيەۋە. ئەۋ ھەلانە تەنھا زىانى پارەيان لى نەداۋوم،
بەلكو ھەم دەرەتەكانم لە كىس چوۋە و ھەم كاتى زۆرم بە فېرۇ
داۋە.

پات: ئادى با گويمان لىيان بىت.

كىلى يەكەم:

كىلى يەكەم لای زۆربەتان ئاشكرايە. ئەۋىش ئەۋەيە پىش
ئەۋەى دەست بىكەيت بە ھەر كارىك، سەرەتا دەبىت خۇت پىر
زانىارى بىكەيت چونكە ھەتا زىاترفىرىت، زىاتر بەرەۋپىش دەچىت.
پىش ئەۋەى ھەر كارىك بىكەيت، برۇ زىاترى لەسەر بخوئەرەۋە و
خۇت فېر بىكە. ھەر لە چۈاردەۋورت چەندىن رىكەى فېربوون

ھەيە. دۇنيا بە ئەو زانىارىيانەي پىش كارەكەت كۆي دەكەيتەو، جياوزى نىوان پارەپەيداكردن و پارەبەفیرۆدانىت بۆ درووست دەكات.

[ناكرىت و نابىت، پىش ئەوھى فىرى مەلەكردن بىت خۆت ھەلبەدەيتە ناو ئاويكى قوولەو، چونكە گومانى تيا نىيە كە نوقم دەبىت و دەخنىكىت] خۆھەلدانە ناو دنىاي وەبەرھىتانىشەو، واى، بى زانىارى نوقم دەبىت.

ھۆكارىكى سەرەكى ئەوھى كە من بازىرگانى (تۆرئاسا)م پى باشە ئەوھى، كە ئەگەر كۆمپانىياكە راستگۆ بىت، بەشداربوانى پەرورەدە دەكات و چەندىن كۆپ و سىمىنارىيان پى دەدات لەسەر گەشەسەندىن و بازاركردن و پىكلام كرىن و گەشەپىدانى خود. كۆمپانىيا باشەكان ناگەرپىن كە تەنھا فروشىار پەيدا بكن، بەلكو ھاوكارى كارمەندەكانىيان دەكەن كە لە ھەموو پەرەندەكانى ژياناندا سەرکەوتوو بن.

بۆ نموونە ئىمە لە كۆمپانىياي (باوكى زەنگىن) نايەين بە خەلك بلىين كە ئەم ئىشە بكنە و ئەم ئىشە مەكە. ئىمە پەرورەدەي داراييان فىردەكەين، دواتر كەسەكە بەو پەرورەدەيە ئازادە چكارىك دەكات.

دىارە كە مرقۇف ھەمىشە بە جىبەجىكردن و كىردار فىردەبىت. بۆيە من و پۇبلىرت ھاتىن بۆردىكمان درووست كىرد بەناوى (cashflow). بۆ ئەوھى بەشداربوان يارى بكنە و لەپىگەي يارىيەوھە فىربىن كە چۆن پارە خەرج دەكەن و چۆن ئىشى پىئودەكەن. مەبەستمان ئەوھە بوو كە وا بكنەين خەلكى بە كىردار كارەكە بكنە، چونكە مرقۇف لە كىردارەكانىيەوھە فىردەبىت.

ئەمەي لە خوارەو دەيىن پىي دەلن سىگۆشەي فېربوون. ئەم
ھىلكارىيە لە ئەنجامى تويژىنەو دەيەكەو دەوژاوتەو (دەيل)
كردوويەتى سالى ۱۹۶۹. بەشى سەرەوئەي سىگۆشەكە
كارىگەرترىن پىگاكانى فېربوون نىشان دەدات و بەشى خوارەوئەي
سىگۆشەكە ئەو پىگايانە نىشان دەدات كە كەمترىن كارىگەريان
ھەيە. ئەوئەي سەيرە ئەوئەي كە سىستەمى خويئندى ئىمە پىك و
رەوان ئەو پىگايانەي ھەلېژاردوئە بۆ وانەووتنەو كە كەمترىن
كارىگەريان ھەيە لەسەر فېربوون. وەك لە وىنەكەدا ديارە،
كارىگەرترىن رىگە ئەوئەي كە بە كردار كارەكە ئەنجام بەدەيت. ھەر
لەبەر ئەوئەش بوو ئىمە ئەو يارىمان دروست كرد.

ترەيسى: ئى با ئەمشەو ئەو يارىە بگەين.

لىسلى: بەو يارىە كۆتايى بە پىوگرامە دوورپۆژىەكەمان دەھىتىن.
كىم: جگە لەو يارىە و كىتېبى باوكى زەنگىن و باوكى ھەژار،
چەندىن پىگەي تر ھەيە لە كۆمپانىياكەمان وەك كىتېب و سى دى و
سىمىنار و چەندىن پىگەي جياواز. وە بىرتان بىت باشتىن پىگەي
فېربوون ژيانە. بۆيە دامەنىشە چەندىن سال ھەر بە فېربوونەو
بەسەربەيت. نا، وەرە ماوئەك خۆت فېربكە و پاشان دەستبەكار
بە و لە ژيانەو فېربە.

كلىلى دووهم:

كلىلى دووهم كه چارەسەرى بەشىكى باشى ترسەكەت بۆ
دەكات ئەمەيە:

سەرەتا بە برىكى كەم دەستېپىكە

سەرەتا دەست دەكەيت بە ھەر كاريك، بە برىكى كەم دەستېپىكە
و پارەيەكى كەم بخە ناو ئىشەكە و چاوەروانى ئەو بە كە ھەل
دەكەيت. چونكە بە دۇنيايەو ھەل دەكەيت. ھەر خانمىك پىم بلىت
كە ناوئىرىت ئىشەك بكات چونكە دەترسەيت ھەل بكات، منىش
راستەوخۇ پىيان دەلیم: پىويست ناكات لە ھەل بترسەيت، چونكە بە
دۇنيايەو ھەل دەكەيت. من گرەنتەيت دەكەم كە ھەل دەكەيت.
ئەگەر ئەمە بزانن، ئەوسا كەمتر دەترسن.

خۆم ھەرگىز يەكەم ھەلەى خۆم بىرناچىتەو كە خانوويەكى
كرىم كرى. دواى ئەو ھەى كە كرىچىكەم شەش مانگ تىايدا بوو،
پۇژىك ووتى دەپۇم. منىش زۆرم پى خوش بوو چونكە ووتم
ھەركەسىكى تر ھاتە ناوى، بە ۲۵ دۇلار گرانتر دەيدەمى.

من نەمزانى نرخی خانووەكانى چووار دەورم چۆنە، بۆيە سى
دانه مانگ تىپەرى و كەس ھەوالى نەپرسى و ھەر بە چۆلى
مايەو. دواتر بۆم دەرکەوت كە ئەو كرىيەى من داواى دەكەم زۆر
زۆرە. لە جىياتى ئەو ھەى قازانچ بکەم، سى مانگ خانووەكەم بەتال
بوو و پارەى سى مانگم لە كىس چوو. ئەو ھەى وانهيەكى باش بوو.

بۆيە ھەركاتىك كاريك دەكەيت بە كەم دەستېپىكە. ئەگەر مولك
دەكرىت، ئەگەر ئال و گۆرى دراو و پشكسازى دەكەيت، پەلە مەكە
و بە كەم دەستېپىكە و وردە ووردە كارەكەت گەورە بکە. ھەك
مەلەوانىكە، سەرەتا نووكى پەنجەت بخە ناو ئاوەكەو و پاشان
ووردە ووردە. بەو شىوہە كلىلى قاسەكەت دەستدەكەوئەيت.

خەلكىكى زۇر گىرۇدەى ئەوۋە بوون كە دەيانەوئىت ئىشىكى باش
بدۇزنەوۋە و پارەيەكى زۇرى تى بىكەن. دەيانەوئىت ئىشىكى
بدۇزنەوۋە كە بە زووترىن كات زەنگىنىان دەكات. ئەمە پەكت
دەخات، چونكە كەس نازانىت باشتىن ئىش چىيە، دەپىت ھەتا
ھەتايە ھەر بگەپىت بۇخۇت. بەلام ئەگەر بە كەم دەستىپىكەيت،
دەتوانىت لە چەند بىوارىكى جىاوازا كى كار بىكەيت و پاشان
باشتىننىان ھەلېزىرىت لەناوياندا.

كىلى سىنھەم:

ھەندىك پارە لادە

سى ھۆكار ھەيە كە وای كىرۇوۋە ئەم كىلە زۇر گرنگ بىت:
ھۆكارى يەكەم پوونە، ئەوئىش ئەوۋەيە كە ھەتا كەمىك پارەت پى
نەبىت ناتوانىت بىتە ناو دىئاي وەبەرھىئانەوۋە. تا ئىرە ئەم قسەيە
تىۋرىە و كىردارى تىا نىيە. كاتىك كىردار دەكەيت، كەواتە تۇ
ھاتوۋىتە ناو يارىەكەوۋە. وە من پى دەلېم يارى چونكە ھەندىك
كات دەيىبەيتەوۋە و ھەندىك كات دەيدۇرپىت. بەھەرھال، ئىئاسەى
كەسى وەبەرھىن ئەوۋەيە كە پارەى خىستىتە وەبەرھىئانىكەوۋە ئىتر
ھەر كارىك بىت. خۇ ئەگەر ھىچ پارەيەكت نەخىستىتە ناو
يارىەكەوۋە، كەواتە تۇ وەبەرھىن نىت.

لىرەوۋە دەپۇين بۇ ھۆكارى دووۋەم: پارەيەكى كەم بە واتاى
ترسىكى كەم دىت و پارەيەكى زۇر بە واتاى ترسىكى زۇر دىت.
من بۇ ھەر كارىكى نوئ كە دەستپىدەكەم، دەزانم كە ھەلە دەكەم
و وە لە دىئاي وەبەرھىئاندا باجى ھەلە بە پارە دەدرىت. بۇيە
ئەگەر پارەيەكى كەمى تى بىكەم، باجى ھەلەكە كەمترە.

ھۆكارى سىھەم سەرنجراكىشە. ھەرگىز دىقەتى ئەو ەت داو ە
كاتىك پارەيەك دەخەيتە ئىشىكەو، وورده وورده زۇر ەزت بۇ
ئەو ئىشە درووست دەيىت. ھاورپىيەكم ئۆتۈمبىلىكى كرى، داوى
ھەفتەيەك بوو بە فيتەر ئەو ەندە تيايدا شارەزا بوو، بۇ؟ چونكە
پارەي داوو بە سەيارەكەيى و خەمپارەكەي بوو و ەزى لە
سەيارەكەي بوو. لە كاتىكدا پىشتەر ھىچ سەرەودەرى لى نەدەكرد.

جاريكى تر مندالى ھاورپىيەكم پەيوەندى پيوە كردم و ووتيان كە
دەيەويىت قسەت لەگەل بكات. ووتى: سلاو كىم! ھەندىك زيووم
كرپو ە و دەمەويىت كە نرخەكەي بەرز بوو ەو ە بىفرۆشمەو. داوى
ماو ەيەك نرخەكان بەرز بوو ەو و مامۆستاكەي بانگى كردبوو لە
خويندنگە و داواي لى كردبوو كە چىرۆكى خۆي بۇ خويندكارەكان
باس بكات و پىيان بلىت كە چۆن قازانجى كردو ە.

ئەم كورە ەيتدە خولياي كرىنى زيو بوو، دەقە بە دەقە ئاگاي لە
نرخەكان بوو و لەمەو ە ھەندىك شتى دىكەي كرىبوو. ەيتدە قازانج
و زىانى خۆي لىكدابوو ەو ە تواناي بىركارى باشتەر بووبوو. ئەو
كورە ئەم شتانه لە خويندنگە فىرنەبوو، بەلكو لە ئەزموونكردى
بابەتەكە فىر بوو. جا ئەمەم بۆيە بۇ باس كردن بۇ ئەو ەي تىبگەن
كە دەيىت بە كردار فىر بىن، بەلام ئاگادار بىن پارەيەكى كەمى تى
بكن.

كلىلى چوارەم:

قسەيەك ەيە دەليىت ەمىشە گياي ئەو ديوى پەرژىنەكەي خۆت
بە سەوزتر دىتەبەرچاو. مەبەستى ئەم قسەيە لەو ەيە كە مروف
ەمىشە پىي وايە گلى دوور دەرمانە و ئەو ەي نزىكى خۆي باش
نيى ە تا دوورتر بروات باشتەر. بەلام مەن دەليىم:

ھەمىشە لە دەۋرى مالى خۇت بسورپۇتە.

مەبەستەم لەم قىسەيە ئەۋەيە كە بلىم گىرنگ نىيە ئەگەر كەسىكى سەرەتايىت يان لەمىژە خەرىكىت. ھەمىشە گىرنگى بەۋ تۈۋانايانە بدە كە ھەتە و شارەزايىت تىيادا. كىشەكە لەۋەدايە كە [خەلكىكى زۆر گىرنگى بە زانىيارىەكانى خۇي نادات و دۋاي قەرەبالغى دەكەۋىت]. ھەر ئەۋەندە ووترا كە پىشكى كۆمپانىياكانى بىۋارى تەكنەلۇجىيا باشن، ئىتەر ئەۋ خەلكە بە جارىك پارەي ھەلگىرت و كەۋتە پىشك كىرىن. لە كاتىكدا بۆمان دەرگەۋت كە ۋا نەبۈۋ و زۆربەي خەلك پارەكانيان فەۋتا.

پىتەر لىنك، نووسەرى Learn to Earn زۆر جوان باسى پىشك دەكات و دەلىت:

" ھەر جارىك دەرۋىت و شتىك دەرگىت، بۇ نموۋنە چاۋىلكەيەك دەرگىت، يان لەفەيەك، يان ھەرشىتىكى تر، سەيرىكى چۈۋاردەۋورت بىكەيت دەزانىت چى باش دەرۋىشرىت و چى نافرۋىشرىت. ھەر بە چۈۋاردەۋورتا بىروانە دەزانىت كە چى ماركەيەك باشە ھەتا پىشكەكەي بىكىت.

خەلك ھەيە دىكتۇرە و دەزانىت چى دەرمانىك باشە. خەلك ھەيە لە بانكە و دەزانىت چى بانكىك باشە. كەسى ۋا ھەيە لە مۆلىكدا كاردەكات و دەزانىت چى ماركەيەك باشە، كەچى سەيرەكە لەۋەدايە كەسىان ئامادە نىن پىشكى ئەۋ كۆمپانىيا و ماركانە بىكىن. دەرۋەتەكانى زەنگىن بۈۋن نەك ھەر نىزىكن لە مالى خۇتەنەۋە، بەلكو ھەر پىك لەبەردەمتان. جارىك دەرۋىشتم بۇ سەنگافورا. ئافىرەتىكم بىنى بەنىاز بۈۋ لە (ئۆرلاندۇ) پارچە زەۋىەك بىكىت لە ئەمىرىكا. ووتەم تا ئىستا چۈۋىت بۇ ئۆرلاندۇ؟ ووتى نەخىر، بەنىازم لە ئىنتەرنىتەۋە بىكىم. ووتەم شتى ۋا نەكەيت. يەكەم دەبىت سەرەتا

كۆرسىك وەربىگىت دەربارەي كىرىن و فرۇشتىنى مولك، دووھم
ھىچ كاتىك مولكىك نەكرىت كە نەتبىنىوھ.

من كىشەكەم لە ھەلە كىرەندا نىھ، ھەمووكەس ھەلە دەكات، بەلام
نابىت كەمژە بىت. ھەندىك كەس ھەيە بە دەستى خۇيان چال
بۇخۇيان ھەلدەكەنن. بۇ دەپۇيت زەوى لە ئەمرىكا دەكرىت
لەكاتىكدا لەبەردەم خۇتدا دەرفەت ھەيە!

سى ھۆكار ھەيە كە دەبىت چاوت لەبەردەمى خۇت بىت و دوور
نەپۇيت:

يەكەم: كاتىك باسى مولك كىرىن دەكرىت، ھەمىشە من
دەوروبەرى خۇم ھەلدەبۇيرم، چونكە ھەر گۇرپانكارىك لە دەورى
خۇم بىكرىت دەيزانم و ئاگادارم. كەي نىرخ بەرز دەبىتەوھ كەي
دادەبەزىت، پلانى حكومت چىيە بۇ ئەو ناوھ؟ ئايا كەس نىيازى
ھەيە بازاروو و دووكان لەو ناوھ بىكاتەوھ؟ ئەگەر نىزىك بىم، ئەمانە
ھەمووى دەبىستم.

دووھم: ئەگەر كىشەيەك پۇبدات، پۇيىست ناكات پارە و كاتى
دىنا سەرف بىكەيت بە ھات و چۆوھ. بەلكو ھەر لەبەردەستى
خۇتدايە.

سىيەم: ئەگەر پىم وابىت دەرفەتەكان لە دەرەوھن، دەبىت ھەتا
ھەتايە چاووم لەسبەر دەرەوھ بىت، لەجىياتى ئەوھ وەرە چاوىك بە
دەوروبەرى خۇتدا بخشىنە، سەرت سوور دەمىنەت ئەوھندە
دەرفەت ھەيە.

گه وره ترين هه لهه وه به رهتاند:

ئه زانی بۆچی ئه وهنده له سه ره ئه م بابته ده دويم؟ چونكه گه وره ترين هه لهه ژيانم تا ئيستا ئه وه بووه كه ئاموزگار به كاني خۆم پشتگوي خستوه. جاريك من و پوييترت له فلوريدا ده رويشتين. شويينكمان بيني كه به لاي منه وه زور باش بوو بۆ ئه وهه بېكرين. به لام كي شه كه ئه وه بوو هيچ شاره زاي فلوريدا و ياساو پيسا كاني نه بووم. به لام كي شهه له وه گه وره تر ئه وه بوو كه من بريكار يكم هينابوو مامه لهه بۆ بكهت كه خه لكی فلوريدا نه بوو و خه لكی ئه ريزونا بوو. جا ئه وهه به زمه كهه قوول كرد بووه وه ئه وه بوو كه بريكاره كهه كا برای فرو شياريش كه سيك بوو كه چارهه بريكاره كهه مني نه ده ويست و به پيچه وانه شه وه. ئيتر له و نيوهنده دا مولكه كهه من بوو بوو به سووتوي ئاگري نيو ئه م دوو بريكاره. منيش پيگه م دا بوو كه بريكاره كهه له جياتي من قسه بكات و مامه له كهه بۆ به جي بكات.

سه رتان نه يه شيتم، ئيمه بۆ ماوهه 5 مانگ سه رقالي ئه م بابته بووين، به لام بريكاره كان نه گه يشتبوونه ئه نجام. پوژيک قولم لي هه لمالي و له گه ل پوييترت رويشتين بۆ فلوريدا و له گه ل كا برای خاوهن مولك به دوو قسه هه مووشتي كمان برانده وه. بۆ پوژي دواتر بريكاره خاوهن مولكه كه هه نديك نوسراوي گري به سته كهه بۆ هينابووم كه ئيمزاي بكه م. كاتيک خويندمه وه ته ماشا ده كه م هه نديك له خاله كاني گوپيوه و كا برای خاوهن مولكيش تازه پويشتبووه ده ره وهه وولات.

له كو تا ييدا دواي چه ند مانگيكي تر، نزيك كا ترمير 10 ي شه و بوو په يوه نديه كه م پيوه كرا و ووتيان كه مولكه كه فرو شتراوه. له و كا ته دا ئاگر له ناوچاوانم ده باري! دواي ئه و هه موو سه ر ئيشه و

ئەمسەراوسەره، تازە پىم دەلەن كە مامەلەكە ھەلەشاۋەتە. پەيۋەندىم بە خاۋەن مولكەكەۋە كەرد و پىشتراستى كەردەۋە كە بەلەن مامەلەكە ھەلەشاۋەتە. كات خەرىك بوو دەبوۋە نىۋەشە، ھىندە تورە بووم ۋەخت بوو بىتەقمەۋە لە داخا. دەزانن لەچى تورە بووم؟ لە خۆم! لە خۆم تورە بووم كە لەشۋىنىك ۋەبەرھىنانم دەكرد، كە ھىچم لى نەدەزانى. لە خۆم تورە بووم چونكە باۋەرم بە تواناكانى خۆم نەبوو و بىركارىكم خستە شۋىنى خۆم. ئەۋە يەكك بوو لە ھەلە گەرەكانى ژيانم.

ئەۋ شەۋە تا درەنگانىك دەھاتم و دەچرووم و پەنجەي پەشيمانىم دەگەزى. دەمووت ھەر دەبىت مامەلەيەكى تر بكم بۆ ئەۋەي شۋىنى ئەمە پر بكمەۋە. نىك ۲ ي شەۋ بوو كە لەسەر كۆمپىوتەرەكەم بابەتكم بىنى، كە تىايدا ۵ مانگ لەمەۋپىش رىكلام بۆ مولكىك كرابوو بۆ فروشتن. مولكەكەم زۆر بەدل بوو. بەيانى زوو كاتژمىر ۷ پەيۋەندىم بە ھاورپىيەكەۋە كەرد بۆ ئەۋەي بزەنم ئەۋ مولكە ماۋە يان نا؟ ئەۋىش ۋوتى ئىستا پەيۋەندى پىۋەدەكەم و ۋەلامت دەدەمەۋە. دۋاي نىوكاتژمىر پەيۋەندى پىۋە كەردمەۋە و ۋوتى كە ھىشتا نەفروشاۋە، بەلام داۋاي تەۋاۋي پارەكە دەكات، نەك بە قىست و قەرز و پىشەكى. منىش ۋوتم: مولكەكە قابىلى ئەۋەيە پىشەكى ھەموو پارەكە بدەيت؟ ھاورپىكەم ۋوتى بەلى. منىش ۋوتم دە كەۋاتە دەمەۋىت!

سەير و سەمەرەكە ئەۋە بوو كە ئەۋ مولكە رىك ۋەك مولكەكەي فلورىدا ۋابوو. بەلام لەبەرەئەۋەي خۆم شارەزاي ناۋچەكە بووم، لە ماۋەيەكى كەمدا مولكەكەم كرى. ۋە لە ميانەي مامەلەكەدا بىركارىكى زۆر باشم ناسى كە دووبارە متمانەي بۆ گەراندەۋە بە بىركارەكان. ۋە دۋاجار ئەۋ مولكە بوو بە يەكك لە

باشترىن مولكەكانم. واتە ئەو ھەلە گەورەيەى ژيانم بوو بە مايەى
قازانچىكى زۆر و تەواوى كات و پارەكەى بۇ قەرەبوو كىردمەو.
جا ئەزانن لە ھەمووى سەيرتر چى بوو؟ ئەو مولكە رېك دوو
كۆلان تەنىشت مالى خۆمان بوو. بۆيە دەلىم [ھەرگىز
دوورمەكەورەو، چونكە دەرۋەتەكان لە چواردورەتن.]

بەشى بىست و يەك "پىنج كىلى دىكە بۇ سەرگەوتن"

سەرپەخۇيى گەرەتتىن خۇشى ژيانە. سەرچاۋەي ھەموو راستىيەكانە
- ماري وۇلستۇنكرافت -

ترەيسى: باسى خالىكى زۇر گرنگت كرد ئەويش
باۋەرپەخۇبوۋنە.

پات: پىم وابىت باۋەرپەخۇبوۋن گەرەتتىن كىشەي خانمانە. ئىمە
باۋەرپەخۇبوۋنمان كەمە، چونكە زۇرىنەمان بۇ ئەم كارە نوپىن و
باۋەرمان بە تواناكانى خۇمان نىيە. كىم! پىم بلى چ وانەيەكت لەو
ھەلەيەۋە ۋەرگرت؟

كىم: دەتوانم بلىم ئەو شەۋە ھىچ ترس و قەلەقى و دلە پراۋكىيەكم
نەما. ھەرچى ھەبوۋ ئەو شەۋە لەناۋچوو. پىم وابىت ھەموو ئەو
ترس و دلەتەپەيەي كە ھەمبوۋ ھەموۋى خۇم بۇ خۇم درووست
كردبوۋ و ھىچى پەيوەندى بە ئىشەكەۋە نەبوۋ. لىرەۋە توانىم
ترس و ئىش لەيەك جيا بكەمەۋە و نەھىلم ترسەكانم خۇيان
ھەلبقورتىتن لە ئىشەكانم. ئىستا كاتىك ئىشىك ھەلدەسەنگىتم،
زىاتر خەيالم لاي باش و خراپى ئىشەكەيە، نەك ترس و دلەپراۋكىي
خۇم.

ترەيسى: ئەو قسانە زۇر گرنگن بۇ من. زۇر بەرچاۋوم پۇشن
دەكەنەۋە. ھىچى تر فېربوۋىت؟

كىم: پىنج كىلى تر ھەيە كە پىم وايە سوۋدى لى ۋەردەگرن ئەگەر
گويم بۇ پادىرن.

ترەيسى ۋوتى: دەي قوربانى، پىمان بلى!

كلىلى پىنجه

ئەو كىلانى دىكە، دەتەن بەرەو ئەمە:

خۆت بۇ بردنەو ئەمادە بکە.

هەموومان عەزمان لە بردنەوئە گومانی تیا نییە. وە
هەموومان ئەم یاریە بۇ بردنەو دەکەین. ئەگەر لەم یاریەدا
تازەیت و سەرەتایت، ئەو شتیکی زۆر باش دەیت ئەگەر لە
یەكەم یاریدا براوە بیت. جا بە پەچاوەکردنی ئەو چوار کىلە
سەرەتا (پەروەردەکردنی مەشکەت، بە کەم دەستپێکردن، لادانی
هەندىك پاره و دوورنەکەوتنەو) چانسى سەرکەوتنت و
بردنەوئە بۇ یەكەم یاری زۆر زیاتر دەیت.

ئەزانی بۇچى گرنگە لە یەكەم یاریدا براوە بیت؟

یەكەم: ئەگەر لە یەكەم كارتدا سەرکەوتوو بیت، هیڤى
باوەر بەخۆبوونت زیاتردەكات. بەلام ئەگەر شکست بەیت، گومان
دەكاته ناخەو و ساردت دەكاتەو. زوو زو بەخۆت دەیت:
بەخوا ئەم ئىشە بۇ من نابیت! با چیتەر پارەكانم بەفیرۆ نەپۆن و
دانیشم بە دەردى خۆمەو. خۆم دەزانم كە من و ئەمەیان
نەوتوو. بەلام ئەگەر لە یەكەم كارتدا سەرکەوتوو بیت، بە
گروتنىكى ترەو دەپۆیت بەرەو كارى دواتر.

خەلك دەیهوئە لە یەكەم كاریدا سەرکەوتنىكى زۆر گەرە
بەدەست بەیت، بۆیە دەچیت پاروویەكى زۆر گەرە دەكات و
ناچیت لە كەمەو دەست پێكات. نازانیت كە ئىشى گەرە پتویستى
بەوئە بەردەوام چاوەت لەسەرى بیت و ئەزموونىكى باشت
هەیت تیايدا. بۆیە ئەم كە نوێیە، پتە ناویریت و زیانىكى زۆر
دەكات و دواتر دەیت: خۆم هەر ووتم ئەم ئىشە باش نییە.

جگە لەو، ئەو سەرکەۋىتىنەت باۋەپبەخۇبۋىنت بۇ زىاد دەكات و
 وا دەكات لە ئىشەكانى تردا زىات باۋەپت بە بىرپارەكانى خۇت
 ھەيىت. ۋە [ھەتا زىاتر باۋەپت بە خۇت ھەيىت، كەمتر دەكەۋىتە
 ژىر كاريگەرى ترسەۋە.]

لە سىلى ۱۹۹۵، لىك—ۋىلنەۋەيەك كە لەلايەن (دامەزراۋەى
 ۋەبەرھىتەنى نەتەۋەيى) ۋە كرابو، رايگەياندا كە لە ۱۵ سالى
 رابردوۋدا، نۆ سال كۆمپانىكانى تايىبەت بە خانمان سەرکەۋىتىن
 بەدەست ھىناۋە. ۋە لە لايەكى ترەۋە، ئەم ئامارەى خوارەۋە
 لەلايەن بەپىۋەبەرى ۋەبەرھىتان (مىترىل لىنك) ۋە ئاشكرا كراۋە.
 تايادا جياۋازى نىۋان خانمان و پياۋان دەردەخات بۇ ۋەبەرھىتان:

خانىمان	پياۋان	
۳۵%	۴۷%	مانەۋە لە كاريكدا كە شىكستى تىدا ھىناۋە
۲۸%	۴۳%	نەفرۋشتى كالايەك لە كاتى خۇيدا
۱۳%	۲۳%	كردنى كاريك بى ئەۋەى بەدۋاداچۋونى بۇ بكن
۴۷%	۶۳%	دووبارەكردنەۋەى ھەمان ھەلە

پياۋان يان خانمان:

ھەزاران نووسراۋ و قسە ھەيە لەسەر ئەۋەى كە ئايا پياۋان
 باشتىن بۇ بزنس، يان خانمان. من گوئ لە ھىچيان ناگرم چونكە
 پىم وايە ئەمە ھەموۋى پەيوەندى بە رەگەزەۋە نىيە بە تەنھا. بەلكو
 پەيوەندى بە تواناي تاكەكەۋە ھەيە. چۈن ھونەرمەندى
 سەرکەۋتوۋ و ھونەرمەندى خراب ھەيە، چۈن شىفى بەتوانا و
 شىفى بى توانا ھەيە. بە ھەمان شىۋە بەزرگانى زىرەكمان ھەيە و

بازىرگانىش ھەيە ھېچى لى نازانى. بۆيە بابەتەكە پەيۋەندى بە،
لېھاتوۋىيى و ئەزموۋنى كەسەكەۋە ھەيە.

بەلام لەپال ئەمەشدا، چەند ھۆكاريك ھەيە لەناو ئىمەي خانماندا
كە وامان لى دەكات زۆربەي دۆخەكان بە قازانجى خۇمان
بشكىتىنەۋە و ھەلەكان بقۇزىنەۋە و سوۋدى لى ۋەربگرىن بۇ
دىنباي ۋەبەرھىتان. ئەمانە لە سروۋشتى ئىمەدا ھەيە، بەلام كارى
ئىمەيە كە واين لى بگەين بۇ سوۋدى خۇمان بەكارى بەيتىن.

دوۋەم: بە دوۋرى مەزانە كە لەچۈاردەۋرت چەندىن كەس ھەيە
كە ساردت دەكەنەۋە و دەلەين ئەمە بۇ تۇ نايىت و پرمەترسىيە.
ئەمانە ھىۋايەتيان ئەۋەيە چىرۋكى ئەۋ كەسانەت بۇ باس بگەن كە
دەستيان كىردوۋە بە كارى خۇيان و شىكىستيان ھىناۋە. ئەمانە لەۋ
كەسانەن كە تەنھا خۇيان بە راست دەزانن و ئەگەر خوانەخۋاستە
شىكىستىكت بۇ ھاتەپىش، يەكسەر پىت دەلەين " پىمان نەۋوتى؟"
دەنيام ئىستە چەندىن كەس لە مېشكىتدايە كە لەۋ جۇرەن
چاۋەپروانن شىكىست بەيتىت و يەكسەر تەلەفۇنت بۇ بگەن بلىن: دە
بىرۇ دەي! پىم نەۋوتى كچى ئەم كارە مەكە؟ بە قسەت نەكردم!
دەبخۇ دەردت بى!

ئىنجا باش بزانە كە تۇ بەم شىكىستەت دلى ئەۋان خۇش دەكەيت.
كەۋاتە با چىتر دلى كەس خۇش نەكەين و دلى خۇمان خۇش
بگەين. بۇيان بسەلمىنە كە ھەلە بوۋن. سەركەۋتنت، باشترىن
تۆلەيە.

سىيەم: تۇ نىازى پارەپەيداكرىنت ھەيە. يارىەكە ئاۋايە. بەلام
دەنيات دەكەمەۋە كاتىك يەكەم قازانجى دەكەيت، خۇشىەكى
سەرسوۋرھىتەر پوۋت تىدەكات. بىرتدەخەمەۋە كە ئەمە يارىيە، لە

ياريىدا ھەم بىرىنچى ھەپتە ھەم دۇرۇن. ۋە لەيلىنى تەكشۈرۈپ كەتسە،
بۇ خۇشنىيەت ۋە پارىلەيدىغانلىقىنى خۇشنىيەتلىك ھالەتتە بىلىپ تۇرىدۇ.

ۋەبەرھىتانى پىرىمەترسى

لە خالىي دۇرۇمدا باسنى تىرىم بۇ كىرىش. زۆرىيە خەلىق پىنى
ۋايە ۋەبەرھىتان كىرىش پىرىمەترسىيە. مەن لەگەل ئەۋ قىلىپ باقىم.
زۆرىيە ئەۋ كىرىش مەن دەپكەم كەتتىن مەترسىيە تىلىپ.
ئەۋاتەي كە پىنى ۋايە ئىشنى خۇت پىرىمەترسىيە، تا ئىشنى ئىشنى
خۇيان نەۋە. يان ھەيلىپ، بەلام بەينى بۇنى ھېچ ئەۋمۇن ۋە
زانىيەك دەستىيەن كىرىدۇ. بۇ نەۋە ئەۋ خانىمەي كە دەۋىست
لە سەنگەۋرەۋە پارچە زەۋىيەك كىرىش لە قۇرىدۇ، ئەمە پىرى
مەترسى بۇ. ئەمە لە مەترسى زۆر خىل، گەۋزە، ھېچ
زانىيەك لە سەۋر مۇلك نەۋىت، ھېچ لە بازارى قۇرىدۇ نەۋىت،
ھېچ ئەۋمۇنىك نەۋىت، ھەزاران كىلومەتر لە مۇلكەكەۋە دەۋىست،
ئەۋ ئەمە قۇر بۇخۇي دەۋىست. خۇ ئەۋەر بۇرۇشقا ۋە ئەۋ
مەۋىيەك بۇرۇشقا ۋە زەۋىيەك بۇرۇشقا، دەۋىست بەيلىك لە كەۋىيە
كە دەۋىست كىرىش ۋە قۇرۇشنى مۇلك پىرىمەترسىيە ۋە زەۋىيە لى
دەۋىست.

پاسنى بابەتەكە ئەۋىيە كە ۋەبەرھىتان پىرىمەترسىيە،
ۋەبەرھىتەكە پىرىمەترسىيە. كاتىك ۋەبەرھىت دەۋىست بى ھېچ
زانىيەك ۋە خۇ پۇشنىيەك زەۋىيە بىت، ئەۋ مەترسى
دەۋىست دەۋىست.

يان كەسنىك پىت دەۋىت كە نۇرخى فلان شت بەرز دەۋىست ۋە
تۇش ھېچى لى نازانىت ۋە دۇي قەۋەلىي دەۋىست. ئەم
دۇۋەتنى كۆرۈش پىرىمەترسىيە. يان بەدىيە تەۋەۋىيەكەۋە
دانىشتۇۋىت ۋە تەۋەۋىيەكە ھەرقى ۋەت تۇ ئەۋىيەۋىيە بۇ

بکهیت و لهسهر قسهی ئەوان برۆی بازرگانی شتیک بکهیت،
ئەمەش پرمەترسییه، چونکه بهبی هیچ زانیاریهک دواي قسهی
خەلک کهوتوویت.

بۆیه بهنیازی هەر کاریکیت، سهرهتا زانیاری لهسهر کو
بکهروهه. له کهمهوه دهست پێبکه. هەندیک پاره‌ی بۆ لاده. دوور
مه‌رۆ و سه‌یری چوارده‌وری خۆت بکه. خۆت بۆ بردنه‌وه ئاماده
بکه به‌تایبه‌ت له یه‌که‌م کارتا. باوه‌رت به‌خۆت هه‌بیت. دلنیا به‌ که
هه‌له ده‌که‌یت، به‌لام [هه‌تا زیاتر هه‌له بکه‌یت، زیاتر فێرده‌بیت] تا
زیاتر فێربیت، که‌متر تووشی مه‌ترسی ده‌بیته‌وه و تا که‌متر
تووشی مه‌ترسی ببیته‌وه، زووتر ده‌رۆیت به‌ره‌و سه‌رکه‌وتن. بۆیه
هەر له سه‌ره‌تاوه خۆت بۆ بردنه‌وه ئاماده بکه.

کللی شه‌شم

بزانه کێ له ده‌وری خۆت کو‌ده‌که‌یته‌وه

ئەم کللیه بۆ خانمان زۆر گرنگه. هه‌ریه‌ک له ئیمه، چه‌ندین
بازنه‌مان له ده‌وری خۆمان درووست کردووه. بۆ نموونه بازنه‌ی
خیزانی، که پێکهاتووه له دایک و باوک و برا و خۆشک و که‌سه
نزیکه‌کانت. بازنه‌ی ئیش و کار و بازنه‌ی هاو‌ریکانت و بازنه‌ی
خولیا و هه‌زه‌کانت.

کاتیک ده‌ست ده‌که‌یت به وه‌به‌ره‌یتان، بازنه‌یه‌کی ترت بۆ
درووست ده‌بیت که پێکهاتووه له و که‌سانه‌ی له چوارده‌ورتن و
هانت ده‌دن له پرۆسه‌که‌دا. که پێکهاتووه له هاو‌ریکانت و
که‌سانیک که پرس و رایان پێ ده‌که‌یت (ته‌کبیرکه‌ر) و گرووپی
خانمان.

يەكەم: ھاۋرىكانت

ھاۋرىيەكم ھەيە ناۋى (جەين) ۵. چەندسالىك لەمەۋپىش
 ئامۇزگارىيەكى زۆر باشى كىردىم. دانىشتىۋىن باسى خەۋنىكى
 خۆم بۇ دەكرد. پىم ۋابو ھەتا زىاتر بۇ خەلكى باس بىكەم، زىاتر
 لە مىشكىدا چەسپ دەبىت و زىاتر دەروات بەرەۋە راستى.
 جەين ووتى: كارىكى باش دەكەيت كە ئامانجەكەت بۇ خەلك
 باس دەكەيت، بەلام ئاگادارى ئەۋە بە كە بۇ كىنى باس دەكەيت.
 ھەموۋكەس پالپشتت نىيە و دەستخوشىيت لى ناكات.
 باۋەرم نەدەكرد! ئاخىر من خۆم لەۋ كەسانەك كە ھەمىشە
 پالپشتى خەلك دەكەم و ھانىيان دەدەم لەسەرئەۋەي كە
 خەۋنەكەيان بەدى بەيتىن. كەچى ئىستا جەين پىم دەلەيت خەۋنەكەت
 بە ھەموۋكەس مەلى!

دواتر خۆم بۆم دەركەۋت كە قسەكەي جەين زۆر راستە و ئەۋ
 لەسەر ھەقە. جارىك لە ئاھەنگى سەرى سال لەگەل كۆمەلىك
 ھاۋرى كۆۋۋىنەۋە و ھەركەسە باسى پلان و خەۋنى خۆى دەكرد
 بۇ سالى داھاتوو. ھاۋرىيەكمان ووتى: پلانم ۋايە بۇ سالى داھاتوو
 زىاتر ئاگام لە تەندرووستى خۆم بىت و لەش و لارم جوانتر بىكەم
 و لەگەل راھىنەرىكى بەتوانا پەيۋەندى بىگرم و ئەم كىشە زىادەي
 كە ھەمە لاي بىبەم. تەۋاۋ باۋەرم بە خۆم ھەيە و دەزانم كە
 دەتوانم ئەنجامى بدەم.

ھەموۋمان دەستخوشىمان لى كرد و چەپلەمان بۇ لىدا. ھەر كە
 پروى كرد بەۋلادا، يەكىك لە خانمەكان چىپاندى بە گويمدا و
 ووتى: بىروا ناكەم سەركەۋتوو بىت، پىشتەر ھەۋلى داۋە و شىكستى
 ھىناۋە. تۋاناي ئەۋەي نىيە خۆى كۆنترۇل بىكات زۆر نەۋسەنە.

جەين، پىك مەبەستى ئەو بىر كاتىك ووتى خەۋنەكەت بە
 ھەمووكەس مەلى. تىناگەم ئەو خانمە بۇچى ئەو قىسەيەى كرد
 لەسەر ئەو كەسەى كە بە حساب ھاورپىيەتى. نازانم! لەوانەيە لەبەر
 ھەسوودى يىت، يان لىي ۋەرس بوويىت، يان بە پىكابەرى خۇى
 بزانىت. بەھەرھال، لەبەر ھەر ھۆكارىك يىت، دىنيام كە قىسەكەى لە
 بەرژەۋەندى ھاورپىكەى نەبوو. جا بۇيە ھەركاتىك خەۋنىكت
 ھەبوو، كۆتا كەس گويى لەوانە بگرە كە قىسەى نەرىنى دەكەن.
 ھەرامۇشيان بىكە، مىشكى خۇمان خۇى لە خۇيدا دىنيەك
 بەربەست درووست دەكات، ئىتر چ پىۋىستىەكت بە ئەوانە ھەيە؟
 ھەندىك كات، سەركەۋتنى تۆ، يان ھەۋلدانت بۇ سەركەۋتن
 لەوانەيە بەرژەۋەندى كەسىك بخاتە ژىر مەترسىيەۋە و بە
 شكىستى خۇى بزانىت. ئەوانە ھەم خۇيان نابنە كەسىكى
 سەركەۋتوۋ لە ژياناندا، ھەم دەبنە بەربەست لەبەردەم ئەوانەدا
 كە دەيانەۋىت سەركەۋتوۋ بن. جا بەۋەى كە تۆ سارد دەكەنەۋە،
 ھەست بە ئارامى خۇيان دەكەن. چونكە كاتىك تۆ سەردەكەۋىت،
 خەلكى شكىستى ئەۋيان بۇ دەردەكەۋىت و ئەۋىش پىي ناخۇشە
 لەبەرچاۋى خەلكدا ئەم بە شكىستخواردوۋ ناوزەند بىرەيت.
 ھاورپىيەكم ناۋى (مارگاريت) ە و چەندىن سالە لە تەلەفزيۇن كار
 دەكات. قىسەيەكى جوانى كرد جارىك. ووتى: ھەمىشە ئەو
 بەرنامانەى كە باسى كىشەى خەلكانى تر دەكات، زۆرتىر
 بىنەريان ھەيە. دەزانى بۇ؟! لەبەرئەۋەى خەلك پىي خۇشە كىشەى
 كەسانى دىكە بىيىت، چونكە كاتىك كەسانى دىكە دەبىنن كە نوقمى
 كىشە بوون، ھەست بە ئارامى دەروون دەكەن و دەلىن ئەھا
 شكور لە ئىمەش خراپتر ھەيە ئىتر گەيى لە خراپى خۇيان ناكەن.

وايان لى دەكات كە بە داماۋىيەكەي خۇيان ئاسوودە بن، چونكە دەلېن لە ئىمە داماو ترىش ھەيە.

بە ئاشكرا ھەست بەۋە دەكەيت كاتىك كەسانىك بە گەرمى پىرۇزبايى سەركەۋتنت لى دەكەن و كەسانىكىش بە ساردى دەلېن 'پىرۇزە' بە ئاشكرا ھەست بەۋە پۇچىيەتە دەكەيت كە لە يەككىياندا ھەيە و لەۋەي تردا نىيە.

من داني پيا دەنىم كە ھەستى پىكابەرىم تىدايە. كاتىك ھەۋالى سەركەۋتنى كەسانى دىكە دەبىستم، بە خۇم دەلېم كە دەبىت منىش سەركەۋتوۋ بىم. من ئەۋ سەركەۋتنەي ئەۋان دەكەمە دەرفەتىك كە منىش سەركەۋتوۋ بىم و ھانى خۇم دەدەم. بەلام ھەرگىز نابمە پىگر لە بەردەمياندا.

كەۋاتە كورتەي قسەكە لىرەدا ئەۋەيە كە تۇ چۈاردەۋرت بىكەيت بەۋ كەسانەي كە بە پاستى ھىۋاي سەركەۋتنت بۇ دەخۋازن. من چەندىن سال لەمەۋپىش ئەۋ بىرپارەم داۋە كە دەبىت تەنھا لەگەل ئەۋانەدا كار بىكەم كە ئاۋات بە سەركەۋتنم دەخۋازن. جا لەبەر ئەمەيە كە پىت دەلېم خەۋنەكەت تەنھا بۇ ئەۋانە باس بىكە كە ۋەك تۇ بىردەكەنەۋە و ھەۋلى سەركەۋتن دەدەن. ئەمەش لەۋانەيە ۋا بىكات كە ۋاز لە ھەندىك ھاۋرپىت بەيىت و كەسى تازە بىناسىت.

دوۋەم: تەكبىر كەرىك بدۆزەرەۋە. (ئامۇزگار يىكار).

ئامۇزگار يىكار كەسىكە كە ئەۋ ئىشەي كىردوۋە كە تۇ بەنىيازى بىكەيت و سەركەۋتوۋ بىۋە تىايدا. بۇ ھەر بۋارىكى ژيانىت، ئامۇزگار يىكارىكى جىساۋازت دەۋىت. لايەنى بىزنس، لايەنى سەركەۋتنى ژيان، لايەنى ۋەرزىش و ھەموو لايەنەكانى دىكە.

(كىن) ھەم ھاۋرپىمە، ھەم ئامۇزگار يىكار، ھەم ھاۋبەشى بىزنسمە، كىن خاۋەنى گەۋرەترىن كۆمپانىيە ۋەبەرھىتەنى خانوۋبەرەيە.

ھەركاتىك دەيىپىنم، بە كۆلى زانىارى نوپۇ دەگەپىمەۋە مالەۋە. لىرەدا ئىۋەش مافى خۇتانه پىرسىيارىك بىكەن، ئەۋىش ئەۋەيە كە چۇن و بەچى پىگەيەك ئامۇژگارىكارىك بدۇزنەۋە؟ لە راستىا نازانم! ھەموو ئەۋ كەسانەى كە من ئامۇژگارىان لى ۋەردەگرم، بە سوتفە ناسىيومن. قسەيەك ھەيە دەلىت: ھەركات خويىندكارەكە ئامادە بوو، مامۇستاكە خۇى دەردەكەۋىت. من ئەمەم بەلاۋە راستە. ھەركات تۇ ئامادەى فىربوون بوۋىت، مامۇستاكەت لە سوۋچىكدا چاۋەپروانتە.

سىئەم:

من پىم واىە خانمان زۇر باش لەيەكتىر تىدەگەن. بۇيە كارىكى باشە ئەگەر خانمان پىكەۋە لە جىگەيەكدا كۆ بىنەۋە و ئال و گۆپى بۇچوونەكانىيان بىكەن. دووبارەى دەكەمەۋە، من باسى ئەۋ گروپانە دەكەم كە پەرۋەردەيىن و پىكەۋە بۇچوون دەگۆپنەۋە. نەك ئەۋانەى پارە تىكەل دەكەن و پىكەۋە كار دەكەن. چونكە ھەلبىزاردنى ھاۋبەش ھەروا ئاسان نىيە. دەبىت زۇر بە زىرەكانە بىكرىت.

دەبىت ئەم گروپانە كەسانى زۇر شارەزا و شىاۋى تىدا بىت. كەسانىك نا كە بۇ كاتبەسەربىردن ھاتوون، بەلكو كەسانىك كە خەمى داھاتوۋى خۇيانە و ھاتوون خۇيان بىيادىنن. كەسانىك كە ۋەك يەكتىر بىردەكەنەۋە و مىشك كراۋەن و بىرۋكەى باشى ۋەبەرھىنانىيان لايە. من پىم باشە كە ئەۋ كەسانە زۇر باش گروپەكان بەپۇۋە بىەن. كاتى دەستپىكردن و كاتى كۆتايى دىارى بىكەن و بزانن باسى چى دەكەن. سەركەۋتووترىن گروپەكان ئەۋانەن كە ياسا و پىساي تىدايە و ھەر لە سەرەتاۋە بە بەشداربوان دەلىن.

يان دەتوانن زوو زوو كەسىكى شارەزا و قسەزان بانگ بگەن
قسەتان بۇ بىكات. ئامانجەكە ئەۋەيە كەسانى چواردەورت بگەيت
بەۋ كەسانەى كە ئەرئىن و لە ھەموو بار و دۇخىكدا پلېشتت
دەكەن و لە كاتى ھەلەدا دەستت دەگرن و لە پىشتتن.

كلىلى ھەۋتەم

زۆرىنەى خەلك كاتىك دەست دەكەن بە پىرۇسەى ۋەبەرھىنان،
ۋەلامى كورت و پوختيان دەۋىت. ۵۰ ۋەرەقەم پىيە بىكەمە چى
ئىشېكەۋە؟ ۋەلامى كورت و پوختم پى بلى!
كەسى سەرگەۋتوو پىۋىستە ھەمىشە شتىك بھىتتە مىشكى
خۇيەۋە، ئەۋىش ئەۋەيە كە:

ۋەبەرھىنانى سەرگەۋتوو، پىرۇسەيەكى لىك نەچراۋە

گەشتتن بە سەربەخۇيى دارايى شتىك نىيە لە شەۋ پۇژىكدا
پوۋبىدات. شتىك بوۋنى نىيە بەناۋى زەنگىنبوۋنى خىرا و
بەردەۋام. بابەتەكە ۋەك فىربوۋنى زمان وايە، ناتوانىت بە شەۋ و
پۇژىك ۋەك كەسىكى بىيانى قسە بگەيت. سەرەتا ۋوشە ۋوشە
فىردەبىت و پاشان پىستە و پاشان دۋاى چەندىن پراھىتان ئىنجا
فىردەبىت. پاستە چەندەين ھەلەى زەق دەكەيت، بەلام ئەگەر
بەردەۋام بىت دەگەيتە ئەنجام.

لاى من پىرۇسەكە تەۋاۋبوۋنى نىيە و پۇژانە شتى نوئى
فىردەبىت. ۋە ھەلە كىردن بەشېكە لە پىرۇسەكە. تۇۋا دەزانىت من
ھەزم لە ھەلە كىردنە؟! بە دىنبايىيەۋە نەخىر، ئەۋ كاتانەى ھەلە
دەكەيت ھەست بە ناخۇشېەكى زۇر دەكەيت. بەلام دەبىت ئەۋ
ھەلەيە بگەيت بۇ ئەۋەى فىربىت. ئەگەر ئەۋ ئۇفيسە دوۋ مىيۇن
دۇلارىيەى من لە مىشكى خۇمدا دامنابوۋ لە سەرەتاي كاركرىندا

سەرى بىگرتايە، ئەوسا تووشى دوو ھالەت دەبووم: يان خۆم بە
بلىمەت دەزانى، لە كاتىكدا بە بەخت و شانس زەنگىن بووم، يان
ئەوھتا دووبارەم دەكردەو و ئەوسا تووشى زيان دەبووم، چونكە
ھەر لە سەرەتاو نەمزانيو ھۆكارى سەرکەوتنەكەم چىيە. بەلام
كاتىك بە پۇرسەكەدا تىپەر دەبىت و ھەنگاو بە ھەنگاو گەشە
دەكەيت، ئەوسا دەتوانىت ھەتاھەتايە ئەزمونەكان دووبارە
بەكەيتەو بە سەرکەوتوويى.

ئىليزابىت تەيلەر دەلىت: ناتوانىت لە چاوتروكانىكدا بىتە خاوەنى،
بەلكو پۇرسەيەكە و دەبىت بە دەستى بەيىت. بەخاوەنبوون نىيە،
بە دەستەيىنانە.

كلىلى ھەشتەم:

بۇ ئەوھى ھەمىشە لە گەشەسەندە بىت، ھىچ رىگەيەكى تر نىيە
جگە لە:

بەردەوام لە فىربووندا بە!

ئەمە ھۆكارى سەرەكى سەرکەوتنە. چونكە ھىچ شتىك وەك
خۆى نامىنىت. بازار لە گۆرانكارىدايە، ياساكان لە گۆرانكارىدان. جا
بۇ ئەوھى تۆش سەرکەوتو بىت، ئەبىت لەگەل بارو دۆخەكەدا
تۆش بگۆرپىت. ئەوھى واتاي ئەوھى كە دەبىت ھەمىشە لە
فىربووندا بىت. كاتىك گۆرانكارىك دىتە پىش، دەتوانىت بە ۳
شىو مامەلەي لەگەلدا بەكەيت:

يان لەگەل گۆرانكارىكان تۆش دەگۆرپىت.

يان پىش گۆرانكارىكان دەكەويت

يان بەلای گۆرانكارىكاندا تىدەپەرىت

كارىن ھاۋرپىيەكمە، زۇر شارەزا و لىھاتوۋە لە بۋارەكەى خۇيدا. جارىك كۆرسىكى دوو پۇژى ھەبوو لەسەر ئەو بۋارەى ئەو كارى تيا دەكات. ئەۋىش بەنىاز بوو بىروات بۇى. ھاۋرپىيەكى پىي روت ئەۋە تۆش دەپۇى كارىن؟ تۇ بۇ؟ خۇ تۇ زۇر لىھاتوۋىت و سەرکەوتوۋىت لە بۋارەكەتدا. كارىن جوان ۋەلامى دايەۋە روتى: ھەر ئەمە ھۆكارى سەرکەوتنمە، چۈنكە ھىچ ھەلىكى فېربوون لەكىس خۇم نادەم.

ئەو ھاۋرپىيەى كارىن، ھەمان كارى كارىن دەكات. بەلام ئەۋە ۲ سالە چەقى بەستوۋە. چۈنكە بە پىگەى كۆن كار دەكات و بىيارى داۋە ھىچى تازە فېرنەبىت.

ھاۋرپىيەكمەن ھەيە ناۋى (فرانگ)ە. فرانك تەمەنى لە ۸۰ كاندايە. ۋابزانم فرانك نىازى نىيە بمرىت! چۈنكە تا ئىستا بەردەوام لە فېربووندايە. ھەموو ھەفتەيەك فرانك زانىارى نويم بۇ دەنېرىت لەسەر دىيائى ۋەبەرھىتان و ئىش. پۇژىك لە چىن سەرقالى مامەلەى ئالتوۋنە و پۇژىك لە كەنەدا ۋانەى ھونەرى ۋەردەگرىت. لەم پۇژانەدا من و (پۇبېرت)ى بانگھىشت كىدوۋە بۇ پىشانگايەكى نوپى تەلارسازى. لە ھەمووشتىك سەرەۋدەر دەكات. جا ھەمىشە لە سىمىنارەكانى من و پۇبېرتدا ئامادە دەبىت. بەو تەمەنەۋە، لە تازەترىن زانىارىەكانى تەكنەلۇژيا دەزانىت و بەكارى دەھىتت بۇ باشتىركىنى بىزنسەكەى. ئەمە ھىزى فېربوونە.

پىرۇسەى فېربوون ھىلاكى دەۋىت. ناكىر بەنىاز بىت لە ئىنتەرنىت كۆرسى فېربوونى ماراسۇن ۋەرگىت. بەلكو دەبىت بە كىدار بىكەيت. پراھىنەرىك دەگرىت و سەرەتا پاكىردى ماۋەكورت دەكەيت. پاشان ۋوردە ۋوردە بەردەوام دەبىت و دەيكەيت بە پاكىردى چەندىن كىلۇمەتر بەبى ۋەستان. جا بۇ ئەمە، تەنھا ئىشت

بە ماسولكەى جەستە ناروات، بەلكو دەبىت ماسولكەى مېشك
بخەيتە كار. دەبىت راھىتان بە مېشكت بکەيت. كەواتە ھەم بۇ
ئەوھى تەندرووستى جەستە و مېشكت باش بىت، ھەم بۇ ئەوھى
بارى دارايىت باش بىت، ھەمىشە لە فېربووندا بە.

كلىلى نۆيەم:

ئىستا باسى كلىلى ژمارە نۆ دەكەم بۇتان. ئەمەويت دىنيا بمەوہ
لەوھى كە ھەرگىز ئەم خالە لەياد ناكەن. ئەم خالە لەوانەيە
گەرەترىن و گرنگترىن خال بىت. بەلەن دەدەن كە ھەرگىز لەيادى
نەكەن؟

خانمەكان ووتيان: بەلەن بىت

كلىلى ژمارە نۆ ئەمەيە:

چىژ لە پروسە كە وەر بگرە

پەر بە دل پېشنيارى ئەوھتان بۇ دەكەم كە چىژ لە پروسەكە
وەر بگرن. ھەركاتىك سەرکەوتن و بردتانهوہ، ئاھەنگ بگېرن و
پېرۇزبايى لەيەكتر بکەن. ھەركات بەسەر بەرەستىكدا زال بوون.
ھەركات بەسەر ترستىكدا زال بوون. ھەركات گەيشتە ئەوھى كە
خەمى پارەتان نەبىت و باوہرەخۇبووتتان زيادى كرد و كۆنتروولى
ژيانى خۇتان لەدەست خۇتاندا بوو، ئەوا پېرۇزبايى لە خۇت بکە.
چونكە سەرکەوتنى دىكە بەرېگاويە و ئەو سەرکەوتنە پېويستى
بە پېرۇزبايى و ئاھەنگ گېرانە.

گەرەن بەدوای وەبەرھىتەنى تردا چىژوہرگرتنە. زيادکردنى
داھاتى مانگانەت چىژوہرگرتنە. فېربوونى رېگەى تازە و
دەستكەوتنى پارەى تازە چىژوہرگرتنە.

لە كۆتايىدا

كىم: ئەمە ئەو ۹ كىلە بوون كە پىم واىە ئەگەر جىيەجىيى بىكەن،
كەسانى سەركەوتووتان لى دەردەچىت. ئىستا پىم بلىن، ھىچ
قسەيەكتان ھەيە؟

لىسلى: ئەزانى خالى كۆتايى بۇ من زۆر گونجاۋە؟
بە پىكەننەۋە ووتىم: ئەيچۆن! ئىنجا بىرت بىت بەلىنت دا.
ترەيسى: ئىستا وىنەكە بۇ من زۆر پونە. ئىستا دەزانم كە ئەمە
پىرسەيەكە و ئەم پىرسەيە ھەرگىز كۆتايى ناىەت و ھەمىشە
چانسى زىاتر ھەيە بۇ فىربوون.
پات: منىش ھەموو خالەكانم نوسىۋە. دەتوانم دوايى بۇتان كۆپى
بىكەم.

بەشى يىست و دوو پلانى كەم نىشان بدە

خانمان وەك چاى ناو كىس وان! بيانخەيتە ناو ئاوى گەرمەو،
بەھىزتر دەبن. - ئىلپنەر پۇزۇقت -

ھەموومان تا كۆتايى پۇژەگە گەت و گۆمان لەسەر ئەو ھەرد
كە ئامانجان چىيە و پىويستە چى بگەيت بۇ ئەو ھەي ئامانجەكە
بەدى بەيتىن.

لە كۆتايى پۇژەكەدا ھەموومان فوول ووزە بووين. وەك ئەو
وابو پراھىنانىكى زۆر باشمان كىرەيت و جەستەمان سەر ئارەق
گەپايىت. بەلام ھەستمان بە خۇشەيەكى زۆر دەكرد چۈنكە لە
كۆتايىدا كارەكان وەك ئەو پۇيشت كە پلانمان بۇ دانابو.

ھەريەكە لە خانمەكان پلانەكەي خۇي نووسىوبو.
لىسلى دەيووت: خواخوامە زوو بگەمەو مالاو و پلانەكەم
جىيەجى بگەم.

ھەرسىنكىيان ئەو ھەيان دەويست كە بگەن بە سەربەخۇي دارايى.
بەلام ھەريەكەيان بە پىگەيەكى جىاواز. لە كۆتايى پۇژەكەدا،
ھەريەكەيان پوختەيەكى پلانەكەي باس كىرە بۆمان. لىسلى ھەزى
بە ئىش كىرەن بوو لە بواري مولك و خانووبەرەدا. ترەيسى چۈنكە
خۇي لە ناو بىزىسدا بوو، ھەزى لە بىزىس و بەپىو ھەردى
پۇژەكان بوو. بەلام پات، كاريگەر بوو بە كىرەنى پىشك.

پات پىي ووتىن كە زۆر ھەزى لە نووسىنى پۆمانە. ووتى كە
پىشتر پۆمانىكى نووسىو و لە نىو ھەدا وازى لى ھىئاو. بەلام
ئىستا پىي خۇشەكە دووبارە دەست بگاتەو بە نووسىنى
پۆمانەكەي.

پات: پىشتىر حەزم لە نووسىن بوو، بەلام ھەرگىز بە خەيالىمدا
نەھاتوو ھە كەكتىب نووسىن بىيىت بە سەرچاۋەيەكى داھات.

(کردار) و (خاوەندارىتى)

لەسلى: ئەركىكى زۆرمان ھەيە بىكەين. نامەويىت كە لىرە
پۆيشتىنە دەرەو، خەيالىمان بىروات بەلای شتى تردا. ئەوھى باشە
لە چوار دەورم كەسانىك ھەيە كە ھەك خۆم بىردەكەنەو. بەلام
پرسىياريك ھەر لە مېشكەدايە، ئەويش ئەوھەيە كە چۆن وا بكەم ئەم
ھەموو كار كەردنە شەكەتم نەكات؟

كىم: پرسىياريكى جوانە! ئەگەر تەنھا خەيالىت لای ئەو ئىشانە بىيىت
كە دەبىت بىكەيت، ئەوا زۆر ھىلاك دەبىت و گروتىنت نامىنىت. من
چەندىن سال لەمەويش ئەو پرسىيارەم كەردوو و كەسيك ئاوا
بۆى شى كەردمەو:

دەبىت ئاشنا بىن بەم ووشانە:

بوون - کردار - خاوەندارىتى

بوون: واتە ھالەت و دۆخى ئىستات

کردار: واتە ئەو كارانەي كە دەيكەيت

خاوەندارىتى: واتە ئەو شتانەي تۆ دەبىتە خاوەنى.

(بوون) و (کردار) بىريار لەسەر ئەو دەدەن كە تۆ دەبىتە
(خاوەن)ى چ شتىك.

بۆ نموونە: ئەگەر بىريار بەدەيت كە مندىالىكت بىيىت. پىش
ھەمووشتىك دەبىت پەگەزى مې بىت (بوون). ھە دەبىت دووگيان
بىت و سەردانى دكتۆر بكەيت و خواردنى باش بخۆيت و پاشان
مىندالت دەبىت (کردار). بەمە، دەبىتە خاوەنى مىندال (خاوەندارىتى).
باشتر وايە كە خەيالىت لای ئەو نەبىت كە دەبىت چى بكەيت و

چى نەكەيت، بەلكو خەيالت لاي ئامانجەكەت بىت كە تۇ بەنيازى
بىت بە خاوەنى چى. من دەمەويت بىم بە خاوەنى مندا.

زۆر جەخت لەو دەكەمەو دەبىت خەيالتان لاي
ئامانجەكەتان بىت و چاۋ بخەنە سەر ئەو دەبەنە خاوەنى
چى. چونكە ئەو زياتر هانتان دەدات و كاتىك هىلاك بوون،
گروتىنىكتان پى دەداتەو.

پرسىم: پات! تۇ بۇ ئەو نووسىنىكت لە پۇژنامەيەك
بلاوبكرىتەو دەبىت چى بكەيت؟

پات: سەرەتا چەند كۆرسىكى باش وەردەگرم لەسەر ئەو دەبەنە
چۆن بىمە نووسەرىكى باش و پاشان دەگەرىم بزانم ئەو
پۇژنامەيە چ جۆرە نووسىنىكى بەدلە، بۇ ئەو دەبەنە منىش ئەو جۆرە
بابەتە بنووسم. و دەبەنە بزانم كە نووسىنەكەم دەدەمە دەست كى.
و ھەركاتىك پەتيان كەردمەو، كۆل نادەم و ئەو خالانە چاك
دەكەم كە بوونەتە مايە پەتكەردنەو. دواتر بەردەوام دەبم لە
ھەولەكانم ھەتا بابەتەكەم قىبۇل دەكرىت. قورسە لە ئىستادا بزانم
تەواۋى ھەنگاۋەكان چىن. خۇ ئەگەر تەواۋى قۇناغەكان و
بەربەستەكان بزانم، لەوانەيە دەست پى نەكەم.

كىم: پىك مەبەستم ئەمەيە. خەيالت لاي ئەو بىت كە تۇ دەبىتە
(خاوەن)ى چى، ئىتر بەشى (كردار) خۇ پوودەدات. ئەو دەبەنە
ئىستا ئىو ھەتەنە (خاوەندارىتى)، دەرەنجامى بىر كەردنەو خۇتان
(بوون) و ئەو كارانە بوو كە كەردووتانە (كردار). ئەگەر بىرپارە
بىن بە خاوەنى شتىكى زياتر، دەبىت بوون و بىر كەردنەو خۇتان
و كردارەكان و ھەولەكانتەن زياتر بكەن. چونكە بوون و كردار
دەتەنگەيەنەت بە خاوەندارىتى. و ئەو دەندە بزانم، ئىو دەتەنەويت
ئەو دۇخەي ئىستا بگۆرن، وايە؟

ھەمويان ووتيان بەلى!

ترەيسى: چۈن بوونى خۇت دەگۈرپىت؟

كىم: ھەر ۋەك نموونەكەى پات. بۇ ئەۋەى نووسىنەكەت قىبول
بكرىت، دەبىت سەرەتا خۇت نووسەرىكى باش بىت. ئىستا پات
نووسەرىكى لىھاتوو نىيە، چونكە ماۋەيەكى زۆرە راھىتئانى
نەكردوۋە. ئەگەر پىويست بكات چەند كۆرسىك ۋەردەگرىت و
پەيوەندى لەگەل چەند كەسىك دەگرىت كە چاۋ بە نووسىنەكانىدا
بخشىنەۋە و ھەلەچنى بۇ بكن. ۋە دەبىت كە قىبولى پەتكردەۋە
بكات و ھەلەكانى چاك بكاتەۋە و پاشان ھەۋول بداتەۋە و بۇيان
بنىرىتەۋە. بەم ھەنگاۋانە، پات (بوون)ى خۇى دەگۈرپىت و دەبىت
بە نووسەرىكى لىھاتوو. ڧوونە؟

ترەيسى: كەۋاتە من بۇ ئەۋەى بىمە خاۋەنكارىكى لىھاتوو، دەبىت
بوونى خۇم بگۈرۈم. ۋە سەرەتا دەبىت ئەۋە بخەمە مىشكەۋە، كە
دەبمە خاۋەنى چى. ئەمە ۋا دەكات كە بوونم بگۈرۈم.

كىم: كىشەكە ئەۋەيە كە خەلك زۆربەيان ھەر خەيالىيان لاي ئەۋەيە
كە دەبىت چى بكن (كردار)، نەك دەبىت خۇيان چى بن (بوون) ۋە
دەبنە خاۋەنى چى (خاۋەندارىتى).

پات: جارى ۋا ھەيە دەلىت، ئەگەر بىمزانىايە كە ئەۋەندەى دەۋىت،
ھەرگىز دەستم پى نەدەكرد.

لىسلى: ئىستا من دەمەۋىت بىمە خاۋەنى مولك، ئىتر چىم و چى
دەكەم خۇى درووست دەبىت.

باوەرت بە خۆت ھەيىت

ترەيسى: دەزانم كات درەنگى كردوو، بەلام با كۆتا پرسىار
بكەم. لە ژيانى خۆمدا ھەندىك كات پتويست دەكات برپارىكى
گەرە بەم و لەگەل خۆمدا دەكەومە مشت و مەر و پاشان گوى لە
دلم دەگرم بزانم دلم داواى چى دەكات. لە دنيای ۋەبەرھيتانیشدا
شتى ۋا ھەيە؟

كىم: با لە ئەزموونى خۆمە ۋە قسەت بۆ بكەم. يەكەم جار كە
ويستم مۆلك بگرم، ھەزار مشت و مەر لە مېشكى خۆمدا كردوو
و ھەزاران جار بېرم لى كردوو ۋەتە ۋە. لە كۆتاييدا بە خۆم ووتى:
كىم! پتويست ناكات سەرلەخۆت تىك بەيت. دلت دەلى چى؟ بىكەم
يان نا؟ ۋەلامەكەى 'بەلى' بوو. پاشان كرىم و ئىشتىكى زۆر باش
دەرچوو.

بەلام ئاگادار بە! ئەگەر پېش ئەو ھىچ بەدواداچوونىكم بۆ
نەكردايە و ھىچ زانىارىكەم لەسەر كۆنەكردايە ۋە شوين قسەى
دلم بكەوتمايە، ئەوسا برپارىكى ئاقلانە نەبوو كە گوى لە دلم بگرم.
من كاتىك گويم لە دلم گرت، كە خۆم ھەموو بەدواداچوونىكم
كردبوو. جا شتىكى ترا! ھەتا زياتر مامەلە بكەيت، دلت زيرەكتر
دەيىت و باشتر برپار دەدات لە قازانجت. جارى ۋا ھەيە لە كاتى
مامەلە كردنا پرسىارىك دەكەم، خۆشم نازانم بۆچى ئەو پرسىارەم
كرد. كەچى لە كۆتاييدا دەرەكەويىت ئەو پرسىارە كىلى
سەرکەوتنى مامەلەكە بوو.

جاريك لە سەرەتاي كارکردندا پشكى (كۆكاكۆلا)م كرى و
داواى ماوەيەك سەيرم كرد ئەگەر ئىستا بيفروشمە ۋە، قازانجىكى
باش دەكات. پەيوەندىم كرد بە كەسيكە ۋە ووتم كە دەمەويىت
بيفروشمە ۋە. ووتى نا نا نەكەيت! دلنايم بەم نزيكانە نرخەكان زۆر

بەرزىر دەبنەۋە. مەنىش ۋوتىم: ئى با بەرز بېنەۋە، مەن قازانچى خۇم لى كىردۈۋە ۋ دەمەۋىت ئىستى بېفۇشمەۋە.

ۋوتى: مەن چەندىن سالا لە ئىشەكەدام ۋ لە خۇمەۋە قسە ناكەم. دەزانم كە دۋاى ماۋەيەك پەشىمان دەبىتەۋە.

بە ھەرحال، قەناعتى پى ھىتام كە نەيفۇشمەۋە. دۋاى ماۋەيەك بازار شكا ۋ پشكەكانم بە زەرەر فۇشتەۋە. ئەۋە ھالەتەك بوۋ كە تىايدا باۋەرم بە دلى خۇم نەكرد ۋ بوۋە مايەى زىان بۇم.

دەتوانم بلىم كە كەۋرەترى ھەلەكانى ژيانم ئەۋ كاتانە بوۋن كە دلم ھەزى بە كىردى شتەك نەكىردۈۋە، بەلام باۋەرم بە خۇم نەبوۋە ۋ رىگەم داۋە كەسىكى تر لەجىاتى مەن بىرپار بدات ۋ مەنىش كۆپرانە شوپنى كەۋتووم.

جا لەبەر ئەۋە ھاۋراتم ترەيسى گىان، دەزانم لە دىناى ۋەبەرھىتانىشدا ھەستەكانمان پۇلى خۇيان دەگىرن. مەن ھەمىشە كۆپيان لى دەگرم، بەلام ناھىلم پىش خۇم بىرپار بدەن. مەن كارى خۇم دەكەم، لىكۆلىنەۋە ۋ بەدۋادچوۋنى خۇم دەكەم، خۇم پەرۋەردە دەكەم ۋ پىرسىار دەكەم. ئەگەر ھەموۋشتەكان يەكيان گرتەۋە، ئىنجا ھەنگاۋى بۇ دەنىم.

لىسلى بە پىكەننەۋە ۋوتى: دلم دەلى كە ھەموۋمان سەركەۋتوۋ دەبىن لەم پىۋسەيەدا.

كىم: با پشۋويەك ۋەربگىرىن، پاشان پىش ئەۋەى كۆتايى پى بەئىن، بەسەرھاتىكتان بۇ دەگىرمەۋە.

بەشى بىست و سى "بەۋەرى خىرايەۋە برۆ"

كرىسمسى سالى ۲۰۰۴ بوو. رۇبىرت دىارىيەكى لەناو پاكتىدا
بۇ ھىنام. ھىندە بە پەرۇش بووم بىكەمەۋە، پاكتەم دىراند ووتىم
بزانم چى تىايە. كە پاكتەكەم كىردەۋە، سەير ئەكەم دوو بلىتى
تىايە نووسراۋە:

كۆرسى پىشېركى ئۆتۆمبىل

خولىكى چوار رۇژى

فىرگەى بۇنراند، بۇ شۇفىرە بەتواناكان

فىنىكس، ئەرىزۇنا

كەمىك سەرمسورماۋو، ئاخىر ھەرگىز بىرم لەۋە
نەكردىۋەۋە كە دىارى سەرى سالم كۆرسىكى فېربوونى
پىشېركى ئۆتۆمبىل بىت. بە رۇبىرتىم ووت: ئەمە چىيە؟ من ئەمە
چى لىكەم؟

رۇبىرت: دە تۇ جوان سەيرىكە! دوو دانەيە، دانەيەك بۇ من و
دانەيەك بۇ تۇ. كۆرسىكى چوار رۇژىيە. ووتىم با كاتىكى خۇش
بەسەر بىيەن و پىكەۋە فېربىن.

ئىستا بابەتەكە كەمىك روون بوو لەلام. ھەرچەندە بۇ من تازە
بوو، بەلام بەھەر حال، رۇشىتىن.

رۇژى يەكەم:

رۇژى يەكەم مەن ۋە پۇيىرت كەمىك دىلەتەپەمان بوو. ئاخىر يەكەم جار بوو كۆرسىتىكى ئاۋا بىيىن. مامۇستاكە ھاتە ژوورەۋە ۋە ووتى: پىشنىار ئەكەم ھەمووتان كارتى بىمە بىكەن بۇ ئۆتۈمبىلەكان. چۈنكى لەۋانەيە بىشكىن لەكاتى لىخوپىندا، بۇيە بىمەتان ھەيىت باشتىرە.

لەدىلى خۇمدا ووتىم: كۈرە شىكانى چى؟ بەخۋا مەن ھەر وىرانى دەكەم پارچەى ساغى ناھىلمەۋە.

دواتر ھەموو ئامادەبوان كە ژمارەيان ۱۲ كەس دەبوو، ھەلسان ۋە خۇيان ناساند. مەن ۋە پۇيىرت تەماشايەكى يەكترمان كىرد ۋە بۇمان دەرگەۋت كە ھەلەيەكى گەۋرەمان كىردۈۋە. چۈنكى مەن ۋە ئەۋى لى دەرچى، ھەموويان سالەھا بوو ئەزموونىيان لەم بۈارەدا ھەبوو ۋە گەلىك لىھاتوو ۋە شارەزا بوون.

زۇربەيان لە ئەفرىقا ۋە ئەۋروپا ۋە يابان ۋە ويلايەتە جىاۋازەكانى ئەمىرىكاۋە ھاتىبوون. تەنھا مەن ۋە پۇيىرت خەلكى ئەرىزۇنا بووين. يەك يەك ھەلساين ۋەلامى مامۇستاكەمان دەدايەۋە كاتىك پىرسى كە بۇچى ھاتووين بۇب كۆرسىتىكى ئاۋا؟ دەرگەۋت ئەۋانى دىكە ھاتىبوون زانىيارىەكانىيان تازە بىكەنەۋە، بەلام مەن ھەلسام ۋە ووتىم: مەن تەنھا ھاتووم كاتىكى خۇش بەسەر بىبەم. ئەۋەم ووت ۋە دانىشتەۋە. ئا، بىرم چوۋ پىتان بلىم، مەن تاكە خاتوون بووم لەنىۋانىاندا. ئەۋ پۇژە دۋاى خۇ ناساندن، بە ئۆتۈمبىلىكى (كۆرۈش) پاهىنانىيان پى كىردىن ۋە پۇژى يەكەم ھەموو شىتىك باش بەرپۈۋەچوۋ.

پۇڭى دووھەم:

پۇڭى دووھەم مامۇستاكە ووتى: دواى ئەوھى كە دوتىنى
راھىتانتان لەسەر (كۆرۈشۈپ) ەكان كىرد، ئەمىرۇ پىشېرېكىيان پى
دەكەين. سەيرىكى پۇبىرتىم كىرد و ووتىم: دە فەرمووا! ئەمە پىرۇكە
جوانەكانى تۇ بوو.

سەرتان نەيەشىتم، دەستمان كىرد بە پىشېرېكىكە و لە جارى
يەكەم و دووھەمدا مىن دواكەوتىم. بەلام لە جارەكانى تىردا ووتىم
بەخوئا ئەم ناسكىيە بۇ ئىرە ناپىت، وا باشتىرە كەمىك توندوتىژ بىم.
بۇيە لە جارى سىيەھەمدا تىوانىم يەكەم بىم. دووھەمەكە كۆرپىك بوو.
دواتر بىستەمەوھە كە زۇر بىتاقەت بووھە بەوھى كە كچىك لىيى
بىردووھەتەوھە. كە زانىم بىتاقەت بووھە، ئەوھەندەي تىر دىلم خۇش بووا!

پۇڭى سىيەم:

پۇڭى سىيەم زىاتىر بابەتەكان تىۋرى بوون. بەلام پىيان ووتىن
كە پۇڭى چوارەم، واتە سىبەي، چىتر پراھىنان بە (كۆرۈشۈپ) ەكان
ناكەن و لەمەولا پراھىنان لەسەر ئۆتۇمبىلى جۇرى (فۇرمولا
وھەن) دەكەن. جا بۇ ئەوانەي كە نازانن فۇرمولا وھەن چىيە،
فۇرمولا وھەن ئەو جۇرە ئۆتۇمبىلانەيە كە تايىبەت بە پىشېرېكى
درووستىكراوھە و تەنھا جىگەي يەك كەسى ھەيە. كەواتە كەس
لەگەلتدا نىيە و خۇت خاوەنى خۇتتەت. ئەو شەوھە بە ھەزار حال
خەووم لىكەوت. ھەر بىرىم لەوھە دەكردەوھە كە دەبىت سىبەي چى
پووبدات. ھەموو ئەو تىكشكان و پىكدادانەم بىردەكەوتەوھە كە لە
تەلەفزیۇندا بىنىبووم. بە جارىك زىرەم كىردبوو.

پۇزى چوارەم:

بە يىدەنگى بەيانىيەكەي پۇيشتىم بەرەو پۆلەكە بە كۆلى ترسەو. كە سەيرىم كىرد پۆلەكە ھەمووى يىدەنگ بوو. بۇم دەرکەوت كە ترسەكە تەنھا لە مندا نىيە، بەلكو ھەمووى دەرستىت. بەلام وا خۇيان دەرەدەخەن كە ناترسىن و خەمى ئەوەيان نىيە لەم پىشېرپىيەدا لەناوېچن.

مامۇستاكە دواي ئەوەي كە چەند قسەيەكى بۇ كىردىن، پىيى ووتىن كە بېرۇين خۇمان ئامادە بىكەين و جەلكان لەبەر بىكەين بۇ پىشېرپىيە. لە ژوورى خۇ گۆرپىنەكەدا ھەر بىرىم لەوۋە دەرەدەوۋە كە ئاخىر من خوا گرتىبوومى ھاتم بۇ ئىرە؟! كوا من و ئەمەيان ووتوۋە؟ بەھەرھال، بە دىنەيەك ترسەوۋە پۇيشتىن بەرەو لىخوورپىنى فۇرمولاوۋەن.

كە پۇيشتىمە ناو ئۆتۇمبىلەكە زۇر ترسناك بوو. تەنھا جىگەي يەك كەس دەبووۋە و لىخوورپىنى زۇر جىاواز بوو لە ئۆتۇمبىلەكەي پىشېر. ووردە ووردە مەكىنەكەم ئىش پى كىرد و كەوتىمە جوولە. كەمىك پۇيشتىم ھەتا تۆزىك ترسىم لىي شكا. دواي دوو كاتژمىر لە پراھىتان، بىرپارمان دا دەست بىكەين بە پىشېرپىيەكە. كاتىك گەپاينەوۋە بەرەو خالى دەستپىكىردن، ئۆتۇمبىلەكە لەدەستىم وەرى گىرت و سووپا! دواي نىزىكەي پىنج سووپانەوۋە، ئىنجا وەستا. وامزانى خۇم وەستاندوومە زۇر دىلم پىي خۇش بوو. نەمزانى پووم كىردوۋەتەوۋە پىچەوانەيت ئاراستەي ئۆتۇمبىلەكانى دىكە.

وانەيەك كە ژيانمى گۆرى

دواى ئەوھى كە ئۆتۆمبىلەكەم رېك كىردەو، دەستم كىرد بە
پۇششتىن. ھەرچەندە منىش بە ئاراستەى ئەوان دەپۇششتىم، بەلام
ھەستم دەكرد كە زۆر خاۋوم و ھەموويان پىشتم كەوتوون. زۆرم
لا سەير بو، چونكە لە پىشېرېكىي (كۆرقىت)دا من پىش ھەندىكىانم
دەدايەو، بەلام لەمەدا ھەموويان پىش منيان دايەو و ھەموويان
لەمن خىراتر بوون. زۆر بى تاقەت بووم. ئۆتۆمبىلەكەم لە لايەكەو
پاگرت و (لىس) ھات بۆلام. لىس مامۇستاكە بو.

ووتى: وابزانم ئەمىرۇ ئىشەكانت نايەت بەدەستەو.

ووتى: زۆر سەيرە، لەم پىشېرېكىيەدا ھەموويان پىشيان دامەو.

ووتى: بەنزىنى تەواوت داوھتى؟

ووتى: مەبەستت ئەوھىە قاچم كەپس كىردى لى تا خوارەو؟

ووتى: بەلى، بەنزىنى تەواوت پى داوھ؟ ئەو كۆتا خىرايى
ئۆتۆمبىلەكەيە؟

ووتى: نەوھلا

ووتى: بەلام ئەوان بەنزىنى تەواويان داوھتى، دەزانى؟

وتم: واتە ئەوان بۆيە پىشتم دەكەون چونكە بە ھەموو خىرايىانەو
دەپۇن؟

پاشان لىس سەيرىكى كىردم و پىكەنى. قسەيەكى كىرد كە ھەموو
ژيانمى گۆرى. لىس ووتى: كىم! تۆ ئەو ھەمووھت بىرپوھ بۆ ئەوھى
ئاوا لاواز دەرکەويت؟ ئەمەى ووت و پۇششت.

لىس پۇششت، بەلام قسەكانى ھەر لە مېشكىمدا مابووەو. من
ئەو ھەمووھم بىرپوھ ھەيفە ئاوا لاواز دەرکەووم. وورده وورده
پۇشتمەو نەو پىشېرېكىكە. دەمزانى كە لىس سەيرم دەكات.
ئەمجارە بە ھەموو ھىزى خۆم بەنزىنم پى دا. بەلى! ئۆتۆمبىلى

يەكەمم تىپەپاندا! لە ناخى خۆمدا ھاوارم دەکرد: ھاتمەو ھەرزى
پىشېرکىنە!

ئەوھى سەير بوو ئەوھ بوو كاتىك خىرا دەپۇيشتىم، لىخوپىنى
ئۆتۈمبىلەكە تامىكى تىرى ھەبوو. ئىستى زۆر باشتىر دەمتوانى
كۆنترۆلى بىكەم. ھىندە قوول پۇيشتىبوومە ناو بابەتەكەو، بىرم
نەمابوو كە كاتەكە تەواو بوو. كە دابەزىم زۆر دىلم خۇش بوو.
لىس ھات بەرەوپىرم و ووتى: زۆر باش بوويت، دەستخۇش! باش
پۇيشتىت.

ووتىم: ئەزانى ئاوا زۆر باشتىر بوو؟ ھەستىم دەكرد ھەتا خىراتىر
بىرۇم باشتىر دەتوانم شۇفېرى بىكەم. ژيانىش ھەر واىە، دەپىت بە
خىرايى بىرۇيت.

لىس ووتى: شىتىكى تىر ھەيە كە پىم نەوتوويت. نەمدەويست
بىانويەكت بەدەمى كە وات لى بكا خاوپىت.

ووتىم: چى بوو؟

ووتى: زۆرىنەي خانمان كە ئەم كۆرسە وەردەگىر سەرەتا ناوېرن
بەنزىنى بەدەنى.

ووتىم: وەك مىن.

ووتى: بەلام يەك جىاوازى ھەبوو.

ووتىم: جىاوازى چى؟

ووتى: ئەوان، دواي ئەوھى كە ئەو قسانەم بۇ دەكردن كە بۇ تۆم
كرد، ھىشتا نەياندەوېرا خىرا بىرۇن. بەلام ئەوھم بە تۆ نەووت، بۇ
ئەوھى تۆش نەلىيت مادام ئەوان نەيانتوانىو، مىنىش ناتوانم. با
شىتىكت پى بلىم: ئەگەر بەنزىنى تەواو نەدەيتى، خۇشى ئەم يارىە
لەدەست دەدەيت.

منىش لە دلى خۇمدا ووتىم: ئەگەر لە ژياندا خىرا نەپۆيت، خوشى
ژيان لە دەست ئەدەيت.
ئەو كۆرسە ژيانى منى كۆپى.

بەشى يىست و چوار "نانى ئىوارە و ئاھەنگ گىران"

✓ "لە مىندالىيەۋە تا ۱۸ سالىي، كچان پىويستيان بە دايك و باوكىكى باشە. پاشان تا ۳۵ سالىي، پىويستيان بە روخسارىكى باشە. دواتر تا ۵۵ سالىي، ئىويستيان بە كەسايەتيەكى باشە. لەدواي ئەۋە، پىويستيان بە داھاتىكى باشە." ✓
- سوفيتەكەر -

ترەيستى: وازانم كۆتايىمان پىي ھىتا
كىم: دوو پۆژەكە تەۋاۋ. ئىستا كاتى نانى ئىۋارەيە.
خۇمان گۆرى و پۆيشتىنە دەرەۋە بۇ نانى ئىۋارە. لىسلى لەسەر
مىزى نان خواردنەكە ووتى: ئەم دوو پۆژە ژيانى منى گۆرى.
مىشك نوقمى ھەموو ئەۋ قسانە بوۋە كە كىرەۋمانە و لىتانەۋە
فېربووم. بەراستى مايەى سوۋپاسن.
ترەيستى: دىنيام لەۋەى كە ژيانم ھىچ كات ۋەك پىشتىر ناپىت. پىش
ئەۋەى بىمە ئىرە، دەمزانى كە بەۋ ھەموو كىشە دارايىيەۋە كە
ھەمە، بەۋنەى داخرانى كۆمپانىياكەۋە، ئەگەر شتىك نەگۆرەم، بە
دىنيايەۋە ھەمان ئەۋ كىشانە بەردەۋام دەبن. بەلام ئىستا، بۇ
يەكەمىن جار، ھەست دەكەم كىلى ژيانى خۇم بەدەستى
خۇمەۋەيە.

ووتم: بەراستى دلخۇشم بۇ ئەۋ پالپشتىيەى كە لەيەكتەرەۋە ۋەرى
دەگرىن. من ئىستا دەبىت لە جاران سوورتىر بىم لەسەر ئەۋەى كە
دەبىت بە خەۋنەكەم بگەم. چونكە ئەگەر پىي نەگەم، ئىۋەش بى
ھىۋا دەكەم. خۇشحال و سوۋپاسگوزارم كە بەشىكم لەم گروۋپە
جوانە.

گۆرانكارى لە بىر كۆرۈنۈش.

پات: ئەم بەيانىيە بىر مەلۇم دەۋر دەۋرە كە ئىمە پىش ۲۰ سال، لە (ھۆنۈرلۈ) پىكەۋە بوۋىن. ھەموومان بىرمان لاي ئەۋە بوۋ كە دابمەزىن. بەلام ئىستە، دۋاي ۲۰ سال دووبارە پىكەۋەين، بەلام ئەم جارە بىر لە پىكەۋەننى سەرۋەت و ۋەبەرھىتان دەكەينەۋە.

لىسىلى: ئەمە گۆرانكارىيەكى زۆر گەرھىيە. مەن ۋەك ھونەر مەندىك دوو پۇژم تەرخان كۆردۈۋە بۇ ئەۋەى وانەى سەر بەخۇيى دارايى ۋەربگرم. ئەمە مايەى ئەۋپەرى دلخۇشىمە. لە كاتىكدا پىشتەر دەۋوت كە پارەپەيدا كۆردن و ۋەبەرھىتان زۆر دوورە لە مەنەۋە. بەلام نا، ئىستە دەزانم كە دەتوانم بىكەم و زۆرىش دلخۇشم.

ترەيسى: ھەرگىز بىر مەلۇم نەكۆردۈۋەۋە كە ئەۋ ترسەى مەن ھەمە لە داخرانى كۆمپانىيەكە و ھەزار بوۋنمان، ئەۋ ترسە ھى ئەۋەيە كە پىكەمان داۋە كەسانىكى تر كىلى خۇشەختى ئىمە بگرن بە دەستيانەۋە و كۆنترۆلى بارى دارايى ئىمە بگەن. ئىمە چاۋەروانىن كە بەپىۋبەرەكەمان و خاۋەن كارەكەمان پىمان بلى كە داھاتوومان چۆنە.

ئىستە بەۋپەرى ئازايەتتەۋە دەپۈمەۋە مالاۋە و لۆمەى خۇم دەكەم كە پىشتەر ھەستەم بەۋە نەكۆردۈۋە. بەلام دەى، (نەنگ بگەيت باشترە لەۋەى ھەر نەگەيت) ئىستە ترسم لەۋە نىيە دەربكريم، چونكە دەزانم ھەنگاۋىكى نۆى يە بەرەۋ بزنسە نۆتتەكەم. ئەمە پىي دەلەن "گۆرانكارى لە بىر كۆرۈنۈش"

ۋوتەم: ھەر بىزى ترەيسى! دات لە بنى كۆلەكەكە! ئەمە گۆرانكارىيە لە بىر كۆرۈنۈش. ئىستە پىت وانىيە كە مۇچەكەت تاكە سەرچاۋەى داھاتى تۆيە و ئەگەر ئەۋە نەبىت دەمرىت لەبرسا. وايە؟

گۆرانكارى له بىر كردنه وهدا.

پات: ئەم بەيانىيە بىرم لەو دەكردەو دە ئىمە پىش ۲۰ سال، لە (هۆنۆلۆ) پىكەو بووین. هەموومان بىرمان لای ئەو بوو كە دابمە زىيىن. بەلام ئىستا، دواى ۲۰ سال دووبارە پىكەوین، بەلام ئەم جارە بىر لە پىكەوەنانى سەرۆت و وەبەرەيتان دەكەينه وە. لىسىلى: ئەمە گۆرانكارىيەكى زۆر گەورەيە. مەن وەك هونەرمەندىك دوو پۆژم تەرخان كردوو بۆ ئەو وەى وانەى سەربەخۆيى دارايى وەربگرم. ئەمە مايەى ئەوپەرى دلخۆشيمە. لە كاتىكدا پىشتەر دەمووت كە پارەپەيدا كردن و وەبەرەيتان زۆر دوورە لە مەنەو. بەلام نا، ئىستا دەزانم كە دەتوانم بىكەم و زۆرىش دلخۆشم.

ترەيسى: هەرگىز بىرم لەو نەكردبوو وە كە ئەو ترسەى مەن هەمە لە داخرانى كۆمپانىياكە و هەزاربوونمان، ئەو ترسە هەى ئەو وەيە كە پىكەمان داو كەسانىكى تر كىلى خۆشەختى ئىمە بگرن بە دەستيانەو و كۆنترۆلى بارى دارايى ئىمە بكەن. ئىمە چاوەرەوانىن كە بەپىتوبەرەكەمان و خاوەن كارەكەمان پىمان بلى كە داها توومان چۆنە.

ئىستا بەوپەرى ئازايەتیهو دەپۆمەو مالهو و لۆمەى خۆم دەكەم كە پىشتەر هەستم بەو نەكردوو. بەلام دەى، (زەنگ بگەيت باشترە لەو وەى هەر نەگەيت) ئىستا ترسم لەو نىيە دەربكريم، چونكە دەزانم هەنگاوىكى نوئى يە بەرەو بزنسە نوئىيەكەم. ئەمە پىي دەلین "گۆرانكارى له بىر كردنه وهدا"

ووتم: هەر بژى ترەيسى! دات لە بنى كولهكەكە! ئەمە گۆرانكارىيە لە بىر كردنه وهدا. ئىستا پىت وانىيە كە موچەكەت تاكە سەرچاوەى داهاى تۆيە و ئەگەر ئەو نەپىت دەمرىت لەبرسا. واىه؟

ووتى: بەدلىيايىيەۋە واىە. ھەموو ژيانم وا بەرئى كوردېوۋ كە پىم
 وابوۋ موچە تاكە سەرچاۋەى داھاتە. ۋە ھەموو موچەى تۆ ئەۋەيە
 كە خاۋەن ئىش بىتداتى و سنووردارە. بەلام ئىستا شكور مىشكەم
 گۆراۋە. ئىستا پىم واىە دەتوانم بى سنوور پارە پەيدا بىكەم. ئىستا
 خۆم بىريار دەدەم چەند پەيدا بىكەم لە رىگەى بىزنسەكەمەۋە. ئەم
 گۆرانكارىە لە بىر كوردنەۋەدا، ئەو دوو پۆژەى كىردە دوو پۆژى
 زىرپىن.

لىسلى: پىشتىر پىم وابوۋ كە تاكە رىگە بۆ ئەۋەى پارەى زىاتىر پەيدا
 بىكەت، ئەۋەيە كە لە پال ئىشەكەى خۆمدا ئىشى دوۋەم و سىتھەم
 بىكەم. ئىستا پىم واىە ئىشى خۆم تاكە ھۆكارىكە كە من بىگەيەنئەتە
 سەر كەۋتن و خەۋنەكەم. ئىستا، زۆر جىاۋازتر دەپۆمە سەر
 كارەكەم. ئىستا، جىاۋازتر دەپوانم لە موۋچە و خەرجىەكانم.
 ئىستا، لەۋسەرى تونىلەكەۋە تروسكاىيەك دەبىنم و بەرەۋپىرى
 دەپۆم.

گۆرانكارى لە خۆتەو دەستپىدە كات.

ووتىم دەزانى زۆر سەيرە! كاتىك خۆت دەگۆرپىت، شتەكانى
چواردەورت ھەمووى دەگۆرپىن بەدواتا.

لەسلى: ئىستا من جياوازتر سەيرى ئىشەكەم و مووچەكەم و
خەرجىەكانم دەكەم، خۆ ئەوان ھەر وەك خۆيانن، بەلام ئەو منم
گۆراووم. وە ئەم گۆرانكارى، واى لى كردووم بىرکردنەو
بگۆرپىت بەرامبەر ئەوانىش. باشە كچىنە، دەبى بىرکردنەو
دەربارەنى ھاوسەرەكەى پىشوووم بگۆرپىت؟

پات بە پىكەننەو ووتى: دەزانم دەتەوئىت بلىت چى. منىش ھەزم
دەكرد ھاوسەرەكەم بگۆرپىت و ھاوکارم بىت. بەلام لە ئىستادا
دەزانم كە ئەو ئەركى منە. من ھەولى تەواو دەدەم كە رازى بكەم
و پاشان وورده وورده ھەنگاو دەنىم.

ووتىم: كى نالى بەبۆنەى ئەو گۆرانكارىانەى مىشكى تۆو، ئەویش
ئىستا گۆراو؟

پات زەردەخەنەىكى كرد و وەك ئەوەى بىەوئىت بابەتەكە بگۆرپىت،
ووتى: من پىم باشە بەردەوام بىن لەم جۆرە كۆبوونەوانە. ئىو
دەلەن چى؟

لەسلى: دە وەلایى من خەرىك بوو وا بلىم!

پات: من پىم باشە تا شەش مانگى تر، ھەموو مانگىك يەك كاتژمىر
بە تەلەفۆن قسە بكەين بە گرووپ. چونكە ئىمە سەرەتايىن و
پىويستمان بە ھاوکارى كىم ھەيە. وا نىيە؟ ئىمەش ھەموومان
پىمان باش بوو. پات كات و پۆزى يەكەم پەيوەندى تەلەفۆنى دانا.

ھەموومان خواردنەو ھەكانمان بەرز كردهو و ترەيسى ووتى:

سوپاس بۆ ھەمووتان. دواى ماوہىەكى زۆر، ئىستا ھەست دەكەم
خۆم كۆنترۆلى ژيانى خۆم بەدەستە. بۆ ژيانىكى خوش، بۆ

تەندرووستىيەكى باش، بۇ خوشبەختى و داھاتىكى خەيالى،
بەخۇشى!

كۆتايى ۈ

ئەھا، بىرم چوو پىتان بلىم. كە گەراينەوۈ مالەوۈ، پات تەماشاي
كرد كە جانيس نامەيەكى دەنگى ناردوۈ و دەلى: من زۆر شىت و
سەرلىشىۋاو بووم. بەخۋا بى ئەقل بووم كە ئەو كۆبوونەوۈ
گرنگەم لەدەست دا بۇ ئەو ھەتيۈە قۇل بېرە. دەرکەوت كە كەسىكى
بەلاشخۇرى بى ئەقلە. دلىام كە دوو پۇژى زۆر خوشتان پىكەوۈ
بەسەر بردوۈە. خۇزگە لەۋى بوومايە. من زۆر دەبەنگ و بى
مىشك بووم كە ھەتيۈىكى ئاوام بە داھاتوۋى خۇم دەزانى، لە
كاتىكدا دەرگا لەگەل ئىۈە، خۇم داھاتوۋى خۇم درووست بکەم.

قىسەى كۆتايى:

زۆرىنەى خەلك پىنى واىە كە پارە گىرنگىرىن شتى ژيان نىيە. خۇ ئەكرىت ئەم قىسەىە راست يىت، بەلام پارە كارىگەرى لەسەر ھەموو شتە گىرنگەكانى ژيان ھەىە بۇ نموونە تەندرووستىت و پەرۋەردەى مندالەكانت و جۆرى ژىانت.

بە گشتى پارە دەتوانىت دوو شت دەستەبەر بىكات: دەكرى كۆيلايەتت بۇ بھىنىت، دەكرى سەربەخۇيىت بۇ بھىنىت. كۆيلايەتى ئىش و كۆيلايەتى مووچە و ھەندىك كات كۆيلايەتى پەيوەندىە سۆزدارىەكانىش. يان ئەوەتا سەربەخۇيى ھەلدەبژىتت لەوەى كە خۇت چۆن دەتھەوت ئاوا بژىت.

بەوەى كە پارەم بە گىرنگ سەيركردوۋە لە ژيانمدا، من سەربەخۇيىم دەستەبەر كردوۋە. ئەمە گىرنگىرىن شتە بۇ من، چونكە من لەو كەسانەم كە پىم خۇش نىيە كەس فرمانم بەسەردا بىكات!

زۆر سوپاس بۇ خويىندەوەى ئەم پەرتووكە.

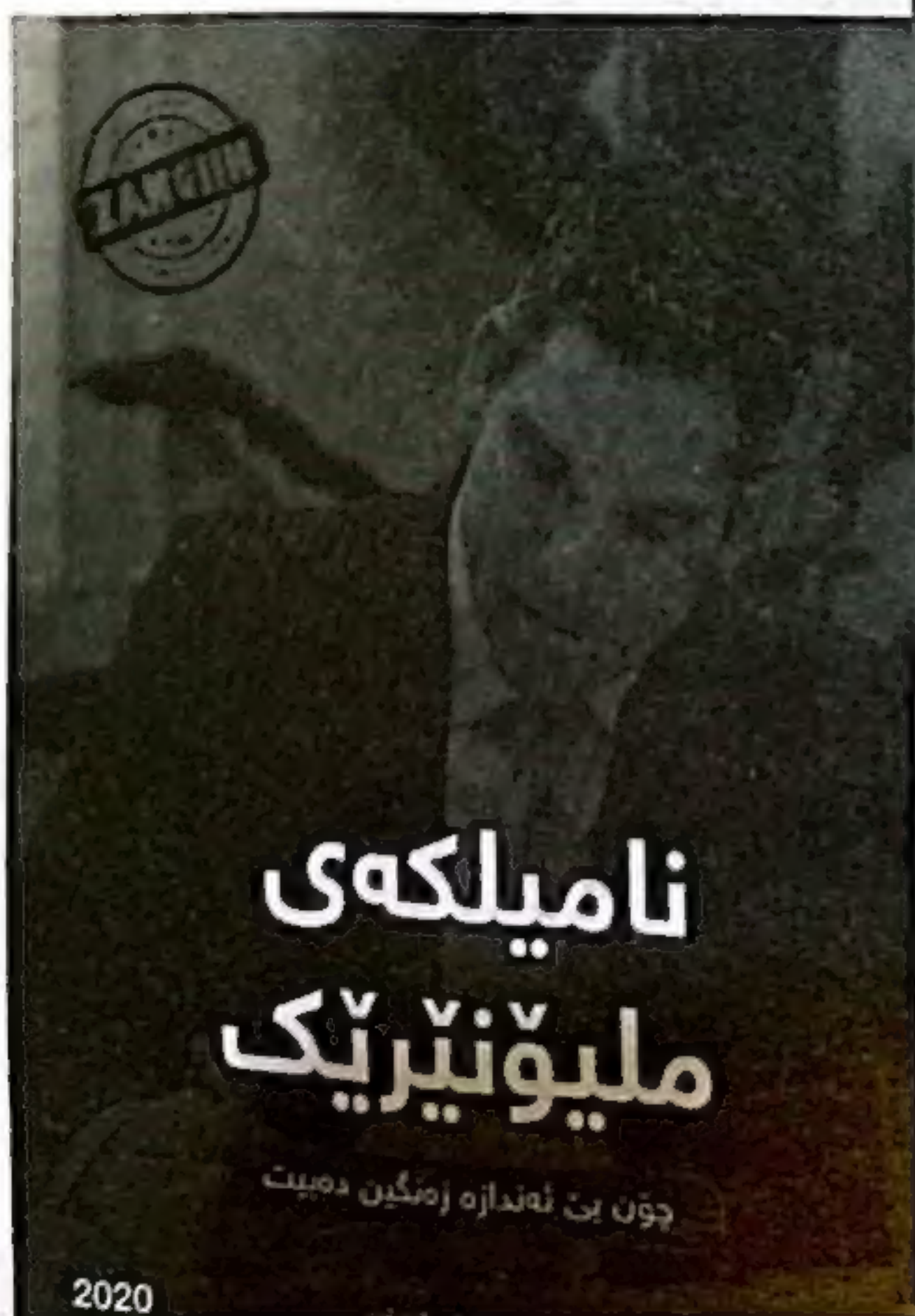
كىم كىۋىساكى، ھاسەرى نووسەرى بەناوبانگ (رۇبىرت كىۋىساكى) يە و لەدايك بووى سالى ۱۹۵۷ ھ. كىم يەكىكە لە نووسەر و كەسايەتتە بەناوبانگەكانى ئەمريكا بەو پىيەي لەگەل (رۇبىرت) ى ھاسەرى، لەو كەسانە بوون كە لە سفرەوۋە خۇيان بنىاد ناوۋە ئىستا مىيۇنىرە. كىم خاۋەنى نزيكەي ۴۰ مىيۇن دۆلارە لە ئىستادا و ۋە لە سەرانسەرى جىھاندا ھانى خانمان دەدات بۆ گەيشتن بە سەربەخۇيى دارايى و پشت بەستن بە تواناكانى خۇيان.

كىم نووسەرى چەندىن كىتەپەي بەناوبانگە شان بەشانى رۇبىرت كىۋىساكى ھاسەرى. بەناوبانگىترىن شاكاريان كىتەپى 'باوكى زەنگىن و باوكى ھەژار'ە كە پىشتەر لەلايەن بەكوردىكارانى ئەم پەرتووكەۋە بەكوردى كراۋە و ويىنەكەي لە خوارەۋە ئاماژەي پى دراۋە.

ژیاننامه‌ی به کوردیکار

تاژان جه‌بار، له‌داییک بووی سالی ۱۹۹۴ ی شاری سلیمانی. ده‌رچووی به‌شی ئینگلیزی زانکۆی سلیمانی و خاوه‌نی پروانامه‌ی فیرکاری زانکۆی (ئوریگن) ی ئه‌مریکیه. خاوه‌نی پروانامه‌ی مینی ماسته‌ره له بواری به‌رپوه‌بردنی بزنی دا و ئه‌زموونی چه‌ندساله‌ی بواری وه‌رگیرانی هه‌یه

به‌ره‌مه‌کانی په‌یجی زه‌نگین:

هەرێمی کوردستانی عێراق
Kurdistan regional - Iraq

Council of ministers

رئاسة مجلس الوزراء
وزارة الثقافة والشباب
المديرية العامة للمكتبات العامة
المكتبة العامة/ السليمانية
ژماره: ٢٦٧٧
بەروار: ٢٢/٨/٢٠١٩

سەرۆکایەتی لەلایەن هەڵبژێردن
وێزارەتی روژنەری و لاوان
بەڕێوەبەرێکی گشتی کتێبخانە گشتییەکان
کتێبخانە گشتی سلێمانی
بەشی سپاردن

ژماره:

رۆژ: / کوردی ٢٧٩

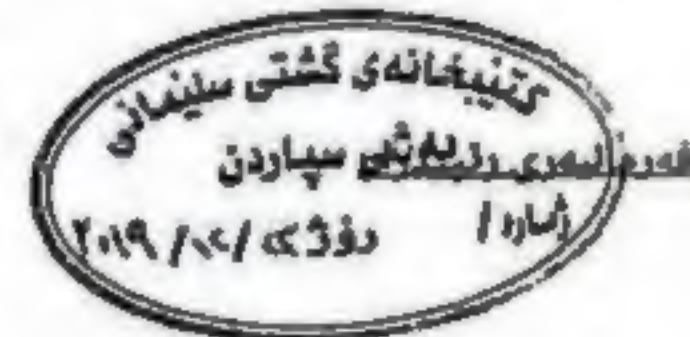
بۆ

بابەت / ژمارە سپاردن

بە پێی یاسای چاپەمەنی ژمارە (١٠) ی سالی ١٩٩٣
ژمارە سپاردنی (٢٧٧٤) ی سالی ٢٠١٩ تەرخانراوە بۆ کتێبی (خاتوونی زەنگین) که له نووسینی (کیم
کیوساکی) وە لە وەرگێڕانی (تازان جەبار عەلی) وە تیرازی (١٠٠٠) دانە ، که بابەتەکی (روژنەری دارایی) وە
بە مەرجێک (٥) دانە له کتێبه که بۆ بهشی سپاردن رهوانه بکری.

له گەڵ رێزماندا

ئالان محمد روف
بەڕێوەبەر

تێبینی:

- ١- دەستەواژە سپاردن بۆم شۆوبە لەسەر کتێبه که چاپ بکری، لەبەرئۆبەرلایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارە سپاردن () ی سالی ٢٠١٩ ی بۆدراوە.
- ٢- هەر چاپخانەیک پابەند ئەبێ بە ئاردنەوهی (٥) دانە له کتێبه که، ژمارە سپاردنی ئادری.
- ٣- ئەم نووسراوە سکان بکری وە دوا لایەری کتێبه که دا دایری.

وێبەهە بۆ

• دوسەمی سپاردن

بۆ ھەموو ئەو خانمانەي کە دەیانەوئیت پشت بە خۆیان ببەستن و
نەبن بە بار بەسەر کەسەو. بۆ ئەو خانمانەي کە دەیانەوئیت کلیل
سەرکەوتنی خۆیان، بەدەستی خۆیانەو. بیت .

ئەگەر تۆ:

- ناتەوئیت جاریکی تر خەم لە بێ پارەیی بخۆیت.
- دەتەوئ خۆت بەرپرس بیت لە سەرکەوتنی خۆت.
- بێزار بوویت لەوێ چاومروانی شاسواری خەونەکانت بیت .
- دەتەوئ بگەیت بە سەربەخۆیی دارایی .

ئەوا ئەم پەرتووکە بۆ تۆیە.

